

Stockholm

en stad för frihet och öppenhet

Folkpartiet liberalernas förslag till
budget för Stockholms stad 2016

Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

STOCKHOLM – EN STAD FÖR FRIHET OCH ÖPPENHET	8
Sverige saknar ledarskap	10
Stockholm saknar ledarskap	11
FOLKPARTIET LIBERALERNAS VISION FÖR STOCKHOLM	13
Det öppna Stockholm	13
Kunskapsstaden Stockholm	15
Ett jämställt Stockholm	16
Ett hållbart växande Stockholm	17
Stockholm – staden där alla har ett arbete att gå till	19
Ett tryggt Stockholm	20
Ett kreativt Stockholm	22
Samhällsekonomiska förutsättningar	23
Förändringar i utjämningsystemet	26
En rödgrönrosa majoritet som inte tar ansvar för stadens ekonomi	26
Skattesats	27
KOMMUNSTYRELSEN M.M.	28
Flyktingmottagande	28
Mindre byråkrater och mer välfärd	28
Samordna stadens utveckling när Stockholm växer	29
Kunskapsstaden Stockholm	30
Skolplanering för ett växande Stockholm	31
Sveriges tillväxtmotor	31
Flytta stadens förvaltningar från innerstaden till ytterstadens stadsdelar	32

Kompetensförsörjning med stockholmarnas behov som utgångspunkt	33
Stoppa återkommunaliseringar av väl fungerande verksamhet	34
Låt äldre arbeta kvar längre	34
Högre kvalitet inom äldreomsorgen	34
Mindre pappersarbete	35
Föreningsstöd ska främja demokratin	35
Stadsledningskontoret	35
REVISORSKOLLEGIET	37
VALNÄMNDEN	38
STADSDELSNÄMNDERNA	39
Förskoleverksamhet	42
Värna de små barngrupperna	43
Medarbetarnas kompetens är avgörande	43
Bygg ut förskolan	43
Tydliga mål i förskolan	44
Jämställd förskola	44
Läslust och kultur i förskolan	44
Tidiga insatser för barn som behöver mer stöd	45
Samverkan	45
Verksamhet för barn, kultur och fritid	46
Aktiviteter för barn och unga	47
Kultur för alla	48
Sommarkoloniverksamhet	48
Öppna förskolan	48
Parklekar	49
Hemgårdar	49
Föreningsstöd	49
Äldreomsorg	50
Utveckla valfriheten	50
Höjd kvalitet inom äldreomsorgen	50
Aktiviteter året runt	51
Större självbestämmande i äldreomsorgen	52
Bättre måltider	52
Ökad livskvalitet	52
Stöd till anhöriga	53
Nya bostäder	53
Ökad trygghet i vardagen	53

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	54
Ökad specialisering i biståndsbedömningen	54
Daglig verksamhet	54
Bättre villkor för synskadade	54
Nya bostäder	55
Stockholm – en stad för alla	55
Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri	56
Förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och ungdomar	56
Samverkan skola och socialtjänst	57
Drog- och brottsförebyggande arbete	58
Arbete mot hemlöshet	58
Socialpsykiatri	58
Stadsmiljöverksamhet	59
Rent, snyggt och tryggt	59
Samverkan ger effektivare resursutnyttjande	59
Tillgänglig stadsmiljö för alla	60
Ekonomiskt bistånd	60
Återinförd fritidspeng	61
Ökad jobbstimulans	61
Arbetsmarknadsåtgärder	62
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	63
Integration och sfi	63
Vuxenutbildning	65
Samma villkor för personer med funktionsnedsättning	65
Låt äldre arbeta kvar längre	66
Satsa på feriejobben	66
Yrkesintroduktionsanställningar	66
AVFALLSNÄMNDEN	68
EXPLOATERINGSNÄMNDEN	70
Utveckla varje område i Stockholm efter dess unika förutsättningar	70
140 000 nya bostäder från 2010 till 2030	72
Den goda staden består av mycket mer än bostäder	74
Markanvisa för variation, kvalitet och konkurrens	75

Stadens lokaler och mark ska inte stå outnyttjade	75
En etableringsplan för företag och arbetsplatser	76
FASTIGHETSNÄMNDEN	78
Kulturfastigheter	79
Idrottsfastigheter	79
Utveckla hållbarheten i stadens fastighetsbestånd	81
Utveckla stadslivet och arkitekturen	81
Nyttja alla outnyttjade lokaler	81
IDROTTSNÄMNDEN	83
Utbyggnad av idrottsanläggningar	83
Bättre tillgång till idrottsanläggningar	84
Fler unga ska idrotta	85
Jämställd idrott	85
Stärk spontanidrotten	85
Tillgänglig idrott och fritid för alla	86
Satsa på simskolor	86
Energieffektiva anläggningar	86
Fler externa aktörer	86
Tryggare vardagsmotion och idrottsliv	87
KULTURNÄMNDEN: KULTURFÖRVALTNINGEN	88
Alla stockholmares tillgång till kultur	88
Ett kulturliv för bildning, förnyelse och kvalitet	92
Mänskliga rättigheter i kulturpolitiken	93
KULTURNÄMNDEN: STADSARKIVET	96
Offentlighetsprincip i den digitala tidsåldern	96
Tillgänglighet	97

KYRKOGRÅRDSNÄMNDEN	98
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	99
Världsledande miljö- och klimatarbete	99
Energieffektivisering	100
Bättre fordonspark	100
Matavfall	101
Luftkvalitet	101
Nära till naturen	101
Högkvalitativ tillsyn	102
Ett giftfritt Stockholm	102
Hållbar användning av mark och vatten	102
God kommunikation med medborgarna	103
SERVICENÄMNDEN	104
SOCIALNÄMNDEN	106
Barn och ungdom	107
Insatser för kvinnofrid och våld i nära relationer	108
Bekämpa extremism	108
Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck	109
Funktionsnedsättning	109
Socialpsykiatri	110
Hemlöshet	110
Insatser för utsatta EU-medborgare	111
Missbruk	112
Drog- och brottsförebyggande arbete	112
Stärk arbetet mot prostitution	112
Ekonomiskt bistånd	112

Höjd kvalitet i socialtjänsten	113
Digital utveckling	113
STADSBYGGNADSNÄMNDEN	115
Utveckla varje område i Stockholm efter dess unika förutsättningar	115
Ökat bostadsbyggande genom en strategisk satsning för snabbare planprocesser	117
Bättre service och utvecklad organisation	120
Värna, bejaka och utveckla Stockholms unika karaktär	121
Mer varierat byggande och bättre arkitektur	122
TRAFIKNÄMNDEN	124
Effektivare användning av gaturummet	124
Underhåll och skötsel - lika viktigt som utbyggnad	125
Dyrare och besvärligare för framkomlighetsförstörarna	125
Trygghet och framkomlighet för alla	126
Snabbare, säkrare, smidigare med cykeln	126
Förbättra trafiksituationen för gående	127
Satsa särskilt på spår och båt i kollektivtrafiken	127
Bevara Bromma flygplats	128
Bygg östlig förbindelse och åtgärda Brommaplan	128
Trängselskatten	129
En grönare stad med bättre luft	129
UTBILDNINGSNÄMNDEN	131
En skola för kunskap	132
Lärare och ledarskap	134
Snabb väg in till skola för nyanlända elever	136
Slå vakt om valfriheten	137

Kunskapsstaden Stockholm	138
Barn som lever med hedersförtryck eller utsätts för våld i nära relationer	138
Trygghet, studiero och elevhälsa	139
Tidiga insatser och särskilt stöd	141
Bildning och kultur	142
Skolplanering för ett växande Stockholm	143
ÄLDRENÄMNDEN	146
Fördjupad valfrihet	146
Höjd kvalitet inom äldreomsorgen	147
Bättre måltider	148
Anhörigstöd	148
En mångfald av boendeformer	149
Trygghet	150
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	151
CENTRAL MEDELSRESERV	153
FINANSFÖRVALTNING	155
KONCERNEN STOCKHOLM STADSHUS AB	157
BOSTADSBOLAGEN	161
AB SVENSKA BOSTÄDER	164
AB FAMILJEBOSTÄDER	165
AB STOCKHOLMSHEM	166
MICASA FASTIGHETER I STOCKHOLM AB	168
STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING AB	171

SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB (SISAB)	173
STOCKHOLM VATTEN AB	176
STOCKHOLMS HAMN AB	179
AB STOKAB	182
STOCKHOLMS STADS PARKERING AB	184
STOCKHOLMS STADSTEATER AB	186
STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB	188
STOCKHOLM BUSINESS REGION AB (SBR)	190
S:T ERIK FÖRSÄKRINGS AB	194
S:T ERIK LIVFÖRSÄKRING AB	195
S:T ERIK MARKUTVECKLING AB	196
MÄSSFASTIGHETER I STOCKHOLM AB	197
AB FORTUM VÄRME HOLDING SAMÄGT MED STOCKHOLMS STAD	198
STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR (SSBF)	200

Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016

Stockholm – en stad för frihet och öppenhet

Folkpartiet Liberalerna förelägger kommunfullmäktige detta förslag till budget för Stockholms stad 2016.

”Vårt uppdrag är att utifrån liberala idéer ta strid för varje människas frihet att forma sitt eget liv.”

– Ur Folkpartiet liberalernas partiprogram.

Liberalismen är en frihetsrörelse som formats successivt i engagemanget för den enskilda individen. Liberaler kan vara stolta över framgångar och glada över att fler nu kallar sig liberala. Men med det uppdrag vi tagit på oss kan vi aldrig slå oss till ro. Vi ska ständigt identifiera, bekämpa och riva hinder för friheten.

Idag växer hoten mot de liberala värdena i Stockholm och världen. Främlingsfientliga partier och konservativa krafter är på frammarsch. Unga stockholmare lockas av extremistiska rörelser. Tusentals unga killar och tjejer lever med sin frihet inskränkt i hederns namn. Grunden för det liberala samhällets välstånd – marknadsekonomi, valfrihet och företagande – ifrågasätts av vänsterkrafter.

I vårt närområde bedriver Ryssland rustningar och angreppskrig och i ett flertal länder i Europa går den politiska utvecklingen i en alltmer auktoritär riktning. Såväl folkrätt som människorätt sitter åter i spjutstångs ände. I Mellanöstern är miljoner på flykt, klämda mellan diktaturer och terrorsektorer.

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss i förvisningen om att vi kommer att lösa denna svåra situation tillsammans.

Idag behövs mer än på länge en liberal folkrörelse av människor som gemensamt samlas till försvar för frihetens värderingar. Folkpartiet liberalernas uppdrag är att utifrån liberala idéer ta strid för varje människas frihet att forma sitt eget liv. Som människor har vi ett gemensamt ansvar att skydda den enskildes fri- och rättigheter. Vi måste stå upp för frihet, öppenhet och respekt, mot tvång, inskränkthet och intolerans.

Folkpartiet liberalerna verkar för en politik som ger varje enskild människa, utifrån sina förutsättningar och drömmar, större möjligheter att förverkliga sitt eget liv. Att se *varje* människa – även den svaga, även den bortglömda – är en unik uppgift för ett socialliberalt parti.

Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm är därför att staden ska bli den plats i Sverige, Europa och världen där varje individ oavsett bakgrund är mest fri att forma sin egen framtid. Vi tror på människans förmåga.

Att människor väljer att bo i, och flytta till, Stockholm är positivt. I en växande stad, som ska fungera bra för människor i alla åldrar och med olika livsstilar, krävs det att vi skapar förutsättningar för människor att själva utforma sina liv från förskolan till äldreboendet och allt däremellan. Både staden och samhället ska vara öppet, transparent och tolerant för människors olika livssituationer och livsval.

Ett liberalt Stockholm tror på individers möjligheter, förmågor och styrkor. Kunskap frigör både individen och tanken. Vår liberala vision för kunskapsstaden Stockholm handlar inte bara om att ungdomar ska bli anställningsbara. En liberal skolpolitik fokuserar på allas rätt till kunskap och bildning – alla ska ha möjlighet att utvecklas till toppen av sin förmåga.

Arbetet för jämställdhet mellan pojkar och flickor, kvinnor och män ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter. Det liberala jämställdhetsuppdraget tar sikte på allas lika rätt till frihet, ansvar och makt, oberoende av kön eller könsidentitet. Det handlar om att ge individen verktyg för hennes frigörelse, genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar och normer som begränsar henne. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma samhället. Det förutsätter jämställda villkor inom alla områden, såväl politiska som kulturella, såväl sociala som ekonomiska.

I ett liberalt Stockholm råder nolltolerans mot diskriminering. Det finns ett starkt skydd mot våld i nära relationer, frihet från hedersförtryck och rätt för varje individ att fritt få välja hur och med vem man vill leva. Stockholm ska vara en fristad för människor som söker acceptans för sin person, sin livsstil, sina åsikter, sin kultur eller sin tro.

Öppenhet handlar om förhållningssätt, men också om hur staden fysiskt utformas och vilka regler som gäller. Stadsrummet är till för alla och ska vara tillgängligt också för personer som har svårare att röra sig i staden. I vårt Stockholm är det lika lätt för den rullstolsburne, den nyinflyttade och den väletablerade att ta sig fram.

Staden blir robust, hållbar och intressant för framtiden om den växer i samklang med invånarna. I ett liberalt Stockholm är det enkelt att leva hållbart. Rörelsefriheten kräver att Stockholms infrastruktur växer och sammanflätas mer. Man ska kunna arbeta i norr och bo i söder. Stockholm ska leva när stockholmaren lever, och stadens verksamheter ska vara tillgängliga när och där de behövs.

Vi får inte låna vår framtid från kommande generationers stockholmare, utan ska respektfullt värna om vår gemensamma livsmiljö. Vi ska använda de fördelar som tillväxt och innovation ger för att skapa en hållbar utveckling och ett

mer miljövänligt samhälle. Vi vill att fler ska kunna njuta av vår vackra stad, och att det ska vara möjligt att komma utifrån och att komma in. Det ställer höga krav på staden att fatta kloka och hållbara beslut för framtiden. Det innebär att det behöver byggas mer, smartare och med respekt för Stockholms unika skönhetsvärden.

Sveriges och Stockholms välstånd byggs av företagsamma människor. Goda villkor för företag och företagare skapar tillväxt och fler jobb, vilket i sin tur säkrar den generella välfärden. Politiker skapar inte jobb, men vi kan underlätta för företagarna att göra det.

Sjukdomar och hög ålder kan leda till att livet förändras. Men vi fortsätter att vara individer, med våra egna värderingar och önskemål. Ett liberalt Stockholm ser och försvarar individens rätt till trygga liv som präglas av självbestämmande. Detta förhållningssätt ska alltid prägla hälso- och sjukvården liksom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Valfriheten i välfärdstjänsterna stärker individens makt och ska tillämpas på alla områden där så är möjligt. Privata och offentliga utförare ska verka på lika villkor och ska omfattas av samma ersättningsregler och kvalitetskrav. En mångfald av utförare ökar valmöjligheterna för individen och ger en bredare arbetsmarknad för personalen.

I en levande stad är det lätt att ta egna initiativ till kultur, kommers och nöje, så att stadens rum fylls med människor och aktivitet under hela året. Konsten och kulturen har en samhällskritisk tradition och behövs i alla demokratier för att kanalisera och uttrycka åsikter och friheter samt stimulera till debatt. I ett liberalt Stockholm har därför alla, barn som vuxna, tillgång till stadens kulturutbud. Såväl arbetande stockholmare som papperslösa, asylsökande, studenter och andra med knappa ekonomiska resurser ska ha en reell tillgång till kultur och bildning.

Vår liberala vision för Stockholm är en stad utan tvång, inskränkthet och intolerans. En stad dit man kommer för att få frihet att vara den man är. En stad där man stannar för att man får trygghet att växa. En stad där man går framåt tillsammans, men på sina egna villkor. Framtidens Stockholm är din.

Sverige saknar ledarskap

Sverige behöver en politik för tillväxt och fler jobb. Trots det för den rödgröna regeringen en politik som leder i rakt motsatt riktning. För att ta ett exempel så finansierar regeringen, med någon sorts bakvänd logik, hela sin näringspolitik genom att beskatta just näringslivet.

Jobben ska bli fler genom att skatterna höjs på företagande. Fler unga ska få sitt första jobb och fler äldre ska bli anställda genom att man gör det dyrare att anställa dem. Fler jobb ska bli vita genom att rut- och rotavdragen försämras.

Fler människor ska komma i arbete genom att man gör det mindre lönsamt att arbeta. Listan kan göras lång. Faktum är att regeringen de närmsta fyra åren kommer att höja skatterna med omkring 60 mdkr.

Regeringen borde istället satsa på att göra det enklare och billigare för företagen att anställa. Att höja skatten på jobb och företagande kommer inte att skapa ett enda nytt jobb. Det enda som regeringen kommer att lyckas med är att ersätta riktiga arbetstillfällen med åtgärder och tillfälliga lösningar. Det gynnar varken Sverige eller Stockholm.

Den rödgröna regeringens Stockholmsfientlighet är också uppenbar. Ett exempel på det är att nära 3 mdkr kommer att föras bort från staden år 2016 genom skatteutjämningen, vilken regeringen nyligen förändrat till Stockholms nackdel. Det innebär färre lärare i skolorna och färre händer i äldreomsorgen. Det är ingen politik som främjar tillväxt och fler jobb. Det är ingen politik som gynnar stockholmarna.

Statsminister Stefan Löfven har länge talat om jobben som den mest prioriterade frågan. Men att lägga en våt filt över tillväxtkommuner som Stockholm genom en förstärkt skatteutjämning och att höja skatten för såväl arbetstagare som arbetsgivare är inte vägen till fler jobb. Snarare motsatsen.

Stockholm saknar ledarskap

Stockholm är en av världens mest dynamiska tillväxtregioner. Att bevara Stockholms konkurrenskraft är av avgörande vikt för välfärden. Att nya företag startar och nya jobb skapas ger oss resurser att satsa på skola, äldreomsorg och sjukvård. Om ekonomin stannar upp, då stannar också välfärden.

Stockholm behöver en politik för tillväxt och fler jobb. Den majoritet som nu styr i Stockholms stad är dock en av de mest vänsterorienterade i stadens historia. Det första året vid makten har den rödgrönrosa majoriteten redan hunnit med att höja kommunalskatten med 57 öre, dvs. med omkring 1,3 mdkr, samtidigt som stadens externa upplåning nu ökar med 1 mdkr i månaden. Som skäl anförs att välfärden, inte minst skolan, har stora behov av ekonomiska tillskott. Trots detta lyser satsningarna på just dessa områden med sin frånvaro i majoritetens budgetförslag.

Socialdemokraterna sade redan förra året att hela skattehöjningen skulle användas till skolan. Så blev inte fallet då, och det är nu uppenbart att så inte heller blir fallet nästa år. Satsningarna på förskolan och skolan är så knappa att utrymmet för höjda lärarlöner är obefintligt. Den rödgrönrosa majoritetens löfte om att hela skattehöjningen skulle gå till skolan visar sig ännu en gång enbart vara tomma ord.

Att höja skatten är den lätta vägen ut när man vill genomföra reformer. I en majoritet finns det alltid skilda uppfattningar om hur pengarna bäst används. I det rödgrönrosa styret är sannolikt åsiktsskillnaderna dessutom större än inom Alliansen. Istället för att förhandla sig fram till vad som faktiskt är stadens vik-

tigaste uppgifter så höjer man skatten, ökar kortsiktigt intäkterna och slipper därmed ifrån att göra prioriteringar.

Problemet med det arbetssättet, förutom att stockholmarna tvingas betala allt högre skatt och att företagsklimatet försämras, är att det skickar signaler till både politiker och tjänstemän att det finns uteslagna resurser att ta av. Att gå med underskott i en nämnd blir därmed inte något problem. Det är bara att begära mer pengar inför nästa år. Att använda varje skattekrone på ett effektivt sätt blir inte längre det enda rimliga förhållningssättet.

Det stockholmarna behöver är hög kvalitet i välfärden och valfrihet i vardagen, inte mindre pengar i plånboken. Skattehöjningarna innebär att det på lång sikt blir dyrare att bo, arbeta, anställa och starta företag i Stockholm. Företag och människor väljer att investera och satsa i de andra globala städer som Stockholm konkurrerar med. Så urholkas tillväxten och därmed skattekraften. Det blir svårare att finansiera satsningar på skolan och välfärden. Den nya majoriteten ska också lägga två budgetar till den här mandatperioden. Hur mycket mer kommer skatten då att höjas?

Trots höjda skatter och kraftigt ökade lån misslyckas majoriteten med att uppnå stadens mål – exempelvis förväntas enbart hälften av kommunstyrelsens ca 40 mål att uppfyllas helt under år 2015. De allra flesta av bostadsmålen kommer troligen att missas, både förskolor och äldreomsorg går med underskott, skolresultaten faller och satsningen på höjda lärarlöner har avbrutits samtidigt som majoriteten arbetar aktivt för att minska valfriheten inom välfärden. Det är tydligt att det bakom den högstämnda retoriken skramlar mycket tomt.

Det är uppenbart att ledarskapet i stadshuset tyvärr är oerhört svagt och att allt, och inget, prioriteras. Istället för att leverera välfärd, infrastrukturprojekt och bättre framtidschanser för stockholmarna blir resultatet en övertung byråkrati med en spretig flora uppdrag. En ytterligare skattehöjning kommer inte att avhjälpa dessa problem utan riskerar enbart att förvärra dem nästa år och året därpå. Om Stockholm ska kunna bli en bättre och mer hållbar stad att leva i och verkligen vara en av världens ledande städer, är detta en utveckling vi inte har råd med.

För oss liberaler är det en självklarhet att staden ska hushålla varsamt med varenda skattekrone man kräver in. Det som ska prioriteras är stadens kärnverksamheter såsom förskola, skola, äldreomsorg och socialtjänst. Stockholmarna ska ha stor rådighet över sin egen ekonomi och mer frihet i vardagen. Istället för att ensidigt försöka öka skatteintäkterna genom att höja skatten ska vi se till att fler stockholmare har ett arbete att gå till. Tyvärr är det en uppfattning som den rödgrönrosa majoriteten inte delar.

Den rödgrönrosa majoriteten bedriver en politik där många verksamheter som drivs av fristående anordnare nu återkommunaliseras. Det har sedan maktskiftet visat sig bland annat vad det gäller verksamheter för personer med funktionsnedsättningar, äldreboenden och fritidsverksamheter för unga, med flera medialt uppmärksammade fall. I fallet med Fryshusets fritidsverksamhet i Skärhol-

men tvingades majoriteten till sist att backa, i andra fall har utgången blivit en annan.

Stockholm växer snabbt. Då bör människor som vill starta och driva verksamheter inom välfärden mötas av en välkomnande attityd. Den rödgrönrosa majoritetens ideologiska övertygelse att välfärdsverksamheter i så stor utsträckning som möjligt ska vara kommunal är bekymmersam. Återkommunaliseringspolitiken leder till att välfungerande parklekar, fritidsgårdar och äldreboenden nu återtas utan reella motiveringar. Det innebär att stockholmarna går miste om högkvalitativa alternativ. För Folkpartiet liberalerna är det självklart att en bra verksamhet är en bra verksamhet, oavsett utförare. Vi kommer att kämpa för att kvalitativa välfärdsverksamheter ska kunna fortsätta att utvecklas till gagn för stockholmarna, inte tvingas lägga ned på grund av ideologiska prioriteringar från vänster.

Folkpartiet liberalerna kommer alltid att stå upp för en politik som prioriterar jobb framför bidrag. På sikt ska därför skatten återställas till 2014 års nivå. För att ta ett första steg föreslår vi i vårt budgetförslag en kommunal utdebitering som är 20 öre lägre än den som den rödgrönrosa majoriteten föreslår för år 2016.

Att skapa förutsättningar för fortsatt tillväxt och ökad välfärd är ett ansvar som vilar tungt på axlarna hos varje styrande majoritet. Tyvärr finns det ingenting som tyder på att den rödgrönrosa majoriteten har förstått detta. Istället för att skapa tillväxt tänker den nya majoriteten hämma den. De väljare som hade trott att Socialdemokraterna skulle ta ansvar för jobben, tillväxten och bostäderna i Stockholm lär bli grundligt besvikna. De har röstat på Socialdemokraterna, men fått oansvarig vänsterpolitik.

Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm

Det öppna Stockholm

Den liberala visionen för Stockholm är en stad utan inskränkthet och pekpinnar. Stockholm ska vara en fristad för människor som söker acceptans för sin person, sin livsstil, sina åsikter, sin kultur eller sin tro. Frihet för individen att styra över sitt liv, tillit till andra och möjlighet för alla människor att förverkliga sina drömmar lägger grunden till den öppna staden.

Kanske är det drömjobbet, kärleken eller längtan efter ett rikt kulturliv och nya människor som får människor att styra flyttlassen till Stockholm. Andra flyr hit undan förföljelse för sin övertygelse eller sitt sätt att leva.

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger tilltro till att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Att hitta boenden för nyanlända flyktingar är en angelägen utmaning. Alla stadens nämnder måste hjälpas åt att lokalisera lokaler som på kort sikt kan användas för detta ändamål. Människor som kommer till Stockholm från andra länder ska snabbt få lära sig svenska och ges möjligheter att etablera sig i samhället, och barn som kommer hit ska direkt få påbörja sin skolgång.

Ett liberalt Stockholm tror på individers möjligheter, förmågor och styrkor. Integration handlar om en ömsesidig vilja att bli väl mottagen i den nya staden, få stöd och hjälp och att bidra till sin egen utveckling. Människor som kommer till Stockholm från andra länder ska snabbt få lära sig svenska och ges möjligheter att etablera sig i samhället, och barn som kommer hit ska direkt få påbörja sin skolgång.

I ett liberalt Stockholm råder nolltolerans mot diskriminering. Arbetet för jämställdhet mellan pojkar och flickor, kvinnor och män är aktivt i alla delar av stadens verksamheter. Det finns ett starkt skydd mot våld i nära relationer, frihet från hedersförtryck och rätt för varje individ att fritt få välja hur och med vem man vill leva. Arbetet mot hedersvåldet är prioriterat. Staden ska anta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck och genomföra en ny kartläggning av dess förekomst. Kunskapscentrumet Origo har sedan verksamhetens start utgjort en värdefull resurs i detta arbete. Vi ökar därför resurserna till Origo med 2 mnkr och verkar för att Origo ska bli permanent.

En öppen världsstad respekterar människors integritet och har en tillgänglig och transparent förvaltning. Beslut och information blir enkelt tillgängliga för medborgarna, genom öppna arkiv, smarta e-tjänster och snabb service. Öppenhet handlar om förhållningssätt, men också om hur staden fysiskt utformas och vilka regler som gäller.

Stockholms stadsarkiv ska fortsätta att arbeta för en stärkt digital tillgänglighet av offentliga handlingar. Under 2016 fyller Sveriges första tryckfrihetsförordning, som också anses vara den äldsta tryckfrihetslagstiftningen i världen, 250 år. Det är ett märkesår värt att uppmärksamma. Stadsarkivet tillsammans med kulturnämnden får i uppdrag att fira detta Frihetsår 2016.

I stadens ägo finns lokaler som hela eller delar av dygnet står tomma trots att de skulle kunna användas till medborgarnas nytta. Stadens lokalbokningssystem ska utvecklas så att det fungerar bättre och blir mer känt. Fler lokaler ska anslutas till systemet och staden ska utreda hur hyreskontrakten kan blir mer flexibla. På samma sätt finns det lokaler och mark som står oanvända under längre perioder helt i onödan. För att utveckla sätt att nyttja alla idag outnyttjade lokaler till fullo avsätter Folkpartiet liberalerna 1 mnkr i budgeten.

Stadsrummet är till för alla och ska vara tillgängligt också för personer som har svårare att röra sig i staden. Alla förändringar i stadsrummet ska ske så att personer med funktionsnedsättningar kan ta del av förbättringarna på samma sätt som övriga trafikanter. Folkpartiet liberalerna avsätter 2 mnkr mer än majoriteten i budgeten för att öka enkla tillgänglighetsanpassningar.

Kunskapsstaden Stockholm

Kunskap är en enskild människas viktigaste redskap för att växa. Utbildning bryter barriärer och öppnar nya vägar. Bildning och kunskap stärker den enskildes egenmakt, förmåga att orientera sig i samhället och fatta egna självständiga beslut. En lyckad skolgång är den bästa försäkringen mot framtida utanförskap. En likvärdig skola är en förutsättning för att alla elever ska få samma möjligheter att lyckas.

En skola med jämn och hög kvalitet är den absolut viktigaste faktorn för att skapa jämlika livschanser och öka den sociala rörligheten. Detta är särskilt betydelsefullt för elever som fått en svår start i livet eller kommer från hem utan studietradition. I det svenska skolsystemet ska alla kunna utvecklas efter sina förutsättningar och de som har störst behov ska få mest stöd.

Stockholms skolpolitik ska utgå från det som den internationella skolforskningen bekräftar: Vi ska höja lönerna för skickliga lärare, vi ska gå vidare med en stark socioekonomisk fördelning för att lyfta lågpresterande skolor, vi ska prioritera högre lärartäthet i de lägre åldrarna genom t.ex. tvålärarsystem, och vi ska kraftfullt arbeta med studiero och mot skolk och sena ankomster. På samma sätt som skolan ska ha höga förväntningar på eleven måste hela vuxen världen gemensamt markera att skolan är viktig. Men skolan behöver också strategiskt viktiga resurstillskott. Höjda lärarlöner är särskilt avgörande för att långsiktigt lyfta resultaten i skolan.

En framgångsrik skola förutsätter att läraryrket har hög status och att lärare och skolledare kan utöva ett tydligt pedagogiskt ledarskap. De mest lämpade ska attraheras av läraryrket och få goda förutsättningar för sitt arbete. I vår vision för Stockholm väljer många av de skickligaste och mest talangfulla studenterna läraryrket. Erfarna lärare stannar i yrket och ges ökade möjligheter att verka som förebilder, mentorer och coacher. Stockholm ska vara ledande i landet vad gäller lärarnas löneläge och utvecklingsmöjligheter för skickliga lärare. Nyanlända personer med utbildning som lärare ges en möjlighet att bidra i klassrummen i väntan på att deras utbildning valideras.

Trots att Socialdemokraterna såväl inför 2016 som inför 2015 hävdar att hela skattehöjningen ska gå till satsningar på skolan, lyser dessa satsningar med sin frånvaro. Folkpartiet liberalerna satsar 210 mnkr kronor utöver majoriteten på lokalt finansierade karriärtjänster i förskola och skola, samt på löneökningar för lärare i förskola och skola liksom i vuxenutbildning/sfi samt i kulturskolan.

Klassresan börjar i klassrummet och går via biblioteket. Biblioteken är bildningssamhällets ryggrad. I vår liberala vision för kunskapsstaden Stockholm utvecklas nya samarbeten mellan skolan, förskolan, biblioteken och Stockholms kulturliv. Biblioteken ska vara en tillgång för de som vill läsa, lära, låna och inspireras till vidare läsning och studier. Det mycket lovande arbetet samarbetet mellan Stockholms stadsbibliotek och stadens förskolor, lässatsningen som initierades i och med Stockholms stads budget för 2014, ska fortsätta.

Ett jämställt Stockholm

Det liberala jämställdhetsuppdraget tar sikte på kvinnors och mäns lika rätt till frihet, ansvar och makt. Det handlar om att frigöra individen genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar som ligger bakom. Sverige är inte ett jämställt land. Patriarkala maktstrukturer begränsar individens frihet och möjlighet att delta fullt ut i samhället. Insikten att denna ofrihet särskilt drabbar kvinnor och att dessa maktstrukturer måste brytas gör Folkpartiet liberalerna till ett feministiskt parti.

Den bristande jämställdheten är en fråga för såväl kvinnor som män. Barn, ungdomar och unga vuxna har rätt att utveckla sin personlighet utan att begränsas av könsbundna krav och förväntningar på livs-, studie- och yrkesval. Därför ska förskolan och skolan liksom övriga verksamheter som möter barn och unga arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor, med genusfrågor och normkritik såväl i undervisningen och vägledningen som i skolmiljön. Skolan måste arbeta aktivt med att ge både flickor och pojkar möjlighet att nå till toppen av sin förmåga. Skillnader i flickors och pojkars studieresultat ska analyseras och ligga till grund för åtgärder. Pojkar och flickor ska ha samma förutsättningar att delta i idrottslivet och investeringar i idrottsanläggningar ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma samhället. Det förutsätter jämställda villkor inom alla områden, såväl politiska, kulturella, sociala som ekonomiska. Arbetsgivare i offentligt finansierad verksamhet ska vara förebilder i att motverka ofrivillig deltid, som särskilt drabbar kvinnor, och förbättra möjligheterna till lönekarriär i kvalificerade kvinnodominerade yrken såsom lärare och socialsekreterare. Folkpartiet liberalerna föreslår i årets budget ett socialsekreteraryft om 17 mnkr som syftar till att höja lönerna samt förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden. Vi gör också en satsning på att höja lönerna för förskollärare och lärare med drygt 2 procent utöver avtal och att staden ska finansiera lokala förstälärartjänster för förskollärare samt i skolan.

Skillnaden i ekonomisk makt mellan kvinnor och män är en central jämställdhetsfråga. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män ska upphöra. De lönekartläggningar som staden genomför ska kontinuerligt följas upp och analyseras.

Mångfald inom välfärdssektorn är en viktig jämställdhetsfråga, eftersom möjligheterna att byta arbetsgivare, göra karriär och starta eget då blir mer likvärdiga. I ett jämställt samhälle måste det vara möjligt att kombinera föräldraskap med förvärvsarbete, även på ledande positioner, eller företagande. Att öka kvinnors företagande är en prioritet.

Mäns våld och förtryck mot kvinnor är det mest extrema uttrycket för kvinnors utsatthet och har sin grund i synen på kön, makt och sexualitet. Alla former av våld i relationer och könsrelaterat våld ska förebyggas. Brott ska aldrig relativiseras med hänsyn till patriarkala traditioner eller hedersbegrepp. Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt hot mot individens frihet och en jämställdhetsfråga som berör både kvinnor och män.

Vägen in i det svenska samhället ska vara lika enkel för nyanlända kvinnor och män. Det måste bli lättare för föräldralediga att delta i svenska för invandrare.

Ett hållbart växande Stockholm

Om bara ett par år är Stockholm en miljonstad. Vår liberala vision för Stockholm är en tät, hållbar och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Att staden växer är positivt: Med fler hjärnor och händer finns fler som kan lösa framtidens utmaningar och garantera stadens fortsatta tillväxt och välfärd. Vi liberaler vill utveckla Stockholm till en stad med internationell dragningskraft inom alltifrån kultur till forskning och företagande.

Att ha makt över det egna boendet är viktigt för den enskildes frihetskänsla. Det betyder att staden ska växa med en god blandning av upplåtelseformer i hela staden. Samhällsservice som skolor och förskolor, bibliotek och idrottsytor måste finnas med redan från början och inte läggas till i efterhand när man upptäcker att de saknas. De regler och lagar som i dag sätter käppar i hjulet för bostadsbyggande i Stockholm måste ändras och anpassas efter storstadens villkor.

Många vill flytta till Stockholm och det är i grunden mycket positivt. Om fem år, år 2020, beräknas en miljon människor bo här. Den stora befolkningsökningen fick Folkpartiet liberalerna och Alliansen att sätta det långsiktiga målet om att 140 000 nya bostäder ska byggas till 2030, och att 40 000 av dessa skulle ha börjat byggas under mandatperioden 2014-2018.

Tyvärr sänkte den rödgrönrosa majoriteten målen för bostadsproduktionen fram till 2020, och sänkta ambitioner tillsammans med politisk oenighet gör att 2015 tyvärr ser ut att bli ett dystert år för vad stadsbyggandsnämnden producerar. Det betyder att det krävs en ännu mer ambitiös satsning under de kommande tre åren för att nå de 40 000 påbörjade lägenheterna till 2018.

För att öka produktionstakten och korta tiderna för planprocessen vill Folkpartiet liberalerna se en strategisk satsning över tre år. Den ska omfatta en resursförstärkning till stadsbyggnadsnämnden som bygger på att vi behöver producera 60 procent fler detaljplaner 2018 än 2014. Resursförstärkningen ska främst gå till att öka antalet planhandläggare men också antalet bygglovshandläggare. För det avsätter Folkpartiet liberalerna 15 mnkr (2 mnkr netto) till extra volymökningar.

Därutöver behövs ett smartare och öppnare arbetssätt. Byggherrarna har ett självklart intresse av att få fram planer för sina projekt och det måste staden dra nytta av för att korta handläggningstiderna och klara av den efterfrågade höjda takten i produktionen. Byggherrar bör i större utsträckning kunna bidra i arbetet med sina egna detaljplaner. På så sätt kan den huvudsakliga arbetsbördan i planprocessen förläggas utanför stadsbyggnadskontoret. Detta utan att stadens ansvar för stadsutvecklingen förminskas eftersom tjänstemän och politiker fortfarande har inflytande i processen och äger besluten.

Arbetet med planering för bostadsbebyggelse på Bromma flygplats måste omedelbart avslutas. Då avtalet för flygplatsen inte löper ut förrän 2038 är varje timme som läggs på att planera för denna upptagna yta, en timme som istället hade kunnat läggas på bostäder, skolor och arbetsplatser som vi behöver nu.

Stockholm består av många unika områden av skiftande karaktär. Vissa fungerar mycket bra för dem som bor där – andra inte fullt så bra. För att utvecklingen av Stockholm ska ske på ett genomtänkt och hållbart sätt ska stadsplaneringen runt om i staden utgå från varje områdes unika förutsättningar och utveckla deras styrkor och bygga bort deras svagheter. När 140 000 nya bostäder ska byggas över en femtonårsperiod finns mycket goda möjligheter att rätta till tidigare stadsplaneringsmisstag.

Stockholm ska växa genom en dynamisk och lyssnande bostadspolitik. Vi vill skapa en tät, levande, tillgänglig och attraktiv stad som balanserar både urbanitet och gröna värden. Genom att arbeta med lokala områdesplaner, som på ett strukturerat och inkluderande sätt tagit till sig lokalbefolkningens kunskap om att leva i området, kan vi skapa bra förutsättningar för en stadsutveckling som håller i minst hundra år. Områdesplaner är ett annat sätt att planera nybyggnation än de förtätningar som ofta skett utan en genomtänkt strategi i många av våra ytterstadsområden. De utgör en god grund för att göra större, mindre detaljerade detaljplaner. Därför ska staden under 2016 påbörja arbetet med minst 10 nya lokala områdesplaner och för det arbetet avsätter Folkpartiet liberalerna 2 mnkr.

Människors frihet och välbefinnande gynnas av goda kommunikationer. Kollektivtrafiken måste kunna attrahera och ta emot fler invånare för att både nya och gamla stockholmare ska kunna bo och verka i Stockholm. Vi behöver därför en offensiv utbyggnad och upprustning av kollektivtrafiken. Radikala lösningar och ekonomiska styrmedel för ökad framkomlighet på stadens vägnät behöver utvecklas, där rullande trafik prioriteras framför stillastående.

Den täta och levande staden är också den hållbara staden. En liberal politik för ett hållbart Stockholm innebär en tät och grönskande stad med mer kollektivtrafik, både under och över mark och på vattnet.

En del stockholmare behöver bilen. Men i vår vision för den hållbara staden har många valt bort bilen tack vare tillgången på snabb och pålitlig kollektivtrafik, säkra cykelvägar och attraktiva gångstråk. Att minska biltrafiken och prioritera yteffektiva trafikslag som buss och spårtrafik innebär stora vinster för framkomligheten, miljön och stadsmiljön. En hållbar trafikplanering måste också väga in yrkestrafik och företagets behov, så att till exempel varuleveranser kan ordnas på ett klimatsmart och ekonomiskt effektivt sätt.

En hållbar stad är också en stad som växer i takt med människor och miljö. I vår liberala vision bidrar utvecklingen på bred front till att skapa den hållbara staden – miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Vi är övertygade om att ekono-

misk tillväxt och hållbar utveckling arbetar med och inte mot varandra. Liberal miljöpolitik är tillväxtvänlig, teknikpositiv och utvecklingsinriktad.

Miljöpolitiken måste bygga på åtgärder som faktiskt skapar en hållbar miljö – inte på symbolpolitik som dövar vårt samvete. Den som förbrukar våra gemensamma resurser ska betala för det. Om det kostar att smutsa ner kommer vi få mer teknikutveckling och mer miljövänliga beteenden.

Stockholms stad ska som konsument, producent och myndighetsutövare ta ett stort ansvar för ett hållbart samhälle. Såväl upphandling av varor och tjänster som kraven på ny- och ombyggnation ska präglas av höga ambitioner för energieffektiviseringar, miljövänlighet och tillgänglighet. Att ställa krav är att bry sig. Det gäller i allra högsta grad vid upphandlingar.

I den hållbara staden står frågor om invånarnas hälsa i fokus. Vi vill öka förutsättningarna för motions- och breddidrott i Stockholm. Eftersom Stockholm redan har ett underskott av idrottshallar genom den starka befolkningsökningen är det viktigt att bygga nya och expandera existerande hallar på lämpliga platser över hela staden. Målsättningen ska vara att Stockholm också inom breddidrottsområdet ska vara en stad i världsklass. Då krävs att det byggs ett större antal nya fullstora idrottshallar och att Stockholm därefter ser till att bygga nytt i takt med befolkningsökningen.

Den mat som serveras på skolor, förskolor, sjukhus och äldreboenden ska vara sund och näringsriktig. Folkhälsoarbetet ska vila på respekt för individens kunskap och egenmakt.

Världen är välkommen till Stockholm. Ett ökat hållbart byggande och utbyggd infrastruktur lägger grunden för att Stockholm ska kunna ta emot alla de människor som söker ett nytt hem.

Stockholm – staden där alla har ett arbete att gå till

Stockholm är Sveriges ekonomiska motor. Här finns kreativitet, utvecklingskraft och en internationell puls som syresätter hela landet. När Stockholm växer stärks välfärden. Det som driver stadens tillväxt, skapar arbetstillfällen och lägger grunden för välfärden är företagen. Vi som bejakar den växande staden har en viktig uppgift i att se till att förutsättningarna för att starta och driva både små och stora företag är goda.

Den enskilda människans skapande och arbete utgör grunden för vårt gemensamma välstånd och samhällets utveckling. Fri företagsamhet och fler kvinnor och män som tar steget att bli företagare är avgörande för hög sysselsättning och långsiktig konkurrenskraft i den svenska ekonomin. Politiker skapar inte jobb, men vi kan underlätta för företagen att göra det.

Vi människor lever inte för att arbeta, men för att stärka den enskildes möjlighet till ett självständigt liv och för den gemensamma välfärdens skull är det viktigt att hävda arbetslinjen och sträva mot full sysselsättning. Individerna har

ett ansvar att så långt som möjligt försörja sig själv. Det ska alltid löna sig att arbeta.

Utanförskapet måste brytas. Arbetsmarknaden omgärdas idag av höga murar. Det drabbar inte minst dem som står längst bort från arbetsmarknaden – unga, personer med funktionsnedsättning, personer som är nya i Sverige liksom för äldre. Drivkrafterna för arbete måste öka, liksom samhällets insatser för alla dem som idag står utan jobb. Lägre ingångslöner gör det lättare för den som saknar erfarenhet att få sitt första jobb. Utgångspunkten i arbetsmarknadspolitiken är att alla som kan bidra, också ska ges möjlighet att göra det.

Arbetsmarknadens parter har enats om en modell med yrkesintroduktionsanställningar, där unga blir anställda till 75 procent av kollektivavtalsenlig lön, och tillbringar 25 procent av sin arbetstid med utbildning eller handledning. Regeringen och Alliansen har kommit överens om att samma modell även ska omfatta nyanlända. Staden ska anställa fler ungdomar och nyanlända enligt denna modell. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att samordna det arbetet. Folkpartiet liberalerna avsätter 10 mnkr för att möjliggöra fler anställningar enligt denna modell.

Kopplingen mellan studier och arbetsliv blir allt viktigare. Allt fler arbetsgivare efterfrågar arbetslivserfarenhet, och konkurrensen om talangerna blir allt hårdare. Staden ska införa en modell med studentmedarbetare, där studenter vid sidan av studierna får möjlighet att arbeta i staden med uppgifter som är relaterade till studierna. Genom en sådan modell, som finns i flera andra länder, får studenter möjlighet till relevant arbetslivserfarenhet, och staden får möjlighet att visa upp sig som arbetsgivare för framtidens medarbetare. Arbetsmarknadsnämnden får i ansvar att vägleda förvaltningarna i detta arbete. 5 mnkr anslås för denna reform.

Stockholm ska vara en stad som välkomnar globaliseringen – vi har allt att vinna på handel med omvärlden och ökad rörlighet. Många av Stockholms företag skulle inte överleva utan kvalificerad arbetskraft från andra länder och världsdelar eller utan en öppen världsmarknad där de kan sälja sina produkter och tjänster.

Ett tryggt Stockholm

Frihet och trygghet är avgörande för varje människas möjlighet att växa. Ett öppet och växande Stockholm förutsätter att stockholmarna känner sig trygga i livet och i staden. Ingen ska behöva vara rädd för att röra sig utomhus – och ingen ska heller behöva känna sig rädd inom hemmets fyra väggar. För oss liberaler är det självklart att Stockholm ska erbjuda alla människor skydd, stöd och nya livschanser.

Att människor känner tillhörighet till samhället är en grund för deras fria utveckling, och tillit mellan människor har en aktivt brottsförebyggande inverkan. Trygghet är inte bara ett värde att värna om, utan en grundsten i det växande Stockholm.

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt utan hot, fattigdom eller övergrepp. För barn som lever i utsatthet är en bra skola nyckeln till framtiden. I den liberala visionen för en trygg stad står barn och ungas rätt till utbildning i centrum.

Barn och ungdomar ska ges bättre hjälp och stöd genom att staden ska vara synlig och använda samma arenor som de unga, exempelvis internet. Nya digitala tjänster ska utvecklas för att öka tillgängligheten och nå nya grupper, i ett tidigare skede. Vi anslår därför 3 mnkr till fältassistenter på nätet.

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till öppna verksamheter för ungdomar som fritidsklubbar, fritidsgårdar, ungdomsmottagningar och andra stödjande insatser från staden ska alla ungdomar ges förutsättningar till en trygg uppväxt.

Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktiviteter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet. Vi avsätter därför 6 mnkr för detta ändamål.

När Stockholm växer stärks välfärden. Men Stockholms tillväxt innebär också stora utmaningar. Missbruk, prostitution och tiggeri är personliga tragedier för var och en som drabbas. För oss liberaler är det självklart att Stockholm ska erbjuda alla människor skydd, stöd och nya livschanser. Den bästa vägen till ekonomisk trygghet går genom egen försörjning. Vi vill sänka trösklarna och göra det lättare för människor att få ett arbete. Stockholm måste utveckla sin beredskap att stötta och lotsa stockholmare i utanförskap tillbaka till arbete och egenmakt.

Vår vision om den trygga staden gäller hela Stockholm. I den trygga staden känner invånarna förtroende för samhället och dess institutioner. Om kriminalitet och utanförskap får fäste i ett område riskerar människorna att skrämmas till tystnad. Extrema grupper får aldrig bli talespersoner för lokalbefolkningen i ett område.

Alla har rätt att välja vem man älskar och lever tillsammans med. Patriarkala strukturer som hindrar individens fria livsval måste bekämpas kraftfullt.

Sjukdomar och hög ålder kan leda till att livet förändras. Men vi fortsätter att vara individer, med våra egna värderingar och önskemål. Ett liberalt Stockholm ser och försvarar individers rätt till trygga liv som präglas av självbestämmande och valfrihet. Det ska alltid vara den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Äldre ska ha samma rätt till självbestämmande och egenmakt som yngre. Folkpartiet liberalerna försvarar äldres rätt att välja.

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt för sin värdighet och sina livsval och att de

ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg. För att säkerställa en hög kvalitet i hemtjänsten höjer vi ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning, ledsagning med 3 procent. Ersättningen för dagverksamhet höjs med 2 procent.

I dagsläget finns det lediga platser på servicehusen, samtidigt som 43 procent av de sökande fick avslag, enligt siffror från 2013. Personer över 85 år som så önskar ska ges plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende, med början 1 juli 2016. För denna satsning avsätter vi 50 mnkr i budgeten för 2016.

Gatuunderhållet spelar en stor roll för människors rörelsefrihet. Dåligt underhållna gång och cykelbanor, liksom en bristande snöröjning skapar helt onödiga begränsningar för stockholmarna. Därför avsätter vi 3 mnkr extra till sådant underhåll och gör en riktad satsning på 1 mnkr på att förbättra stadens felanmälanstjänst.

I Folkpartiet liberalernas Stockholm ska varje individ ha ett så stort inflytande som möjligt över de insatser som utförs. Valfriheten av utförare inom vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och hemtjänst värnas. Ett valfrihetssystem för servicehus införs under året med utgångspunkt i den pågående utredningen i frågan.

Ett kreativt Stockholm

Det kulturliv och de kreativa miljöer som finns i Stockholm lockar hit människor från hela Sverige och hela världen – för att tillfälligt besöka staden, studera eller för att bo och arbeta här resten av livet. I den globala konkurrensen mellan städer är ett rikt kulturliv och framstående kreativa miljöer avgörande för Stockholms attraktivitet.

Kunskap och kreativitet bygger framtidens Stockholm. Stadens framtida välstånd avgörs ytterst av den kompetens, uppfinningsrikedom och nyfikenhet som dess nuvarande och framtida invånare besitter. Stockholm måste i större utsträckning tillvarata invånarnas kreativitet. Det ska vara enkelt att anordna evenemang, utställningar eller handel i det offentliga rummet. Med öppna data och innovationstävlingar där både stockholmare och entreprenörer bjuds in att bidra kan nyskapande lösningar på olika samhällsutmaningar skapas.

Kulturen är ett redskap för individen för att kunna leva sig in i hur andra individer – i andra tider, på andra platser, med andra livsvillkor – tänkt, känt och levt. Ytterst är kulturen ett verktyg för individen att påverka både sin egen livssituation och samhället. Kulturen skapar den tillit som storstaden, med alla dess människor med olika önskemål som lever nära varandra, behöver. I vår liberala vision är kulturen en obunden kraft för människor att tänka och skapa fritt, inte ett redskap för samhället att få individen att tänka rätt. Därför utgör yttrandefriheten grunden för en liberal kulturpolitik.

Kulturen ska växa och dess oberoende öka. Staden ska i sin bidragsgivning till det fria kulturlivet skapa incitament för att det når fler och delar kostnader med andra. Därigenom växer den och dess oberoende från politiska beslut ökar.

Klassresan börjar i klassrummet och går via biblioteket. Biblioteken är bildningssamhällets ryggrad. Biblioteken ska ligga där stockholmarna rör sig och vara öppna när stockholmarna har tid att besöka dem, vilket betyder att nya bibliotek öppnas i takt med att staden växer och att befintliga bibliotek kan flytta till mer attraktiva lokaler.

I Folkpartiet liberalernas förslag till budget avsätts 2 mnkr utöver majoriteten till moderniserade bibliotek. 1 mnkr avsätts till feriejobb inom kulturen, så att ungdomar kan arbeta med att utveckla sina kulturella färdigheter inom ramen för någon av stadens kulturinstitutioner. 2 mnkr avsätts också till en satsning på tillgänglig konst, så att barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning kan ta del av konst och kultur på samma villkor som andra.

Samhällsekonomiska förutsättningar

Global konjunkturåterhämtning med risker

Den globala konjunkturen förväntas successivt stärkas under de kommande åren, även om det finns betydande nedåtrisker. Sammantaget beräknar OECD¹ att den globala BNP-tillväxten² förstärks från cirka 3,1 procent i år till 3,8 respektive 3,9 procent 2016 och 2017. Det är framför allt de mogna ekonomierna som driver tillväxten. USA och Storbritannien fortsätter att visa på en stabil återhämtning med en stark utveckling på arbetsmarknaden och även tillväxten i euroområdet är på väg upp efter hanteringen av den grekiska krisen.

Prognosen för tillväxtmarknaderna med Kina i spetsen är mer osäker. Upprepade kinesiska valutanedskrivningar i kombination med börsnedgångar skapar osäkerhet kring stabiliteten i ekonomin. Kina står för en femtedel av den globala tillväxten och en avmattning får stora effekter på världshandeln, inte minst när det gäller råvarumarknaderna.

Svensk ekonomi stärks

Statistik för första halvåret visar att Sveriges ekonomi fortsätter att utvecklas åt rätt håll. Nationalräkenskaperna för andra kvartalet 2015 visar en BNP-tillväxt på 3,3 procent jämfört med motsvarande kvartal 2014, vilket är den högsta tillväxten i årstakt sedan tredje kvartalet 2011. Tillväxten väntas förbli stark de närmaste åren. I sin augustiprognos reviderar Konjunkturinstitutet upp tillväxten för åren 2015 och 2016 till drygt 3 procent. Tillväxten drivs både av hushållens konsumtion och av en starkare exportutveckling.

¹ OECD är en ekonomisk samarbetsorganisation och består av 34 medlemsländer. Organisationen medlemsländer står för ungefär två tredjedelar av världens produktion av varor och tjänster.

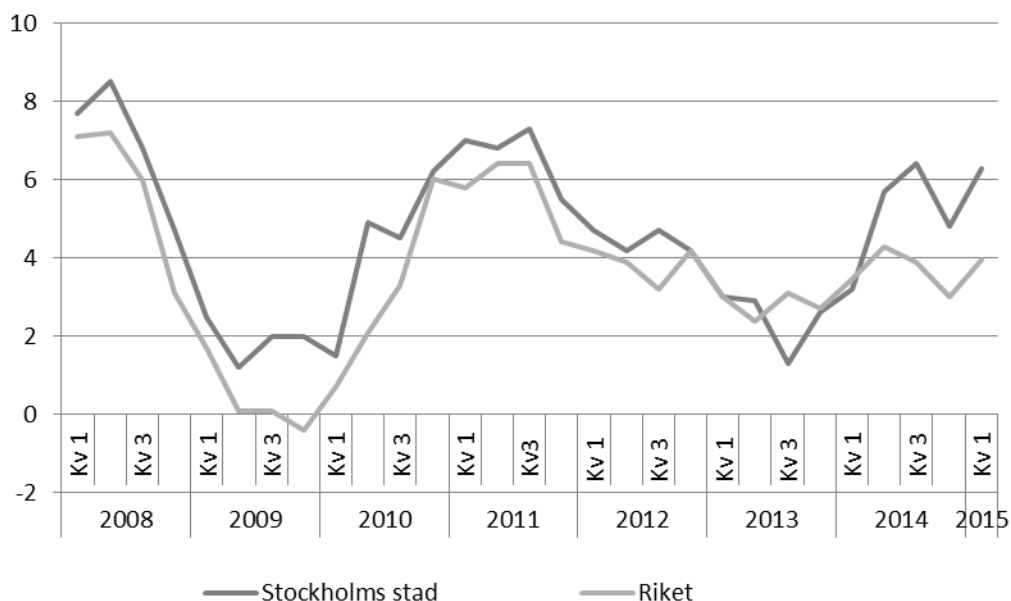
² Bruttonationalprodukt, BNP, definieras som värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land för användning till konsumtion, investering och export under en period.

Antalet sysselsatta fortsätter att öka, även om ökningstakten mattats av något. Samtidigt ökar arbetskraften snabbt, bland annat som en följd av den stora invandringen till Sverige. Eftersom nyanlända har en svagare ställning på arbetsmarknaden bedömer Konjunkturinstitutet att arbetslösheten minskar relativt långsamt de närmaste åren. I år uppgår arbetslösheten till 7,7 procent av arbetskraften och den beräknas sjunka till cirka 7 procent 2017.

Konjunkturen i Stockholm fortsätter att utvecklas bra

Konjunkturen i Stockholm fortsätter att utvecklas väl. Ett tecken på detta är Stockholms Handelskammars konjunkturbarometer för näringslivet som ligger klart över det historiska genomsnittet. En annan indikator på regional tillväxt är lönesumman som utgör huvuddelen av bruttoregionprodukten (BRP), men publiceras betydligt tidigare. En växande lönesumma visar att antalet löntagare har ökat eller att högre lön har betalats ut av arbetsgivare. Under de senaste kvartalen kan vi se en starkare lönesummeutveckling i såväl Stockholms stad som i övriga landet. Första kvartalet 2015 ökade lönesumman i Stockholms stad med 6,3 procent jämfört med motsvarande kvartal 2014. Detta indikerar en förstärkning i konjunkturen.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal året innan, t.o.m. kvartal 1, 2015

Källa: SCB

Sysselsättningstillväxten har dämpats något

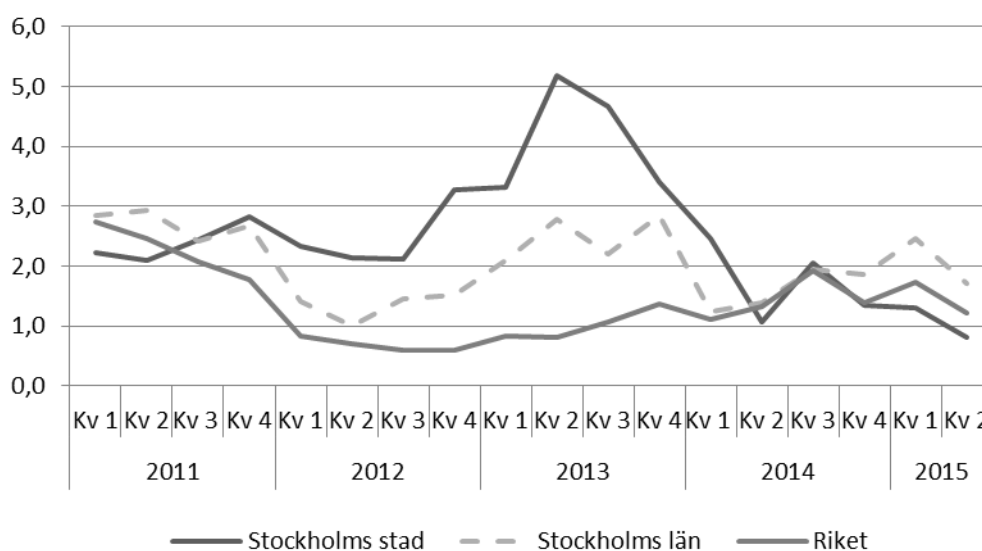
Arbetsmarknaden i Stockholm utvecklas bra även om de senaste årens starka sysselsättningstillväxt har avtagit något, vilket framgår av diagrammet nedan. Andra kvartalet 2015 ökade antalet sysselsatta i Stockholms stad (15-74 år) med 0,8 procent jämfört med motsvarande kvartal 2014, vilket innebär en lägre tillväxttakt än tidigare. Sysselsättningstillväxten i hela Stockholms län var dock

högre och uppgick till 1,7 procent. I riket som helhet ökade sysselsättningen med 1,2 procent det andra kvartalet.

Olika indikatorer, såsom antalet lediga jobb och företagens anställningsplaner enligt Konjunkturbarometern³, pekar dock på att sysselsättningen kommer att stiga snabbare under resten av året. I Arbetsförmedlingens prognos för länets arbetsmarknad 2015-2016 väntas sysselsättningen i Stockholms län öka med 51 500 personer.

Andelen sysselsatta av befolkningen i åldern 15-74 år är också betydligt högre i Stockholm än i resten av landet och övriga storstadsregioner. Sysselsättningsgraden i Stockholms stad uppgick till 73,7 procent under 2014 att jämföra med 66,2 procent för riket. Den höga sysselsättningsgraden speglar att Stockholms stad är centrum för Sveriges största och mest välfungerande arbetsmarknadsregion, men trots detta finns en betydande matchningsproblematik. Det finns en stark efterfrågan på arbetskraft och en tydlig brist på vissa specialistkompetenser samtidigt som många står utanför arbetsmarknaden.

Sysselsättningsutveckling i Stockholms stad, länet och i riket, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB:s Arbetskraftsundersökning

Arbetslösheten minskar långsamt

Arbetsförmedlingens prognos för arbetsmarknaden i Stockholms län 2015-2016 pekar på att arbetslösheten kommer att minska långsamt de närmaste åren. Den viktigaste arbetsmarknadspolitiska utmaningen är matchningen mellan arbetskraftens kompetens och arbetsgivarnas behov. Stockholm har en högre

³ Konjunkturinstitutet frågar varje månad svenska företag och hushåll om deras syn på ekonomin. Resultatet sammanställs i rapporten Konjunkturbarometern.

andel jobb med krav på teoretisk specialistkompetens än riket som helhet. Detta samtidigt som majoriteten av de inskrivna arbetslösa endast har förgymnasial utbildning. Av de inskrivna arbetslösa i Stockholms län tillhör drygt 70 procent grupper som står längre från arbetsmarknaden. Hit räknas de som har högst förgymnasial utbildning, är födda utanför Europa, har funktionsnedsättning, eller är äldre än 55 år. Förenande för dessa grupper är, trots mycket stora variationer mellan de individer som ingår, att de bedöms löpa högre risk att hamna i långa tider av arbetslöshet.

Utbildning blir allt viktigare. Tre av tio 20-åringar i Stockholms stad saknar en fullföljd gymnasieutbildning. Att få ett arbete utan gymnasieexamen är svårt och väntas bli ännu svårare i framtiden. En tydlig svaghet på arbetsmarknaden är också att utrikesföddas kompetens inte tas till vara i tillräcklig omfattning. Arbetslösheten är nästan tre gånger så stor hos den utrikesfödda befolkningen. Integration på arbetsmarknaden är en av de viktigaste frågorna för Stockholms utveckling och den framtida kompetensförsörjningen

Förändringar i utjämningsystemet

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att inkomstutjämnningen för kommuner och landsting ändras till de regler som gällde för beräkning av inkomstutjämningsavgifter fram till utgången av år 2013. Inkomstutjämnningens avgiftsnivå kommer, som tidigare aviserats, att höjas till 85 procent. Det medför att femton kommuner, där ibland Stockholms stad och ett landsting (Stockholms läns landsting) får höjda avgifter. För 2016 innebär detta att Stockholms stad förlorar omkring 2,8 mdkr i skatteutjämnningen.

Den rödgröna regeringens Stockholmsfientlighet är uppenbar. En allt större andel av stockholmarnas skattepengar kommer att hamna utanför kommunen. Det är ingen politik som främjar tillväxt och fler jobb. Det är ingen politik som gynnar stockholmarna.

En rödgrönrosa majoritet som inte tar ansvar för stadens ekonomi

Stockholms stads finansiella ställning var efter åtta år med Alliansen stark. Under sju år i rad behöll Stockholm det högsta betyget från kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's.

Mellan 2006 och 2014 värnade Alliansen, trots finanskris och skiftande konjunkturer, grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd genom att säkra stadens finanser och bygga upp stadens finansiella tillgångar. Viktiga delar i denna politik var aktiv förvaltning av stadens fastighetsbestånd och strategiska avyttringar av tillgångar som inte utgör stadens kärnverksamhet. Alliansens pragmatiska inställning, som inte hämmades av ideologiska blockeringar kring friköp och välavvägda avyttringar, tjänade stockholmarna och kommunkoncernen väl, ökade stadens nettotillgångar och höll skuldbördan på en hållbar nivå.

Vi ser därför med oro på den rödgrönrosa majoritetens ekonomisk-politiska inriktning för staden. Vi befarar att de rödgrönrosa partiernas ideologiska lösningar kommer att medföra en förvaltning av stadens tillgångar och ökning av skulden som på sikt kommer att försvaga kommunkoncernens finansiella ställning.

Stadens nettotillgångar väntas minska drastiskt, från ca 15 mdkr i september 2014 till ca 5 mdkr till september 2018. Det vill säga, minska med 2,5 mdkr per år under rödgrönrosa styre. Lika illavarslande är prognosen för kommunkoncernens externa upplåning, som uppskattas drygt trefaldigas från ca 23 mdkr i september 2014 till nära 70 mdkr till september 2018. Det vill säga, stadens upplåning kommer att öka med 1 mdkr per månad under hela mandatperioden. Bara den senaste månaden har den externa upplåningen ökat med knappt 1,7 mdkr.

Om upplåningen fortsätter att öka enligt prognosen kommer majoriteten redan innan sommaren 2016 behöva be kommunfullmäktige om att få höja stadens låneram, som i dagsläget är fastställd till 40 mdkr.

Stockholms stad har en i grunden stark ekonomi. Men just nu lånar det rödgrönrosa styret en miljard kronor i månaden och höjer skatten varje år. Trots det misslyckas majoriteten med att uppnå stadens mål och många verksamheter går med underskott. Det bristande politiska ledarskapet är tydligt och kan stå Stockholm och stockholmarna dyrt.

Om skuldbördan fortsätter att växa och ränteläget förändras kan det gå så illa att stadens kostnader för upplåningen blir så stora att verksamheterna får minskade resurser. Att riskera vår gemensamma välfärd – förskola, skola och äldreomsorg – på grund av budgetunderskott för att man lånat för mycket är inte ansvarsfullt. Det är en kortsiktig och oansvarig politik som inte är till nytta för någon. Stockholmarna är värda bättre än så.

Skattesats

För år 2016 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,70 per skattekrona.

För år 2016 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 7,5 öre per skattekrona.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till **budget 2016** och inriktning för 2017 och 2018 godkänns.

Kommunstyrelsen m.m.

Vår liberala vision för Stockholm är en stad utan tvång, inskränkthet och intolerans. En stad dit man kommer för att få frihet att vara den man är. En stad där man stannar för att man får trygghet att växa. En stad där man går framåt tillsammans, men på sina egna villkor.

Flyktingmottagande

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för stadens flyktingmottagande. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger tilltro till om att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Att hitta boenden för nyanlända flyktingar är en angelägen utmaning. Alla stadens nämnder måste hjälpas åt att lokalisera lokaler som på kort sikt kan användas för detta ändamål. Människor som kommer till Stockholm från andra länder ska snabbt få lära sig svenska och ges möjligheter att etablera sig i samhället, och barn som kommer hit ska direkt få påbörja sin skolgång.

För att staden ska få ett bättre kunskapsunderlag och bättre möjligheter att långsiktigt kunna stå för ett bra mottagande ska en särskild central samordningsgrupp tillsättas under kommunstyrelsen. Gruppen ska få i uppdrag att ta fram en långsiktig handlingsplan, som tar sikte på de systemmässiga och verksamhetsmässiga förändringar som kommer att behövas under åtminstone en tioårsperiod framöver.

Det långsiktiga arbetet för hur Stockholms stad ska kunna möta ett större flyktingmottagande måste ha största möjliga fokus på utbildning, jobb och kunskaper i svenska. Jämställdhetsperspektivet ska vara framträdande i detta arbete.

Mindre byråkrater och mer välfärd

För oss liberaler är det en självklarhet att staden ska hushålla varsamt med varje skattekrona man plockar in. Det som ska prioriteras är stadens kärnverksamheter såsom förskola, skola, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Stockholmarna ska ha stor rådighet över sin egen ekonomi och mer frihet i vardagen. Tyvärr är detta något som inte delas av den rödgrönrosa majoriteten.

Istället för att enbart försöka öka skatteintäkterna genom att höja skatten ska vi se till att fler stockholmare har ett arbete att gå till. Nyckeln till att utveckla och förstärka välfärdsverksamheterna är att fler får ett jobb som de kan försörja sig på. Vi kommer alltid att stå upp för en politik som prioriterar jobb framför bidrag. Vårt budgetförslag innebär därför en kommunal utdebitering som är 20

öre lägre än den som den rödgrönrosa majoriteten föreslår. På sikt ska skatten sänkas till 2014 års nivå.

Folkpartiet liberalerna kommer även att motverka alla tendenser till att det ökade skatteuttaget används för att anställa nya byråkrater, genom tillsättningar av nya utskott, råd och kanslier, utan nytta för stockholmarna. Tyvärr är detta precis vad den rödgrönrosa majoriteten ägnar sig åt. Trots att kommunstyrelsen enligt tertialrapport 2 kommer att göra ett överskott på ca 80 mnkr höjer majoriteten dess budget med 30 mnkr. Det är inte att ta ansvar för stockholmarnas pengar. Vi föreslår därför i vårt budgetförslag en minskning av byråkratin och konsultkostnader om 97 mnkr.

Majoriteten har vidare avsatt 60 mnkr i den centrala medelsreserven 2 till stadsdelsnämnderna för demokrati- och lokalt utvecklingsarbete. Det är ytterst oklart vilken den konkreta skillnaden är mellan det föreslagna lokala utvecklingsarbetet och nämndernas ordinarie verksamhetsplaner. Istället för att ålägga stadsdelsnämnderna detta dubbelarbete så anser vi att staden bör fortsätta på den inslagna vägen där arbetet med att utveckla ytterstaden ska integreras i stadens ordinarie verksamheter men där nämnder och bolag ges direktiv om att prioritera dessa stadsdelar särskilt. De avsatta 60 mnkr i majoritetens budget utgår därför ur Folkpartiet liberalernas budgetförslag.

Som en följd av majoritetens bristande styrning och förkärlek till byråkrater ökar nu för första gången på länge administrationens andel av kostnaderna. Det är mycket anmärkningsvärt att den rödgrönrosa majoritetens enda svar på detta faktum är att avskaffa indikatorn som mäter just administrationens andel av kostnaderna. Att vara så likgiltig inför att stockholmarnas skattemedel går till administration och byråkrati, istället för till välfärd, är djupt beklagligt.

Samordna stadens utveckling när Stockholm växer

Kommunstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar för de nämnder som särskilt påverkar Stockholms utveckling. Staden fortsätter att växa med fler bostäder, kommersiella lokaler, kultur- och idrottslokaler samt utveckling av ny infrastruktur. Förverkligandet av översiktsplanen innebär stora investeringar vilket kräver god samordning i både övergripande frågor och i enskilda projekt samt ekonomisk och tidsmässig prioritering.

För att hålla en hög takt i bostadsbyggandet som svarar mot vår ambition att bygga 140 000 nya bostäder fram till år 2030 måste samverkan mellan stadens nämnder, förvaltningar och bolag öka. Det är viktigt att vi håller kvar vid målet om 40 000 påbörjade bostäder till 2018 för att snabbare råda bot på bostadsbristen på kort sikt. Kommunstyrelsen ska ta ett utökat ansvar för ledning, styrning och samordning av stadens bostadsbyggande i nära samverkan med berörda nämnder och bolag. Kommunstyrelsen ska även ha ett särskilt fokus på att effektivisera stadens planprocesser.

Tunnelbanan är inte färdigbyggd. Det är positivt att Alliansen under förra mandatperioden lyckades komma överens om en finansiering av en historisk ut-

byggnad. Fler beslut om utbyggd tunnelbana behövs, bland annat en ny linje som korsar Saltsjö-Mälarsnittet väster om Slussen. Stockholms stad bör genom kommunstyrelsen vara pådrivande i denna fråga gentemot regeringen inom ramen för Sverigeförhandlingen.

Den pågående Sverigeförhandlingen om utbyggd infrastruktur kräver dock att staden enas över blocken och tillsammans driver Stockholms intressen i förhandlingarna med staten. Tyvärr verkar den rödgrönrosa majoriteten helt ointresserade av blocköverskridande förankring för att säkra Stockholms, och därmed Sveriges tillväxtmotors, intressen.

Kommunstyrelsen ansvarar för det stadsövergripande säkerhetsarbetet och stadens förmåga att i händelse av kris agera i enlighet med det geografiska områdesansvaret. Under perioden ska säkerhetsarbetet fokusera på att dels fördjupa samarbetet inom staden, dels på att stärka samarbeten mellan stadens säkerhetsarbete, brottsförebyggande arbete och trygghetsarbete.

Många medborgare upprörs med rätta över de möjligheter som inte tillvaratas när stadens lokaler och mark står tomma i väntan på exploatering. Lokaler som tillfälligt kunde ha använts för till exempel studentbostäder, konstnärsateljéer eller uppstartsbolag står ibland tomma under många år på grund av byråkratiska hinder. Kommunstyrelsen ska därför tillsammans med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utreda en modell för hur staden ska kunna ta tillvara på lokaler och mark som är tillfälligt tillgängliga i väntan på exploatering.

Stadens olika byggnader måste vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Även om stora framsteg har gjorts kvarstår fortfarande utmaningar. För att säkerställa att stadens samtliga fastigheter är tillgängliga ska en tillgänglighetssamordnare inrättas under kommunstyrelsen.

Kunskapsstaden Stockholm

Kommunstyrelsen ska aktivt bidra till att främja utvecklingen av Stockholm som en kunskapsregion och företagsstad. Staden medverkar i flera strategiska samarbeten tillsammans med flera av regionens lärosäten och aktörer. Tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan, Karolinska Institutet, Stockholms universitet och Södertörns högskola samt landstinget och länsstyrelsen. Syftet är att skapa ett gemensamt och öppet forum för att tillsammans analysera komplexa samhällsproblem, ett *OpenLab*. Staden samverkar även med lärosätena inom ramen för Stockholms Akademiska Forum.

Om Stockholms intellektuella kapital ska bestå och öka måste antalet utländska toppstudenter öka. Tidigare kom många studenter till Sverige eftersom utbildningen var gratis. Befintliga stipendier för toppstudenter är ofta instiftade i början av förra århundradet och är därmed anpassade efter förhållanden som idag inte längre gäller. Stockholmsregionen har ett intresse av att mycket bättre ta till vara de talanger som väljer att studera på lärosäten här. Kommunstyrelsen

ska därför verka för att möjligheterna att under sina masterstudier göra praktik, sitt examensarbete eller uppsatsskrivning inom staden ökar.

Kommunstyrelsen ska aktivt, tillsammans med relevanta partners, söka samarbete med ett ledande internationellt universitet i syfte att få dem att etablera sig i Stockholm. I takt med att världens ledande universitet etablerar filialer i andra länder är det fullt möjligt och kanske till och med nödvändigt att Stockholm försöker värva en sådan filial.

I arbetet med att utveckla Stockholm som en kunskapsstad ska kommunstyrelsen samordna arbetet med framtagandet av nya studentbostäder med berörda nämnder.

Skolplanering för ett växande Stockholm

Antalet barn och elever ökar kraftigt de kommande åren. Tillgången till bra förskolor och skolor med en god miljö för barnen är viktigt för stockholmarna och har betydelse för Stockholms attraktivitet som stad att bo och arbeta i. Utbyggnadstakten av nya förskolor och skolor måste vara fortsatt hög. För att påskynda arbetet med fler skolor höjs den ekonomiska ramen för investeringar i nya skollokaler med 200 mnkr jämfört med majoritetens budgetförslag.

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i sin planering utgå från ett rikt-värde om minst 25 förskoleplatser respektive minst 50 grundskoleplatser per 100 nya lägenheter, anpassat efter lokala förhållanden. För att säkerställa behovet av förskole- och grundskoleplatser ska stadsbyggnadsnämnden i en obligatorisk punkt i start-PM som rör bostadsbyggande, genom en kontinuerlig dialog med berörda nämnder, klargöra hur behovet av nya förskole- och grundskoleplatser ska klaras. När exploateringsnämnden markanvisar större områden ska utbildningsnämnden alltid kontaktas och mark för skolbyggnation reserveras.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att åstadkomma en mer effektiv samverkan mellan berörda parter. För att stärka samplaneringen av ny-, om- och tillbyggnader av förskolor och skolor ska en skolplanerings-samordnare anställas inom kommunstyrelsen med det övergripande ansvaret och befogenheterna för att åstadkomma en mer effektiv samverkan mellan berörda parter.

Kommunstyrelsen ska i det fortsatta arbetet med förskole- och skolutbyggnad hitta metoder för att minska byggkostnader för att undvika att en allt för stor del av produktionskostnaden läggs på hyran.

Stimulansbidraget för utbyggnaden av förskolor ska finnas kvar.

Sveriges tillväxtmotor

Stockholm är Sveriges ekonomiska motor. Här finns kreativitet, utvecklingskraft och en internationell puls som syresätter hela landet. När Stockholm växer

stärks välfärden. Det som driver stadens tillväxt, skapar arbetstillfällena och lägger grunden för välfärden är företagen. Vi som bejakar den växande staden har en viktig uppgift i att se till att förutsättningarna för att starta och driva både små och stora företag är goda.

Den enskilda människans skapande och arbete utgör grunden för vårt gemensamma välstånd och samhällets utveckling. Fri företagsamhet och fler kvinnor och män som tar steget att bli företagare är avgörande för hög sysselsättning och långsiktig konkurrenskraft i den svenska ekonomin. Politiker skapar inte jobb, men vi kan underlätta för företagarna att göra det.

Kopplingen mellan studier och arbetsliv blir allt viktigare. Allt fler arbetsgivare efterfrågar arbetslivserfarenhet, och konkurrensen om talangerna blir allt hårdare. Staden ska under arbetsmarknadsnämndens ledning införa en modell med studentmedarbetare, där studenter vid sidan av studierna får möjlighet att arbeta i staden med uppgifter som är relaterade till studierna. Genom en sådan modell, som finns i flera andra länder, får studenter möjlighet till relevant arbetslivserfarenhet, och staden får möjlighet att visa upp sig som arbetsgivare för framtidens medarbetare.

Kommunstyrelsen har det strategiska ansvaret för näringslivsfrågor. Samtliga nämnder ska ha en tillmötesgående och problemlösande inställning till företagens etablering och utveckling i Stockholm. Staden bör också årligen redovisa den affärsverksamhet som bedrivs i konkurrens med det privata näringslivet. Näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Kommunstyrelsen har det strategiska ansvaret för evenemangsfrågor. Under 2016 står Stockholm värd för Eurovision Song Contest. Stockholms stads medverkan i evenemanget hanteras via Stockholm Visitors Board AB. Som en del i det firande som planeras bör staden genomföra ett evenemang som sätter ljuset på musikskapares yttrandefrihet och de hot de utsätts för i vår omvärld.

Flytta stadens förvaltningar från innerstaden till ytterstadens stadsdelar

Många stadsdelar i Stockholm har ett behov av fler arbetsplatser och mer liv och rörelse under dagtid. Om arbetsplatser kan flyttas från innerstaden till ytterstaden kan mark och lokaler i innerstaden frigöras till annat än kontor och kanske ge plats för bostäder eller förskole- eller skolplatser, som det råder brist på i stadens snabbväxande stadsdelar.

Enligt den senaste statistiken, från år 2012, pendlade 4400 personer ut från Rinkeby för att arbeta, medan ungefär 1900 personer hade sin arbetsplats i stadsdelen. Inte ens 1 procent (0,9 procent) av dagbefolkningen arbetade i offentlig förvaltning – att jämföra med 7,0 procent i staden som helhet. Bilden är tydlig: I stadsdelar som Rinkeby saknas arbetsplatser, och särskilt de offentliga verksamheterna (som myndigheter, förvaltningar och bolag) lyser fortfarande med sin frånvaro.

Under förra mandatperioden påbörjade Alliansen ett ambitiöst arbete med att flytta ut Stockholms stads förvaltningar från innerstaden, både för att skapa fler arbetsplatser och ett större konsumtionsunderlag i ytterstadsdelar, och för att stärka bilden av att alla delar av Stockholm är attraktiva ställen att verka på och investera i. Bland andra kulturförvaltningen, äldreförvaltningen och socialförvaltningen har redan flyttat (till Rinkeby respektive till Farsta) och flera förvaltningar och bolag är på väg, enligt de beslut som fattats.

Tyvärr verkar inte den rödgrönrosa majoriteten prioritera ytterligare förvaltningsflyttar. Arbetet har efter maktskiftet helt stannat upp och omvandlingen av Tekniska nämndhuset till bostäder har stoppats. Att flytta förvaltningar och bolag sker inte av sig självt utan kräver ett aktivt ledarskap och en tydlig strategi. Det är synd att majoriteten varken prioriterar detta eller anser att frågan är av vikt.

Stockholms stad måste fortsätta flytta ut förvaltningar och bolag till ytterstaden. En levande och välfungerande stad förutsätter att alla stadsdelar har en bra blandning av bostäder och arbetsplatser. Genom att flytta ut stadens verksamheter minskar lokalkostnaderna och underlaget för service och verksamheter ökar i ytterstadens stadsdelar. Det blir också möjligt att omvandla tomställda lokaler i innerstaden till bostäder. Kommunstyrelsen ska därför tillsammans med Stockholms Stadshus AB aktivt fortsätta arbetet med att flytta ut Stockholms stads förvaltningar och bolag från innerstaden till ytterstadsdelar.

Kompetensförsörjning med stockholmarnas behov som utgångspunkt

Kommunstyrelsen ansvarar för att staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbetar och genomför insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen.

Insatser för utveckling av dagens och morgondagens chefer är prioriterade. Stadens samlade arbete med personalfrågor ska underlättas genom enhetliga och effektiva processer och verktyg som förenklar chefernas vardag. Stadens chefsprogram ska bidra till att höja kompetensen om olika funktionsnedsättningar.

Stadens traineeprogram för akademiker ska fortsätta. Ett antal traineeplatser i programmet ska erbjudas akademiker med funktionsnedsättning. Det är vidare särskilt viktigt att attrahera utrikes födda chefer för att säkra att den framtida kompetensförsörjningen speglar befolkningens sammansättning. Kommunstyrelsen ska därför i samverkan med arbetsmarknadsnämnden utveckla möjligheterna att i stadens traineeprogram erbjuda platser till utrikes födda akademiker inom ramen för Stockholms Intensivsvenska för Akademiker.

Stadens satsningar på feriejobb ska fortsätta såväl genom medel avsatt under kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna som inom ramen för ytterstadsarbetet. En viss andel ska erbjudas ungdomar med funktionsnedsättning.

Stoppa återkommunaliseringar av väl fungerande verksamhet

Den rödgrönrosa majoriteten bedriver en politik där många verksamheter som drivs av fristående anordnare nu återkommunaliseras. Det har sedan maktskiftet visat sig bland annat vad det gäller verksamheter för personer med funktionsnedsättningar, äldreboenden och fritidsverksamheter för unga, med flera medicalt uppmärksammade fall. I fallet med Fryshusets fritidsverksamhet i Skärholmen tvingades majoriteten till sist att backa, i andra fall har utgången blivit en annan.

Stockholm växer snabbt. Då bör människor som vill starta och driva verksamheter inom välfärden mötas av en välkomnande attityd. Istället ser vi att den rödgrönrosa majoritetens ideologiska övertygelse nu är att välfärdsverksamheter i så stor utsträckning som möjligt ska vara kommunal. Återkommunaliseringspolitiken leder till att välfungerande parklekar, fritidsgårdar och äldreboenden nu återtas utan reella motiveringar. Det innebär att stockholmarna går miste om högkvalitativa alternativ. För Folkpartiet liberalerna är det en självklarhet att en bra verksamhet är en bra verksamhet, oavsett utförare. Vi kommer att kämpa för att kvalitativa välfärdsverksamheter ska kunna fortsätta att utvecklas till gagn för stockholmarna, inte tvingas lägga ned på grund av ideologiska prioriteringar från vänster. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att stoppa alla återkommunaliseringar av väl fungerande privat verksamhet.

Låt äldre arbeta kvar längre

Om Stockholm ska utvecklas till en stad i världsklass måste staden kunna ta tillvara erfarenheten och kompetensen hos sina mest erfarna medarbetare. Anställda i Stockholms stad som så önskar ska ges rätt att arbeta kvar till 70 års ålder. Staden ska ta fram ett program för att låta äldre anställda som så vill fungera som mentorer efter sin pensionering. Genom detta medverkar också staden, som en av Sveriges största arbetsgivare, till att ge en positiv bild av äldre medarbetare och motverka fördomar och negativ särbehandling grundade på ålder. Anställda som har nått 61 års ålder och som så önskar får rätt att arbeta deltid.

Högre kvalitet inom äldreomsorgen

Kommunstyrelsen har lett ett utvecklingsarbete, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, som syftat till att utveckla en metod (kvalitetsobservation) för fördjupad kvalitetsuppföljning inom äldreomsorgen. Uppföljningsmetoden är nu implementerad inom äldreomsorgen. Nästa steg är att ta ett samlat grepp om all den uppföljning som görs inom äldreomsorgen i syfte att rationalisera och optimera effekten av den samlade uppföljningen. Detta utvecklingsarbete leds av äldrenämnden i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna.

En informations – och utbildningsinsats behöver genomföras för att sprida metoden till chefer och nyckelpersoner inom äldreomsorgen och andra lämpliga verksamheter. Medel för 0,5 tjänst per stadsdelsnämnd finns budgeterat under kommunstyrelsen även 2016.

Under 2016 ska en äldreombudsman inrättas under kommunstyrelsen med uppgift att på en övergripande nivå bevaka äldre människors intressen och rättigheter inom stadens alla områden.

Mindre pappersarbete

Alltför många yrkesgrupper i staden tillbringar allt för stor del av sin tid med pappersarbete, vilket tar tid ifrån de huvudsakliga arbetsuppgifterna. Kommunstyrelsen ska därför under året påbörja en allmän administrativ översyn med målet att de administrativa uppgifterna för yrkespersonalen ska minska, utan att möjligheterna att följa upp och utvärdera verksamheten försämras.

Föreningsstöd ska främja demokratin

Föreningslivet är en viktig del av det civila samhället. Människor organiserar sig kring det de själva tycker är angeläget och roligt, ofta också för att åstadkomma positiva förändringar i samhället. Staden ger olika typer av stöd till föreningar och Folkpartiet liberalerna vill att kommunstyrelsen under 2016 tar fram stadsövergripande riktlinjer som innebär att föreningar som uppstår stöd av staden ska motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling, kriminell verksamhet samt främja demokratins värderingar.

Stadens föreningsstöd ska inte ges till föreningar som inte ställer upp på de demokratiska värderingarna eller på allas lika värde.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret har en central, strategisk roll som stöd till kommunstyrelsen. Kontoret har ett övergripande ansvar för styrning, uppföljning och utveckling av stadens ekonomi och verksamhet samt ansvarar för frågor som rör valfrihet, e-tjänster, effektivitet med mera och kan vid behov också initiera utvecklingsfrågor. Kontoret utgör stadens professionella lokalstrategiska funktion.

Särskilda prioriteringar 2016

- Kommunstyrelsen ska stärka samordningen kring stadens flyktingmottagande
- Kommunstyrelsen ska minska byråkratin och konsultkostnaderna
- Kommunstyrelsen ska aktivt bidra till att främja utvecklingen av Stockholm som en kunskapsregion och företagsstad
- Kommunstyrelsen ska ta ett utökat ansvar för ledning och samordning av stadens bostadsbyggande i nära samverkan med berörda nämnder och bolag

- Kommunstyrelsen ska stoppa alla återkommunaliseringar av väl fungerande privat verksamhet
- Kommunstyrelsen ska stärka samplaneringen av ny-, om- och tillbyggnader av förskolor och skolor
- Kommunstyrelsen ska tillsammans med Stockholms Stadshus AB aktivt fortsätta arbetet med att flytta ut Stockholms stads förvaltningar och bolag från innerstaden till ytterstadsdelar
- Kommunstyrelsen ska ansvara för att staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbetar och genomför insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen
- Kommunstyrelsen ska påbörja en allmän administrativ översyn med målet att de administrativa uppgifterna för yrkespersonalen ska minska

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati SLK och besparing konsulter	85 mnkr
Inga nya utskott, råd och kanslier	12 mnkr
Impact award	1,2 mnkr
Social hållbarhet	7 mnkr
Klimatkansli	4 mnkr
Utbildningssatsning förtroendevalda	1,5 mnkr
Förstärkt arbete MR	2 mnkr
Insatser stärka ungas organisering	4 mnkr
Demokrati- och ytterstadskansli	4 mnkr
Minskat anslag SBR	5 mnkr

Ökade kostnader för:

Tillgänglighetssamordnare	- 1 mnkr
---------------------------	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Kommunstyrelsen m.m.** godkänns.

Revisorskollegiet

Stadsrevisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden inklusive bolag och stiftelser med mera i den omfattning som följer av god kommunal revisionsred. Stadsrevisionens ansvar följer av kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, aktiebolagslagen samt revisionsreglementet för stadsrevisionen i Stockholms stad och andra av kommunfullmäktige utfärdade föreskrifter såsom denna budgets mål och indikatorer.

Budgeten för 2016 minskar med 0,3 mnkr jämfört med 2015. Förändringen är kostnadsneutral för nämnden, då personalkostnaderna minskar med motsvarande belopp.

I stadsrevisionens revisionsplan beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetsätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. I revisionsplanen beskrivs även de större revisionsprojekt som planeras genomföras under revisionsåret.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Valnämnden

Valnämnden ansvarar för organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden ansvarar också för val till EU-parlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar.

Omfattningen av nämndens uppgifter är reglerad i lag, både ansvarsområdet som sådant och i viss utsträckning den organisation som ska användas för att lösa uppgifterna.

Budgeten för 2016 är oförändrad jämfört med 2015.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Valnämnden** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Stärkt lokaldemokrati

Stadsdelsnämnderna har en viktig demokratisk uppgift genom att vara en lokal länk mellan medborgarna och politiken. Stadsdelsnämnderna ska hitta nya former för medborgarförslag och dialog genom modern teknik. Ett försök med medborgarpaneler bör genomföras i vissa stadsdelar. Medborgarpanelerna ska kunna fungera som tillfälliga rådgivande organ för viktiga frågor i stadsdelen.

Stadsdelsnämndernas röst bör tillmätas större vikt vid beslut om lokala ordningsregler, såsom serveringstillstånd för restauranger och tidsbegränsade tillstånd för torghandel och annan näringsverksamhet. Stadsdelsnämnderna bör få besluta om tidsbegränsade bygglov för uteserveringar.

Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbetet med idéburen stadsutveckling.

Förskola i världsklass

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till förskoleverksamhet av hög kvalitet med barnets lärande och utveckling i fokus. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolor med hög kvalitet och kvalificerad pedagogik där varje barn får utvecklas oberoende av kön.

Förskoleverksamheternas utveckling kräver ett pedagogiskt ledarskap. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att arbeta för att rekrytera fler förskollärare och stärka karriärvägarna för förskolans personal. Folkpartiet föreslår att lokala karriärtjänster införs i förskolan och vill inrätta 100 sådana tjänster från 1 juli 2016. Vi öronmärker därutöver 59,7 mnkr på en extra lönesatsning för förskollärare, vilket motsvarar en löneökning på drygt 2 procent.

Tyvärr har regeringen valt att dra ner på antalet platser på förskollärodbildningarna i Stockholm. Folkpartiet föreslår att staden tar initiativ till en uppdragsutbildning för förskollärare tillsammans med lärosätena i regionen.

Trygghet

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna, och lär av varandras goda exempel. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar. Prioriterade områden inkluderar arbetet mot olaglig mopedkörning, snabb bortforsling av utbrända bilar och bättre möjligheter för medborgarna att anmäla klotter, trasig belysning och andra brister i stadsmiljön.

Mer stöd till socialsekreterarna

Personalomsättningen bland socialsekreterare är hög hos många stadsdelsnämnder. För att behålla socialsekreterarna krävs att stadsdelsnämnderna arbetar aktivt och ambitiöst med ledarskap, handledning och karriärmöjligheter. Precis som i andra yrken där man arbetar med människor i utsatta situationer är möjlighet till debriefing och professionellt stöd viktigt. Möjligheterna till specialisering bör öka. Stadsdelsnämnderna ska anställa studentmedarbetare inom socialtjänsten för att ge en tidig introduktion till arbetsuppgifterna.

För att minska personalomsättningen måste socialsekreterarnas löner höjas. I ett första steg bör lönen höjas för de socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden. Höjningen motsvarar 1500 kr per anställd och månad i genomsnitt.

En förbättrad arbetssituation för socialsekreterarna är framför allt en viktig reform för alla de stockholmare vars livschanser är beroende av en välfungerande socialtjänst. Men att förbättra arbetssituationen och löneläget för en kvinnodominerad akademikergrupp som socialsekreterarna utgör är också en viktig jämställdhetsreform.

Situationen för socialsekreterarna gör att det är av yttersta vikt att de satsningar som görs för att få fler socialsekreterare och förbättra deras arbets- och lönevillkor får fullt genomslag. De medel som anslås för detta, såväl de satsningar i majoritetens budget som Folkpartiet liberalerna matchar, som de ytterligare satsningar som görs i denna budgetreservation, ska därför öronmärkas för sitt avsedda syfte.

Stöd till flyktingar

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger hopp om att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Att hitta boenden för nyanlända flyktingar är en angelägen utmaning. Alla stadens nämnder måste hjälpas åt att lokalisera lokaler som på kort sikt kan användas för detta ändamål. I centrala medelsreserven anslås betydande resurser för asylmottagande och skolgång för nyanlända.

Stadens socialpolitik måste utformas utifrån insikten om att ett omfattande flyktingmottagande är ett nytt normalläge, som medför nya utmaningar både på kort och på lång sikt. Ensamkommande flyktingbarn måste få bra hem med goda uppväxtvillkor.

Bekämpa extremism

Alla stadsdelar har ett ansvar att bekämpa våldsbejakande extremism och tidigt ingripa när invånare befinner sig i riskzonen för radikaliserings. Detta arbete måste bedrivas i nära samverkan med andra nämnder och utomstående aktörer. Varje stadsdelsnämnd bör ha en konkret handlingsplan som specificerar hur detta arbete ska gå till.

Effektiv verksamhet

Stadsdelsnämnderna ska under året verka för att minska administrationen och hitta effektiviseringsvinster inom samtliga verksamhetsområden. Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra för att uppnå stordriftsfördelar. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna har mandat och kompetens att bedriva upphandlingar för största möjliga effektivitet.

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati 0,25 procent	50,6 mnkr
--------------------------------	-----------

Förskola

Det liberala Stockholm ska vara den öppna världsstad där varje ung människa får chansen att utvecklas och välja hur livet ska se ut. Förskolan har en stor potential för att låta varje barn utvecklas till den som den ska bli, oberoende av kön.

För många barn är förskolan också starten på det livslånga lärandet. Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som till exempel inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får stifta bekantskap med böcker och läsning, med matematik och naturkunskap.

I Folkpartiet liberalernas Stockholm har förskolan, kommunal såväl som fristående, goda förutsättningar och präglas av trygghet, ett väl genomarbetat pedagogiskt fokus och av en hög kvalitet.

En nyckel till att fortsätta utveckla förskolans kvalitet är att satsa på förskollärarna. I vårt budgetförslag öronmärker vi totalt 59,7 mnkr till att höja förskollärarnas löner samt inför 100 karriärtjänster i förskolan från halvårsskiftet 2016.

Majoriteten har inte aviserat någon lönesatsning och går inte vidare med karriärtjänsterna. Istället har deras första år vid makten präglats av stadsdelar som larmat om en dålig ekonomi och om ökande barngrupper. Det är fel väg att gå. Därför satsar vi på förskolan.

Förskoleverksamhet

Förskolan är det första steget i det livslånga lärandet. Tiden i förskolan ska vara en tid av omsorg, lek och av lustfyllt lärande och utgångspunkten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära. Stadens uppdrag måste även fortsättningsvis vara att erbjuda förskolor med hög kvalitet, kvalificerad pedagogik och stor valfrihet för barn och föräldrar.

Under de två gångna mandatperioderna har förskolan varit en av stadens allra mest uppskattade verksamheter, med några av landets minsta barngrupper, genomgående en hög kvalitet och en stor mångfald i pedagogiska inriktningar. Folkpartiet liberalerna tycker att staden måste värna detta och utveckla valfriheten så att det blir enklare för föräldrar att välja förskola och att kunna vara trygga med att förskolan håller en hög kvalitet.

De flesta barn i Stockholm tar idag del av förskolans verksamhet. Detta är inte minst viktigt för barn som inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolans betydelse för att möjliggöra för föräldrar att yrkesarbeta ska heller inte underskattas. Staden ska bedriva ett riktat arbete för att nå de barn och familjer som idag inte tar del av förskolans verksamhet.

Stockholm styrs nu av en majoritet bestående av partier som är tydliga motståndare till valfrihet för föräldrar och barn. Mångfalden i pedagogiska inriktningar i staden är enorm. Många av dessa verksamheter hotas när den rödgröna regeringen och rödgrönrosa Stockholmsmajoriteten nu vill genomföra sina ideologiskt motiverade stopp för vinstdrivande verksamheter i välfärdssektorn.

Detta trots att det inte är så att dessa verksamheter skulle utmärkas av låg kvalitet. Tvärtom uppvisar de fristående verksamheterna generellt högre värden när föräldrarna själva får delge sina synpunkter på verksamheten. Ett ideologiskt motiverat stopp för förskolor som drivs i aktiebolagsform skulle drabba många familjer mycket hårt.

Folkpartiet liberalerna står upp för valfrihet för föräldrar och barn och för en förskola i världsklass. Vi vill prioritera kärnverksamheten i stadsdelarna. Men den nya majoritetens budget innebär magra påslag till förskolorna som knappast tar höjd för löneökningar. I Folkpartiet liberalernas budget öronmärks 59,7 mnkr extra till förskolan.

Genom sänkningen av personalförsäkringstillägget avlastas förskoleverksamheterna kostnader utöver värdet av schablonen. Minskningen av personalkostnaderna beräknas motsvara en sänkt kostnad för verksamheterna. För att säkerställa att dessa resurser kommer verksamheterna till del höjer vi förskolepengens andel av grundschablonen med 1,0 procentenhet. Förskolepengens andel av grundschablonen ska vara 81 procent av grundschablonen. Pengens andel av grundschablonen för barn i pedagogisk omsorg höjs med 0,5 procentenhet och uppgår till 94,5 procent av grundschablonen.

Värna de små barngrupperna

Genom stora ansträngningar har antalet barn per grupp i förskolan minskat under Alliansmajoriteten, samtidigt som barngrupperna ökat i Sveriges övriga storstäder. Det har varit resultatet av ett målmedvetet arbete i Stockholm.

Taken på 14 respektive 18 barn per grupp ska hållas. Folkpartiet liberalerna ser med oro på att flera stadsdelar redan har börjat larma om att de tvingas öka barngruppernas storlek, sänka personaltätheten eller skära ner på andra verksamheter.

Medarbetarnas kompetens är avgörande

Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. Med anledning av den tilltagande bristen på förskollärare måste staden stärka arbetet med rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal. En viktig del i detta är att verka för fler manliga förskollärare, liksom för mångfald i personalsammansättningen i övrigt. Staden bör utreda förutsättningarna till att starta en egen förskolläraryrkesutbildning i samverkan med lärosätena.

För att trygga en fortsatt personalförsörjning är det viktigt att stadsdelsnämnderna erbjuder medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare. Staden finansierar sedan flera år vidareutbildningar vid lärosätena i regionen, där barnskötare kan läsa till förskollärare samtidigt som förskolorna där de arbetar erbjuds vikarieersättning. Staden ska aktivt arbeta för att dessa utbildningar ska finnas kvar, följas upp och utvecklas.

Stockholm ska aktivt arbeta med att öka förskolläraryrkets attraktionskraft. Folkpartiet liberalerna föreslår en särskild satsning på förskollärarnas löner. Vi tillför totalt 59,7 mnkr kronor i vårt budgetförslag som vi öronmärker för en satsning på förskollärarnas löner.

Staden ska under 2016 införa karriärtjänster för förskollärare efter samma modell som gäller för förstelärare i grund- och gymnasieskola. Ett första steg blir att tillsätta 100 tjänster som förste förskollärare från halvårsskiftet. Utgångspunkten ska alltid vara att det handlar om permanenta tjänster.

Bygg ut förskolan

Antalet barn i förskoleåldern fortsätter att öka i Stockholm. När staden fortsätter att växa måste förskoleutbyggnaden följa med. Då krävs att stadsdelarna och stadens centrala förvaltningar fortsätter att prioritera förskoleutbyggnad högt i planeringen av nya stadsdelar och i stadsdelar där antalet barn väntas öka. Förskolor, skolor och kollektivtrafik ska planeras in från början när staden bygger nya bostadsområden och staden ska hålla fast vid det så kallade "förskoletalet" vid planering av nya stadsdelar. Alla familjer ska kunna få en förskoleplats i sitt närområde och barnomsorgsgarantin ska hållas.

Tydliga mål i förskolan

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Utgångspunkten i verksamheten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära.

Förskolechefens ledarskap är av avgörande betydelse för förskolans kvalitet. Verksamhetens utveckling kräver ett pedagogiskt ledarskap, som långsiktigt och uthålligt skapar förutsättningar för att arbeta mot uppställda mål och driva ett systematiskt kvalitetsarbete.

Arbetet med matematik och språkutveckling är även fortsättningsvis prioriterade områden där arbetet i förskolan ska fördjupas. Det är viktigt att de pedagogiska miljöerna utvecklas. Förskollärarnas roll ska stärkas och utvecklas. Förskolläraren ska initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Jämställd förskola

Förskolorna ska arbeta aktivt med jämställdhet inom alla delar av verksamheten, så att alla barn får tillgång till alla de möjligheter och utmaningar som förskolan erbjuder. Alla barn ska ha lika möjligheter att bredda sina lekmönster, och utvidga sina möjligheter att utvecklas och lära på alla områden, oavsett kön.

Förskolorna ska aktivt arbeta utifrån en pedagogik som också är genusmedveten, som uppmärksammar mönster och som ger de vuxna verktyg att behandla barnen mer som individer med sina egna intressen, styrkor och utmaningar.

Staden ska aktivt arbeta för att rekrytera fler manliga medarbetare i förskolan.

Läslust och kultur i förskolan

Litteraturen ska ha en given plats i förskolan. Förskolebarnens språkutveckling bör stimuleras genom ett aktivt samarbete mellan förskolorna och biblioteken i närområdet. Projektet Stockholm Högläser, där varje förskola utser ett läsbud som driver det läsfrämjande arbetet, är en mycket viktig del i detta arbete.

Kultur i förskolan omfattar kultur för, med och av barn. Genom en strukturerad samverkan mellan förskolan och kulturlivet finns en unik möjlighet att stärka barns möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet på sina egna villkor, liksom att stärka deras möjligheter till eget skapande. Personalen ska ha möjlighet till kompetensutveckling inom detta område. Barnkulturplanen Kultur i ögonhöjd utgör en viktig del i detta arbete. Staden ska utveckla lösningar som låter förskolepersonal själva finna spännande kulturaktiviteter genom till exempel Kulans webbplats.

Förskolans fysiska miljö ska väcka nyfikenhet, och inspirera barn till utforskande och upptäckande. Miljön både i förskolan och i dess närområde ska ge möjlighet till en aktiv utevistelse med fysisk rörelse. Utemiljön ska också ses som ett av förskolans pedagogiska rum. Det positiva sambandet mellan kost,

rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. Alla barn ska få god, varierad och näringsriktig mat i förskolan.

Tidiga insatser för barn som behöver mer stöd

Att delta i en pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder kan ge många barn stora möjligheter till individuell utveckling. Det ger också en möjlighet att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet.

Förskolechefen ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med föräldrarna. Stödet ska utformas så att det stärker barnets egen lust att lära och utvecklas. Alla barn har samma möjligheter till stöd oavsett om de går i kommunal eller fristående förskola.

Språkförskolor finns i Bromma och på Södermalm. Här finns också en specialförskola för barn med autism och/eller kommunikationssvårigheter. Det är angeläget att fortsatt följa utvecklingen av behovet och vid behov utöka antalet platser på specialförskolan och i språkförskolorna. Under 2016 bör staden utreda behovet av en ytterligare språkförskola, och vid behov planera för att starta ytterligare en språkförskola i Söderort i enlighet med behovet.

Ett utvecklingsområde för stadens förskolor är arbetet med flerspråkiga barn och mångkulturellt arbete. Barnen i förskolan ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, att samtala, att berätta, att läsa böcker och så vidare ska tas tillvara. Det är angeläget att förskolan har en bra kompetens om barns språkutveckling och kan stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

Stadsdelarna ska arbeta för att tillsammans med övriga berörda nämnder och frivilligorganisationer erbjuda meningsfull verksamhet för barn på flykt.

Kommunstyrelsen ska följa behovet av finskspråkig förskola och i samverkan med stadsdelsnämnderna säkerställa att utbudet av platser motsvarar behovet.

Samverkan

En god samverkan mellan förskola och skola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande. Stadsdelsnämnderna har, i samverkan med utbildningsnämnden, ansvaret för att samordna arbetet med barnens övergång mellan förskola och skolans verksamheter. Stadens riktlinjer omfattar även fristående förskolor och skolor.

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och vårdnadshavare. Föräldrars/vårdnadshavares kännedom om vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling ska öka, liksom förskolans dokumentation och uppföljning. Resultatet av förskoleundersökningen ska vara vägledande i förskolans arbete med dokumentation och dialog.

Varje förskola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Stadsdelarna ska samverka med övriga berörda nämnder samt med frivilligorganisationerna för att erbjuda meningsfull verksamhet för barn på flykt.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelarna ska samverka med utbildningsnämnden kring inrättandet av karriärtjänster i förskolan
- Stadsdelarna ska särskilt prioritera att fortsätta utveckla förskolornas pedagogiska uppdrag
- Stadsdelarna ska genomföra en särskild satsning på matematik och naturvetenskap i förskolan
- Stadsdelarna ska genomföra en särskild satsning på läsning och högläsning tillsammans med stadsbiblioteket
- Stadsdelarna ska värna valfriheten för barn och föräldrar i Stockholm
- Stadsdelarna ska planera för en fortsatt hög takt vad gäller utbyggnaden av förskoleplatser i områden där det blir fler barn
- Stadsdelarna ska samverka med berörda nämnder och frivilligorganisationer för att erbjuda meningsfull verksamhet för barn på flykt

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Ökade kostnader för:

Höjda lärarlöner

-38,1 mnkr

Barn, kultur och fritid

I det liberala Stockholm har alla barn rätt till en trygg uppväxt under goda levnadsvillkor. I stadsdelarna bedrivs en angelägen och viktig verksamhet i både kommunala verksamheter och i fristående verksamheter för att ge alla unga i Stockholm tillgång till ett stimulerande utbud av fritidsaktiviteter. Detta ska värnas och utvecklas.

Sedan valet har de rödgrönrosa majoriteterna i Stockholms stadsdelsnämnder bedrivit en politik inriktad på återkommunaliseringar av fullt välfungerande och djupt uppskattade verksamheter, till synes utan reella motiveringar. Folkpartiet liberalerna kommer att motsätta sig en politik som inte sätter kultur- och fritidsverksamheter av hög kvalitet för stockholmarna i första rummet.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till öppna verksamheter för ungdomar genom fritidsklubbar, fritidsgårdar, ungdomsmottagningar och andra stödjande insatser från staden ska alla ungdomar ges förutsättningar till en trygg uppväxt.

Staden ska tillhandahålla en god fritidsverksamhet för barn och ungdomar. I samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska en mångfald av verksamheter för barn och unga erbjudas. Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Aktiviteter för barn och unga

Fritidsgårdar erbjuder många ungdomar en mötesplats på lov, kvällar och helger. Fritidsgårdarna samarbetar med föreningar och organisationer kring ungas fritid. Under sommaren arrangeras dagkollo i olika former. Bland annat erbjuds utflykter med fiske, idrott och kultur som inriktning. Utflykter med badbussar och till olika djurparker genomförs. Parklekar har arrangerat midsommarfirande. I samband med övriga skollov organiseras idrottsturneringar, olika typer av lägerverksamheter, teaterbesök, bowling med mera.

Den rödgrönrosa majoriteten i stadsdelarna driver en politik där många verksamheter som drivs av fristående anordnare nu återkommunaliseras. För Folkpartiet liberalerna är det självklart att en bra verksamhet är en bra verksamhet, oavsett utförare. Efter en tids debatt tvingades de rödgrönrosa under 2015 att backa och låta Fryshuset fortsätta driva fritidsverksamhet i Skärholmen. Folkpartiet liberalerna kommer att kämpa för att kvalitativ fritidsverksamhet som gör skillnad i ungas liv ska fortsätta att utvecklas, inte tvingas lägga ned på grund av ideologiska prioriteringar vänsterut.

Det är viktigt att fritidsgårdarna arbetar förebyggande mot droger och kriminalitet utifrån en tydlig värdegrund. Fritidsgårdarna ska aktivt arbeta för att fånga upp och erbjuda en uppskattad verksamhet för både pojkar och flickor, i en trygg och välkomnande miljö. Läxhjälp ska erbjudas alla barn.

Behovet av fritidsverksamhet för barn i åldern 10-12 år ska särskilt uppmärksammas. Barn i denna ålder som lever i otrygghet löper extra stor risk att rekryteras till kriminella miljöer.

Initiativ där ungdomar stöttar ungdomar ska stöttas. Ung nattvandring, lokala områdesvärdar i Skarpnäck och 127-festivalen i Skärholmen är exempel på sådana satsningar där unga ges utbildning och vägledning av socialarbetare för att sedan själva kunna bidra.

Stadsdelsnämnderna arrangerar en rad olika aktiviteter för barn och unga i åldrarna 10-17 under skolloven. Aktiviteterna är väldigt populära och fyller en viktig funktion för många barn och unga. De ska värnas och utvecklas.

Ungdomar med funktionsnedsättning ska erbjudas att delta på samma villkor som alla andra. Utöver detta ska det ordnas lovaktiviteter speciellt riktade för ungdomar med funktionsnedsättning, såsom festkvällar med disco.

Kultur för alla

För liberaler är det självklart att alla barn och ungdomar som vill, oavsett förutsättningar, ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta sitt arbete med att utöka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheter och föreningar som riktar sig till personer med funktionsnedsättning ska uppmuntras.

Folkpartiet liberalerna vill stärka det kulturella utbudet i Stockholm, så att fler kommer i kontakt med kultur. Vi vill i denna budget bland annat fortsätta med lässatsningen, genomföra en satsning på ett vidareutvecklat utbud i Kulturskolan, bygga ut El Sistema, öppna fler Berättarministerier, fortsätta arbetet med moderniserade bibliotek där barn och unga kan få ta del av litteratur både i papper och digitalt samt genomföra en riktad satsning kring antisemitism och intolerans genom kulturella upplevelser för barn.

Det är vår liberala övertygelse att det är bättre att lägga skattepengarna på att utveckla och stärka själva kulturverksamheterna, samt att förenkla för t.ex. personal förskolor och skolor att hitta kulturupplevelser som passar deras elever, snarare än att lägga stora skatteresurser på kommunala kulturtjänstemän.

Sommarkoloniverksamhet

Sommarkoloniverksamhet i olika former ska finnas tillgänglig under sommar-månaderna. Det är en av många viktiga verksamheter för barn och unga i Stockholm. Barn som av olika skäl har större behov än andra av att åka på sommarkoloni bör prioriteras. Det är viktigt att kolloverksamheten förblir en mötesplats för barn och unga med olika etnisk och social bakgrund. Nämnderna ska säkerställa att familjer på ett enkelt sätt kan ansöka till kollo genom den e-tjänst som finns för detta. Nämnderna ska även arbeta uppsökande med information och erbjudande om kollo. Nämnderna anordnar därutöver egen sommarkolloverksamhet, såsom läger som riktar sig mot tjejer och ridläger. I samverkan med lokala idrottsföreningar genomförs även olika typer av dagkollo.

Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas möjlighet att delta i ordinarie sommarkoloniverksamhet. Inom verksamhet för LSS-kollo finns kollogårdar med olika inriktningar och anpassningar beroende på deltagarnas ålder och typ av funktionsnedsättning.

En lika viktig del är alla de verksamheter som sker under dagtid i form av bland annat dagkollo, idrottsskolor med mera som finns i stadsdelsnämndsområdena. Det samarbete som i dag sker med frivilligorganisationer kring denna verksamhet ska utvecklas. Stadsdelsnämnderna i ytterstaden ska särskilt prioritera denna verksamhet.

Öppna förskolan

Den öppna förskolan är exempel på verksamhet som uppskattas och efterfrågas av barn och föräldrar. Verksamheten erbjuder stimulans och gemenskap till

barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten och stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas genom samarbete med frivilligorganisationer och stadsdelsnämnderna emellan.

Parklekar

Stockholms parklekar är en verksamhet som sedan den infördes haft betydelse för många barn. Lokalerna bör användas längre tid på dagarna för att bidra till parklekarnas fortlevnad.

Som ett led i den växande staden bör utbudet av parklekar förstärkas genom att staden aktivt arbetar med att engagera externa aktörer som vill anlägga parklekar i fler av Stockholms parker. Istället ser vi att den rödgrönrosa majoritetens ideologiska övertygelse nu är att parklekar och andra verksamheter i så stor utsträckning som möjligt ska vara kommunal. Det innebär att stockholmarna går miste om högkvalitativ verksamhet. Folkpartiet liberalerna anser att en brett utbud av verksamheter gynnar de barn och unga som tar del av dem.

Hemgårdar

I Stockholm finns sex hemgårdar; Birkagården, Skeppsholmsgården, Södergården, Midsommargården, Mäster Olofsgården och Timmermansgården. Stadsdelsnämnderna ska samverka med hemgårdarna för att främja utövande och utvecklingen av deras verksamhet.

Föreningsstöd

Föreningslivet är en viktig del i arbetet för trygghet, integration och folkhälsa. För att stimulera lokala föreningar och därigenom kulturliv och idrottsaktiviteter för stadens ungdomar finns föreningsstöd att söka.

Föreningsdriven ungdomsverksamhet av hög kvalitet är en viktig del av fritidsutbudet för barn och unga och ska stödjas.

Föreningar som får stöd av stadsdelarna ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, och kränkande behandling och kriminell verksamhet samt främja demokratins värderingar.

Stadens föreningsstöd ska inte ges till föreningar som inte ställer upp på de demokratiska värderingarna eller på allas lika värde.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelarna ska erbjuda läxhjälp till alla barn
- Stadsdelarna ska prioritera fritidsverksamhet för barn i åldern 10-12 år
- Stadsdelarna ska särskilt stötta initiativ av ungdomar för ungdomar

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskade kostnader för kultursekreterare	7 mnkr
Fler mötesplatser för unga	6 mnkr
Insatser för att stärkas ungas organisering och MR	3 mnkr

Äldreomsorg

I Folkpartiet liberalernas Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Äldre ska ha samma rätt till självbestämmande och egenmakt som yngre. Folkpartiet liberalerna försvarar äldres rätt att välja, medan majoriteten vill inskränka valfriheten. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Valfrihet ska införas för servicehus.

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt för sin värdighet och sina livsval och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg.

Ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning, ledsagning höjs med 3 procent, en procentenhet mer än majoriteten. Folkpartiet liberalerna anslår 25,6 mnkr för denna reform. Ersättningen för dagverksamhet höjs med 2 procent.

I dagsläget finns det lediga platser på servicehusen, samtidigt som 43 procent av de sökande fick avslag, enligt siffror från 2013. Personer över 85 år som så önskar ska ges plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende, med början 1 juli 2016. Folkpartiet liberalerna anslår 50 mnkr för denna reform som delvis finansieras genom att använda majoritetens ökning av de anslagna resurserna till biståndsbedömning inom boende.

Att göra det möjligt för fler äldre som så behöver att få komma till ett tryggt och anpassat boende är inte bara en reform som förbättrar livskvaliteten för äldre stockholmare, utan också en viktig jämställdhetsreform eftersom det avlastar de anhöriga, oftast kvinnor, som tar hand om äldre.

Utveckla valfriheten

I Folkpartiet liberalernas Stockholm ska varje individ ha ett så stort inflytande som möjligt över de insatser som utförs. Valfriheten av utförare inom vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och hemtjänst värnas. Ett valfrihetssystem för servicehus införs under året med utgångspunkt i den utredning i frågan som har presenterats.

Stadsdelarna bör kunna konkurrera om driften av upphandlad verksamhet, men ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter ska inte förekomma.

Höjd kvalitet inom äldreomsorgen

För att ge äldre i Stockholm en god vård och omsorg krävs ett gott ledarskap samt engagerad och utbildad personal. Inom äldreomsorgen finns ett behov av grundutbildning som måste mötas. Målet är att all tillsvidareanställd personal

ska ha grundutbildning. Fler stadsdelar ska arbeta för att Silviahems-certifiera sina boenden. Satsningen på demensteam fortsätter.

Som anställd inom äldreomsorgen i Stockholm ska man kunna göra karriär och utvecklas i sin yrkesroll. Detta är inte minst en viktig jämställdhetsfråga, mot bakgrund av den höga andelen kvinnliga anställda. Kompetens och vidareutbildning ska premieras i form av högre lön.

Det är viktigt att ta tillvara kunskaperna hos personer som talar andra språk, eller har kulturell eller annan kompetens som kan höja kvaliteten i omsorgen som ges till Stockholms åldrande befolkning med bakgrund i andra länder.

Anhöriga som vårdar äldre i hemmet gör en viktig insats. Avlastning är av stor vikt för att många ska orka, vilket innebär att tillgängligheten till avlastningsboende måste öka.

För att möta behovet av mer resurser inom hemtjänsten och ledsagning höjs ersättningen med 3 procent, en procentenhet mer än majoriteten.

Intentionen bakom det nya tidsregistreringssystemet i hemtjänsten är bra. Äldrenämnden bör fortsätta följa införandet av systemet och utvärdera om det går att genomföra förändringar som förbättrar flexibiliteten, ökar brukarnas möjligheter att påverka och gör systemet enklare att använda för personalen. Stadsdelarna ska noga följa andelen beslutade timmar som utförs och att kostnadsutvecklingen följer budgetens prognoser.

Ett bra bemötande är avgörande för god kvalitet inom äldreomsorgen. Det är viktigt att såväl chefer som personal ständigt utbildas i stadens värdegrund. Det gäller anställda inom såväl kommunal som privat regi.

Rehabiliterande insatser ska vara ett prioriterat område. Att exempelvis kunna komma ut från sin bostad är mycket betydelsefullt.

Aktiviteter året runt

Information om alla Stockholms stadsdelsnämnders aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre direkt. Äldre direkt ska också erbjuda frivilligorganisationer möjlighet att marknadsföra sina aktiviteter.

Alla stadsdelsnämnder ska erbjuda möjlighet för äldre att komma iväg på dagsutflykter under hela året och särskilt under sommaren. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna informerar om de aktiviteter som finns på sommaren och kring storhelger. Stadsdelsnämnderna bör skapa attraktiva samlingsplatser i form av friskvårdscenter där äldre kan motionera och umgås. Fler stadsdelar bör införa utegym.

Under vissa tider på sommaren har vissa stadsdelsnämnder i dagsläget inga öppna dagverksamheter som inte är biståndsbedömda. Detta är inte acceptabelt. Det är just på sommaren, när släkt och vänner är bortresta, som man har störst behov av att kunna träffa andra. Stadsdelarnas verksamheter för äldre ska hålla

öppet även under sommar och storhelger. Möjligheten till samarbete med frivilligorganisationer ska därvid uppmärksammas.

Stadsdelarna ska utöka antalet aktiviteter på sommaren. Möjligheten till miljöombyte och social gemenskap ska särskilt uppmärksammas. Alla äldre ska erbjudas möjlighet att vistas på sommarpensionat till ett rimligt pris. Stadsdelsnämnderna bör ta till vara den resurs som feriearbetande ungdomar utgör.

Större självbestämmande i äldreomsorgen

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill och kan klara sig själva. Det finns dock ett antal äldre som i olika utsträckning behöver service, omsorg och vård. Samtliga omsorgstagare ska ha en uppdaterad individuell genomförandeplan där även individuella sociala och andra aktiviteter ingår.

Alla äldre som vill och kan ska få delta i sociala aktiviteter på sina vård- och omsorgsboenden. Kultur är viktigt för att främja trivsel och livskvalitet, samt bidrar till ett hälsosammare åldrande. Uppsökande verksamhet ska erbjudas personer över 80 år för att informera om vilka insatser och boendeformer staden erbjuder. De ska då samtidigt erbjudas möjlighet att fylla i "Dokumentet om mig själv". Detta dokument ska ligga till grund för ett "Leva livet-kontrakt" som alla äldre som får insatser från stadens äldreomsorg ska erbjudas att underteckna. Leva livet-kontraktet är ett åtagande från stadens sida att respektera de äldres intressen och livsval vid planering av aktiviteter, kulturutbud och liknande verksamhet.

Bättre måltider

Det är av stor vikt att den äldre får god och näringsriktig mat och en lustfylld måltidsupplevelse. Äldre ska alltid kunna välja på flera olika måltider. Äldre som har hemtjänst ska alltid kunna välja om man vill ha matlåda eller få hjälp med att laga mat i det egna köket. För att förbättra måltidsupplevelsen ska personal på vård- och omsorgsboenden uppmuntras att äta tillsammans med de äldre, exempelvis genom subventionerade måltider. Staden ska på olika sätt stimulera tillkomsten av öppna verksamheter för samvaro och aktiviteter, bland annat genom att uppmuntra ideella och frivilliga insatser.

Ökad livskvalitet

Äldres tillgång till kultur ska särskilt uppmärksammas. Tillgänglighet till bibliotek eller biblioteksservice ska öka för äldre som bor på stadens boenden. Bra ledarskap är nödvändigt för att göra det möjligt att utforma omsorgen efter varje individs önskningar och behov.

Modern teknik är en viktig del av vardagen för allt fler äldre. Stadsdelsnämnderna bör samverka med frivilligorganisationer för att göra det möjligt för äldre att få hjälp med att hantera ny teknik.

Kultur är viktigt för att främja trivsel och livskvalitet, samt bidrar till ett hälsosammare åldrande. Det är viktigt att stadsdelarna arbetar för att göra kulturupp-

levelser tillgängliga för de äldre och att utbudet av kulturaktiviteter inom äldreomsorgen är anpassat för äldres förutsättningar.

Möjligheter till utevistelse ska vara en naturlig del i omvårdnaden av de äldre och kunna ske året runt för den som så önskar. Promenader är en viktig förebyggande insats som på sikt kan motverka ökat vårdbehov.

Stöd till anhöriga

De som vårdar anhöriga och närstående ska få hjälp och stöd. Tillgång ska finnas till anhörigkonsulenter, stödplaner och korttidsvård. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden fortsätta arbetet med utbildning av anhöriga till dementa.

Nya bostäder

När nya stadsdelar byggs ska staden planera för fler bostäder till äldre. En målsättning ska antas om att minst fem procent av bostäderna i större bostadsprojekt ska utgöras av vård- och omsorgsboende, serviceboende, trygghetsboende eller seniorboende

Ökad trygghet i vardagen

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas. Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet. Stadsdelarna ska anordna regelbundna trygghetsvandringar med särskilt fokus på äldres otrygghet och tillgänglighet.

Våld mot äldre i nära relationer är ett problem som inte uppmärksammas tillräckligt. All personal i hemtjänsten ska få utbildning i att uppmärksamma och anmäla våld i nära relationer.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämnderna ska införa ett valfrihetssystem för servicehus
- Stadsdelsnämnderna ska höja ersättningen till hemtjänst, avlösning och ledsagning med 3 procent
- Stadsdelsnämnderna ska höja ersättningen till dagverksamhet med 2 procent
- Stadsdelsnämnderna ska låta alla över 85 år som vill få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende
- Varje stadsdelsnämnd ska ha minst en icke biståndbedömd dagverksamhet som håller öppet under sommaren
- Stadsdelsnämnderna ska erbjuda alla som får insatser inom äldreomsorgen att skriva under ett "leva livet-kontrakt" där utföraren åtar sig att respektera deras intressen och livsval

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Generösare bostadsbedömning för boende	26 mnkr
Omställning vid omotiverad återkommunalisering	2 mnkr
Försök med gratis broddar	2 mnkr

Ökade kostnader för:

Rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende 85+	-50 mnkr
Höjd hemtjänstpeng	-25,6 mnkr

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I Folkpartiet liberalernas Stockholm ska alla människor tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Personer med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och att ha ett arbete att gå till.

Rätten att välja boende, daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning, korttidstillsyn och personlig assistans värnas. Stadsdelarna bör kunna konkurrera om driften av upphandlad verksamhet, men ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter ska inte förekomma.

Schablonen och pengarna för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet och korttidsboende höjs med 2 procent.

Ökad specialisering i bostadsbedömningen

En rättssäker bedömning kräver att brukaren får träffa en handläggare som har goda kunskaper om brukarens funktionsnedsättning och behov. Bostadsbedömare ska ha större möjlighet till specialisering inom ett visst funktionshinder.

Daglig verksamhet

Ohälsa är ett större problem bland funktionshindrade än i befolkningen som helhet. Deltagare i daglig verksamhet ges friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvård på arbetstid. Folkpartiet liberalerna anslår 1 mnkr för denna reform. Folkpartiet liberalerna anslår dessutom 3 mnkr till en höjning av habiliteringsersättningen i daglig verksamhet med 15 procent.

Bättre villkor för synskadade

Riktlinjerna för ledsagning förtydligas så att det framgår att ledsagning ska beviljas för inköp av dagligvaror, liksom för att synskadade föräldrar ska kunna följa med sina barn på aktiviteter som tillhör ett normalt föräldraskap.

Den övre beloppsgränsen för ledsagares omkostnader vid aktiviteter höjs från 300 till 400 kr/mån. Folkpartiet liberalerna anslår 0,6 mnkr för denna reform.

Riktlinjerna bör ändras för att göra det lättare att spara belopp till enskilda särskilda evenemang.

Nya bostäder

Fler bostäder ska byggas för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Det är framför allt viktigt att bostäder för personer med funktionsnedsättning i ett tidigt skede planeras in i nya stadsdelar. Det är viktigt att nya bostäder byggs med en hyresnivå som de boende förmår betala. Hyra för gemensamhetslokaler bör inte utgå i nybyggda bostäder.

Stockholm – en stad för alla

Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad. Staden ska fortsätta sitt arbete med att avskaffa kvarstående enkelt avhjälpna hinder och för att öka tillgängligheten i samhället.

Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners.

Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med staden eller att utnyttja e-tjänster ska i största möjliga mån vara lika god som för övriga invånare. Information som publiceras på stadens webbplats ska även vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämnderna ska upphöra med att återkommunalisera välfungerande upphandlad verksamhet
- Stadsdelsnämnderna ska höja ersättningen för barn- och vuxenboende med 2 procent
- Stadsdelsnämnderna ska höja ersättningen för daglig verksamhet och korttidsboende med 2 procent
- Stadsdelsnämnderna ska utreda införandet av friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvård på arbetstid för deltagare i daglig verksamhet
- Stadsdelsnämnderna ska höja habiliteringsersättningen med 15 procent
- Stadsdelsnämnderna ska höja den övre beloppsgränsen för ledsagares omkostnader vid aktiviteter till 400 kr

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Omställning vid omotiverad återkommunalisering	2 mnkr
--	--------

Ökade kostnader för:

Höjd habiliteringsersättning	-3 mnkr
Friskvård vid dagverksamhet	-1 mnkr
Höjd beloppsgräns ledsagare	-0,6 mnkr

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Tidiga insatser för utsatta barn är av central betydelse. Alla inblandade aktörer ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att barn och vuxna far illa och reagera snabbt och effektivt om det ändå sker. Stadsdelsnämnderna ska fortsatt beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

Personalomsättningen bland socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården är hög i många stadsdelar. Nyanställda socialsekreterare får ta ansvar för ett stort antal krävande ärenden utan tillräcklig handledning eller möjlighet till kollegialt lärande. Det krävs ett genomgripande lyft av socialsekreterarnas situation, där hela arbetsituationen och arbetsmiljön måste förbättras.

Socialsekreterarna måste få större möjlighet att göra karriär inom sitt yrke. Erfarenhet och yrkesskicklighet ska premieras. I ett första steg bör lönen för de socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden höjas. Höjningen motsvarar 1500 kr per anställd och månad i genomsnitt. Socialsekreterarnas möjlighet till karriärutveckling ska därvid prioriteras. Folkpartiet liberalerna anslår 17 mnkr för denna reform.

Insatser för kvinnofrid, arbetet mot våld i nära relationer och arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder.

Alla som behöver budget- och skuldrådgivning ska bli erbjudna ett personligt möte. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal, och hyresrådgivare ska införas i alla stadsdelar.

Förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och ungdomar

Föräldrastödsinsatser ger goda effekter. Föräldrastödsprogram som Komet och ABC ska erbjudas föräldrar i förebyggande syfte för att minska våld inom familjer.

Alldeles för många unga i Stockholm mår psykiskt dåligt. Samarbetet mellan skolan, socialtjänsten och landstinget måste fördjupas för att tillhandahålla tidiga insatser och bryta utvecklingen mot ökande psykisk ohälsa.

Barn och ungdomar ska ges bättre hjälp och stöd genom att staden ska vara synlig och använda samma arenor som de unga, exempelvis internet. Nya digitala tjänster ska utvecklas för att öka tillgängligheten och nå nya grupper, i ett tidigare skede. Folkpartiet liberalerna anslår 3 mnkr till fältassistenter på nätet.

Sexuellt utnyttjande av barn och unga på nätet ("grooming") är ett växande problem där kunskapsbristen är stor. Socialtjänsten ska arbeta tillsammans med polis och skola för att uppmärksamma problemet.

Barn och ungdomar i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. Den som engagerar sig som förälder i ett familjehem ska erbjudas ett starkt stöd från socialtjänsten. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar är prioriterad och ska fortsätta. Kvalitetssäkringen av placeringar av barn utanför det egna hemmet måste vara ett prioriterat område. Alla barn har rätt att komma till ett hem som förmår ge dem en bra uppväxt. När barn omhändertas enligt LVU ska placering i det egna hemmet användas i ytterst begränsad omfattning.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta förebyggande genom att skapa meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar under sommarmånaderna, exempelvis genom fler feriearbeten, dagkollo, samarbete med idrottsföreningar och andra organisationer.

Samverkan skola och socialtjänst

De elever som har de sämsta förutsättningarna hemma ska ha bäst förutsättningar i skolan. För att uppmärksamma barns behov samverkar och samarbetar skolan med socialtjänsten och landstinget enligt den överenskommelse som finns (BUS-överenskommelsen) och enligt de samverkansöverenskommelser som finns mellan stadsdelsnämndernas verksamhet och skolan. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn för barn som far illa.

Barn som omhändertas av samhället ska ha rätt till en omedelbar och fungerande skolplacering i skola med tillstånd från Skolinspektionen. Samarbetet mellan socialtjänst, skola och familjehem eller annan institution måste kvalitetssäkras i alla led genom tydliga riktlinjer där varje aktörs ansvar för elevens skolplanering säkerställs. Projekt SkolFam är viktigt för att förbättra skolgången för barn som befinner sig i utsatthet. De positiva arbetssätt som upptäckts genom projektet ska omsättas i ordinarie verksamhet.

För barn som far illa är det viktigt att det finns en bra samverkan mellan skola och sociala myndigheter. Det är även viktigt för elever i yngre tonåren som begår en olaglig handling, att detta leder till snabba och tydliga insatser från socialtjänsten. För att förhindra att elever far illa bör det förebyggande samarbetet på lokal nivå mellan rektor och socialtjänsten uppmärksammas särskilt. Varje skola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Elever har alltid rätt att få ta del av undervisningen i skolan. Skolan och socialtjänsten ska arbeta aktivt för att få tillbaka så kallade ”hemmasittare” till skolan och ska bevaka att skolplikten uppfylls.

Barn som omhändertagits av socialtjänsten har samma rätt till en bra utbildning som alla andra. Stockholms stad ska ställa höga krav på placerade barns skolgång och kräva att läxhjälp finns för placerade barn. Elevens skola ansvarar tillsammans med stadsdelsnämndernas socialtjänst för att följa upp elevens utbildning efter placering i HVB-hem, familjehem eller särskilda ungdomshem. Staden ska ha som mål att alla placerade barn får sin utbildning i en kommunal eller fristående skola med tillstånd från Skolinspektionen, eller genom avtal med en sådan skola. Inget barn ska placeras utan att det finns en skolplanering.

Det är viktigt att skolan och socialtjänsten fortsätter att samarbeta för att få tillbaka de elever till skolan som har en hög frånvaro eller långtidsfrånvaro från skolan.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Det drogförebyggande arbetet ska fortsatt prioriteras. Preventionsenheterna ska arbeta för att minska de riskfaktorer som identifierats av Preventionscentrum. Informationskvällar för föräldrar om narkotika ska erbjudas av preventionsenheten och polis. Samtliga nämnder och bolag ska utifrån problembild och förutsättningar utforma metoder att använda i det brottsförebyggande arbetet i syfte att göra Stockholm till en trygg stad. Staden ska vara ett föredöme när det gäller att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.

Arbete mot hemlöshet

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen samarbetar för att förebygga vräkningar. Samtliga stadsdelsnämnder ska ha en skriftlig handlingsplan för vräkningsförebyggande insatser. Hemlösa stockholmare omfattas av tak-över-huvudet-garantin. Botorg Unga vuxna fortsätter arbeta mot ungas hemlöshet. Stadsdelsnämnderna ska ha beredskap för att samverka med stadens bostadsbolag för att förebygga äldres hemlöshet. Innan vräkning kan ske av en person över 75 år ska socialtjänsten göra en genomgång av personens ekonomi och se om det finns sätt att komma till rätta med hyressituationen.

Familjer med osäkra boendeförhållanden ska uppmärksammas. En osäker boendesituation inverkar negativt på barnens möjlighet till trygghet och stabilitet, liksom på möjligheten att lyckas i skolan. Särskilda hyresrådgivare ska införas i de stadsdelar där detta inte finns.

Socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att sysselsättningen till personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och lindrig utvecklingsstörning förbättras. Alternativen behöver anpassas efter individen och inte tvärtom och därför upp- arbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämnderna ska höja lönen för socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden
- Stadsdelsnämnderna ska anställa särskilda fältassistenter för uppsökande arbete på internet
- Stadsdelsnämnderna ska implementera positiva arbetssätt som upptäckts genom SkolFam i ordinarie verksamhet
- Stadsdelsnämnderna ska samråda med stadens bostadsbolag innan vräkning sker av hyresgäst över 75 år

- Stadsdelsnämnderna ska införa särskilda hyresrådgivare

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Konsulter	10 mnkr
-----------	---------

Ökade kostnader för:

Lönelyft socialsekreterare barn och unga	-17 mnkr
--	----------

Fältassistenter på nätet	-3 mnkr
--------------------------	---------

Stadsmiljöverksamhet

Stockholmarna ska ha en levande, trygg och välskött stadsmiljö. Stadsdelarna ska ha möjlighet att göra sina egna prioriteringar inom stadsmiljöområdet, det är de som bor i stadsdelen vet bäst vad de vill ha och behöver.

Rent, snyggt och tryggt

Stockholm är en av världens vackraste storstäder med en unik kombination av storstadens puls och naturens lugn. Här finns en mångfald av attraktiva stadsmiljöer med egna identiteter, som skapar möjligheter för stockholmarna att välja vilken del av staden som passar ens egen livssituation och livsstil. Gemensamt för stadens alla stadsmiljöer är att de är rena, snygga och trygga.

Upplevelsen av Stockholm som attraktiv, grön och trygg stad ska öka. I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket också ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll.

Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Stadens städ- och klottergaranti gäller, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar, liksom klottersanering, ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Information om stadens städ- och klottergaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till parker, lekplatser och grönytor.

Samverkan ger effektivare resursutnyttjande

Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra och med trafik- och renhållningsnämnden för ett snyggt och välskött Stockholm. Skadedjursbekämpning ska upprätthållas för att minska nedskräpning från fåglar och andra skadedjur i stadens parker och badplatser.

Stadsträdgårdsmästaren har det övergripande ansvaret att leda och utveckla förvaltning av park- och grönområden. All planering av den yttre miljön ska ske med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning

Medborgardialogen ska utvecklas med utgångspunkt från lokala parkplaner. Inriktningen bör vara att mer ansvar för skötsel och underhåll ska flyttas till

stadsdelsnämnderna. En utredning ska göras av hur en sådan förändring kan gå till. Det är mycket viktigt att inga oklarheter uppstår i gränsdragningen mellan olika nämnder i staden.

Stockholmarna bör ges möjlighet att få brukaravtal eller arrendera odlingsområden på kommunal mark. Många av stadens outnyttjade grönytor skulle kunna användas för urban odling.

Nämnderna ska söka möjligheter till gemensam eller kombinerad upphandling med varandra eller trafik- och renhållningsnämnden.

Tillgänglig stadsmiljö för alla

I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla har stadsdelsnämnderna ett viktigt ansvar. Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i den dagliga verksamheten.

Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas. Arbetet med att rusta upp och tillgänglighetsanpassa stadens badplatser ska fortgå. Trappor ska vid upprustning kompletteras med ledstänger, barnvagnsramper och kontrastmarkering.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämndernas inflytande över gatu- och park skötsel och underhåll i sina områden ska öka

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för

Drift- och underhåll

5,5 mnkr

Ekonomiskt bistånd

Det ekonomiska biståndet ska vara en utväg för att hjälpa den som under en viss tid i livet inte har några andra medel till sin försörjning. Inriktningen för politiken är att människor ska gå från bidrag till självförsörjning. En grundläggande prioritering för politiken måste vara barns lika rätt till en god uppväxt oavsett familjens omständigheter.

Den politik som Folkpartiet liberalerna och Alliansen bedrev för att hjälpa människor till självförsörjning fortsätter att ge resultat. Antalet hushåll som tar emot ekonomiskt bistånd har fortsatt att sjunka under året, vilket självfallet är glädjande. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna fortsätter att arbeta för att leda människor från bidrag till arbete.

Jobbtorg Stockholm samordnar stadens insatser för att stödja fler arbetslösa bidragstagare till egen försörjning. Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av att de är arbetslösa garant-

eras en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan. Ett nytt jobbtorg för unga bör inrättas.

Medel för finansiering av eventuellt ökat behov av handläggning under året anslås i centrala medelsreserven.

Återinförd fritidspeng

Möjligheten att utöva idrott och delta i kultur är en skyddsfaktor för barn som växer upp i utsatta familjer. I budgetpropositionen föreslår regeringen att avskaffa den fritidspeng för barnfamiljer som tar emot ekonomiskt bistånd som trädde i kraft 1 juli 2014. Istället avsätts samma belopp till en höjning av riksnormen för barnfamiljer. Detta räcker inte i alla lägen för kostnaden för avgift och utrustning i en idrottsverksamhet, i synnerhet inte för äldre barn som har större merkostnader för sitt idrottande.

Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktiviteter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet. Folkpartiet liberalerna anslår 6 mnkr för detta ändamål.

Ökad jobbstimulans

Sedan 1 juli 2013 gäller nya regler för så kallad jobbstimulans, enligt vilka mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 25 procent av eventuella arbetsinkomster vid bedömning av biståndsbehovet. För att ytterligare stärka incitamenten att gå från bidrag till arbete ska mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad få undanta 35 procent av arbetsinkomster. Även fria yrkesutövare som bedriver näringsverksamhet med F-skattsedel ska få undanta 35 procent av sina inkomster från denna verksamhet. Folkpartiet liberalerna anslår 8 mnkr för utökad jobbstimulans

Unga ska kunna tjäna egna pengar utan att det påverkar familjens rätt till ekonomiskt bistånd. Unga under 21 år som fortfarande bor med någon av sina föräldrar ska få undanta alla inkomster från beräkning av hushållets behov av ekonomiskt bistånd.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämnderna ska inkludera avgift för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet i normen för barnfamiljer med försörjningsstöd
- Stadsdelsnämnderna ska se till att mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 35 procent av arbetsinkomst från beräkningen av behov av ekonomiskt bistånd
- Stadsdelsnämnderna ska se till att samma bestämmelse även gäller fria yrkesutövare som bedriver näringsverksamhet med F-skattsedel
- Stadsdelsnämnderna ska se till att unga under 21 år som fortfarande bor med någon av sina föräldrar får undanta sin inkomst från beräkningen av behov av ekonomiskt bistånd

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

SL-kort	48,7 mnkr
Handläggning ekonomiskt bistånd (ligger i CM istället)	48,5 mnkr

Ökade kostnader för:

Extra jobbstimulans	-8 mnkr
Återställd fritidspeng	-6 mnkr

Arbetsmarknadsåtgärder

I Folkpartiet liberalernas Stockholm har alla som kan ett jobb att gå till. Jobbtorg Stockholm fortsätter att vara huvudarenan för stadens arbetsmarknadsåtgärder. Stadsdelsnämndernas huvuduppgift är att se till att fler mottagare av ekonomiskt bistånd kan gå vidare till insats på jobbtorgen.

Att få in en första fot på arbetsmarknaden, och få erfarenhet och referenser, är ett viktigt steg i arbetslivet. Staden ska fortsätta erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterferier samt på helgerna. Feriearbetande ungdomar ska kunna erbjudas arbete utanför den egna stadsdelen. Vi matchar majoritetens höjning av feriejobben.

Den styrande majoriteten har ökat antalet sommarjobb, men samtidigt utökat målgruppen till att även omfatta 18-åringar. Resultatet har blivit att en lägre andel av de sökande har beviljats ett sommarjobb. Det är inte rimligt att unga vuxna, som själva bär ansvaret för sin försörjning, ska konkurrera med ungdomar om de sommarjobb som staden anordnar.

Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar. Staden ska utreda behovet av och möjligheten att kompensera företag som tar sig an feriearbetande ungdomar som annars skulle varit hänvisade till ett kommunalt feriearbete.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsdelsnämnderna ska erbjuda ungdomar feriejobb även på helger.
- Stadsdelsnämnderna ska samverka närmare med det privata näringslivet för att ge fler ungdomar feriejobb.

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Visstidsanställningar	30 mnkr
-----------------------	---------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Arbetsmarknadsnämnden

I Folkpartiet liberalernas Stockholm har alla som kan ett jobb att gå till. Egen försörjning är en fråga om självbestämmande och frihet. Tack vare Folkpartiet liberalernas och Alliansens reformer är Stockholm idag en stad med en förhållandevis låg arbetslöshet. Samtidigt finns det vissa grupper som står långt från arbetsmarknaden, framför allt nyanlända och unga vuxna utan fullständig gymnasieutbildning. Genom att sänka trösklarna till arbetsmarknaden kan dessa personer komma i arbete snabbare.

Långvarigt beroende av försörjningsstöd leder till utanförskap och påverkar inte minst livschanserna för barn och unga. Att arbeta aktivt för att föra människor från bidrag till jobb är en prioriterad uppgift för nämnden. Jobbtorgens framgångsrika arbete fortsätter.

När situationen i omvärlden gör att fler måste söka sin tillflykt till Sverige undan krig och förtryck ökar vikten av en välfungerande integrationspolitik med fokus på jobb och kunskaper i det svenska språket. Satsningar på att göra undervisningen i svenska för invandrare (sfi) mer individpassad och yrkesinriktad har gett goda resultat och förstärks. Att snabbt kunna lära sig ett nytt språk och komma in i egen försörjning är inte minst en viktig jämställdhetsfråga.

Stockholm ska vara en stad som drar till sig människor från andra delar av Sverige och världen och som är öppen för den mångfald av kulturer som det innebär. Den som kommer till Stockholm från ett annat land ska snabbt lära sig ett nytt språk och hitta ett nytt arbete.

Idag finns det riktlinjer för när och med vilket belopp ekonomiskt bistånd ska beviljas, men det finns inget sammanhållet program för stadens arbetsmarknadsinsatser som systematiskt och nämndövergripande beskriver stadens strategier för att i samverkan med andra aktörer få människor att gå från bidrag till egen försörjning. Arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att i samråd med berörda nämnder ta fram ett sådant program.

Det har aldrig varit viktigare att ha bra lärare i vuxenutbildningen och sfi. Folkpartiet liberalerna anslår 4,3 mnkr för att höja lönen för lärare inom sfi och vuxenutbildningen.

Integration och sfi

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger hopp om att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Invandring berikar Stockholm. Det är positivt, välkommet och nödvändigt att människor söker sig till Stockholm. Den som kommer till Stockholm från ett

annat land ska få en reell möjlighet till etablering. Därför måste mottagandet av nyanlända syfta till integration, arbete och delaktighet.

Det akuta mottagandet av flyktingar finansieras med medel i centrala medelsreserven, där betydande resurser anslås för asylmottagande och skolgång för nyanlända. Arbetsmarknadsnämndens uppgift är att bidra till integrationen av de nyanlända genom att erbjuda svenskundervisning, samhällsorientering och vuxenutbildning.

De insatser som staden erbjuder måste rikta sig till både kvinnor och män. Nyanlända kvinnors etablering på arbetsmarknaden tar längre tid än mäns. Nämnden bör särskilt avsätta platser på sfi-undervisningen för föräldralediga, främst på kvällar och helger. Folkpartiet liberalerna anslår 5 mnkr för denna reform.

Kunskaper om svenska språket och det svenska samhället är nyckeln till integration. Individens behov av språkutbildning för att förverkliga sin framtidsdröm ska vara utgångspunkten i stadens sfi-organisation. Valfriheten och kvaliteten i sfi ska värnas. Kopplingen mellan svenskundervisning, livet i Sverige och den studerandes framtida yrkesval ska vara tydlig.

När fler personer kommer till Sverige måste sfi-undervisningen byggas ut. Nyanlända invandrare med yrkeskunskaper kommer snabbare ut på den reguljära marknaden genom de så kallade sfx-utbildningarna. Nämnden ska driva på för att antalet sfx-utbildningar ska öka och att utbildningarna ska bli mer nivåanpassade.

Nyanlända utan tidigare yrkesutbildning måste också snabbt kunna lära sig ett yrke samtidigt som de lär sig svenska. Nämnden ska därför ta fram egna yrkes-sfi-utbildningar på gymnasienivå för sökande utan tidigare yrkesutbildning. Folkpartiet liberalerna anslår 5 mnkr för att stimulera fler yrkesutbildningar inom sfi.

Sfi ska vara flexibel så att studier och praktik kan kombineras i större utsträckning, bland annat genom kvällsstudier. Detta skapar möjligheter att förena studier i svenska med yrkesutbildning. Antalet avhopp från kurser inom sfi ska minska.

Matchningsverksamheter som Duo Stockholm har visat sig vara populära och fylla ett behov. Folkpartiet liberalerna anslår 2 mnkr för att höja anslaget till Duo Stockholm så att fler stockholmare och nyanlända får chans att mötas. Nämnden bör ta fram förslag på hur civilsamhället kan göra det möjligt för nyanlända att snabbt delta i civilsamhället och på så sätt få kontakt med stockholmare.

Det finns ett stort behov av att snabbt kunna validera nyanländas förkunskaper och kvalifikationer för att korta vägen till arbete. Ett nytt jobbtorg för validering bör inrättas. Folkpartiet liberalerna anslår 6 mnkr för denna reform.

Vuxenutbildning

Den rödgrönrosa majoriteten har satt ideologi före kvalitet och med den nya upphandlingen av vuxenutbildning tvingat bort välfungerande verksamheter och minskat valfriheten.

För de som av olika skäl inte kunnat tillgodogöra sig utbildningen i grund- och gymnasieskolan är vuxenutbildningen en andra möjlighet. Vuxenutbildningen är också en möjlighet att komplettera en gymnasieutbildning som inte gett behörighet till högskolan.

Den kommunala vuxenutbildningen ska kunna ge kompetens för vidare studier till de som behöver det. Folkpartiet liberalerna vill erbjuda plats till alla som ansöker om att läsa in särskild behörighet till högskolan. Vi anslår 5 mnkr för detta ändamål.

Arbetsmarknadsnämnden ska fokusera på att skapa fler vuxenutbildningsmöjligheter inom bristyrken. Antalet lärlingsplatser inom vuxenutbildningen ska öka.

Folkpartiet liberalerna har lett arbetet både i Stockholm och på riksnivå med att utveckla lärarnas karriärmöjligheter. Vi ser med oro på att karriärreformen har avbrutits och att den rödgrönrosa majoriteten har avbrutit satsningen på att långsiktigt höja lärarlönerna och stärka karriärvägarna i vuxenutbildningen. Folkpartiet liberalerna föreslår att Stockholms stad lokalt går vidare med karriärtjänstreformen för lärare samt fortsätter att höja lärarlönerna. Vi anslår 0,25 mnkr till fler karriärtjänster, från och med 1 juli 2016.

Samma villkor för personer med funktionsnedsättning

I Folkpartiet liberalernas Stockholm har medborgarna samma möjligheter och livschanser oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Fler personer med funktionsnedsättning ska anställas i staden. Målsättningen ska så långt som möjligt vara att funktionsnedsatta anställs till reguljära tjänster som utlyses i konkurrens med andra sökande. Funktionsnedsatta ska ha samma möjligheter som övriga anställda att växa som medarbetare och utveckla sin kompetens och sitt ledarskap. Ett program tas fram för att kartlägga och åtgärda de utmaningar som stadens anställda med funktionsnedsättning möter i sin yrkesmässiga progression.

I nämndens arbete för att öka antalet anställningar av personer med funktionsnedsättning ingår även att samverka med företag och andra organisationer för att skapa fler praktikplatser, feriearbeten och möjligheter till arbete för personer med funktionsnedsättning.

Låt äldre arbeta kvar längre

Om Stockholm ska utvecklas till en stad i världsklass måste staden kunna ta tillvara erfarenheten och kompetensen hos sina mest erfarna medarbetare. Anställda i Stockholms stad som så önskar ska ges rätt att arbeta kvar till 70 års ålder. Staden ska ta fram ett program för att låta äldre anställda som så vill fungera som mentorer efter sin pensionering. Genom detta medverkar också staden, som en av Sveriges största arbetsgivare, till att ge en positiv bild av äldre medarbetare och motverka fördomar och negativ särbehandling grundade på ålder.

Anställda som har nått 61 års ålder och som så önskar får rätt att arbeta deltid.

Satsa på feriejobben

Feriejobb ger egen försörjning, referenser och en första kontakt med arbetsmarknaden. Arbete för ungdomar är även en viktig trygghets- och integrationskapande åtgärd. För att fler ungdomar ska få en meningsfull fritid vill Folkpartiet liberalerna att det ska bli möjligt att få feriejobb även på helgerna.

För att feriejobben ska bli mer allsidiga och relevanta ska kommunen arbeta mer med att stötta privata företag som vill ta sig an feriejobbare. En modell för att kompensera privata företag för deras kostnader för introduktion och handledning införs. Det är viktigt att modellen utformas så att ungdomars befintliga jobb i den privata sektorn inte trängs undan.

Den styrande majoriteten har ökat antalet sommarjobb, men samtidigt utökat målgruppen till att även omfatta 18-åringar. Resultatet har blivit att en lägre andel av de sökande har beviljats ett sommarjobb. Det är inte rimligt att unga vuxna, som själva bär ansvaret för sin försörjning, ska konkurrera med ungdomar om de sommarjobb som staden anordnar.

Yrkesintroduktionsanställningar

Arbetsmarknadens parter har enats om en modell med yrkesintroduktionsanställningar, där unga blir anställda till 75 procent av kollektivavtalsenlig lön, och tillbringar 25 procent av sin arbetstid med utbildning eller handledning. Regeringen och Alliansen har kommit överens om att samma modell även ska omfatta nyanlända. Staden ska anställa fler ungdomar och nyanlända enligt denna modell. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att samordna det arbetet. Folkpartiet liberalerna anslår 10 mnkr för fler anställningar.

Studentmedarbetare

Kopplingen mellan studier och arbetsliv blir allt viktigare. Allt fler arbetsgivare efterfrågar arbetslivserfarenhet, och konkurrensen om talangerna blir allt hårdare. Staden ska införa en modell med studentmedarbetare, där studenter vid sidan av studierna får möjlighet att arbeta i staden med uppgifter som är relaterade till studierna. Genom en sådan modell, som finns i flera andra länder, får studenter möjlighet till relevant arbetslivserfarenhet, och staden får möjlighet att visa upp sig som arbetsgivare för framtidens medarbetare. Nämnden får i ansvar att vägleda förvaltningarna i detta arbete. Folkpartiet liberalerna anslår 5 mnkr för denna reform.

Särskilda prioriteringar 2016

- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram en sammanhållen strategi för stadens arbetsmarknadsinsatser, i samråd med andra berörda nämnder
- Arbetsmarknadsnämnden ska verka för ett ökat antal sfx-utbildningar
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram yrkesutbildningar inom sfi
- Arbetsmarknadsnämnden ska inrätta ett nytt jobbtorg för validering av nyanländas kvalifikationer
- Arbetsmarknadsnämnden ska se till att alla som ansöker om att läsa in särskild behörighet till högskolan ska erbjudas plats vid den kommunala vuxenutbildningen
- Arbetsmarknadsnämnden ska bygga ut antalet karriärtjänster med början 1 juli 2016
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram ett program för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att göra karriär inom staden
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram en modell för att erbjuda äldre medarbetare att fortsätta som mentorer efter pensionering
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram riktlinjer för att erbjuda alla anställda i staden som så önskar att arbeta kvar till 70 års ålder
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram riktlinjer för att erbjuda alla anställda i staden över 61 års ålder som så önskar att gå ner på deltid
- Arbetsmarknadsnämnden ska ta fram en modell för att kompensera privata företag som tar sig an feriejobbare
- Arbetsmarknadsnämnden ska vägleda förvaltningarna i arbetet med att anställa ungdomar och nyanlända i yrkesintroduktionsanställningar
- Arbetsmarknadsnämnden ska vägleda förvaltningarna i arbetet med att införa ett system med studentmedarbetare

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati	4,45 mnkr
Idrottsvärdar	5 mnkr
Visstidsanställningar	35 mnkr
Utökat uppföljningsansvar	10 mnkr

Ökade kostnader för:

Yrkesintroduktionsanställningar	-10 mnkr
Jobbtorg för validering	-6 mnkr
Särskild högskolebehörighet komvux	-5 mnkr
Studentmedarbetare	-5 mnkr
Yrkesutbildningar sfi	-5 mnkr
Duo Stockholm	-2 mnkr
Höjda lärarlöner	-4,3 mnkr
Sfi för föräldralediga	-5 mnkr
Karriärtjänster för lärare (1/7)	-0,25 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden har verksamhetsansvaret för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åvilar staden i fråga om avfallshantering.

Avfallsnämnden ska upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt upprätta förslag till källsorteringsbefrämjande taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall.

Omfattningen av nämndens uppgifter är därmed reglerad i lag och författning, utförandet av den faktiska avfallsverksamheten åligger Stockholms stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten Avfall AB

Nämndens ledamöter utgör genom personalunionen även styrelse för Stockholm Vatten Avfall AB. Budget för nämndens verksamhet upprättas därför inom Stockholm Vatten Avfall AB.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Avfallsnämnden** godkänns.

Exploateringsnämnden

Om några år är Stockholm en miljonstad. Vår vision är att Stockholm är en tät och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Vi liberaler vill utveckla Stockholm till en stad med internationell dragningskraft inom alltifrån kultur till forskning och företagande.

Stockholm ska växa - vi vill skapa en tät, levande, tillgänglig och attraktiv stad som balanserar både urbanitet och gröna värden. Med utgångspunkt i väl förankrade lokala områdesplaner ska vi ta till vara på varje områdes unika möjligheter och förbättringspotential. Stockholms stads stora markinnehav ska genom markanvisningsinstrumentet bidra till att förverkliga goda områdesplaner. Samhällsservice som skolor och förskolor, bibliotek och idrottsytor måste planeras redan från början och inte läggas till i efterhand när man upptäcker att de saknas.

Vi behöver korta ledtiderna för byggandet i Stockholm. De byggherrar som anvisas mark och som inte nyttjar den ska få markanvisningen återtagen. Exploateringsnämnden ska göra systematiska och regelbundna genomgångar av vilka projekt som inte kommer igång och annonsera ut detta så att andra intressenter är medvetna om att en ny markanvisning kan bli aktuell.

De regler och lagar som i dag sätter käppar i hjulet för bostadsbyggande i Stockholm måste ändras och anpassas efter storstadens villkor, inte efter glesbygdens.

Bostadsbyggandet ska planeras för att möta alla stockholmarnas olika behov. Stadens utveckling måste skapa en god blandning av boendeformer med hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter, studentbostäder, småhus, radhus och villor i staden.

Stadsplaneringen ska underlätta för ny grön teknik som möjliggör en klimatsmart vardag för såväl stockholmare som deras företag. Det behövs utrymme för grön infrastruktur, till exempel sopsugar, avfallskvarnar och elbilar.

Stockholm behöver också växa mer även i de delar där det idag byggs för lite, och ska därför stimulera bostadsbyggande i alla delar av staden.

Utveckla varje område i Stockholm efter dess unika förutsättningar

Stockholm består av många unika områden av skiftande karaktär. Vissa fungerar mycket bra för dem som bor där – andra inte fullt så bra. För att utvecklingen av Stockholm ska ske på ett genomtänkt och hållbart sätt ska stadsplaneringen runt om i staden utgå från varje områdes unika förutsättningar och utveckla deras styrkor och bygga bort deras svagheter. När 140 000 nya bostäder ska byggas över en period om femton år finns mycket goda möjligheter att rätta till tidigare stadsplaneringsmisstag.

Goda lokala områdesplaner som noga analyserat det aktuella områdets landskapsmässiga och kulturhistoriska förutsättningar och som på ett strukturerat och inkluderat sätt tagit till sig lokalbefolkningens kunskap om att leva i området ger rätt förutsättningar för en stadsutveckling som håller i minst hundra år. Därför ska staden under 2016 påbörja arbetet med minst 10 nya lokala områdesplaner.

En attraktiv, spännande och levande stadsmiljö handlar inte om enskilda byggnader utan om samspelet mellan alla de byggnaderna och ytorna som tillsammans utgör området och staden. Stockholm ska växa genom att vi bygger vidare på det som fungerar – det som skapar en tät, levande, grön och attraktiv stad. Innerstadens täta kvartersstruktur ska kompletteras och tillåtas att växa utanför tullarna. Ytterstadens områden behöver bli tätare och mer funktionsblandade för att därmed förbättra underlaget för kaféer, restauranger, andra kommersiella lokaler, samhällsservice samt utbyggd kollektivtrafik.

Satsningar på att skapa ordentliga stadskärnor, utanför tullarna, bör genomföras. Med en genomtänkt planering kan ytterstaden förtätas på ett sätt som skapar många nya bostäder och arbetsplatser, samtidigt som ytterstadsområdenas karaktär och gröna värden tas tillvara och utvecklas.

En tätare stad borgar även för en hållbar stad. Genom att samla funktioner skapas underlag för ett rikt och varierat utbud tillgängligt för alla. Då skapas bra underlag för kollektivtrafik, goda förutsättningar för hög energieffektivitet och dessutom tar man delvis redan använd mark i anspråk när man bygger nytt.

Stockholm behöver också utvecklas till en mer sammankopplad stad. Idag isoleras framförallt ytterstadsområdena effektivt från varandra av breda trafikleder eller otillgängliga naturområden. Det måste bli enklare att röra sig mellan olika stadsdelar, och vi måste därför förbättra framförallt gångstråk, cykelvägar och kollektivtrafikförbindelser mellan stadsdelarna. Fler stadsdelar bör även byggas ihop i syfte att öka tillgängligheten, tryggheten, den sociala integrationen, det naturliga flödet och det ekonomiska utbytet mellan områdena. När områden växer samman erbjuds även möjligheterna till att skapa nya attraktiva stadsmiljöer och offentliga rum.

Ett helhetsgrepp om City bör tas för att skapa bättre boendemiljöer med fler bostäder och en levande stadsmiljö med fler butiker i bottenplan och en varierad arkitektur. City behöver ”avkontoriserats”, mer människor måste bo och röra sig naturligt i stadsdelen för att den inte ska ligga öde på kvällarna. Påbyggnad av befintliga hus måste göras varsamt och på ett sätt som inte förändrar stadsbilden på ett ogenomtänkt sätt. Minst 25 procent av tillförd lokalyta i city ska vara bostäder. En eventuell exploatering av Västra City ska ansluta till stenstadens kvartersstruktur och skala.

Det är också hög tid att skapa fler gångstråk genom City. Bygg om trista Citygator och sätt gångtrafiken i centrum, exempelvis längs Mäster Samuelsgatan och Norrlandsgatan

140 000 nya bostäder från 2010 till 2030

Många vill flytta till Stockholm och det är i grunden mycket positivt. År 2020 beräknas en miljon människor bo här. Det betyder ett befolkningstillskott på runt 100 000 personer räknat från år 2014 och ett behov om runt 50 000 nya bostäder fram till dess. Därför satte Folkpartiet och Alliansen under 2014 ett tufft mål om att 40 000 nya bostäder skulle börja byggas från 2014 till och med 2018. Bostäder som skulle stå klara året efter. På lång sikt skulle 140 000 nya bostäder byggas till 2030.

Tyvärr sänkte den rödgrönrosa majoriteten både målen för bostadsproduktionen fram till 2020 och målsättningarna för det som staden kan påverka under inför 2015. Man lade till och med målet för antalet detaljplaner mer än tio procent under det faktiska utfallet för 2014. 2015 ser tyvärr också ut att bli ett dystert år för vad stadsbyggandsnämnden producerar, vilket kräver att en ännu mer ambitiös satsning behövs för att nå de 40 000 påbörjade lägenheterna till 2018.

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Ett kraftigt bostadsbyggande är nämndens främsta prioriterade uppgift och planberedskapen ska därför stärkas ytterligare så att ambitionshöjningen för bostadsbyggandet kan nås både på kort och på lång sikt. Exploateringsnämnden ska planera för en långsiktig bostadsförsörjning med 140 000 nya bostäder fram till år 2030.

Arbetet med minst 40 000 nya bostäder, varav hälften små lägenheter och hälften hyresrätter, mellan 2014 och 2018 är avgörande för vi skall komma tillrätta med den nuvarande bostadsbristen på kort sikt. Det var och är ett ambitiöst mål att 40 000 nya lägenheter skulle börja byggas under en period av 4 år. Tyvärr sänkte majoriteten kraftigt ambitionerna redan i förra årets budget och säger istället att 40 000 bostäder ska bli klara först 2 år senare, år 2020. Skillnaden i ambitionstakt för de fem åren 2015-2020 blir drastisk. Majoritetens kortsiktiga mål innebär att stadens ambitioner för antalet färdigställda lägenheter per år för 2015-2020 har sänkts med en 25 procent i förhållande till vårt mål.

Det gäller att hålla reda på vad man mäter. 40 000 påbörjade bostäder till 2018 kräver en helt annan takt 2015-2018 är 40 000 färdigställda till 2020. Vidmakthålls den högre takten över de två sista åren kommer hela 60 000 bostäder vara påbörjade 2020, och 50 000 färdigställda. Det är en skillnad på 25 procent, eller 20 000 fler stockholmare som har någonstans att bo.

Men inga ambitioner räcker till om man inte klarar av att leverera. Resultatet av majoritetens svårigheter att komma överens i byggfrågor ser vi redan nu i antalet bostäder antagna i detaljplaner enligt stadsbyggnadsnämnden tertialrapport 2. Det är mycket oroande att endast 1127 bostäder finns antagna i detaljplaner för de första två tredjedelarna av 2015. Det är långt ifrån målsättningen för året 6000 bostäder, vilket i sig är en målsättning hela 1000 bostäder lägre än det faktiska antalet som Folkpartiet liberalerna och Alliansen åstadkom 2014.

Följaktligen behövs nu en realistisk, strategisk, långsiktig plan för att öka produktionen av fram för allt detaljplaner men också markanvisningar. Folkpartiet

liberalerna vill därför vara tydligt med att den enskilt viktigaste uppgiften för exploateringskontoret är att nyttja Stockholms stora markinnehav genom att markanvisa för minst 10000 bostäder under 2016, 11000 under 2017 samt 11000 under 2018. Detta för att säkerställa att det inte är bristen på mark som hindrar stockholmarna att få bostäder i framtiden.

Staden ska också vara noga med att följa upp att tilldelade markanvisningar faktiskt används och att de tänkta exploatörernas planer fortskrider i rimlig takt. Så sker inte alltid. Med den satsning på fler byggherredrivna planer som Folkpartiet liberalerna föreslår får också aktörerna ytterligare ett incitament för att öka takten i processen om staden faktiskt följer upp och tar tillbaka inaktiva markanvisningar. För att tidigare upptäcka om exploateringsprojekt inte fortskrider i önskad takt ska exploateringsnämnden systematisk följa upp aktiviteten i markanvisade projekt, uppmärksamma markanvisningsinnehavaren om projektet inte fortskrider i avsedd takt och ta tillbaka markanvisningen om förändring inte sker. Exploateringsnämnden ska också systematiskt och tydligt annonsera för andra möjliga intressenter vilka markanvisningar som kan komma att tas tillbaka eller inte förlängas på grund av bristande aktivitet. Detta med syftet att korta tiden som seriösa, aktiva byggherrar behöver för att kunna få en markanvisning från staden och därmed snabba upp bostadsbyggnationstakten i staden. För detta arbete avsätter Folkpartiet liberalerna 0,5 mnkr i budgeten.

För att hålla en hög takt i bostadsbyggandet som svarar mot vår ambition att bygga 140 000 nya bostäder fram till år 2030 måste samverkan mellan stadens nämnder, förvaltningar och bolag öka. Kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning kring detta.

Arbetet med planering för bostadsbebyggelse på Bromma flygplats måste omedelbart avslutas. Då avtalet för flygplatsen inte löper ut förrän 2038 är varje timme som läggs på att planera för denna upptagna yta, en timme som istället hade kunnat läggas på bostäder, skolor och arbetsplatser som vi behöver nu.

Tillgången till billiga, yteffektiva, bostäder för unga och studerande är en viktig faktor för Stockholms fortsatta tillväxt. Studentbostäder ska därför prioriteras i planprocessen i syfte att snarast få flera studentbostäder i Stockholm. Vi har fattat beslut om 7 500 nya studentbostäder i Stockholmsområdet och det fortsatta arbetet med studentbostäder för att utveckla Stockholm som studentstad måste vi göra tillsammans med övriga kommuner i Stockholmsregionen. Studentbostäder ska därför prioriteras i planprocessen i syfte att snarast få fler studentbostäder i Stockholm. Fram till 2018 vill vi att 5 000 studentbostäder ska stå klara.

Det är väsentligt att staden fortsätter att bidra med goda exempel för att visa på möjligheter att sänka byggkostnaderna. Det är också viktigt att såväl stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och stadens bostadsbolag med flera samverkar kring utvecklingsfrågor kring planering och byggande. Efterfrågan på ungdomslägenheter är större än utbudet idag och även framgent bedöms efterfrågan öka i och med 90-talisternas inträde på bostadsmarknaden

Stockholm behöver variation i typerna av bostäder. I vissa fall behövs större hyresrätter, men störst är bristen på små bostäder. Vi vill att 20 000 av de 40 000 som ska byggas fram till 2018 ska vara små bostäder. Många stockholmare väljer och önskar att bo i en etta eller tvåa.

Man ska både kunna hyra och äga sitt boende i Stockholm. I stället för majoritetens ensidiga fokus på hyresrätter ser vi behovet av bygga fler hyresrätter i de områden som i dag domineras av andra upplåtelseformer och tvärt om. Blandade upplåtelseformer skapar integration och variation. Vi ska i alla områden eftersträva en jämn fördelning av hyresrätter och bostadsrätter.

I de delar av staden, som exempelvis i många ytterstadsdelar där hyresrätten är den dominerande upplåtelseformen, ska staden fortsätta att ge möjlighet till och stödja de hyresgäster som vill friköpa sina lägenheter genom att bilda bostadsrättsförening. I övriga delar av staden är omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter avslutad.

Hälften av alla lägenheter som byggs ska vara hyresrätter och vi behöver bygga fler lägenheter med låg hyresnivå.

Den goda staden består av mycket mer än bostäder

Förutom att staden i framtiden bör växa utifrån väl genomarbetade lokala utvecklingsplaner behöver exploateringsnämnden ha ett stöd för att se till att den andra viktiga infrastrukturen som behövs för ett gott liv får plats när olika delar av staden utvecklas. Under perioden 2010-2014 infördes på Folkpartiet liberalernas initiativ ett nyckeltal som riktmärke för hur många förskoleplatser som skulle planeras per nytilkommen bostad. Sådana nyckeltal bör införas och följas upp även för grundskolan och idrotten och 0,5 mnkr avsätts för att ta fram fungerande riktvärden för detta under 2016.

Stockholm kommer att växa med minst 35 000 barn under 18 år fram till år 2022 och ska skapa drygt 15 000 nya platser i den kommunala grundskolan fram till år 2022. Det innebär att fler än tio nya skolor måste byggas under den tiden.

När nya stadsdelar byggs är det avgörande att idrotten finns med på ett tidigt stadium. Områden som Annedal och Hagastaden måste försörjas med tillräckliga idrottsytor. Om idrottsytor ska tas i anspråk för byggnation måste alternativ hittas.

Kulturen ska alltid finnas med i stadsplaneringen. Förutsättningar för befintliga och framtida kulturverksamheter av olika slag bör beaktas vid ny- och ombyggnadsprojekt. Konstnärlig gestaltning ska finnas med tidigt i planeringen. Det är viktigt inte minst i nya stadsdelar.

Staden ska säkerställa att det finns god tillgång till tränings- och försökslägenheter för exempelvis missbrukare och personer med psykisk funktionsnedsätt-

ning. Stockholm måste höja tempot och bygga fler LSS-bostäder i alla delar av staden. Den som är i behov av en omsorgslägenhet ska ha goda möjligheter att välja bostad.

Mer medel för grönkompensation bör avsättas. Grönområden och nedslitna parktytor ska systematiskt rustas när det byggs nya bostäder. En tät stad behöver grönska i nya och förtätade kvarter. För varje ny bostad som byggs bör ett träd planteras, i park eller gatumark i närheten av det berörda bostadsområdet.

Markanvisa för variation, kvalitet och konkurrens

Liberalismen utgår i grunden från att vi som människor är olika och tycker olika och att samhället blir bättre för alla om vi bejakar dessa olikheter i stället för att försöka likrikta dem. Vi vänder oss mot likriktning och konformism och förespråkar istället variation och mångfald i byggandet och för att åstadkomma detta bör vi pröva att systematiskt eftersträva en mångfald av byggherrar i varje projekt. Ju fler byggherrar desto mer variation. Därför föreslår Folkpartiet liberalerna att ett riktmärke ska vara att varje större byggprojekt ska ha minst tre byggherrar.

Staden ska oftare än idag markanvisa utefter kvalitet istället för pris. Detta innebär att markanvisningspolicyn aktivt ska användas så att den som bygger bäst premieras framför den som enbart bygger billigt. Arkitektävlingar i både stort och smått är också en bra väg för att bygga en stad som håller även i framtiden. Stockholmspaviljongerna som togs fram av fastighetskontoret under 2014 är utmärkta exempel på detta och bör börja nyttjas i den offentliga miljön.

Som stor aktör, vars inställning påverkar hela den svenska byggsektorn, ska Stockholm gå före när det gäller hållbart byggande. Stockholm ska peka ut en eller flera ”innovationszoner” för framtidens bostadsbyggande, där staden arrangerar innovationstävlingar för att utmana byggherrar att utveckla nya metoder för klimatsmarta, kostnadseffektiva, arkitektoniskt framstående och nyskapande bostäder. Spetsprojekt föder idéer.

Byggkostnaderna måste minska. Staden bör därför i ännu högre grad än idag markanvisa och planera på ett sätt som främjar konkurrens och mindre byggföretag, samtidigt som transparensen i markanvisningarna bör öka.

När Stockholms stad anvisar mark ska höga hållbarhetskrav ställas i miljöprogram som kopplas till bindande exploateringsavtal om inte särskilda skäl föranleder annat. Programmen ska säkerställa bästa tillgängliga teknik för energiförbrukning, hållbara materialval och miljöeffektiv avfallshantering.

Stadens lokaler och mark ska inte stå outnyttjade

Många medborgare upprörs med rätta över de möjligheter som inte tillvaratas när stadens lokaler och mark står tomma i väntan på exploatering. Lokaler som tillfälligt kunde ha använts för till exempel studentbostäder, konstnärsateljéer,

up-startsbolag står ibland tomma under många år på grund av byråkratiska hinder. Fastighetsnämnden förvaltar oftast dessa lokaler på exploateringskontorets uppdrag. På grund av för optimistiska tidsplaner i exploateringsnämnden, sker fastighetsnämndens förvaltning av dessa fastigheter på flera av varandra efterföljande kontrakt. Det gör att fastighetsnämnden från början måste räkna med kortare hyrestider för tillfälliga hyresgäster än den tiden som lokalen eller ytan faktiskt kommer stå tom. Vilket i sin tur leder till att investeringar i anpassning av lokalerna för en temporär hyresgäst inte blir lönsamma när man räknar på den kortare tiden trots att de kunde ha varit ekonomiskt bärkraftiga om den verkliga längre tiden hade kunnat användas i kalkylen.

Folkpartiet liberalerna vill därför se en utredning om hur man kan lösa detta helt onödiga problem som skapas genom stadens egen uppdelning mellan olika förvaltningar och bolag. Utredningen ska också visa om det skulle kunna vara samhällsekonomiskt lönsamt för staden att ha en särskild avsättning för att "räkna hem" tillfälliga investeringar när fastigheter och lokaler står tomma i väntan på exploatering. Till denna utredning avsätts 1 mnkr i budgeten för 2016.

En etableringsplan för företag och arbetsplatser

Stockholm behöver en etableringsplan för nya företag och arbetsplatser. En proaktiv och offensiv etableringsplan är viktig för att locka nya företagsetableringar till framförallt ytterstaden. En sådan plan bör ingå i stadens övergripande planering för sammanhängande service, kommunikationer, företagande och bostäder.

Stockholm ska ha ett forskningsintensivt och attraktivt näringslivsklimat och vara förstahandsvalet för internationella företagshuvudkontor som vill etablera sig i Europa

Särskilda prioriteringar 2016

- Exploateringsnämnden ska tillsammans med Stadbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder och bolag påbörja arbetet med att ta fram minst 10 lokala områdesplaner, inklusive City, under 2016
- Exploateringsnämnden ska planera med utgångspunkt i 140 000 nya bostäder till 2030 varav minst 40 000 till 2018
- Exploateringsnämnden ska markanvisa för minst 10000 bostäder under 2016 och rusta för att markanvisa minst 11000 bostäder om året under 2017 och 2018.
- Exploateringsnämnden ska systematisk följa upp oanvända markanvisningar och annonsera deras tillgänglighet
- Exploateringsnämnden ska införa riktvärde för skolor och idrottsytor vid ny- och kompletteringsbebyggelse
- Exploateringsnämnden ska markanvisa för variation, kvalitet och konkurrens. Fler arkitekttävlingar, minst tre byggherrar i varje projekt.
- Exploateringsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen utreda hur en modell för hur

staden på det mest effektiva sättet ska ta tillvara på lokaler och mark som är tillfälligt tillgängliga i väntan på exploatering.

- Exploateringsnämnden ska under ledning av SBR medverka till att ta fram en etableringsplan för företag och arbetsplatser
- Exploateringsnämnden ska i samverkan med Stockholms stads Parkering AB, fastighetsnämnden, AB Storstockholms Lokaltrafik och berörda grannkommuner verka för större möjligheter till infarts- och utfartsparkering. Parkeringarna ska även förses med bättre skyltning

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för

Strategisk planering (inom ram)	3 mnkr
Inte utreda Bromma	10 mnkr

Ökade kostnader för:

Utredning använd outnyttjade ytor och lokaler	-1 mnkr
Utredning fungerande nyckeltal skola och idrott	-0,5 mnkr
Systematisk uppföljning av oanvända markanvisningar	-0,5 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Fastighetsnämnden

Stockholms stad behöver äga ett antal fastigheter för att förverkliga sina ambitioner för stockholmarnas välfärd. Fastighetsnämndens uppdrag är att med skicklighet, långsiktighet och hållbarhet, bygga, äga och förvalta de lokaler och den mark som inte naturligt passar in i något av stadens fastighetsbolags bestånd.

Det finns inget egenvärde för en kommun att äga och förvalta fastigheter och mark. Staden ska sälja sådant som inte tillhör eller behövs för verksamheten. Därför ska fastighetsnämnden ha en aktuell försäljningsplan. Fastighetsnämnden äger och förvaltar till exempel en hel del mark utanför kommungränsen som dessa kommuner har ett intresse av att utveckla. Sådan mark ska avyttras om staden inte har några konkreta planer för denna. Det finns dock ett antal fastigheter med högt kulturhistoriskt värde såsom Sturehofs slott som staden ska äga långsiktigt och dessa ska förvaltas och utvecklas.

Fastighetsnämndens fastigheters underhåll ska långsiktigt hålla en god nivå för att möjliggöra en professionell förvaltning och en adekvat hyressättning. Där underhållet har varit eftersatt ska detta stärkas enligt nämndens långsiktiga underhållsplan. Nämnden ska upprätta en femårig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar i samarbete med idrottsnämnden. Fastighetsnämnden ska inom beslutad budget avsätta medel för tillgänglighetsanpassning.

Fastighetsnämnden ska arbeta med att tillgängliggöra alla sina publika lokaler för personer med funktionsnedsättning. En inventering av bristande tillgänglighet har genomförts av bestånden. Nästa steg är att fastighetsnämnden på ett tillgängligt sätt offentliggör för allmänheten hur inventeringsstatusen ser ut och hur åtgärderna är prioriterade och tidssatta.

De fastigheter som staden bygger för stadens verksamheter ska byggas flexibelt så att de kan anpassas till olika typer av verksamhet, efter behov.

Fastighetsnämnden ska delta i stadsutvecklingen och har därutöver det samlade huvudansvaret för utvecklingen av stadens torg. Med särskilt fokus på de tre saluhallstorgen; Östermalmstorg, Hötorget och Medborgarplatsen ska fastighetsnämnden, i samverkan med berörda nämnder och aktörer, skapa attraktiva mötesplatser och förnya formerna för upplåtelse. Brunkebergs torg ska utvecklas till en levande plats i city, så att uteserveringar och kulturaktiviteter kan fylla delar av torget också under tiden fram till att de stora ombyggnationerna vid torget står klara. Torget ska utvecklas som en del av det nya stadsutvecklingsområdet City.

Fastighetsnämnden ska gå vidare med projektet för ett nytt tekniskt nämndhus på tomten där Söderstadion tidigare låg. Det är viktigt att staden i praktiken arbetar för att flytta ut förvaltningar från innerstaden till ytterstaden. Redan idag är det nuvarande tekniska nämndhuset för litet för de tekniska nämnderna och i takt med att staden ska bygga mer behövs bra arbetsplatser både för nuvarande och framtida personal. Att flytta ut förvaltningslokaler ur city och till

ytterstaden är ett konkret sätt att integrera staden. Nytt marknadsunderlag uppkommer dit förvaltningarna flyttar vilket ger möjligheter för en allmänt förbättrad lokal service. Staden visar också tydligt sin ambition att förvaltningen ska finnas nära alla medborgare i Stockholm, inte bara innerstadsborna. Dessutom skapas möjligheter att bygga bostäder i det bostadsfattiga city vilket ger en mer levande och trygg stadskärna för alla.

Kulturfastigheter

Stockholms stadsbibliotek är en av stadens viktigaste kulturfastigheter. Det ska varsamt rustas, utvecklas och anpassas efter dagens behov.

Liljevalchs konsthall är en av stockholmarnas mest uppskattade kulturinstitutioner och den beslutade utbyggnaden ska fortsätta enligt plan.

Att etablera en internationell gästspelsscen i Gasklocka 2 är ett viktigt inslag i utvecklingen av Stockholms kulturliv och fastighetsnämnden ska prioritera detta projekt som kommer bli det definitiva startskottet för kulturverksamheter av högsta klass i Norra Djurgårdsstaden. Arbetet med förverkligandet av en kulturscen i gasverksområdet i Norra Djurgårdsstaden ska ske i samverkan mellan fastighetsnämnden, Stockholms Stadshus AB och exploateringsnämnden.

I Stockholms kulturgårdar bedrivs viktig ideell verksamhet för bland annat personer med funktionsnedsättning och unga. Kulturgårdarna ger plats åt de som allra mest behöver det, som självhjälpgrupper enligt AA och NA samtidigt som de håller kulturgårdarna med deras unika kulturarvsvärde tillgängliga för offentligheten. Flera kulturgårdar ägs och förvaltas i dag av staden genom fastighetsbolaget Stadsholmen AB och får ett ekonomiskt stöd för sin verksamhet från kulturnämnden. Trots många och långdragna utredningar har ingen fungerande långsiktig lösning kommit på plats för att säkerställa att den viktiga ideella verksamheten kan finnas kvar på lång sikt. Kulturgårdarna klarar med sin verksamhet inte av att betala en hyra som motsvarar den avkastning fastigheterna skulle kunna ge om de bedrev rent kommersiell verksamhet. Fastighetskontoret ska därför överta ägandet och förvaltningen av kulturgårdarna med uppdraget att de ska förvaltas på ett sådant sätt att nuvarande öppna, ideella verksamhet kan finnas kvar.

Idrottsfastigheter

Fastighetsnämnden ska arbeta aktivt med att få fram fler enkla multifunktionella idrottshallar till en lägre kostnad. De fördyringar som har drabbat flera projekt gör det svårt att hålla en hög utbyggnadstakt.

Satsningen på upprustning av stadens simhallar som beslutades i och med Stimulans för Stockholm ska fortsätta. Staden har anslagit betydande belopp för reinvesteringar i dessa anläggningar där simhallarna i Farsta, Åkeshov, Vällingby och Västertorp har lyfts fram som prioriterade. Ett antal simhallar måste

byggas fram till 2030 för att hålla jämna steg med befolkningsutvecklingen. Som ett första steg bör arbetet påbörjas med att utreda placering och utformning av en ny simhall i och med årets budget, med målet att den ska kunna färdigställas under nästa mandatperiod. 1 mnkr i investeringsmedel anslås under fastighetsnämnden för påbörjat utredningsarbete.

Folkpartiet liberalerna anser att utomhusbadet i Västertorp bör förses med tak för att på så sätt möjliggöra bostäder vid den befintliga simhallen.

När nya stadsdelar byggs är det avgörande att idrotten finns med på ett tidigt stadium. Områden som Annedal och Hagastaden måste försörjas med tillräckliga idrottsytor. När idrottsytor tas i anspråk för byggnation måste alternativ hittas.

Idrottsanläggningarna nyttjas i praktiken av enskilda och föreningar över kommungränserna. Stadens planering utgår emellertid från ett strikt kommunavgränsat perspektiv. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska se över planering och nyttjande av idrottsanläggningar i relation till angränsande kommuner, både med avseende på befintligt och nytt bestånd.

Fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska tillsammans ansvara för att analys av drift- och underhållskonsekvenser i samband med investeringsbeslut för nya idrottsanläggningar förbättras för att tydliggöra den långsiktiga påverkan på stadens ekonomi. Fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda gränssnitt i syfte att tydliggöra och förenkla respektive nämnds arbete.

I och runt stadens idrottsanläggningar finns möjligheter för entreprenörer att förverkliga affärsidéer baserade på service till de som nyttjar idrottsanläggningen. Fastighetsnämnden ska arbeta aktivt för att möjliggöra för entreprenörer att hitta nya näringsverksamheter vid idrottsanläggningarna, som de kan driva. Det kan gälla allt från kafé- och restaurangverksamhet till butiker och service.

Majoriteten har intagit en njuugg inställning till att överlåta drift av idrottsanläggningar på externa aktörer. Det är viktigt att involvera föreningarna och låta dem ta ett bredare ansvar inom ramen för lagen om offentlig upphandling. Fastighetsnämnden ska fortsätta arbetet med att överlåta driften av idrottsanläggningar till andra genom upphandling. Vid upphandling i konkurrens bör idrottsföreningar uppmuntras att lämna anbud.

Nämndens resurser ska fördelas så att förutsättningarna för att utöva idrott är jämlika mellan flickors och pojkars, kvinnors och mäns idrottsutövande. Statistik nedbrutet på kön ska fortsatt redovisas för idrottsinvesteringar, och jämställda investeringar eftersträvas. Skillnader i deltagande mellan pojkar och flickor ska motverkas. Idrottsföreningar som får stöd av staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, och kränkande behandling och kriminell verksamhet samt främja demokratins värderingar.

Utveckla hållbarheten i stadens fastighetsbestånd

Gröna tak och urbana odlingar är en resurs som både skulle kunna bidra till en bättre miljö i staden och medge ytterligare energibesparingar. Fastighetsnämnden ska därför intensifiera sitt påbörjade arbete med att anlägga gröna tak och urban odling, där så är möjligt, på befintliga fastigheter samt vid större ny- och ombyggnationer.

För att säkerställa att stadens byggnader är miljömässigt hållbara ska fastighetsnämnden långsiktigt arbeta för att miljöklassa sitt bestånd i samråd med miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. Fastighetsnämnden ska även verka för att alla avtal som nytecknas eller omförhandlas sker efter mallen för gröna hyresavtal. Stadens fastigheter och anläggningar ska tillsammans minska sin energiförbrukning med tolv procent till 2018 jämfört med 2011.

Utveckla stadslivet och arkitekturen

Fastighetsnämnden ska utveckla konceptet "Stockholmspaviljonger", temporära mindre byggnader med en tydlig arkitektonisk profil. Dessa paviljonger togs fram under 2010-2014 genom en stor arkitekttävling där många av Sveriges unga begåvade arkitekter deltog. Tre prototyper togs fram och dessa ska fortsätta prövas i den offentliga miljön.

Allt fler stockholmare tillbringar sin sommar i staden. Fastighetsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna möjliggöra för fler tillgängliga strandbad i hela staden.

Nyttja alla outnyttjade lokaler

Inom fastighetsnämndens bestånd, liksom inom flera av stadens fastighetsbolags bestånd, t.ex. SISAB, finns lokaler som under delar av dygnet står tomma trots att de skulle kunna användas till medborgarnas nytta. Staden har via idrottsförvaltningen ett bokningssystem för dessa lokaler som måste utvecklas på flera sätt. Lokalbokningssystemet måste bli mer känt av föreningslivet och allmänheten, det måste fungera bättre och det måste innefatta alla tillgängliga lokaler på alla realistiskt fungerande tider. Fastighetsnämnden ska tillsammans med stadens övriga lokalförvaltande bolag utreda vilka av deras lokaler som skulle kunna nyttjas mer flexibelt över dygnet. En sådan utredning behöver dels klarlägga hur sådana hyresavtal skulle kunna utformas på ett fungerande sätt, dels hur idrottsförvaltningens bokningssystem kan utvecklas på ett sådant sätt att stadens lokaler tas tillvara till fullo.

Många medborgare upprörs med rätta över de möjligheter som inte tillvaratas när stadens lokaler och mark står tomma i väntan på exploatering. Lokaler som tillfälligt kunde ha använts för till exempel studentbostäder, konstnärsateljéer, uppstartsbolag står ibland tomma under många år på grund av byråkratiska hinder. Fastighetsnämnden förvaltar oftast dessa lokaler på exploateringskontorets uppdrag. På grund av för optimistiska tidsplaner i exploateringsnämnden, sker fastighetsnämndens förvaltning av dessa fastigheter på flera av varandra efter-

följande kontrakt. Det gör att fastighetsnämnden från början måste räkna med kortare hyrestider för tillfälliga hyresgäster än den tiden som lokalen eller ytan faktiskt kommer stå tom. Vilket i sin tur leder till att investeringar i anpassning av lokalerna för en temporär hyresgäst inte blir lönsamma när man räknar på den kortare tiden trots att de kunde ha varit ekonomiskt bärkraftiga om den verkliga längre tiden hade kunnat användas i kalkylen.

Folkpartiet liberalerna vill därför se en utredning om hur detta byråkratiska problem kan lösas, samt om det skulle kunna vara samhällsekonomiskt lönsamt för staden att ha en särskild avsättning för att ”räkna hem” tillfälliga investeringar när fastigheter och lokaler står tomma i väntan på exploatering.

Särskilda prioriteringar 2016

- Fastighetsnämnden ska ta fram en försäljningsplan för tiden 2016-2019 av mark och egendom som inte behövs för den kommunala verksamheten. Särskilt ska markområden i andra kommuner beaktas
- Fastighetsnämnden ska tillsammans med inblandade besluta om den framtida utvecklingen av Brunkebergs torg, som en del av det nya stadsutvecklingsområdet City
- Fastighetsnämnden ska under året redovisa hur det går att bygga enklare idrottsanläggningar, som kan användas av fler idrotter och för många typer av motionsaktiviteter
- Fastighetsnämnden ska verka för ökat antal privata aktörer vad det gäller att bygga, äga och driva idrottsanläggningar
- Fastighetsnämnden ska överta förvaltningen av kulturgårdarna så att den ideella verksamheten kan fortleva
- Fastighetsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen utreda hur en modell för hur staden bättre ska ta tillvara på lokaler och mark som är tillfälligt tillgängliga i väntan på exploatering
- Fastighetsnämnden ska tillsammans med övriga lokalförvaltande bolag i staden samt idrottsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden ta fram en modell för hur stadens lokaler kan nyttjas mer effektivt av medborgarna över hela dygnet
- Fastighetsnämnden ska säkerställa att målet om att minska energianvändningen i stadens fastigheter och anläggningar med tolv procent till 2018 jämfört med 2011, uppnås

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2%)	7,1 mnkr
Diverse driftskostnader	8 mnkr
Underhåll	1,3 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Idrottsnämnden

I Folkpartiet liberalernas Stockholm ska det vara lätt att idrotta. Det ska finnas god tillgång till idrottsanläggningar i hela staden. Ett växande Stockholm kräver höga ambitioner vad gäller att bygga ut idrottshallar, simhallar och konstgräsplaner. Folkpartiet liberalerna anser att staden i och med årets budget bör påbörja byggandet av en ny simhall. Samverkan med andra kommuner måste förstärkas för att hitta fler regionala lösningar.

Möjligheterna till spontanidrott måste utvecklas ännu mer, inte minst genom att använda ny teknik för att göra det enklare att hitta, boka och använda stadens idrottsanläggningar. Flickors och pojkars, och kvinnors och mäns, idrottande ska självklart ges lika förutsättningar, vad gäller såväl elit- som breddidrott. Jämställdhetsperspektivet måste förstärkas vad gäller planeringen av idrottsinvesteringar.

Idrottande leder till ett hälsosammare åldrande, inte bara genom den fysiska aktiviteten, utan också genom möjligheten till samvaro och umgänge. Äldres möjligheter att idrotta måste uppmärksammas mer.

Målet är att fler stockholmare, i alla åldersgrupper, ska röra på sig, engagera sig i idrottsrörelsens föreningar och därmed uppnå bättre folkhälsa. Goda förutsättningar för motion och friluftsliv ska gälla både inom- och utomhus samt under alla årstider.

Barns och ungas idrottande och motionerande bör prioriteras. Idrottsnämnden ska samverka med andra aktörer för att nå ungdomar som idag inte idrottar, bland annat genom att fortsätta med de framgångsrika Prova på-aktiviteterna för nybörjare.

Utbyggnad av idrottsanläggningar

Idrottsnämnden ska aktivt arbeta med att få fram fler enkla idrottshallar till en lägre kostnad. De fördyringar som har drabbat flera projekt gör det svårt att hålla en hög utbyggnadstakt.

Satsningen på upprustning av stadens simhallar som beslutades i och med Stimulans för Stockholm ska fortsätta. Staden har anslagit betydande belopp för reinvesteringar i dessa anläggningar där simhallarna i Farsta, Åkeshov, Vällingby och Västertorp har lyfts fram som prioriterade. Ett antal simhallar måste byggas fram till 2030 för att hålla jämna steg med befolkningsutvecklingen.

Som ett första steg bör arbetet påbörjas med att utreda placering och utformning av en ny simhall i och med årets budget, med målet att den ska kunna färdigställas under nästa mandatperiod. Folkpartiet liberalerna anslår 1 mnkr i investeringsmedel under fastighetsnämnden för påbörjat utredningsarbete.

Folkpartiet liberalerna anser att utomhusbadet i Västertorp bör förses med tak för att på så sätt möjliggöra bostäder vid den befintliga simhallen.

När nya stadsdelar byggs är det avgörande att idrotten finns med på ett tidigt stadium. Områden som Annedal och Hagastaden måste försörjas med tillräckliga idrottsytor. När idrottsytor tas i anspråk för byggnation måste alternativ hittas.

Idrottsanläggningarna nyttjas i praktiken av enskilda och föreningar över kommungränserna. Stadens planering utgår emellertid från ett strikt kommunavgränsat perspektiv. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska se över planering och nyttjande av idrottsanläggningar i relation till angränsande kommuner, både med avseende på befintligt och nytt bestånd.

Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska tillsammans ansvara för att analys av drift- och underhållskonsekvenser i samband med investeringsbeslut för nya idrottsanläggningar förbättras för att tydliggöra den långsiktiga påverkan på stadens ekonomi. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda gränssnitt i syfte att tydliggöra och förenkla respektive nämnds arbete.

Ishockeyns förutsättningar bör bli bättre, för att underlätta för bredd- och spontanidrotten. Inom investeringsplanen prioriterar Folkpartiet liberalerna att bygga en ytterligare ishall vid Sätra IP respektive Östermalms IP.

Bättre tillgång till idrottsanläggningar

Tillgången till tränings- och tävlingstider vid stadens anläggningar ska ständigt optimeras. Det utbud av idrottsanläggningar som finns i staden ska ses som en gemensam resurs som kan användas både för skolans och idrottens verksamhet. Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och SISAB arbeta för att tillgängliggöra idrottshallar och andra idrottsytor efter skoltid. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta. Det är viktigt att systemen för inpassering möjliggör smidig tillgång till anläggningarna med bevarad trygghet.

Inom fastighetsnämndens bestånd, liksom inom flera av stadens fastighetsbolags bestånd finns lokaler som under delar av dygnet står tomma trots att de skulle kunna användas till medborgarnas nytta. Staden har via idrottsförvaltningen ett bokningssystem för dessa lokaler som måste utvecklas på flera sätt. Lokalbokningssystemet måste bli mer känt av föreningslivet och allmänheten, det måste fungera bättre och det måste innefatta alla tillgängliga lokaler på alla realistiskt fungerande tider. Fastighetsnämnden ska tillsammans med idrottsnämnden och stadens övriga lokalförvaltande bolag dels utreda vilka av deras lokaler som skulle kunna nyttjas mer flexibelt över dygnet, dels hur sådana hyresavtal skulle kunna utformas på ett fungerande sätt, dels hur idrottsförvaltningens bokningssystem kan utvecklas på ett sådant sätt att stadens lokaler tas tillvara till fullo.

Det är viktigt att nya anläggningar så långt som möjligt byggs på ett sådant sätt att de går att använda för flera olika idrotter och motionsformer.

Fler unga ska idrotta

Stockholm har ett brett och rikt föreningsliv där medlemmar erbjuds gemenskap och meningsfull fritid, vilket är av särskilt stor betydelse för barn och ungdomar. Det är viktigt att staden och den ideella sektorn samverkar. Idrottsrörelsens roll som en arena för ungas ledarskap och en meningsfull och trygg fritid ska särskilt uppmärksammas. Staden ska fortsätta stötta drive in-fotbollen på helgerna.

Nämnden ska fortsätta med en särskild idrottsbonus för föreningar. Detta ska främja initiativ till och genomförande av verksamhet för nämndens prioriterade målgrupper; personer med funktionsnedsättning, äldre, flickor med utländsk bakgrund samt barn och ungdomar som idag inte idrottar.

Att prova på nya idrotter kräver tillgång till utrustning, vilket kan vara kostsamt för ekonomiskt utsatta familjer. Nämnden bör i samverkan med företag och civilsamhället ta initiativ till ett så kallat sportotek, ett lånesystem för idrottsutrustning för barn och unga.

Jämställd idrott

Nämndens resurser ska fördelas så att förutsättningarna för att utöva idrott är jämlika mellan flickors och pojkars och kvinnors och mäns idrottsutövande. Statistik nedbrutet på kön ska fortsatt redovisas för idrottsinvesteringar, och jämställda investeringar eftersträvas. Skillnader i deltagande mellan pojkar och flickor ska motverkas. Idrottsföreningar som får stöd av staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, och kränkande behandling och kriminell verksamhet samt främja demokratins värderingar.

Ridsport är en idrott som engagerar många flickor och unga kvinnor. Marknadshyra ska inte utgå för hyra av de kommunala ridhusen. Idrottsnämnden ska påbörja ett arbete med att identifiera behov och eventuell placering av ett ytterligare kommunalt ridhus.

Stärk spontanidrotten

Spontanidrotten har en viktig funktion, att locka främst barn och ungdomar till ökad fysisk aktivitet. Det är viktigt att stadens nämnder och bolagsstyrelser så långt det är möjligt samarbetar med varandra och med föreningslivet för att utveckla nya ytor för spontanidrott och fler utomhusgym, samt öppna upp fler tider i befintliga anläggningar. Bokningssystemet för idrottsanläggningar ska vara lätt att använda för privatpersoner. Möjligheterna att bedriva bredd- och spontanidrott på Stockholms stadion ska öka.

Cykling engagerar många stockholmare, och nämnden bör arbeta för att stärka cyklingen som motionsform. Staden ska undersöka möjligheterna för Stockholm att anordna en sträcka i Tour de France eller Giro d'Italia.

Idrottsnämnden ska arbeta för att fler ska bli fysiskt aktiva och för att nå nya målgrupper, inte bara etablerade utövare. Äldres möjligheter att utöva idrott ska särskilt uppmärksammas.

Längdskidåkning engagerar många stockholmare. Staden bör bidra till att ett eller flera spårområden försörjs med konstsnö vid behov.

Tillgänglig idrott och fritid för alla

Nämnden ska arbeta aktivt för att utveckla utbudet av idrotts- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som andra. Utbudet av idrotts- och fritidsaktiviteter ska kommuniceras och anpassas till barn med funktionsnedsättning.

”Jämlig ishall” och andra projekt som syftar till att göra befintliga idrottsanläggningar mer tillgängliga för unga med funktionsnedsättning ska prioriteras.

Satsa på simskolor

Stockholm är en vattenstad, och alla barn har rätt att lära sig simma. Staden ska anordna simskolor inte bara på sommarlovet, utan även på höst- och vinterloven. Staden måste säkerställa en effektiv planering för att upprätthålla tillgången på simskola även när simhallar stänger för ombyggnad eller renovering.

Energieffektiva anläggningar

Det är angeläget för både miljön och stadens långsiktiga ekonomi att energianvändningen minskar. Idrottsnämnden ska, tillsammans med fastighetsnämnden, genomföra energieffektiviserande åtgärder i stadens idrottsanläggningar för att uppnå målet om att den samlade energiförbrukningen i stadens byggnader och anläggningar ska minska med tolv procent till 2018 jämfört med 2011 års nivå.

Fler externa aktörer

Majoriteten har intagit en njuv inställning till att överlåta drift av idrottsanläggningar på externa aktörer. Det är viktigt att involvera föreningarna och låta dem ta ett bredare ansvar inom ramen för lagen om offentlig upphandling. Idrottsnämnden ska fortsätta arbetet med att överlåta driften av idrottsanläggningar till andra genom upphandling. Vid upphandling i konkurrens bör idrottsföreningar uppmuntras att lämna anbud. Staden bör årligen redovisa den affärsverksamhet som bedrivs i konkurrens med det privata näringslivet.

Tryggare vardagsmotion och idrottsliv

Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden arbeta för att förbättra stockholmarnas förutsättningar för trygg vardagsmotion, bland annat genom att trygghetsanpassa motionsspår.

Våld, hot och antisocialt beteende under och i samband med idrottsevenemang är oacceptabelt. Alla måste kunna gå på idrott utan att känna otrygghet. Arbetet mot supportervåld måste vara en prioritet och bedrivs i nära samverkan med föreningar och polisen. Idrottsnämnden bör få i uppdrag att undersöka hur staden på bästa sätt kan stödja projekt mot läktervåld.

Särskilda prioriteringar 2016

- Idrottsnämnden ska påbörja arbetet med en ny simhall
- Idrottsnämnden ska tillsammans med övriga lokalförvaltande bolag i staden samt fastighetsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden ta fram en modell för hur stadens lokaler kan nyttjas mer effektivt av medborgarna över hela dygnet
- Idrottsnämnden ska påbörja ett arbete med sportotek
- Idrottsnämnden ska påbörja planeringen för ett ytterligare kommunalt ridhus
- Idrottsnämnden ska förse ett eller flera längdskidspårområden med konstsnö

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati 1% (tot 2%)	9,5 mnkr
Åtgärder utifrån medborgardialoger i ytterstaden (inom ram)	2 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Idrottsnämnden** godkänns.

Kulturnämnden: Kulturförvaltningen

Konsten och kulturen är för en liberal både medel och mål för individens och samhällets frihet.

Den enskilda människans rätt att forma sitt eget liv och definiera sina egna livsmål är grunden i all liberal politik. I och genom konsten och kulturen befrias individen från de givna villkoren och ges möjlighet att själv välja livsvägar och världar. Den liberala kulturpolitikens mål är att få människor att tänka själva – inte att tänka rätt. Att äga makten att uttrycka sig – med ord, bild, musik, tal – är att kunna meddela andra sin mening, sin syn på världen, sina livsvillkor och sina egna erfarenheter.

Det öppna samhällets förutsättning, bevarande och utveckling är tankens och ordets frihet: På tv, i radio och i pressen, på teaterscener, konsthallar och museer, på gallerier, operahus och konserthus förs det offentliga samtalet, och det är genom yttrandefriheten det förs framåt. Därför måste kulturpolitiken värna och vårda yttrandefriheten och de demokratiska friheterna som människor runt om i världen kämpar och dör för.

Vi vänder oss emot en syn på kulturpolitik så som den idag torgförs av vänstern, där kulturen står i samhällets tjänst och där politiker gärna ska fatta beslut om vilka kulturskapare som ska få ekonomiskt stöd.

Avgörande för en liberal kulturpolitik är den konstnärliga kvaliteten, som politiker varken kan eller ska bedöma. Principen om armlängds avstånd ska gälla, det vill säga att det är kulturskapare och experter som fattar de konstnärliga besluten och inte politiker.

För oss liberaler ska kulturpolitiken värna kulturens eget värde gentemot rena nyttoändamål.

För att öka allmänhetens tillgång till kultur, och för att kulturlivet ska växa, ska kulturpolitiken skapa goda förutsättningar och incitament för kulturlivet att åstadkomma detta.

Alla stockholmares tillgång till kultur

Biblioteksverksamheter

För liberaler är biblioteken ryggraden i bildningssamhället. De senaste åren har Stockholms stadsbibliotek utvecklats positivt i enlighet med Biblioteksplanen 2011-2015 och Strukturplan för Stockholms stadsbibliotek 2012-2015, vilka har understrukt att biblioteken ska ligga där stockholmarna befinner sig i sin vardag och vara öppna när stockholmarna har tid att besöka dem.

I praktiken har detta inneburit flytt av befintliga bibliotek till mer attraktiva lokaler, renoveringar av befintliga bibliotek, nya bibliotek, tunnelbanebibliotek,

förlängda öppettidet på kvällar och helger. Särskild vikt har lagts vid biblioteksverksamhet i områden med hög arbetslöshet i Stockholms ytterstad: Modernisering av Skärholmens bibliotek, renovering av Husby bibliotek, nytt bibliotek i Hässelby gård, nytt bibliotek i Kista, t-banebibliotek i Högdalen och Bredäng, Berättarministeriet i Husby mm. Även utvecklingen av det digitala biblioteket – som ligger längst fram i utvecklingen bland folkbibliotek i Sverige – har varit en del av denna strategi.

Utvecklingen av Stockholms stadsbibliotek ska fortsätta. När staden växer behöver fler bibliotek byggas i nya stadsdelar, och befintliga kan behöva expandera.

Under 2016 måste både biblioteksplanen och strukturplanen för biblioteken uppdateras. I en kommande strukturplan är det särskilt angeläget att Stockholms stadsbibliotek går vidare med planerna på bibliotek i anslutning till knutpunkterna Liljeholmen och Gullmarsplan samt ett nytt bibliotek i den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden. Genomförandet av en ny bibliotekslokal vid Slussen ska fortsätta enligt plan.

I kommande biblioteksplan och/eller strukturplan är det även angeläget att förtydliga hur och var i ytterstaden biblioteksverksamheten ytterligare kan utvecklas genom samarbete med det civila samhället (Berättarministeriet, studieförbunden, idrottslivet mm) och hur samarbetet mellan bibliotek och förskola/skola kan utvecklas och stärkas. Bibliotekens digitala utveckling behöver också särskilt uppmärksammas.

Bibliotekens utbud ska inte innebära inskränkningar utifrån ideologiska, politiska eller religiösa utgångspunkter. Den digitala utlåningen liksom den fysiska ska även framöver vara avgiftsfri.

Biblioteken ska ta tillvara de unika resurser som finns på platsen och i omgivningen, genom samarbeten och anpassning av sitt innehåll. Ett mycket lyckat exempel på externt samarbete är det med skrivverkstaden Berättarministeriet i Husby som bör få fler efterföljare i områden med sociala utmaningar. Målsättningen från stadens sida bör vara att Berättarministeriet ska kunna ha verksamhet som täcker in samtliga växtplatser (Skärholmen, Bredäng, Husby, Tensta och Farsta).

Det mycket lovande arbetet – lässatsningen – mellan Stockholms stadsbibliotek och stadens förskolor, som initierades i och med Stockholms stads budget för 2014, ska fortsätta.

Stockholms stadsbibliotek ska tillsammans med Kulturhuset stadsteatern delta i utvecklandet av ett gemensamt kulturhus i Skärholmen innehållande exempelvis bibliotek, teater, El Sistema och Berättarministerium.

Biblioteken ska ha öppet och vara möjliga att besöka när stockholmarna har tid och lust att gå dit och behöver ständigt se över om det finns nya sätt att bredda erbjudandet till stockholmarna. Under året ska kulturförvaltningen arbeta vi-

dare med ambitionen att erbjuda pop up-bibliotek under evenemang som sker i staden samt på stränder och torg under sommarmånaderna. Kulturförvaltningen ska under året utreda möjligheterna till att starta ett konstablioteks-/artoteksverksamhet.

Bibliotek ska vara trygga för alla, oavsett stadsdel. Hot och våld ska aldrig accepteras och bibliotekspersonal måste känna att de får ett fullgott stöd av arbetsgivaren i detta. I den kvalitetsuppföljning som föreläggs kulturnämnden ska också frågor om bibliotekspersonalens arbetsmiljö och om besökarnas upplevelse av biblioteksbesöket ingå.

Stockholm konst och Liljevalchs konsthall

Liljevalchs konsthall är alla stockholmares konsthall och är en uppskattad kulturinstitution i Stockholm.

För att utveckla konsthallen ska den renovering och utbyggnad som beslutats om fortskrida enligt plan och fastställd budget. På sikt vill vi möjliggöra för Liljevalchs konsthall att öka de egna intäkterna.

Sedan 2012 har Stockholm konst medel avsatta för att skapa mer offentlig konst i delar av ytterstaden där det finns lite offentlig konst. Detta uppdrag ska fortsätta.

Konsten och konstnärernas roll i Stockholm stärks genom Stockholm konst. Stockholm konst ska bevaka att stadens alla bolag och förvaltningar följer, den av fullmäktige beslutade, enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning. Stockholm konst ska även genomföra konst- och projektsatsningar för att utveckla det befintliga stadsrummet.

Under 2016 ska Stockholm konst vara delaktiga i att utreda möjligheten att starta konstablioteks-/artoteksverksamhet, så att fler stockholmare kan få ta del av stadens konst.

Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet

Stockholms stadsmuseum, Medeltidsmuséet och stockholmsforskningen ger värdefulla möjligheter för stockholmarna att få nya perspektiv på Stockholms historia. Muséerna ska tillsammans med Stadsarkivet uppmuntras att fortsätta utveckla sin publika verksamhet. Arbetet med ombyggnationen av Stockholms stadsmuseum ska fortsätta.

Renoveringen beräknas innebära en fördubbling av den publika ytan. Ombyggnationen innebär också att faktarummet och Slussens bibliotek inryms i nya, större lokaler i södra flygeln mot Peter Myndes backe. Placeringen i byggnaden ger en direkt ingång från gatan, mer synligt för strömmen av fotgängare som passerar förbi dagligen.

För att finansiera fritt inträde på Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseum avsätts 5 mnkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för Stockholms stad 2016.

Kulturpedagogisk verksamhet för barn och unga

Skapande i alla dess former erbjuds ungdomar med skilda bakgrunder och intressen genom att arbetet med att utveckla Kulturskolan fortsätter. Kulturskolan ska erbjuda undervisning av hög kvalitet i kulturella färdigheter till Stockholms barn och ungdomar på deras fritid. Fokus bör läggas på att finna metoder som ett vidareutvecklat, attraktivt utbud för att erbjuda fler barn och unga plats i Kulturskolans undervisning.

För en satsning på ett vidareutvecklat utbud inom Kulturskolan i syfte att bredda rekryteringen avsätts 15 mnkr i Folkpartiet liberalernas budget för 2016.

För en satsning på att höja Kulturskolans lärares löner avsätts 2 mnkr i Folkpartiet liberalernas budget för 2016.

Kulturnämndens och stadens förskolors samarbete kring barns läsning och läsoplevelser ska fortsätta.

I och med Stockholms stads budget för 2013 beslutades att musikundervisningsformen El Sistema skulle införas som ett komplement till musikundervisningen inom Kulturskolan. El Sistema är en särskild undervisningsform som förutom att lära eleverna att spela ett instrument också utvecklar deras sociala förmågor och samarbetsförmågor. Till undervisningen ska en etablerad orkester knytas som både kan bidra till undervisningen och utgöra goda förebilder för eleverna, i Stockholms fall Sveriges Radios symfoniorkester och Radiokören. Kulturnämnden ska under våren 2016 undersöka hur och var El Sistema ytterligare kan utvidgas.

Skolors och förskolors vägar in till kulturupplevelser

Alla elever bör kunna få ta del av konst- och kulturupplevelser. Stockholm har ett fantastiskt kulturutbud och Stockholms skolor utnyttjar det i allt högre grad. Folkpartiet liberalerna vill att ambitionen att förenkla för lärare och annan personal att själva hitta en upplevelse eller aktivitet som passar klassens behov utvecklas, genom t.ex. Kulturkulans webbplats.

Arbetet mot antisemitism och intolerans

Ett samhälle är aldrig vaccinerat mot intolerans. Idag ser vi hur intoleranta och antisemitiska stämningar återigen får fäste runt om i vårt land. Judiska församlingen i Stockholm var förra året tvungen att stå under ständig polisbevakning för att kunna bedriva sin församlingsverksamhet.

I en värdegrundssatsning mot antisemitism och intolerans avsätts för Kulturnämndens del 3 mnkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016. Medlen ska gå till att finansiera kulturupplevelser som tar ställning för alla

människors lika rättigheter. Satsningen görs i samverkan med Utbildningsnämnden.

Tillgängligt kulturutbud

Frågan om ett tillgängligt utbud av konst och kultur är större än bara en fråga om fysisk tillgänglighet till utställningslokalerna. Det handlar också om ett utbud av kulturella uttryck som är möjliga att ta del av även för besökare som har olika typer av funktionsnedsättningar. Detta kan också ha ett tydligt mervärde för personer som inte har den aktuella funktionsnedsättningen. Under 2016 bör kulturförvaltningen titta på hur man kan skapa permanenta multisensoriska verksamheter på stadens kulturinstitutioner så att personer med funktionsnedsättningar inte enbart ska vara hänvisade till specifika utställningar.

Organisationer inom funktionsnedsättningsområdet kan vara viktiga kunskapsresurser i detta arbete.

För detta avsätts 2 mnkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016.

Sommarjobb i kulturen

Som en del av stadens satsning på feriejobb vill Folkpartiet liberalerna att kulturnämnden under 2016 erbjuder unga en möjlighet att feriarbeta med utvecklande av sina kulturella färdigheter inom ramen för någon av stadens kulturinstitutioner.

För detta avsätts 1 miljon i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016.

Ett kulturliv för bildning, förnyelse och kvalitet

Fritt och växande kulturliv

Det fria kulturlivet är en mycket viktig del av det kulturella utbudet i Stockholm. På dess scener visas många gånger det som ligger i respektive konstnärligt uttrycksforms framkant. Staden stödjer det fria kulturlivet genom kulturnämndens kulturstöd. Det nya kulturstödssystemet – som röstades igenom i kulturnämnden med en överväldigande majoritet – ska vara kvar. Det reformerade kulturstödet har gjort stadens bidragsgivning till det fria kulturlivet mer transparent, stärkt principen om armlängds avstånd, ökat kontinuiteten i stöd-givningen, ökat flexibiliteten, gynnat nya samarbeten och öppnat stadens kulturstöd för nya sökande. Kulturstödssystemet ska präglas av öppenhet inför nya, tillkommande aktörer och ska därmed inte innehålla ett kriterium om historiska meriter. Politiska beslut som ger medel direkt till enskilda aktörer utan vederbörlig prövning ska inte förekomma.

För att skapa incitament för de fria grupperna att nå fler, öka sina intäkter och öka sitt oberoende av politiskt fattade beslut ska incitamentsstrukturen kopplat till kulturnämndens stöd-givning till det fria kulturlivet återinföras.

För detta avsätts 6 mnkr i Folkpartiet liberalernas budget för 2016.

Kulanpremien, före detta subventionen, är en biljettsubvention för förskolorna och skolorna gällande ett kvalificerat urval av professionell kultur producerad av aktörer inom det fria kulturlivet med syfte att barn och unga ska komma i kontakt med konst.

För år 2016 genomförs en satsning mot antisemitism och intolerans. Satsningen görs gemensamt med Utbildningsnämnden. För detta avsätts för Kulturnämndens del 3 mnkr.

Nyskapande och digital kultur

Stockholms stads kulturutbud ska präglas av mångfald i uttryck och tillvägagångssätt. Det är viktigt att stadens egna verksamheter ligger i framkant vad gäller att utforska de möjligheter till konstnärlig kvalitet som digitaliseringen ger. Vi vill att kulturförvaltningen under perioden redovisar en plan för hur barnavdelningarna på Stockholms stadsbibliotek ska kunna integrera det fysiska och digitala rummet bättre, och att stadens bibliotek inom ett år erbjuder barn tillgång till läs- och surfplattor som en del av det läsfrämjande uppdraget.

För detta avsätts 2 mnkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016.

Kultur i stadsplaneringen

Utrymme för kulturverksamheter ska finnas med i planeringen av nya och växande stadsdelar. När chanser finns att ta tillvara en redan befintlig kulturverksamhet och integrera den i ett omdanat område, bör de chanserna tas.

De fria kulturaktörer som saknar egen scen ger värdefulla bidrag till Stockholms kulturliv. Förvaltningen ska under 2016 utreda hur ett nytt scenhus för det fria kulturlivet skulle kunna inrättas i Stockholms stad.

Mänskliga rättigheter i kulturpolitiken

Fira Frihetsåret 2016 för yttrande- och tryckfrihet

Under 2016 ska Kulturförvaltningen tillsammans med Stadsarkivet högtidligt hålla 250-årsjubiléet av Sveriges första tryckfrihetsförordning genom att uppmärksamma yttrande- och tryckfriheternas påverkan på stockholmarnas liv genom historien, det s.k. Frihetsåret 2016.

För detta avsätts 0,5 mkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för Stockholms stad 2016.

Fokus på musikskapares rättigheter i samband med Eurovision 2016

Under 2016 står Stockholm värd för Eurovision Song Contest. Stockholms stads medverkan i evenemanget hanteras via Stockholm Visitors Board AB. Som en del i det firande som planeras bör staden genomföra ett evenemang som sätter ljuset på musikskapares yttrandefrihet och de hot de utsätts för i vår omvärld. Staden ska i detta vara öppen för samverkan med organisationer som t.ex. värnar hbtq-personers möjligheter att delta i firandet fritt från förtryck.

En fristad för hotade kulturskapare

Under året ska staden genom Kulturhuset Stadsteatern fullfölja åtagandet att utvidga fristadsprogrammet till att omfatta fler konstarter. Kulturförvaltningen ska vid behov vara Kulturhuset Stadsteatern behjälplig i detta arbete.

Medel för detta avsätts i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för Kulturhuset Stadsteatern 2016.

Särskilda prioriteringar 2016

- Kulturnämnden ska under 2016 ta fram en ny biblioteksplan och en strukturplan som konkretiserar bibliotekens utvecklingsarbete
- Kulturnämnden ska i enlighet med biblioteksplan och strukturplan för Stockholms stadsbibliotek arbeta vidare med modernisering, renovering, nyetablering och omlokaliseringar av stadens bibliotek
- Kulturnämnden ska utöka de ordinarie öppettiderna på stadens bibliotek och utöka öppettiderna på kvällar, helger och lov
- Kulturnämnden ska verka för att ytterligare Berättarministerier etableras i anslutning till stadens bibliotek i områden med hög arbetslöshet
- Kulturnämnden ska tillsammans med Stadsarkivet högtidlighålla 250-årsjubileet av Sveriges första tryckfrihetsförordning genom att uppmärksamma yttrande- och tryckfriheternas påverkan på stockholmarnas liv genom historien, det s.k. Frihetsåret 2016
- Kulturnämnden genom Stockholms stadsbibliotek ska tillsammans med Kulturhuset stadsteatern delta i utvecklandet av ett gemensamt kulturhus i Skärholmen innehållande exempelvis bibliotek, teater, El Sistema och Berättarministerium
- Kulturnämnden ska under 2016 genomföra en satsning på ökad tillgänglighet till stadens kulturpedagogiska verksamhet
- Kulturnämnden ska under 2016 utreda möjligheterna att i stadens kulturverksamheter skapa permanenta multisensoriska verksamheter för personer med funktionsnedsättning, så att de kan ta del av verksamheterna på lika villkor som andra
- Kulturnämnden ska under 2016 utreda möjligheten att inrätta ett scenkonsthus för de aktörer inom det fria kulturlivet som saknar egen scen
- Kulturnämnden ska, som en del av stadens satsning på feriejobb, under 2016 erbjuda unga en möjlighet att feriearbota med utvecklande av sina kulturella färdigheter inom ramen för någon av stadens kulturinstitutioner

- Kulturnämnden ska i samband med att Stockholm står värd för ESC-finalen genomföra ett evenemang för att sätta ljuset på musikskapares yttrandefrihet
- Kulturnämnden ska redovisa en plan för hur biblioteken bättre ska kunna integrera det fysiska och det digitala rummet
- Kulturnämnden ska tillse att folkbibliotekens barnavdelningar har en nöjaktig infrastruktur vad gäller tillgång till läs- och surfplattor
- Kulturnämnden ska tillsammans med lokalförvaltande bolag i staden samt fastighetsnämnden, idrottsnämnden och utbildningsnämnden ta fram en modell för hur stadens lokaler kan nyttjas mer effektivt av medborgarna över hela dygnet

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati (1%) och besparing konsulter	9,7 mnkr
Ökad jämställdhet och mångfald	5 mnkr
Kulturfestival ytterstad	5 mnkr
Stärkta visningsmöjligheter för film	2 mnkr
Satsning och fritt inträde på stadens museer	10 mnkr
Kulturskolan volymökning	15 mnkr
Fogelströmsåret, förberedelse	0,5 mnkr

Ökade kostnader för:

Frihetsåret (tillsammans med stadsarkivet)	-0,5 mnkr
Kulturskolan, vidareutveckling av utbud	-15 mnkr
Fritt inträde Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet	-5 mnkr
Publikbonus	-6 mnkr
Moderna bibliotek	-2 mnkr
Tillgänglig konst	-2 mnkr
Satsning mot antisemitism och intolerans	-3 mnkr
Feriearbeten i kultursektorn	-1 mnkr
Höjda lärarlöner i Kulturskolan	-2mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Kulturnämnden: Kulturförvaltningen** godkänns.

Kulturnämnden: Stadsarkivet

Arkiven är en central resurs i stadens informationsförsörjning. Tillgång till arkivinformation ger dagens och framtidens stockholmare insyn i de offentliga beslutsprocesserna och möjligheter till forskning ur historiska och andra perspektiv. Stadsarkivet ska publicera allt sitt upphovsrättsskyddade material, som staden själv är legal upphovsman till, under en licens som tillåter vidareanvändning.

Offentlighetsprincip i den digitala tidsåldern

Med utgångspunkt i 2010 års Chydeniusinitiativ arbetar Stadsarkivet för att bli världsledande när det gäller att utveckla öppenheten i de offentliga arkiven. Den svenska offentlighetslagstiftningen garanterar alla en god tillgång till den information som skapas i det offentliga. Stadsarkivet ansvarar för att stödja stadens verksamheter i deras arbete med att skapa denna tillgång. Genom den digitala utvecklingen har mängden information ökat mycket kraftigt, något som kräver utveckling av strategier för att säkra en god offentlighet.

I stadens verksamheter skapas hela tiden stora mängder information. Denna information är en central resurs för medborgare, organisationer och näringsliv. Förutom användning som minnes- och bevismaterial är den offentliga informationen en unik råvara att skapa tjänster och produkter av. Tillgång till denna information är också mycket viktig i ett demokratiskt perspektiv.

Mål för den digitala informationsförsörjningen

- Ökad transparens: Stadens information är strukturerad på sätt som ökar insynen i stadens processer
- Ökat vidareutnyttjande: Stadens information är enkelt tillgänglig för medborgare, organisationer och näringsliv och kan vidareutnyttjas på olika sätt och för olika syften
- Effektivare förvaltning: Stadens informationsförsörjning genererar en effektiv förvaltning.

E-arkiv Stockholm är stadens gemensamma digitala arkiv. Kulturnämnden: stadsarkivet, ansvarar för och förvaltar e-arkivet. Alla verksamhetssystem ska successivt anslutas till e-arkivet.

Som ett led i arbetet med att utveckla offentlighetsprincipen i den digitala tidsåldern ska inriktningen på nästa Open Stockholm Award vara en ökad digital tillgänglighet av offentliga handlingar i syfte att stärka offentlighetsprincipen i den digitala tidsåldern. Som stadens arkivmyndighet och ett led i Chydeniusinitiativet ska Stadsarkivet vara delaktiga i detta arbete.

Under 2016 ska Stadsarkivet tillsammans med Kulturförvaltningen högtidligt hålla 250-årsjubiléet av Sveriges första tryckfrihetsförordning genom att upp-

märksamma yttrande- och tryckfriheternas påverkan på stockholmarnas liv genom historien, det s.k. Frihetsåret 2016.

Tillgänglighet

Tillgängligheten till stadsarkivets material och kunskap ska öka och på bästa sätt komma stockholmarna till del. Stadsarkivet ska även upprätthålla och utveckla god tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

Stadsarkivet har en viktig roll som kunskapsbas om Stockholms historia för både stockholmare i allmänhet och forskare. Stadsarkivets framgångsrika arbete med att utvecklas som en öppen publik institution ska fortsätta.

Stadsarkivet arbetar sedan 2013 med så kallad history marketing där stadens bolag och nämnder kan få hjälp att få en större kunskap om verksamheternas historia och utveckling. Detta arbete ska fortsätta.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stockholms stad ska under 2015 anta en digital arkivstrategi
- Stockholms stadsarkivs framgångsrika arbete med att utvecklas som en öppen publik institution ska fortsätta
- Stockholms stadsarkiv ska vara delaktigt i arbetet med nästa Open Stockholm Award vars inriktning ska vara en stärkt digital tillgänglighet av offentliga handlingar
- Stadsarkivet ska tillsammans med Kulturnämnden högtidlighålla 250-årsjubileet av Sveriges första tryckfrihetsförordning genom att uppmärksamma yttrande- och tryckfriheternas påverkan på stockholmarnas liv genom historien, det s.k. Frihetsåret 2016

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati (1 %) och besparing konsulter 0,7 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Kulturnämnden: Stadsarkivet** godkänns.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för förvaltningen av stadens egna och åt staden upplåtna begravningsplatser samt för frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen.

Nämnden ska erbjuda de besökande rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser. För att möta en mångfald av stockholmare ska nya gravskick utredas och vid behov införas på fler av stadens begravningsplatser. Nämnden ska tillgänglighetsanpassa stadens begravningsplatser för att tillmötesgå alla besökande oavsett funktionsnedsättning. En utbyggnad av kistgravkvarter vid Räcksta begravningsplats ska utredas.

Nämnden ska verka för att den konfessionslösa inriktningen ska upprätthållas så att alla oavsett livsåskådning kan få de begravningsceremonier de önskar.

Verksamheten ska fortsätta att miljöanpassas med avseende på utsläpp, drift och återvinning. Energieffektiviseringar av byggnader och belysning på begravningsplatserna ska minska energiförbrukningen, samtidigt som de stämningfullt ljussatta inom- och utomhusmiljöerna behålls.

Det stora underhållsbehovet för många kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar och byggnader för begravningsändamål måste uppmärksammas och åtgärdas.

Flera begravningsplatser, främst världsarvet Skogskyrkogården, är en del av kulturarvet som ska vårdas och värnas.

I norra delen av staden finns det ett stort behov av fler begravningsplatser. Nämnden ska fortsätta planera för en ny begravningsplats på Järvafältet.

Staden ska verka för att de kommunala begravningshuvudmännen inte ska ingå i systemet med enhetlig begravningsavgift. Staden ska uppvakta regeringen för att undersöka möjligheterna att ta del av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

En hållbar stad är en stad som växer, expanderar och utvecklas av och för människor. Människan behöver en god miljö för att överleva och ha en hög livskvalitet. Vi är övertygade om att vår fortsatta utveckling också förutsätter hänsyn till miljön och klimatet. Som liberaler tror vi att sådan hänsyn i stor utsträckning tas genom avtal mellan fria individer, men det finns också ett behov av att det offentliga, bland annat genom staden, gör insatser för att marknadsmekanismerna ska fungera vad det gäller förbrukningen av våra gemensamma miljöresurser.

Den hållbara staden – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – är en förutsättning för mänsklighetens fortlevnad och utveckling. Vi liberaler inser att ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling arbetar med, och inte mot, varandra. Liberal miljöpolitik är därför tillväxtvänlig, teknikpositiv och utvecklingsinriktad. För stockholmarna ska det vara lätt att ta ansvar för och göra individuella val i vardagen som minimerar negativa externa effekter.

Våra viktigaste prioriteringar under denna mandatperiod är att Stockholm ska utvecklas till att vara en del av lösningen på ett av vår tids största hot mot människan – klimatförändringarna. Utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare till år 2020 och till år 2040 ska Stockholm vara fossilbränslefritt.

Skadliga kemikalier, särskilt i barns miljö, ska tas bort i så stor utsträckning som möjligt. Avfallets miljöpåverkan ska minskas genom en förbättrad återanvändning och återbruk. Målet är att alla råvaror ska cirkulera i produktionssystemet och att de små mängder med farliga ämnen som ändå återstår ska hanteras på ett miljösäkert sätt.

Miljöpolitiken måste bygga på åtgärder som faktiskt skapar en hållbar miljö – inte på symbolpolitik som dövar vårt samvete. Miljö- och klimatpåverkan utgörs i stort av alla människors samlade agerande. Därför måste en långsiktig miljöpolitik bygga på att varje person som förbrukar någon av de gemensamma resurserna av god miljö måste betala dess rätta värde. Det ska kosta att smutsa ner. En rätt hävdad äganderätt är en viktig grund för ett effektivt miljö- och klimatarbete.

Även stadens eget handlande leder till kostnader för vår omvärld genom förbrukade miljöresurser. Detta trots att statens legitimitet bygger på att skydda medborgaren och människan från skada. Stadens egen miljöpåverkan måste därför minimeras.

Världsledande miljö- och klimatarbete

Stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter till och med 2020 och energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med tolv procent till 2018 jämfört med 2011. Huvudmålet är att Stockholm ska vara fossilbränslefritt år 2040. Stadens miljöprogram löper ut 2015 och det är bekymmersamt att ett nytt program för perioden 2016-2019 ännu inte har presenterats för miljö- och hälsoskyddsnämnden,

än mindre beslutats av fullmäktige. Det är väsentligt att det nya miljöprogrammet kommer på plats omgående.

Stockholms stad har ett stort ansvar för att inte skada samhället runt omkring oss. Såväl upphandling av varor och tjänster som kraven på ny- och ombyggnation ska präglas av höga ambitioner på energieffektiviseringar, miljövänlighet och tillgänglighet, utan att i onödan stå i vägen för människors valmöjligheter. Frågan om kemikalier ska, som andra miljöfrågor, också beaktas. Att undvika onödiga krav och att istället fokusera på relevanta och avvägda krav är att bry sig, det gäller också vid upphandlingar.

Inom de närmaste decennierna har staden ett behov av att kraftigt expandera. Det är då helt nödvändigt att nämndens kompetens inom miljö- och klimatfrågor tas tillvara i de allra tidigaste skedena i exploaterings- och byggprojektet. Samordningen mellan Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden måste ske tidigt i produktionsplaneringen.

Energieffektivisering

Ett fortsatt framgångsrikt arbete med energieffektiviseringar kräver att stora ansträngningar görs för att inte huvudmannaskap, organisation eller administrativa svårigheter leder till ett sämre resultat.

Energicentrum ska fortsätta arbetet med att vara en servicefunktion till stadens fastighetsägare och fyller en viktig roll i att sänka stadens kostnader och CO²-utsläpp. Målet att minska stadens egen energiförbrukning i fastigheter och anläggningar med tolv procent till 2018 gäller även stadens bolag. Arbetet med projektet Järva-Solstaden ska utvecklas liksom möjligheterna att använda överskottsvärme och överskottskyla i fjärrvärmenätet. I områden där medborgarna annars har svårt att finansiera miljövänliga val ska staden investera mer och låta överskott gå tillbaka till området och de boende.

Bättre fordonspark

Det är nödvändigt att förbättra infrastrukturen för fossilbränslefria fordon i både innerstad och ytterstad. För att göra det mer effektivt ska staden söka samarbete och finansiering med det privata näringslivet. Staden ska investera i laddstolpar i anslutning till kollektivtrafik och kommunal service och möjliggöra för etablering av gastankställen. Det är också viktigt att underlätta för skapandet av bilpooler för stockholmare som ibland behöver använda bil men inte vill äga någon själv.

Det framgångsrika miljöbilsprojektet ska fortsätta med fokus på att få en större andel miljöbilar i Stockholm. Fordon i stadens tjänst ska drivas av fossilfritt bränsle. Tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Stads Parkering AB ska nämnden fortsätta att utreda och implementera ytterligare incitament för supermiljöbilar i staden inom parkeringsområdet.

Matavfall

Avfallets miljöpåverkan ska minskas genom fungerande återanvändning och återbruk. Målet ska vara att alla råvaror ska cirkulera i produktionssystemet och att de små mängder med farliga ämnen som ändå återstår ska hanteras på ett miljösäkert sätt. Avfallspolitiken måste förebygga och förhindra att tungmetaller, läkemedelsrester och andra farliga ämnen sprids i naturen där de kan skada människan.

Stockholms stad har höjt ambitionen avsevärt när det gäller matavfallsinsamling för att öka tillgången till biogas i regionen. Insamlingen ska ske genom modern optisk teknik och vara anpassad efter stadens olika förutsättningar. Målet är att 50 procent av matavfallet ska samlas in till år 2018 och 70 procent till år 2020.

Det ska vara lätt att göra miljövänliga val som stockholmare. En enkel och tillgänglig avfalls- och återvinningshantering är målet. Fler fraktioner ska på sikt införlivas i den optiska sorteringen.

Luftkvalitet

Stockholms luft ska inte vara skadlig att andas. I dag finns en miljözon för tunga lastbilar och bussar. För att förbättra luftkvaliteten ska miljözoner för andra fordon så som privatbilar införas i Stockholms innerstad så att miljökrav också kan ställas på övrig trafik i innerstaden. Användningen av dubbdäck måste avgiftsbeläggas för att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar. Dessa åtgärder kräver lagändring och Stockholms stad ska fortsatt verka aktivt för att en sådan kommer till stånd. Arbetet med att motverka överskridanden av miljö kvalitetsnormerna ska fortsätta.

En god inomhusmiljö är angelägen, särskilt för barn. Arbetet med att säkerställa luftkvaliteten genom ventilationen på skolor och förskolor ska fortsätta

Nära till naturen

Stockholms närhet till naturen är en av stadens unika kvaliteter. Vi vill utveckla och rusta upp naturreservaten. Naturreservaten har ett värde då människor väljer och mår bra av att nyttja dem. Alla stockholmare ska kunna besöka naturreservaten och då behöver vi satsa på tillgängligare entréer till reservaten. En tydlig skyltning och bra belysning behöver också komma på plats för att öka tillgängligheten och göra det lättare att ta sig fram. Till detta avsätter vi 2 mkr i nämndens budget som ska vara öronmärkta för att öka tillgängligheten för människor till naturreservaten. Gröna stråk som kommer fler till del och där Stockholms fauna utvecklas och överlever naturligt är prioriterat framför nya isolerade naturreservat.

Nya naturreservat som Älvsjöskogen, Kyrkhamn och Årstaskogen med Årsta holmar är av stor betydelse för att värna världsstadens unika naturvärden.

Högkvalitativ tillsyn

Stockholmarnas hälsa och säkerhet kräver att tillsynsarbetet bedrivs med hög kvalitet och med rimliga regler. Tillsynen och den lagstyrda miljöövervakningen ska också skapa lika, rimliga och rättvisa regler för Stockholms företag. Stadens medborgare ska också vara medvetna om det egna ansvaret och ha möjlighet att göra informerade val vid livsmedelsinköp och restaurangbesök. Service och tillgänglighet gentemot stadens medborgare och företag ska alltid vara i fokus för verksamhetsutvecklingen.

En liberal grundhållning till tillsyn och kontroll är att marknaden i grund och botten har en förmåga att undanröja undermåliga produkter. Tillsyn och kontroll ska användas restriktivt för att inte i onödan inskränka så väl konsumenters som producenters friheter att välja för sig själva efter eget omdöme.

Ett giftfritt Stockholm

Den nya kemikalieplanen är tillsammans med Kemikaliecentrum en solid bas att stå på i arbetet för att göra Stockholm giftfritt till 2030. Kemikaliesmart förskola är ett bra initiativ och nästa steg är att alla stadsdelsnämnder får i uppdrag att arbeta med kemikalieplaner för förskolan.

Barn är särskilt känsliga för kemikalier och därför är det viktigt att möbler och leksaker inte innehåller skadliga kemikalier. På sikt ska alla förskolor och skolor vara giftfria miljöer.

Hållbar användning av mark och vatten

Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden, och i förlängningen människan, ska stärkas och utvecklas. Det gäller särskilt de grön- och vattenområden där många personer väljer att tillbringa sin fritid. Intrång i övriga grön- och vattenområden bör vara så små som möjligt och ersättas på lämpligt sätt genom kompensation.

Vi behöver bygga staden med tanke på kommande klimatförändringar. Det betyder att förändringar i mark- och vattenområden måste ta hänsyn till detta. Skötseln av grön- och vattenområden ska stärka biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter. Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras och våtmarker som utgör naturliga biotoper för insekter och fåglar ska bevaras och återskapas. De skapar också naturliga vattenreservoarer och kan bland annat reglera kväveförekomster.

Samtliga vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast år 2021. För att klara kraven i EU:s vattenvårdsdirektiv måste Stockholm avsätta medel för att stärka både ekologisk och kemisk status i de vattendrag och sjöar som staden har särskilt ansvar för.

God kommunikation med medborgarna

Att stockholmarna väljer miljömedvetet är helt nödvändigt för att vi ska uppnå alla våra mål. Politisk reglering är ett mycket svagt verktyg i förhållande till att många människor agerar var för sig i rätt riktning. Därför ska information och tillsynsresultat vara lättillgängliga. Nämnden ska fortsätta sitt arbete med att vara ett föredöme för öppen kommunikation med medborgarna. Det ska vara lätt att skaffa sig kunskap som medborgare och konsument. Då blir det lättare att göra val som ger mindre skada.

Särskilda prioriteringar 2016

- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska medverka till att stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter till 2018 och energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med tolv procent till 2018 jämfört med 2011
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska medverka till att upphandling av varor och tjänster ska präglas av höga ambitioner på energieffektiviseringar, miljövänlighet, giftfrihet och tillgänglighet
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska arbeta för att miljözoner införs för ytterligare fordonskategorier och att dubbdäck avgiftsbeläggs
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska medverka till att insamlingen av matavfall utvecklas genom modern optisk teknik och avfallskvarnar. Det optiska systemet ska utvecklas för att kunna hantera fler fraktioner. Målet är att samla in 50 procent av matavfallet år 2018 och 70 procent 2020
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska skapa mer tillgängliga naturreservat. Detta kan t.ex. ske genom synligare entréer till naturreservaten, tydlig skyltning och bra belysning
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska vara stadsdelsnämnderna behjälpliga med att upprätta kemikalieplaner
- Miljö- och hälsoskydds nämnden ska prioritera och utveckla myndighetsutövningen och tillsynsarbetet så att det är högkvalitativt och kostnadseffektivt. Service och tillgänglighet gentemot stadens medborgare och företag ska stå i fokus

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati	1,9 mnkr
Energicentrum, ökad samverkan samt utåtriktat arbete (inom ram)	2,5 mnkr
Förstärkta miljöambitioner och tillsyn	5,4 mnkr
Åtgärder för bättre ljudmiljö	0,8 mnkr
Program ökad tillgänglighet och funktion för naturreservat	2 mnkr

Ökade kostnader för:

Tillgänglighet till naturreservat	-2 mnkr
-----------------------------------	---------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Miljö- och hälsoskydds nämnden** godkänns.

Servicenämnden

Servicenämndens kärnverksamhet är administrativa tjänster. På uppdrag av andra nämnder ska servicenämnden ansvara för stadens ekonomi- och löneadministration med vissa tilläggstjänster, kontaktcenter, gemensam växel, koncernupphandling, administration av EU-projekt, kontrakts- och hyresadministration, rekryteringsstöd samt administration av sommarkoloniverksamhet m.m. Inom ramen för sitt uppdrag ska nämnden arbeta med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Detta ska leda till sänkta kostnader för stadens övriga nämnder till förmån för kärnverksamheterna. Servicenämnden ska även erbjuda upphandlingstjänster, statistiska uppgifter från löne-systemet för uppföljning samt tjänster inom pensions- och försäkringsområdet. Dessa kan beställas från andra nämnder och bolag mot ersättning. Nämnden kan på eget initiativ erbjuda nämnder och bolag fler administrativa tjänster, mot ersättning. Underprissättning får inte förekomma.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden regelbundet följa upp och utvärdera effektivitet och ekonomi för de tjänster som är överförda till service-nämnden. Uppföljningen ska omfatta servicenivåer, kundnöjdhet, uppföljning av indikatorer, processeffektivitet och kostnadsminskningar. Äldre direkt ska särredovisas inom nämnden.

Servicenämndens verksamhet är intäktsfinansierad. En prislista tas fram över till-handahållna tjänster i samråd med kommunstyrelsen. Servicenämnden tecknar därefter avtal med respektive nämnd. Ersättningen för verksamheten får inte överstiga servicenämndens självkostnad för den beställda verksamheten. Stadens totala kostnader för de uppgifter servicenämnden övertagit ska minska. Det är även viktigt att prissättningen inte avviker markant från marknaden i övrigt och att det råder lika villkor mellan nämnden och dess enskilda konkurrenter. Nämnden ska löpande kommunicera de aktuella serviceavtalen till nämnder och bolag för att det ska vara tydligt vad de kan förvänta sig.

Kontaktcenter Stockholm ska aktivt utveckla och presentera de olika tjänster som erbjuds med målsättning att fler nämnder och bolag ska nyttja servicen.

Personer med funktionsnedsättning ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Det är viktigt att kontaktcenter har kunskap och kompetens kring de tekniska hjälpmedel som används av personer med funktionsnedsättning.

Nämnden genomför stadens centralupphandlingar på uppdrag av kommunstyrelsen. Medel för detta reserveras under kommunstyrelsen. Omfattningen av detta uppdrag ska preciseras i avtal mellan kommunstyrelsen och servicenämnden. Resurser ska avsättas från kommunstyrelsen för att förvaltningen ska kunna bidra till att stärka kompetensen i upphandling hos nämnder och bolag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Serviceämnden** godkänns.

Socialnämnden

Frihet och trygghet är avgörande för varje människas möjlighet att växa. Ett öppet och växande Stockholm förutsätter att stockholmarna känner sig trygga.

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger hopp om att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Det akuta mottagandet av flyktingar finansieras med medel i centrala medelsreserven, där betydande resurser anslås för asylmottagande och skolgång för nyanlända. Folkpartiet liberalerna höjer dessutom anslaget för socialförvaltningens enhet för ensamkommande barn med 10 mnkr. Att hitta boenden för nyanlända flyktingar är en angelägen utmaning. Alla stadens nämnder måste hjälpas åt att lokalisera lokaler som på kort sikt kan användas för detta ändamål.

Stadens socialpolitik måste utformas utifrån insikten om att ett omfattande flyktingmottagande är ett nytt normalläge, som medför nya utmaningar både på kort och lång sikt. Ensamkommande flyktingbarn måste få bra hem med goda uppväxtvillkor.

Flyktingsituationen gör också att redan viktiga frågor blir mer aktuella. Det är än mer angeläget att socialsekreterare får bra arbetsvillkor, en rimlig arbetsbelastning och bättre möjligheter till karriär- och löneutveckling.

Samtidigt som staden hanterar flyktingsituationen kan de befintliga socialpolitiska frågorna inte ställas åt sidan. Utsatta barn och unga, hemlösa, missbrukare och personer med funktionsnedsättning måste få den hjälp och det stöd de har rätt till. Staden ska fortsätta att möta fattiga EU-medborgare.

Arbetet mot hedersvåld och annat våld i nära relationer måste fortsatt vara prioriterat.

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt utan hot, fattigdom eller övergrepp. För barn som lever i utsatthet är en bra skola nyckeln till framtiden. I den liberala visionen för en trygg stad står barn och ungas rätt till utbildning och arbete i centrum.

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till öppna verksamheter för ungdomar genom fritidsklubbar, fritidsgårdar, ungdomsmottagningar och andra stödjande insatser från staden ska alla ungdomar ges förutsättningar till en trygg uppväxt.

När Stockholm växer stärks välfärden. Men Stockholms tillväxt innebär också stora utmaningar. Missbruk, prostitution och tiggeri är personliga tragedier för

var och en som drabbas. För oss liberaler är det självklart att Stockholm ska erbjuda alla människor skydd, stöd och nya livschanser.

Sjukdomar och hög ålder kan leda till att livet förändras. Men vi fortsätter att vara individer, med våra egna värderingar och önskemål. Ett liberalt Stockholm ser och försvarar individens rätt till trygga liv som präglas av självbestämmande. Detta förhållningssätt ska alltid prägla omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Stockholm ska vara världsledande i skyddet av de mänskliga rättigheterna. Socialtjänstens arbete grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val. Stadens verksamheter ska arbeta med evidensbaserade metoder och kunskapsbaserad praktik. Socialnämnden ska beakta barnperspektivet och sätta barnets intresse främst i enlighet med FN:s barnkonvention.

Civilsamhällets organisationer gör ovärderliga insatser för att hjälpa utsatta människor i olika situationer i livet. Staden ska fortsatt stödja dessa organisationer och vara restriktiv med att implementera projekt som drivs på ideell basis in i kommunal verksamhet.

Barn och ungdom

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt och goda levnadsvillkor.

Personalomsättningen bland socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården är hög i många stadsdelar. Nyanställda socialsekreterare får ta ansvar för ett stort antal krävande ärenden utan tillräcklig handledning eller möjlighet till kollegialt lärande. Det krävs ett genomgripande lyft av socialsekreterarnas situation, där hela arbetssituationen och arbetsmiljön måste förbättras. Vi föreslår att det nya specialistteamet särskilt bör användas för att ge handledning och stöd i de stadsdelsnämnder där den ordinarie organisationen inte förmår göra detta i tillräckligt stor utsträckning.

Socialsekreterarna måste få större möjlighet att göra karriär inom sitt yrke. Erfarenhet och yrkesskicklighet ska premieras. I ett första steg bör lönen för de socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden höjas. Højningen motsvarar 1500 kr per anställd och månad i genomsnitt. Socialsekreterarnas möjlighet till karriärutveckling ska därvid prioriteras. Medel för denna reform anslås under stadsdelsnämnderna.

De elever som har de sämsta förutsättningarna hemma ska ha bäst förutsättningar i skolan. För att uppmärksamma barns behov samverkar och samarbetar skolan med socialtjänsten och landstinget enligt den överenskommelse som finns (BUS-överenskommelsen) och enligt de samverkansöverenskommelser som finns mellan stadsdelsnämndernas verksamhet och skolan. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn för barn som far illa.

Barn som omhändertas av samhället ska ha rätt till en omedelbar och fungerande skolplacering i skola med tillstånd från Skolinspektionen. Samarbetet

mellan socialtjänst, skola och familjehem eller annan institution måste kvalitetssäkras i alla led genom tydliga riktlinjer där varje aktörs ansvar för elevens skolplanering säkerställs. Projekt Skolfam är viktigt för att förbättra skolgången för barn som befinner sig i utsatthet och ska fortsätta. Socialnämnden och utbildningsnämnden ska fortsätta sitt samarbetsprojekt för att minska olovlig frånvaro.

Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet hemmasittande elever samt en plan för hur nämnderna kan agera för att få tillbaka elever med långvarig skolfrånvaro till skolan. Föräldrastödsinsatser ger goda effekter. Nämnden ska stödja och kvalitetssäkra stadsdelsnämndernas arbete med strukturerat föräldrastöd.

Alldeles för många unga i Stockholm mår psykiskt dåligt. Samarbetet mellan skolan, socialtjänsten och landstinget måste fördjupas för att tillhandahålla tidiga insatser och bryta utvecklingen mot ökande psykisk ohälsa.

För att öka närvaron och tryggheten i de miljöer där ungdomar vistas fortsätter satsningen på fältassistenter i tunnelbanan. Ett särskilt uppsökarteam inrättas för att möta de ensamkommande ungdomar som befinner sig i Stockholm utan kontakt med myndigheter. Uppsökarteamet ska ha språkkompetens som gör det möjligt att bygga förtroendefulla relationer med ungdomarna. Folkpartiet liberalerna anslår 5 mnkr för detta förslag.

Insatser för kvinnofrid och våld i nära relationer

Arbetet mot våld i nära relationer är fortsatt prioriterat. Stockholms stad har en garanti på skyddat boende för stadens utsatta kvinnor. Kvinnor som bott på skyddat boende ska vid behov erbjudas utslussningslägenheter om de inte kan återvända till sitt ordinarie boende. Målsättningen ska vara att fler kvinnojourer ska bli tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, och att behövande papperslösa kvinnor ska beredas plats. Staden ska upparbeta kontakt med befintligt nätverk för förmedling av skyddade boenden i andra kommuner.

För barn till föräldrar som inte kan bo kvar hemma på grund av våld i nära relationer finns idag en förskola vid Alla kvinnors hus stödboende. Verksamheten är viktig för att förhindra isolering för barnen under tiden på det skyddade boendet. Folkpartiet liberalerna föreslår att nämnden ger verksamheten ett ekonomiskt bidrag om 1 mnkr.

Bekämpa extremism

Arbetet mot våldsbejakande extremism är ständigt en prioriterad uppgift för ett demokratiskt samhälle. I dagens läge, där många unga stockholmare lockas av den så kallade Islamiska statens terrorläror, är denna uppgift än mer angelägen.

Arbetet mot extremism måste bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och med tydlighet när det gäller värderingar och ansvar. Insatser ska

riktas till personer som är i riskzonen för radikaliserings, alternativt till personer som vill lämna extrema miljöer och tar avstånd från tidigare värderingar. Brott ska alltid sonas. Staden ska samarbeta med polis och rättsväsende för att lagföra skyldiga.

Stockholm bör ansluta sig till EU:s Radicalisation Awareness Network som sprider kunskap till personal i främsta linjen.

Stadens arbete måste vara relevant för och tillämpligt på samtliga extremistiska miljöer.

Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck

Alla har rätt att välja vem man älskar och lever tillsammans med. Ännu lever alldeles för många unga stockholmare i skuggan av hot och förtryck.

Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck är central för ett Stockholm där alla har lika möjligheter och lika frihet. Patriarkala strukturer som hindrar individens fria livsval måste bekämpas. Hbtq-personer i traditionella hederskontexter är en extra utsatt grupp och deras situation måste särskilt uppmärksammas.

För att bekämpa hedersvåldet krävs kraftsamling och samarbete av alla offentliga aktörer och goda krafter i civilsamhället. Staden ska anta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Kunskapscentrumet Origo har sedan verksamhetens start utgjort en värdefull resurs i detta arbete och ska övergå i permanent verksamhet. Folkpartiet liberalerna anslår 2 mnkr för ökade resurser till Origo.

Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet pojkar och flickor som lever under hedersrelaterat våld och förtryck i Stockholm.

Funktionsnedsättning

Valfriheten för människor med funktionsnedsättning ska utvecklas vidare. Brister i tillgänglighet måste kontinuerligt kartläggas och åtgärdas. Information som publiceras på stadens webbplats måste vara tillgänglig även för personer med funktionsnedsättning. Samverkan mellan kommun och landsting för gruppen psykiskt funktionsnedsatta måste öka.

Brukarorganisationernas synpunkter är ett viktigt bidrag i den politiska processen. Det intressepolitiska stödet till organisationer inom funktionshinderområdet fortsätter.

Fler bostäder ska byggas för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Det är framför allt viktigt att bostäder för personer med funktionsnedsättning i ett tidigt skede planeras in i nya stadsdelar. Det är viktigt att nya bostäder

byggs med en hyresnivå som de boende förmår betala. Hyra för gemensamhetslokaler bör inte utgå i nybyggda bostäder.

För att höja kvaliteten inom personlig assistans ska socialnämnden under året påbörja ett arbete med att kartlägga personliga assistenters utbildningsbakgrund och kunskaper, och utreda vilka kompetenshöjande insatser som behövs.

En rättssäker bedömning kräver att brukaren får träffa en handläggare som har goda kunskaper om brukarens funktionsnedsättning och behov. Biståndsbedömare ska ha större möjlighet till specialisering inom ett visst funktionshinder. Socialnämnden får i uppdrag att utreda hur ökad specialisering kan gå till.

Riktlinjerna för ledsagning förtydligas så att det framgår att ledsagning ska beviljas för inköp av dagligvaror, liksom för att synskadade föräldrar ska kunna följa med sina barn på aktiviteter som tillhör ett normalt föräldraskap.

Den övre beloppsgränsen för ledsagares omkostnader höjs. Medel för detta anslås under stadsdelsnämnderna. Riktlinjerna förtydligas för att göra det möjligt att spara ihop till enstaka dyrare evenemang.

Socialpsykiatri

Det är viktigt att sysselsättningen till personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och lindrig utvecklingsstörning förbättras. Alternativen behöver anpassas efter individen och inte tvärtom och därför upparbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med.

Ohälsa är ett större problem bland personer med funktionsnedsättning än i befolkningen som helhet. Deltagare i daglig verksamhet ges friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvård på arbetstid.

Habiliteringsersättningen för daglig verksamhet höjs med 15 procent. Medel för detta anslås under stadsdelsnämnderna.

Hemlöshet

För Folkpartiet liberalerna har arbetet mot hemlöshet högsta prioritet. Vi ger oss inte förrän alla har en egen bostad. Vi välkomnar att staden har antagit ett hemlöshetsprogram som ger en tydlig och evidensbaserad struktur för arbetet mot hemlöshet.

Arbetet mot hemlöshet är komplext och kräver att olika aktörer samverkar med varandra. En hemlöshetssamordnare ska utses för att ta ett helhetsgrepp om stadens arbete mot hemlöshet.

Socialnämnden ska fortsätta att arbeta vräkningsförebyggande. I det arbetet är skuldrådgivning en viktig del. Inga barnfamiljer i Stockholm ska behöva vänta

mer än en vecka på att få budget- och skuldrådgivning. Hyresrådgivare införs i alla stadsdelar. Förebyggande insatser ska bland annat riktas mot barnfamiljer, äldre och personer med psykisk funktionsnedsättning.

Tak över huvudet-garantin är en viktig del i stadens stöd till hemlösa. Denna stödverksamhet ska geografiskt spridas över staden.

Antalet unga hemlösa har minskat, men arbetet måste fortsätta. Barn och ungdomar som helt eller periodvis bor utanför hemmet på grund av svåra problem i hemmiljön måste få hjälp.

Tillgången på försöks- och träningslägenheter ska öka för de hemlösa som är på väg mot en egen bostad. Projektet ”Bostad först” där människor som lever i hemlöshet har möjlighet att få en lägenhet utan krav på att de först ska ha löst problem som missbruk eller skulder utökas. Socialnämnden ska öka insatserna för att ge deltagarna en meningsfull sysselsättning på dagtid och minska risken för isolering och återfall. Samarbetet med bostadsbolagen ska förstärkas för att minska eventuella störningar.

Socialnämnden ska ta fram en modell för ”parboende” på härbärgen som gör det möjligt för hemlösa som lever i en relation att bo tillsammans, i de fall där det är lämpligt och praktiskt möjligt.

Insatser för utsatta EU-medborgare

Staden ska fortsätta möta utsatta EU-medborgare. Folkpartiet liberalerna säger nej till förslag om att förbjuda tiggeri eller inskränka den fria rörligheten. Folkpartiet liberalerna välkomnar initiativ från enskilda och civilsamhället för att på olika sätt förbättra situationen för utsatta EU-medborgare. Staden ska föra en dialog med frivilligorganisationerna om hur insatserna kan utökas för att länka migranter till arbetsmarknaden.

Behovet av insatser för utsatta EU-medborgare varierar över tiden och det är svårt att prognostisera framtida behov. Staden behöver ha en flexibel finansiering av insatser utifrån förändrade omständigheter. Insatser för utsatta EU-medborgare finansieras därför fortsatt med medel i centrala medelsreserven.

Kvinnliga EU-migranter tar i mindre utsträckning del av stadens insatser, varför deras situation särskilt ska uppmärksammas.

Stadens insatser ska präglas av en vilja att ge ett värdigt bemötande här i Stockholm, men också av insikten att en långsiktig lösning endast kan ske i hemländerna. Staden ska fortsätta att på EU-nivå samverka med andra städer som står inför en liknande situation, och fortsätta lyfta frågan om mänskliga och sociala rättigheter på EU-nivå.

Svensk lag ska gälla lika för alla. På flera platser har irreguljära boplatser bildats, både av utsatta EU-medborgare och av personer med hemvist i Stockholm. Människor ska inte behöva bo under sådana förhållanden som råder på

dessa boplatser. För att förhindra att den humanitära situationen blir ohållbar måste Stockholms stad avhysa människor från dessa boplatser.

Avhysningarna ska ske på ett rättssäkert sätt, med respekt för den enskildes värdighet, integritet och egendom. Avhysningar bör även framgent utföras av polisen och inte av privata vaktbolag.

Missbruk

Fortsatta satsningar på att utforma och erbjuda kvalitativ och erfarenhetsmässigt god öppenvård som utgår från varje individs behov ska genomföras. Missbruksvården ska så långt som möjligt ske nära målgruppen genom decentraliserad och uppsökande verksamhet.

Allt fler personer med missbruksproblematik får diagnosen neuropsykiatriska funktionshinder. Nämnden ska fortsatt utveckla former för samverkan mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatri för att forma insatser till denna målgrupp.

Nämnden ska fortsatt utveckla barn- och föräldraperspektivet i missbruks- och beroendevården.

Nämnden ska se över behovet av fler boendeformer för äldre missbrukare.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott. Arbetet med sociala insatsgrupper är fortsatt prioriterat och denna metod ska införas i alla stadsdelar. Det är viktigt att fortsätta arbeta förebyggande för att minska narkotikaanvändningen.

Stärk arbetet mot prostitution

Det måste bli lättare att få hjälp och stöd med att ta sig ur prostitution. Staden ska inrätta ett exitprogram för prostituerade.

Ungdomsjouren ska fortsatt arbeta uppsökande mot unga som utsätts för människohandel och prostitution.

Ekonomiskt bistånd

I statsbudgeten beslutade riksdagen att avskaffa den fritidspeng för barnfamiljer som tar emot ekonomiskt bistånd som trädde i kraft 1 juli 2014. Istället avsätts samma belopp till en höjning av riksnormen för barnfamiljer. Detta räcker inte i alla lägen för kostnaden för avgift och utrustning i en idrottsverksamhet, i synnerhet inte för äldre barn som har större merkostnader för sitt idrottande. Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktivite-

ter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet.

Det ska löna sig att gå från bidrag till arbete. Sedan 1 juli 2013 gäller nya regler för så kallad jobbstimulans, enligt vilka mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 25 procent av eventuella arbetsinkomster vid bedömning av biståndsbehovet. För att ytterligare stärka incitamenten att gå från bidrag till arbete ska mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad få undanta 35 procent av arbetsinkomster. Även fria yrkesutövare som bedriver näringsverksamhet med F-skattsedel ska få undanta 35 procent av sina inkomster från denna verksamhet.

Unga ska kunna tjäna egna pengar utan att det påverkar familjens rätt till ekonomiskt bistånd. Unga under 21 år som fortfarande bor med någon av sina ska få undanta alla inkomster från beräkning av hushållets behov av ekonomiskt bistånd

Höjd kvalitet i socialtjänsten

Biståndsbedömningen skiljer sig för mycket mellan stadsdelarna. Socialnämnden ska fortsätta arbeta för att uppnå en mer likvärdig bedömning i stadens socialtjänst. Arbetet med mer evidensbaserade metoder fortsätter.

En rättssäker bedömning förutsätter att den sökande och handläggaren kan kommunicera. Det finns ett behov av tolkar inom socialtjänsten som måste tillgodoses.

Digital utveckling

Stockholms stad ska fortsatt vara ledande i den tekniska utvecklingen av e-tjänster och modernisering av socialtjänsten. Dokumentationssystemen måste uppdateras för att bli lättare att använda. Dokumentation är ofta nödvändigt för mer evidensbaserade arbetssätt men får inte ta sådan tid att den samlade kvaliteten på arbetet blir lidande. När nya rutiner för dokumentation implementeras måste detta följas av en analys av vilka förändringar av stadens system som krävs för att de nya rutinerna inte ska ta mer tid i anspråk från personalens arbete.

Genom att socialtjänsten utvecklas på nätet kan nya grupper nås. Detta är särskilt viktigt för att komma i kontakt med unga människor. Under året genomförs en satsning på fältassistenter på nätet.

Särskilda prioriteringar 2016

- Socialnämnden ska genomföra en lönesatsning på socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården
- Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden fortsätta sitt samarbetsprojekt för att minska olovlig frånvaro

- Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet hemmasittande elever samt ta fram en plan för hur nämnderna kan agera för att få tillbaka elever med långvarig skolfrånvaro till skolan
- Socialnämnden ska finansiera pedagogisk verksamhet för barn till boende vid Alla kvinnors hus
- Socialnämnden ska ta fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Socialnämnden ska öka anslaget till Origo
- Socialnämnden ska samverka med andra nämnder, polis, rättsväsende och civilsamhälle för att bekämpa våldsbejakande extremism
- Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet pojkar och flickor som lever under hedersrelaterat våld och förtryck i Stockholm
- Socialnämnden ska se till att riktlinjerna för ledsagning förtydligas i enlighet med vad som sägs i reservationen
- Socialnämnden ska ta fram en modell för parboendegaranti på härbärg.
- Socialnämnden ska se till att avgift för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ingår i normen för barnfamiljer med försörjningsstöd
- Socialnämnden ska se till att mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 35 procent av arbetsinkomst från beräkningen av behov av ekonomiskt bistånd

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

SL-kort ekonomiskt bistånd	2,3 mnkr
Stöd till utsatta EU-medborgare (ligger i CM istället)	10,3 mnkr

Ökade kostnader för:

Mottagande av ensamkommande barn	-10 mnkr
Origo	-2 mnkr
Uppsökarteam ensamkommande	-5 mnkr
Pedagogisk verksamhet vid Alla kvinnors hus	-1 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Socialnämnden** godkänns.

Stadsbyggnadsnämnden

Vår vision för Stockholm är en tät och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Stadsbyggnadsnämndens uppdrag är att möjliggöra utvecklingen av det fysiska Stockholm så att fler människor kan bo, verka och trivas här. Målet är att Stockholm om 20, 50 och 100 år fortfarande ska vara en hållbar, dynamisk, vacker och öppen stad.

Stockholm är en av de huvudstäder som växer snabbast i Europa och fler människor än någonsin tidigare söker sig hit. Det är en positiv utveckling. Det innebär att vi har en stor möjlighet att utveckla Stockholm till en stad med internationell dragningskraft i allt från kultur till vetenskap och teknik. Att fler människor söker sig hit är också en förutsättning för en fortsatt god ekonomisk tillväxt och ökad välfärd. Men ett växande Stockholm är givetvis också en stor utmaning.

För att även i framtiden vara en hållbart växande och attraktiv region krävs framförallt två saker: En god bostadsförsörjning och en väl fungerande trafikinfrastruktur. Två samhällsfunktioner som är tätt sammankopplade. I ett vidare perspektiv har dessa faktorer också en avgörande betydelse för regionens globala attraktivitet och därmed också för hela landets konkurrenskraft.

En kraftfull utbyggnad av Stockholm är nödvändig. Samtidigt som det är en stor utmaning att bygga bra när man måste bygga mycket så innebär den stora efterfrågan på bostäder, lokaler och samhällsservice en unik möjlighet att bygga bort existerande svagheter i stadsplaneringen. Förändringarna ska stå i samklang med de unika värden som bidrar till att göra Stockholm till en av Europas vackraste städer. Bara så bygger vi en framtida stad bättre än den vi har idag.

Utveckla varje område i Stockholm efter dess unika förutsättningar

Stockholm består av många unika områden av skiftande karaktär. Vissa fungerar mycket bra för dem som bor där – andra inte fullt så bra. För att utvecklingen av Stockholm ska ske på ett genomtänkt och hållbart sätt ska stadsplaneringen runt om i staden utgå från varje områdes unika förutsättningar och utveckla deras styrkor och bygga bort deras svagheter. När 140 000 nya bostäder ska byggas över en period på femton år finns mycket goda möjligheter att rätta till tidigare stadsplaneringsmisstag.

Goda lokala områdesplaner som noga analyserat det aktuella områdets landskapsmässiga och kulturhistoriska förutsättningar och som på ett strukturerat och inkluderande sätt tagit till sig lokalbefolkningens kunskap om att leva i området ger rätt förutsättningar för en stadsutveckling som håller i minst hundra år. Områdesplaner är ett annat sätt att planera nybyggnation än de förtätningar som ofta skett utan en genomtänkt strategi i många av våra förorter. De utgör en god grund för att göra större, mindre detaljerade detaljplaner. Därför ska staden under 2016 påbörja arbetet med minst 10 nya lokala områdesplaner.

Utbyggnaden av staden ska ske enligt de stadsutvecklingsstrategier som uttrycks i stadens översiktsplan. Staden ska främst växa i de utpekade stadsutvecklingsområdena i innerstadens krans, i de tyngdpunkter som identifierats i ytterstaden, genom att ytterstadens stadsdelar kopplas samman med varandra eller med områden i omgivande kommuner och med en levande stadsmiljö i hela staden.

De större exploateringarna ska genomföras enligt den klassiska stadens form med levande gatumiljöer och slutna kvarter med vår tids innehåll och gestaltning. Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för kommersiella lokaler i bottenplan, utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden.

En attraktiv, spännande och levande stadsmiljö handlar inte om enskilda byggnader utan om samspelet mellan alla de byggnaderna och ytorna som tillsammans utgör området och staden. Stockholm ska växa genom att vi bygger vidare på det som fungerar – det som skapar en tät, levande, grön och attraktiv stad. Innerstadens täta kvartersstruktur ska kompletteras och tillåtas att växa utanför tullarna.

Ytterstadens områden behöver bli tätare och mer funktionsblandade för att därmed förbättra underlaget för caféer, restauranger, andra kommersiella lokaler, samhällsservice samt utbyggd kollektivtrafik. Satsningar på att skapa ordentliga stadskärnor, utanför tullarna, bör genomföras. I vissa stadsdelar är behovet av planering för nya arbetsplatser stort. Med en genomtänkt planering kan ytterstaden förtätas på ett sätt som skapar många nya bostäder och arbetsplatser, samtidigt som ytterstadsområdenas karaktär och gröna värden tas till vara och utvecklas. I en tätare stad kommer ytterstadens grönområden och parker att få en allt viktigare funktion.

En tätare stad borgar även för en hållbar stad. Genom att samla funktioner skapas ett rikt och varierat utbud tillgängligt för alla. Då skapas bra underlag för kollektivtrafik, goda förutsättningar för hög energieffektivitet och dessutom tar man delvis redan använd mark i anspråk när man bygger nytt.

Stockholm behöver utvecklas till en mer sammankopplad stad. Idag isoleras framförallt ytterstadsområdena effektivt från varandra av breda trafikleder eller otillgängliga naturområden. Det måste bli enklare att röra sig mellan olika stadsdelar, och vi måste därför förbättra framförallt gångstråk, cykelvägar och kollektivtrafikförbindelser mellan stadsdelarna. Fler stadsdelar bör även byggas ihop i syfte att öka tillgängligheten, tryggheten, den sociala integrationen, det naturliga flödet och det ekonomiska utbytet mellan områdena. När områden växer samman erbjuds även möjligheterna till att skapa nya attraktiva stadsmiljöer och offentliga rum.

En funktionsblandad stad är eftersträvansvärd i hela Stockholms stad. Det inkluderar också City som efter Klararivningarna blivit en kontorsöken. City ska återigen bli en levande stadsdel med folkliv dygnet runt. Särskild vikt ska läg-

gas på att omvandla befintliga kontorslokaler till bostäder och hotell och alla nya projekt i City bör innehålla minst en fjärdedel bostäder. Arbetet med en lokal områdesplan för City inleddes genom Vision för City men har tyvärr inte slutförts. Under innevarande år har arbetet med ett större antal detaljplaner i City fortsatt, utan att samordnas mot en större andel bostäder. Proportionerna mellan kontorsyta och boendeyta i området ska förändras, till boendeytans fördel.

Omvandlingen av City ska ske i ett helhetsperspektiv, med hänsyn till stadsbildningen i stort, för att uppnå en god helhetsverkan i den byggda miljön och för att säkerställa att bostäder tillskapas. Därför är det prioriterat att nämnden under 2016 blir klar med programarbetet för stadsutvecklingsområdet City.

Stadens gröna värden är viktiga för hälsan, trivseln och välbefinnandet liksom för ekosystemens funktion. För att utveckla stadens grönska i gamla, nya och ännu inte existerande stadsdelar ska staden följa de strategier som återfinns i Den gröna promenadstaden.

Ökat bostadsbyggande genom en strategisk satsning för snabbare planprocesser

Många vill flytta till Stockholm och det är i grunden mycket positivt. År 2020 beräknas en miljon människor bo här. Det betyder ett befolkningstillskott på runt 100 000 personer räknat från år 2014 och ett behov om runt 50 000 nya bostäder fram till dess. Därför satte Folkpartiet och Alliansen under 2014 ett tufft mål om att 40 000 nya bostäder skulle börja byggas från 2014 till och med 2018. Bostäder som skulle stå klara året efter. På lång sikt skulle 140 000 nya bostäder byggas till 2030.

Tyvärr sänkte den rödgrönrosa majoriteten både målen för bostadsproduktionen fram till 2020 och målsättningarna för det som staden kan påverka under inför 2015. Man lade till och med målet för antalet detaljplaner mer än tio procent under det faktiska utfallet för 2014. 2015 ser tyvärr också ut att bli ett dystert år för vad stadsbyggnadsnämnden producerar, vilket kräver att en ännu mer ambitiös satsning behövs för att nå de 40 000 påbörjade lägenheterna till 2018.

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Ett kraftigt bostadsbyggande är nämndens främsta prioriterade uppgift och planberedskapen ska därför stärkas ytterligare så att ambitionshöjningen för bostadsbyggandet kan nås både på kort och på lång sikt.

Arbetet med minst 40 000 nya bostäder, varav hälften små lägenheter och hälften hyresrätter, mellan 2014 och 2018 är avgörande för vi skall komma tillrätta med den nuvarande bostadsbristen på kort sikt. Det var och är ett ambitiöst mål att 40 000 nya lägenheter skulle börja byggas under en period av 4 år. Tyvärr sänkte majoriteten kraftigt ambitionerna redan i förra årets budget och säger istället att 40 000 bostäder ska bli klara först 2 år senare, år 2020. Skillnaden i ambitionstakt för de fem åren 2015-2020 blir drastisk. Majoritetens kortsiktiga

mål innebär att stadens ambitioner för antalet färdigställda lägenheter per år för 2015-2020 har sänkts med en 25 procent i förhållande till vårt mål.

Det gäller att hålla reda på vad man mäter. 40 000 påbörjade bostäder till 2018 kräver en helt annan takt 2015-2018 är 40 000 färdigställda till 2020. Vidmakthålls den högre takten över de två sista åren kommer hela 60 000 bostäder vara påbörjade 2020, och 50 000 färdigställda. Det är en skillnad på 25 procent eller 20 000 fler stockholmare som har någonstans att bo.

Stadsbyggnadsprocessen är i dag lång och sker i många steg över flera år. Staden måste noggrant mäta och sätta målsättningar för samtliga dessa steg för att säkerställa att det i slutändan blir så många lägenheter som man tror sig behöva. Antalet bostäder i startpromemorior avgör hur många bostäder som blir i detaljplaner 1-2 år senare. Antalet bostäder i detaljplaner avgör hur många bostäder som börjar byggas. Och antalet bostäder som börjar byggas avgör hur många som är färdiga något år senare. Det är viktigt att komma ihåg att det verkliga värdet för stockholmaren som söker bostad är hur många lägenheter som blir färdigställda. Bekvämt nog har den rödgrönrosa majoriteten tagit bort indikatorn för att mäta antalet färdigställda lägenheter ur budgeten sedan man kom till makten.

Konsekvensen av detta är inte bara att färre lägenheter kommer byggas inom en tre till fem års period, utan också att vi måste planera för att bygga ännu mer under åren 2020-2030 för att nå det övergripande målet. 140 000 till 2030 hade krävt drygt 7900 färdigställda lägenheter om året 2015-2030. När nu majoritetens kortsiktiga mål är hålla en lägre genomsnittlig takt än så fram till 2020, endast 6700, så måste de sedan bygga ännu mer 2020-2030.

Men inga ambitioner räcker till om man inte klarar av att leverera. Resultatet av majoritetens svårigheter att komma överens i byggfrågor ser vi redan nu i antalet bostäder antagna i detaljplaner enligt stadsbyggnadsnämnden tertialrapport 2. Det är mycket oroande att endast 1127 bostäder finns antagna i detaljplaner för de första två tredjedelarna av 2015. Det är långt ifrån målsättningen för året 6000 bostäder, vilket i sig är en målsättning hela 1000 bostäder lägre än det faktiska antalet som Folkpartiet liberalerna och Alliansen åstadkom 2014.

Följaktligen behövs nu en realistisk, strategisk, långsiktig plan för att öka produktionen av fram för allt detaljplaner men också markanvisningar. Samt ett politiskt beslutsfattande som inte stoppar upp planproduktionen. Det kräver tydliga målsättningar och en medveten systematisk utökning av stadsbyggnadskontoret och exploateringskontorets kapacitet.

Folkpartiet liberalerna vill därför vara tydligt med att de enskilt viktigaste uppgifterna för stadsbyggnadsnämnden att producera startpromemorior för bostäder på en nivå av 10 500 år 2016 och 11 500 år 2017 och 12 000 under 2018 samt detaljplaner för bostäder på en nivå av minst 9500 under 2016, 10500 under 2017 samt 11 000 under 2018. Det är höga men möjliga mål. Beroende på hur väl den nuvarande majoriteten levererar, den framtida befolkningsökningstakten och den rådande konjunkturen om ett par år, får nya mål delmål tas

fram mandatperiod för mandatperiod. Att hela tiden justera målen, tala om olika mätvärden och sätta delmål vid andra perioder än valår är att göra det svårt för stockholmarna att utvärdera den förda politiken. Folkpartiet liberalernas mål är att säkerställa att det inte är bristen på detaljplaner som hindrar stockholmarna att få bostäder i framtiden.

Utöver att utöka produktionskapaciteten måste Stockholms planprocess gå snabbare. En utav de viktigaste faktorerna för att öka bostadsbyggandet som Stockholms stad kan påverka direkt är hur lång tid planprocesserna tar på stadsbyggnadskontoret.

För att öka produktionstakten och korta tiderna för planprocessen vill Folkpartiet liberalerna se en strategisk satsning över tre år på en resursförstärkning till stadsbyggnadsnämnden som bygger på att man om tre år ska producera 60% fler detaljplaner än 2014. Detta för att öka främst antalet planhandläggare men också antalet bygglovshandläggare. Detaljplanearbete finansieras till stor del av avgifter från byggherrar varför detta i slutänden inte blir en så stor kostnadsökning för stadens skattebetalare. Men kontoret behöver kunna räkna med anslag initialt för att nyanställa.

Därutöver behövs ett smartare och öppnare arbetssätt. Byggherrarna har ett självklart intresse av att få fram planer för sina projekt och det måste staden dra nytta av för att korta handläggningstiderna och klara av den efterfrågade produktionsökningstakten. Byggherrar bör i större utsträckning kunna bidra i arbetet med sina egna detaljplaner. På så sätt kan den huvudsakliga arbetsbördan i planprocessen förläggas utanför stadsbyggnadskontoret. Detta utan att stadens ansvar för stadsutvecklingen förminskas eftersom tjänstemän och politiker fortfarande har inflytande i processen och äger besluten. De byggherrar som väljer att ta ansvar för att frigöra resurser för staden behöver då inte heller betala för det arbete som staden inte behöver lägga ner.

Staden ska också systematiskt följa upp hur lång tid det tar för antagna detaljplaner att vinna laga kraft och hur lång tid från laga kraftvunnen dom till byggnationen påbörjas. Detta för att dels kunna följa om en mer omsorgsfull dialog med medborgarna sänker tiden för överklagandeprocessen, dels för att kartlägga vilka byggherrar som begärt och fått en detaljplan som omedelbart sätter i gång att börja bygga när planen är lagakraftvunnen. Sådana byggherrar ska prioriteras i vid nya planprocesser.

Arbetet med planering för bostadsbebyggelse på Bromma flygplats måste omedelbart avslutas. Då avtalet för flygplatsen inte löper ut förrän 2038 är varje timme som läggs på att planera för denna upptagna yta, en timme som istället hade kunnat läggas på bostäder, skolor och arbetsplatser som vi behöver nu.

Kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning av stadsutvecklingsprocesserna. Samordningen mellan Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden måste ske tidigt i produktionsplaneringen.

Tillgången till billiga bostäder för unga och studerande är en viktig faktor för Stockholms fortsatta tillväxt. Studentbostäder ska därför prioriteras i planprocessen i syfte att snarast få fler studentbostäder i Stockholm. Fram till 2018 vill vi att 5 000 studentbostäder ska stå klara.

Det är väsentligt att staden fortsätter att bidra med goda exempel för att visa på möjligheter att sänka byggkostnaderna. Det är också viktigt att såväl stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och stadens bostadsbolag med flera samverkar kring utvecklingsfrågor kring planering och byggande. Efterfrågan på ungdomslägenheter är större än utbudet idag och även framgent bedöms efterfrågan öka i och med 90-talisternas inträde på bostadsmarknaden.

Hyresrätten är en viktig del av bostadsmarknaden. Alla kan inte och många vill inte äga sitt eget boende. För att skapa bättre förutsättningar för hyresrätten som upplåtelseform och därmed ska skapa förutsättningar för fler hyresrätter behöver vi pröva och utvärdera nya modeller för hur hyressättningen bättre kan avspegla läge, standard och efterfrågan. Förändringar av bruksvärdessystemet måste kombineras med regler som ger hyresgäster långsiktigt förutsebara villkor och ett skydd mot plötsliga höjningar av hyran för den befintliga bostaden.

Innovativa metoder för att bygga mer kostnadseffektivt, så som typhus och standardisering, är viktiga för att billiga, yteffektiva hyresrätter ska komma tillstånd. Det är dock helt centralt att dessa hyresrätter byggs i rätt områden i staden. De ska inte företrädesvis byggas där allmännyttan redan är stark och dominerande, utan i stället i områden som har en större andel bostadsrätter. Annars bli resultatet på sikt en mer segregerad stad.

För att skapa en bättre fungerande bostadsmarknad måste de regelverk som reglerar byggandet ytterligare förenklas. Alliansen arbetade under förra mandatperioden målmedvetet med att stimulera fler bostäder i nyproduktion och ett bättre utnyttjande av det befintliga beståndet. Men det återstår ännu mer att göra för att bostadsmarknaden ska fungera bättre. Vi anser att byggregler måste förenklas, boendestandarder ses över, planprocesserna bli mer effektiva, formerna för överklaganden ses över och bullerregler anpassas efter storstadens villkor.

Bättre service och utvecklad organisation

Stadsbyggnadsnämnden ska under kommande år prioritera utveckling av bygglovverksamheten, såväl utifrån service som utifrån effektivitet. Nämnden ska i bygglovsärenden ha en problemlösande attityd och såväl utfästa som lagstadgade tider ska hållas. Genom ökad rådgivning och proaktivt informationsarbete ska bygglovstjänsten till stockholmarna öka. Den inventering som påbörjats gällande tillfälliga bygglov som går ut och inte kan förlängas, särskilt avseende skolor och förskolor, ska slutföras.

Nämnden ska följa upp detaljplanearbetet utifrån tids- och kostnadsaspekter. Den upplevda servicen och effektiviteten ska öka och den faktiska handläggningstiden ska minska.

Nämnden ska lägga nödvändiga resurser på arbetet med att handlägga anmälningar om enkelt avhjälpna hinder.

För att minska antalet överklagade detaljplaner samt för att effektivisera plan- och byggprocessen ska det vara tydligt vad som krävs för att detaljplaneunderlag och bygglovsunderlag ska vara fullständiga. Stadsbyggnadsnämnden ska i bygglovsärenden ha en problemlösande attityd. Översiktsplanen ska kommuneras för att få acceptans för stadens utveckling.

Värna, bejaka och utveckla Stockholms unika karaktär

För oss liberaler finns det ingen motsatsställning mellan höga ambitioner i bostadsbyggandet och ansvarstagandet för stadens skönhet och kulturhistoriska värden. För oss är tillvaratagandet av existerande kvaliteter en förutsättning för en bättre framtid.

Vattnet och de naturliga höjdskillnaderna utgör en stor del av stadens själ. Utblickarna över de historiska delarna av staden ska inte byggas för. Vi välkomnar kompletteringsbyggnation och förtätning i Stockholms innerstad som värnar och bejakar dess unika värden. I de äldsta delarna av Stockholm med utblick över centrala inlopp och i malmarnas stenstadskvarter är stadsbilden känslig för skalförskjutning. Här förändras helheten snabbt om flera enskilda projekt avviker från etablerade höjder och utbredning. I dessa delar av staden erbjuds mycket få möjligheter att bryta sig ur befintlig skala genom exempelvis höghus eller okänsliga och storskaliga påbyggnader på redan befintlig bebyggelse. Trots att City, som en följd av Norrmalmsregleringen, har ett annat arkitektoniskt uttryck än övriga innerstaden och till vissa delar brutit sig ur den i innerstaden annars rådande skalan är det viktigt att stadsutvecklingen av City sker med hänsyn till stadsbilden i stort. Därför är det mycket viktigt att analysera skalförändringar, exempelvis omfattande påbyggnationer, ur ett helhetsperspektiv och värna stadens siluett. Den ”jäsning” av kontorsbyggnader som idag sker planlöst i City, utan systematiskt analys av vare sig för eller nackdelar för stockholmarna måste avstanna.

På flera andra platser, såsom exempelvis västra Kungsholmen, Norra Djurgårdsstaden, Söderstaden, Kista och Alviks strand, kan högre hus tillföra kvaliteter. Med god arkitektonisk utformning vill vi bygga högt där det passar och fungerar.

Att staden förändras är inget konstigt. Det är alla tiders olika behov som gett oss den stad som finns idag. Men det är också naturligt att enskilda byggnader av kulturhistoriskt värde värnas och att de inte ses som ett hinder för stadens utveckling utan i stället ägnas särskild hänsyn och bevaras. Perioden då vi rev 1800-tals hus bör definitivt vara avslutad i Stockholm. Kulturhistoriskt intressanta byggnader så som Astoriahuset och dess flygel och Tullhuset på Blasieholmen ska därför inte rivas.

Mer varierat byggande och bättre arkitektur

Att bygga stad är i högsta grad en kvalitetsfråga och blir det i än högre utsträckning när vi ska bygga mycket. De negativa konsekvenserna av undermålig stadsplanering och arkitektur kan bli mycket stora, vilket inte minst vissa av miljonprogrammets storskaligt byggda miljöer vittnar om. Goda områdesplaner som noga analyserat det aktuella områdets landskapsmässiga och kulturhistoriska förutsättningar och som på ett strukturerat och inkluderat sätt tagit till sig lokalbefolkningens kunskap om att leva i området ger rätt förutsättningar för en stadsutveckling som håller i minst hundra år.

Kvaliteten i själva byggnaderna avgör sedan slutresultatet. Vi vänder oss mot likriktning och konformism och förespråkar istället variation och mångfald i byggandet. Liberalismen utgår i grunden från att vi som människor är olika och tycker olika och att samhället blir bättre för alla om vi bejakar dessa olikheter i stället för att försöka likrikta dem. Ju fler byggherrar desto mer variation. Därför föreslår Folkpartiet liberalerna att ett riktmärke ska vara att varje större byggprojekt ska ha minst tre byggherrar.

För att höja den arkitektoniska kvaliteten ska staden oftare än idag markanvisa utefter kvalitet istället för pris. Detta innebär att markanvisningspolicyn inte enbart ska beakta vem som betalar bäst, utan även vem som bygger bäst. Arkitektävlingar i både stort och smått är också en bra väg för att bygga en stad som håller även i framtiden. Stockholmspaviljongerna som togs fram av fastighetskontoret under 2014 är utmärkta exempel på detta och bör börja nyttjas i den offentliga miljön.

Som stor aktör, vars inställning påverkar hela den svenska byggsektorn, ska Stockholm gå före när det gäller hållbart byggande. Stockholm ska peka ut en eller flera ”innovationszoner” för framtidens bostadsbyggande, där staden arrangerar innovationstävlingar för att utmana byggherrar att utveckla nya metoder för klimatsmarta, kostnadseffektiva, arkitektoniskt framstående och nyskapande bostäder. Spetsprojekt föder idéer.

Arbetet med vilket Stockholm vi vill bygga måste också formuleras tydligt. Stockholms stad behöver en arkitekturstrategi. Arbetet med Arkitektur Stockholm ska därför återupptas. Stockholms byggnadsordning behöver uppdateras för att även i fortsättningen vara ett viktigt planeringsunderlag.

Särskilda prioriteringar 2016

- Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och övriga berörda nämnder och bolag påbörja arbetet med att ta fram minst 10 lokala områdesplaner under 2016
- Stadsbyggnadsnämnden ska ta fram en strategisk satsning på att bygga ut stadsbyggnadskontorets planproduktionskapacitet för att klara av att leverera 60% fler bostäder i detaljplan under 2018
- Stadsbyggnadsnämnden ska frigöra planeringsresurser genom att i ökad utsträckning låta byggherrar ta fram detaljplaneförslag

- Stadsbyggnadsnämnden ska återinföra indikatorn för antalet färdigställda lägenheter
- Stadsbyggnadsnämnden ska ha som riktlinje till fastighetsägare att var fjärde tillkommande kvadrat i City ska vara en kvadrat som utgörs av bostäder
- Stadsbyggnadsnämnden ska avsluta planeringsarbetet för bebyggelse på Bromma flygplats
- Stadsbyggnadsnämnden ska färdigställa programarbetet för det lokala området City under 2016
- Stadsbyggnadsnämnden ska införa ett riktmärke om att minst tre byggherrar ska finnas med i varje större projekt
- Stadsbyggnadsnämnden ska återuppta arbetet med Arkitektur Stockholm Stockholms byggnadsordning behöver uppdateras för att även i fortsättningen vara ett viktigt planeringsunderlag
- Stadsbyggnadsnämnden ska verka för fler arkitekttävlingar
- Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden, exploateringsnämnden och kommunstyrelsen utreda hur en modell för hur staden ska ta tillvara på lokaler och mark som är tillfälligt tillgängliga i väntan på exploatering

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Satsning på närdemokrati och medborgarinflytande (inom ram)	4 mnkr
Avbryt arbetet med att planera bostäder på Bromma Flygplats	4 mnkr

Ökade kostnader för:

Satsning lokala områdesplaner	-2 mnkr
-------------------------------	---------

Ökade kostnader och intäkter för:

Extra volymökning plan och bygglov (kostnader)	-15mnkr
Extra volymökning plan och bygglov (intäkter)	13 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

Trafiknämnden

I Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm rör sig alla människor fritt, enkelt och klimatsmart. Den täta och öppna staden möjliggör tillsammans med en klok trafikpolitik en välfungerande livsmiljö där alla människor kan ta sig dit de vill för att göra det de vill. Om mindre än tio år är Stockholm en miljonstad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Att staden växer är positivt: med fler hjärnor och händer finns fler som kan lösa framtidens utmaningar och garantera stadens fortsatta tillväxt och välfärd.

Rörelsefriheten kräver att Stockholms infrastruktur växer och sammanflätas. Vi måste skapa en hållbar och fungerande stad. Man ska kunna arbeta i norr och bo i söder. Stockholm ska leva när stockholmare lever, och stadens verksamheter ska vara tillgängliga när och där de behövs. I vårt Stockholm är det lika lätt för den rullstolsburne, den nyinflyttade och den väletablerade att ta sig fram. Staden ska främja jämställdhet mellan kvinnor och män.

Resor integrerar staden och därför kan målet med en liberal trafikpolitik aldrig vara att begränsa eller hindra resande. Målet med en liberal trafikpolitik är att skapa smidig, miljövänlig tillgänglighet åt stockholmarna.

Våra viktigaste prioriteringar för den kommande mandatperioden är en offensiv utbyggnad och upprustning av kollektivtrafiken. Cykelmiljarden ska investeras i sin helhet. Säkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras. Och vi ska se till att underhålla det vägnät för bil och cykel som vi redan har investerat i.

I vår vision för den hållbara staden har många valt bort bilen tack vara tillgången på snabb och pålitlig kollektivtrafik, säkra cykelvägar och attraktiva gångstråk. Stockholm stad ska vara fossilbränslefritt senast 2040. Att minska biltrafiken och prioritera yteffektiva trafikslag som buss och spårtrafik innebär stora vinster för framkomligheten, miljön och stadsmiljön. En hållbar trafikplanering måste också väga in yrkestrafik och företagens behov, så att till exempel varuleveranser kan ordnas på ett klimatsmart och ekonomiskt effektivt sätt.

Effektivare användning av gaturummet

Vi blir fler och fler stockholmare, vilket betyder att vi måste använda vårt gaturum annorlunda. Yteffektiva transportslag ska prioriteras, liksom trafik i rörelse framför stillastående trafik. På de sträckor där det behövs bör kollektivtrafiken ges helt egna körfält och prioritet i trafiksignaler, och på gator som är särskilt viktiga för kollektivtrafiken ska parkerade bilar helt förbjudas för ökad framkomlighet.

Cykelbanor och gångtytor måste prioriteras framför bilvägar, särskilt i innerstaden. I områden där trafikbelastningen är särskilt hög bör parkeringsavgifterna för boendeparkering och gatuparkering tas ut under längre tid.

För att främja användningen av bilpooler bör staden planera för bilpoolsplatser i nya områden och verka för att det ska bli möjligt att reservera parkeringsplatser för bilpoolsbilar.

Boendeparkering bör införas i närförort där så behövs för att säkerställa ett effektivt användande av gaturummet.

Underhåll och skötsel - lika viktigt som utbyggnad

Det är nödvändigt att vi utvecklar trafikinfrastrukturen i takt med att Stockholm växer, men det är lika nödvändigt att vi tar hand om och sköter den infrastruktur vi har. En central underhållspott om 3 mnkr med ”potthålspengar” ska införas i staden för att utöka underhållet på framför allt gång- och cykelbanorna.

Engagerade stockholmare gör staden en stor tjänst genom att rapportera problem i gatubilden till trafikkontorets e-tjänst. Redovisningen av vilka fel som rapporteras in och när de kommer att åtgärdas ska göras tydlig och åtkomlig för allmänheten. Till en förbättring av denna tjänst avsätter vi 1 miljon 2016. ”Potthålspengarna” ska självklart kunna användas för att åtgärda fel som rapporteras in av allmänheten.

Alla förändringar i gaturummet ska ske så att personer med funktionsnedsättningar kan ta del av förbättringarna på samma sätt som övriga trafikanter. Funktionsförbättring genom enkel ombyggnad t.ex. i form av nedfasning vid övergångsställen som gör det möjligt för rullstolsburna och barnvagnsförare att ta sig fram, eller s.k. cykelboxar vid rödljus ska prioriteras och ske systematiskt. Folkpartiet liberalerna avsätter 2 mnkr i budgeten för att öka enkla tillgänglighetsanpassningar.

Snöröjningen ska ske efter samma prioriteringar som trafikplaneringen i övrigt. Så kallad ”jämförd snöröjning” ska ske. Det innebär att kollektivtrafikanter, gående och cyklister prioriteras vid snöröjningen. All snöröjning ska också genomföras på ett sådant sätt att framkomligheten för personer med funktionsnedsättning blir god. Ansvaret för snöröjning och städning av gator ska överföras till stadsdelsnämnderna för att säkerställa en god lokalkännedom och förbättra förutsättningarna för kvalitetsuppföljning.

Dyrare och besvärligare för framkomlighetsförstörarna

Framkomligheten försämras av felparkerade fordon. Därför behöver parkeringsböterna för fordon som parkerar i kollektivtrafikkörfält höjas och felparkerade fordon skyndsamt forslas bort för att säkra kollektivtrafikens framkomlighet. Böterna för de motorfordon som parkerar på, eller kör i, cykelfälten bör höjas och cykelfälten ska inte förvandlas till maskinupplag vid gatuarbete.

Folkpartiet liberalerna vill också se en systematisk och kraftfull framkomlighetskontroll av de huvudsakliga cykelstråken som ofta blockeras av felparkerade bilar eller andra uppställda fordon och föremål.

Stockholm upplåter ett antal fasta parkeringar till varje utländsk beskickning som så önskar. Det är bra. Men de beskickningar som inte återgäldar denna vänlighet genom att för egen del underlätta framkomligheten för stockholmarna, utan systematiskt parkerar fel och underlåter att betala sina p-böter, ska få sina fasta parkeringar indragna.

Trygghet och framkomlighet för alla

Fler perspektiv och mer kunskap behövs i trafikplaneringen. Utbyggnaden och ombyggnader av kollektivtrafiken ska ske med ett medvetet jämställdhetsperspektiv. Kvinnor nyttjar kollektivtrafiken i högre utstäckning och till delvis andra typer av resor än män.

De allmänna kommunikationerna ska vara utformade och fungera så att de är tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning. Fungerande och trygg färdtjänst måste kvalitetssäkras och kundval måste finnas. Parkeringsplatser som är reserverade för personer med funktionshinder bör på prov målas blåa.

Ingen ska behöva vara rädd för att röra sig utomhus. Trafiknämnden ska därför skapa trygga lösningar med god belysning i stadsrummet och kollektivtrafiken. En god renhållning och klottersanering är viktiga instrument för att miljön ska upplevas som trygg. Därför måste efterlevnaden av 24-timmarsgarantin för klottersanering prioriteras upp då den fallit ner till enbart 94 procents uppfyllnad under 2015.

Ur ett trygghetsperspektiv är det angeläget att vägar som ambulanser använder prioriteras i vägunderhållet. I akuta situationer behöver patienterna komma så snabbt och säkert som möjligt till sjukhuset. I dag måste ambulansförare anpassa hastigheten för att säkerställa vården på vägen, enbart på grund av dåligt underhållna vägar. Trafiknämnden ska därför tillsammans med ambulansaktörerna analysera vilka vägar som används oftare än andra för ambulansfärder och som därmed är extra prioriterade att underhålla.

Moderna nytänkande lösningar ska prövas för att se till att gång-, cykel- och kollektivtrafiktrafikanter prioriteras i gaturummets praktik. Möjligheten till att skapa cykelvägar i tunnlår är intressant och bör undersökas vidare.

Snabbare, säkrare, smidigare med cykeln

Många stockholmare väljer numer cykeln som huvudsakligt transportmedel, särskilt under den snöfria tiden. Därför behövs Cykelplanen, den långsiktiga strategi som ska se till att infrastrukturen för cykling är lika god som den för bilism. Det är viktigt att cykelplanen genomförs i sin helhet och kompletteras med fler tvärgående cykelvägar. Fler snabba cykelvägar som saknar avbrott bör även byggas mellan innerstaden och ytterstaden för att på ett bättre sätt tillgodose cykelpendlingen.

Cykelinfrastrukturen kräver också goda möjligheter att parkera cyklar i direkt anslutning till kollektivtrafiken, offentliga institutioner, arbetsplatser och bostäder. Detta ska särskilt beaktas vid anläggandet av in- och utfartsparkeringar. Standarden på cykelparkeringarna ska vara god: moderna, trygga och säkra. För att bereda plats för de cyklar som fungerar och är i bruk bör även staden skaffa sig befogenhet att samla in trasiga cyklar som inte är i bruk, utan enbart upptar plats på cykelparkeringarna

Cykelbanorna i Stockholm ska hålla samma kvalitet som bilvägarna. De ska vara jämna, utan hål och slarviga lagningar. Lånecykelsystemet är en stor tillgång för Stockholm. Det bör byggas ut - särskilt i närförort och ytterstad. Enkla förändringar i trafikreglerna gör mycket för framkomligheten för cykeltrafiken. Låt cyklister svänga höger vid rött ljus och tillåt cyklister att köra mot enkelriktat på lämpliga mindre gator.

Många cyklister börjar eller slutar sin resa utanför kommungränsen. Trafiksignalerna vid cykelbanor i anslutning till kommungränserna, till exempel vid Norrtull, måste samordnas mellan kommunerna så att trafiken flyter smidigt.

Förbättra trafiksituationen för gående

Prioritera gående i trafikplaneringen. Gående är den mest oskyddade trafikantgruppen och måste skyddas både mot bilister och mot cyklister. Gångvägar bör så långt det är möjligt separeras från cykelbanor. Böterna för cykelförseelser måste höjas för att göra Stockholm till en säkrare cykelstad.

Skapa nya gångstråk genom City. I stället för att ensidigt fokusera på en sträckning mellan Medborgarplatsen och Norrtull, som till stora delar är gånggata redan idag, vill vi se till att bygga om trista Citygator och sätta gångtrafiken i centrum, exempelvis längs Mäster Samuelsgatan och Norrlandsgatan. Götgatsbacken ska bli gånggata på riktigt.

Satsa särskilt på spår och båt i kollektivtrafiken

Tunnelbanan är inte färdigbyggd. Det är positivt att Alliansen under förra mandatperioden lyckades komma överens om en finansiering av en historisk utbyggnad. Fler beslut om utbyggd tunnelbana behövs, bland annat en ny linje som korsar Saltsjö-Mälarsnittet väster om Slussen.

Det behövs också fler spårvagnslinjer. 4:an, hela Spårväg syd och Spårväg city måste byggas ut. Tvärbanan ska förlängas. På sikt ska alla stombusslinjer i innerstaden omvandlas till spårvägslinjer, då moderna spårvagnar har större kapacitet än dagens bussar samtidigt som de är snabbare, tystare och energieffektiva. I ett första steg bör linje 4 omvandlas till spårväg. Självklart ska Norra Djurgårdsstaden ha spårbunden kollektivtrafik. Vid spårvägens utbyggnad ska tillgänglighet och användbarhet säkerställas.

Den pågående Sverigeförhandlingen om utbyggd infrastruktur kräver att staden enas över blocken och tillsammans driver Stockholms intressen i förhandlingarna med staten. Tyvärr verkar den rödgrönrosa majoriteten helt ointresserad av blocköverskridande förankring för att säkra Stockholms, och därmed Sveriges tillväxtmotors, intressen.

Att kombinera olika trafikslag ska vara enkelt. Antalet trygga och säkra infarts- och utfartsparkeringar i anslutning till kollektivtrafikens knutpunkter i ytterstaden och närförort måste öka.

I en stad som Stockholm är kollektivtrafik på vattnet en självklarhet. Båtpendlingssystemet ska byggas ut och vara en del av månadskortssystemet. Staden ska se till att anöringsplatser fungerar väl och är tillgängliga.

Bevara Bromma flygplats

Stockholm ska vara en stad som välkomnar globaliseringen – vi har allt att vinna på handel med omvärlden och ökad rörlighet. Många av Stockholms företag skulle inte överleva utan kvalificerad arbetskraft från andra länder och världsdelar eller utan en öppen världsmarknad där de kan sälja sina produkter och tjänster. Bromma flygplats är mycket viktig för Stockholms tillgänglighet och konkurrenskraft.

Osäkerheten som skapats genom att förhandlingar om framtiden för Bromma flygplats ska pågå fram till 2016 riskerar att omindetgöra de nödvändiga investeringar som krävs för att Bromma ska vara kvar efter 2016. Detta oavsett vad man kommer fram till i förhandlingarna. Det skadar redan nu jobben och tillväxten i Stockholm.

Om Arlanda inte kan använda sin tredje bana fullt ut och Bromma läggs ner kommer Stockholms tillgänglighet sjunka till en tredjedel av den flygkapacitet vi har idag. Stockholm behöver både Bromma och Arlanda för att fortsätta vara tillväxtmotorn i det exportberoende landet Sverige.

Bygg östlig förbindelse och åtgärda Brommaplan

Ett växande Stockholm behöver få en komplett ringled. En östlig förbindelse, från Norra Djurgårdsstaden till Nacka ska byggas och ska finansieras genom vägavgifter. Inga träningsavgifter ska gå till denna utbyggnad.

En ombyggnation av trafiklösningen vid Brommaplan måste prioriteras, då det är nyckeln till förbättrad framkomlighet för både bussar och bilburen trafik i hela västra Stockholm. Även framkomligheten och säkerheten för fotgängare och cyklister måste förbättras. När Brommaplans trafiksituation adresseras är det viktigt att lösningen inte leder till att problemen förflyttas utan att en långsiktig fungerande lösning i Västerort skapas.

Trängselskatten

Trängselskatten har haft en tydlig, positiv påverkan på trängseln i Stockholm. Nästa steg för att skapa fungerande effektiv trafik i staden måste bli en mer flexibel trängselskatt med en högre grundavgift. Ett steg på vägen har tagits i och med 2015 och 2016 års förändringar. En betydligt högre taxa bör tas ut vid trafiktopparna än vid lågtrafik. Trängselskatten bör förändras till att bli en avgift som tillfaller Stockholmsregionen.

En grönare stad med bättre luft

Fler gator ska kantas av träd. Den förnyelse som pågår, till exempel på Hornsgatan och Folkungagatan, ska fortsätta och intensifieras. Andra stråk som bör rustas är Valhallavägen och Karlbergsvägen. I samband med förtätning av ytterstaden bör det eftersträvas att trafikleder görs om till trädkantade gator och att gaturummet prioriteras om till förmån för gång- och cykeltrafik.

Stockholms luft ska vara bra att andas. För att förbättra luftkvaliteten ska miljözoner införas i Stockholms innerstad så att miljökrav kan ställas även på privatbilismen i innerstaden. Användningen av dubbdäck måste avgiftsbeläggas för att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar. Dessa åtgärder kräver lagändring och Stockholms stad ska fortsatt verka aktivt för att en sådan kommer till stånd. Arbetet med att motverka överskridanden av miljö kvalitetsnormerna ska fortsätta.

Det är nödvändigt att förbättra infrastrukturen för fossilbränslefria fordon i både innerstad och ytterstad. Teknikutvecklingen är en avgörande faktor för att nå ett hållbart transportsystem. För att nå målen bör fokus läggas på att stödja och främja teknikutveckling genom utvecklat samarbete med akademi och näringsliv för en fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur. Trafiknämnden ska utreda förutsättningar för att skapa fler laddningsplatser i gatumiljö för normalladdning. Efterfrågan på biogas ökar samtidigt som andelen fossilgas i bränslet behöver minska. Staden ska arbeta för ökad användning av biogas med låg miljöpåverkan.

Förutom teknisk utveckling av motorfordon behövs även förändrade resmönster och överflyttning till kapacitetsstarka transportslag. Nämnden ska verka för att uppnå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, samt att påbörja implementering av åtgärder utifrån Stockholms konkretisering av Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84). För att göra det mer effektivt ska staden söka samarbete med det privata näringslivet.

Det är också viktigt att underlätta för skapandet av bilpooler för stockholmare som ibland behöver använda bil men inte vill äga någon själv.

Trafiknämnden ska också arbeta aktivt med att samordna leveranserna av gods. Staden kan gå i bräschen genom att tillsammans med landstinget samordna sina leveranser. Samtidigt bör staden stödja samordning av näringslivets transporter, till exempel genom att skapa utrymme för omlastningscentraler.

Särskilda prioriteringar 2016

- Trafiknämnden ska avsätta extra resurser, ”potthålspengar”, för behovsstyrt extra gatu- och vägunderhåll. Gång- och cykelbanor ska prioriteras
- Trafiknämnden ska systematiskt följa upp framkomligheten på större cykelstråk genom parkeringsövervakning
- Trafiknämnden ska ta bort diplomatparkeringar för beskickningar som inte betalar sina p-böter
- Trafiknämnden ska på prov måla parkeringsplatser som är reserverade för personer med funktionshinder blåa
- Trafiknämnden ska säkerställa att 24-timmarsgarantin för klotter återigen börja gälla
- Trafiknämnden ska genomföra en analys så att de vägar som ambulanserna använder mest prioriteras i underhållet
- Trafiknämnden ska verka för mer spårbunden kollektivtrafik
- Trafiknämnden ska verka för att en östlig förbindelse byggs och att trafiksituationen på Brommaplan åtgärdas
- Trafiknämnden ska nyttja en bredare kunskap och fler perspektiv i trafikplaneringen
- Trafiknämnden ska säkerställa en bättre infrastruktur för fossilfritt bränsle
- Trafiknämnden ska se till att det blir fler träd i gatumiljö i Stockholm
- Trafiknämnden ska verka för att miljözoner för fler fordon införs och att dubbdäck avgiftsbeläggs

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati 1% och besparing konsulter	13,6 mnkr
Medborgardialoger i ytterstaden (inom ram)	4 mnkr
Kommunikation Hållbart resande	2 mnkr
Trädbeskärning	3 mnkr
Avfallshantering i stadens offentliga rum (inom ram)	5 mnkr
Levande stadsliv (inom ram)	3 mnkr
Inte stänga av Nynäsvägen för Skogskyrkogårdens dag	1 mnkr

Ökade kostnader för:

Potthålspengar för behovsstyrt extra underhåll	-3 mnkr
Extra satsning tillgänglighetsförbättringar	-2 mnkr
Förbättring, e-tjänst felanmälan	-1 mnkr

Ökade intäkter för:

Parkeringsverksamheten	15 mnkr
------------------------	---------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Trafiknämnden** godkänns

Utbildningsnämnden

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att kunna forma sina egna liv. En lyckad skolgång är varje ung människas bästa försäkring mot framtida utanförskap, och samhällets bästa försäkring för välbefinnande och utveckling.

Skolan ska inte vara värdeneutral, utan ska ta tydlig ställning för humanistiska och demokratiska värderingar, mot extremistiska och våldsbejakande uttryck. Skolan ska fostra, men inte överta hemmets ansvar. Genom hela utbildningsväsendet ska bedrivs ett medvetet och kunskapsbaserat arbete för jämställdhet och för alla barns och elevers lika möjligheter oberoende av kön. Skolan ska motverka hedersförtryck.

Stockholm ska vara den öppna världsstad där varje ung människa får chansen att lyckas i skolan. Det kräver fortsatta satsningar på skolans kvalitet och på högre lärarlöner, så att tillräckligt många skickliga lärare vill arbeta och göra skillnad för elevernas lärande här. Därför oroas vi av att den rödgrönrosa majoriteten även i år avstår från att satsa på reformer för kunskap och för fler skickliga lärare.

Stockholms stad ska tillhandahålla bra skolor i hela staden, skolor där rätten till kunskap får stå i första rummet. För att uppnå detta måste ett konkret och uthålligt arbete bedrivs på alla nivåer för en kunskapsskola för alla.

De barn och unga på flykt som just nu kommer till Stockholm ska få den skolgång de förvägrats under tiden på flykt. Staden måste starta fler förberedelseklasser för nyanlända elever över hela staden samt förstärka de insatser som görs för ett bra mottagande. Tillsammans med frivilligorganisationerna kan staden bidra till undervisning även för barn som inte är inskrivna som elever i Stockholms skolor t.ex. genom att öppna skollokaler utanför skoltid.

Folkpartiet liberalerna ser med oro på att karriärreformen har avbrutits och att den rödgrönrosa majoriteten har avbrutit satsningen på att långsiktigt höja lärarlönerna och stärka karriärvägarna i skolan. Folkpartiet liberalerna föreslår att Stockholms stad lokalt går vidare med karriärtjänstreformen för lärare samt fortsätter att höja lärarlönerna. Folkpartiet liberalerna öronmärker i vårt förslag till budget 143,8 mnkr i en riktad satsning för att höja lärarlönerna i grund- och gymnasieskolan, inklusive särskolan, samt fritidshemmet. Det motsvarar en lönehöjning om drygt 2 procent för alla lärare utöver de ökningar som kommer till genom avtal.

Vi vill också att staden utreder lokalt finansierade karriärtjänster i skolan och från halvårsskiftet inför 174 ytterligare förstelärartjänster i grund- och gymnasieskolan, med ett lönepåslag om 5000 kronor ytterligare i månaden. Motsvarande karriärtjänstutbyggnad sker också inom vuxenutbildningen.

Folkpartiet liberalerna genomför också en satsning på höjda löner för förskollärare. För detta öronmärks totalt 59,7 mnkr i vårt förslag till budget, fördelat på stadsdelsnämnderna (38,1 mnkr) och på utbildningsnämnden (21,6 mnkr). Vi vill också inrätta karriärtjänster i förskolan och avsätter medel för 100 sådana tjänster från halvårsskiftet 2016.

Genom sänkningen av personalförsäkringstillägget avlastas verksamheterna kostnader utöver värdet av schablonen. Minskningen av personalkostnaderna beräknas motsvara en sänkt kostnad för verksamheterna. För att säkerställa att dessa resurser kommer verksamheterna till del höjer vi skolpengens andel av grundschablonen med 1,0 procentenhet. Skolpengens andel av grundschablonen ska således vara minst 74 procent.

En skola för kunskap

Stockholms stads skolpolitik ska utgå från det som den internationella forskningen bekräftar. Lönerna för skickliga lärare måste fortsätta att höjas. Stockholms stad ska ha ett starkt socioekonomiskt fördelningssystem. Alla skolor ska kraftfullt arbeta för ökad studiero och för att minska skol- och sena ankomster. Högre lärartäthet i de lägre åldrarna genom till exempel tvålärarsystem ska prioriteras.

Stadens skolor ska bedriva en undervisning som ger hög kunskapsutveckling för alla elever. Alla elever som går ut grundskolan ska ha de kunskaper med sig som de behöver för att klara fortsatta studier. Allra viktigast är baskunskaperna - att kunna läsa, skriva och räkna.

Folkpartiet liberalerna vill att skolan ska ha tydliga kunskapsutvärderingar och tydliga krav. Tidiga utvärderingar gör att lärarna kan upptäcka vilka elever som inte hänger med i undervisningen - och sätta in stöd och hjälp.

Många elever behöver extra stöd redan det första skolåret för att kunna lära sig läsa och skriva. Tyvärr upptäcks läs- och skrivsvårigheter ofta sent. Folkpartiet vill därför att barns språkförståelse ska undersökas redan i förskoleklassen. I dag gör bara en del av skolorna detta. Folkpartiet vill göra det obligatoriskt för alla skolor att undersöka barnen språkförståelse redan i förskoleklass. De barn som bedöms ha svårigheter kan då få ett individuellt stöd direkt vid skolstarten i årskurs ett.

Den breda satsningen på matematik, teknik och naturvetenskap måste fortsätta. De spetsklasser som finns i Stockholm ska värnas och nya uppmuntras att starta. Möjligheterna för studiemotiverade elever att tenta av gymnasiekurser och att kunna läsa högskolekurser redan på gymnasiet bör byggas ut.

Samhällets digitalisering innebär nya förutsättningar för skolan att utveckla det pedagogiska uppdraget. 1:1-satsningen som genomförts i gymnasieskolan uppvisar tydliga mervärden. Stockholms skolor har en enorm möjlighet att dra nytta av denna utveckling. Arbetet med skolans digitalisering och med att erbjuda elever kunskaper i programmering ska utvecklas.

För att fler elever ska nå målen för utbildningen ska elever inom grundskolans senare årskurser samt elever inom gymnasieskolan ha god tillgång till studie- och yrkesvägledning och arbetslivsorientering. Studie- och yrkesvägledarna ska omfattas av lärarlönesatsningar och ska ha goda möjligheter till vidareutveckling i yrket.

Entreprenörskap ska ingå som en naturlig del i skolan. Skolorna ska uppmuntras att starta samverkan med Ung Företagsamhet.

Stockholms stad ska utveckla utbudet av moderna språk i skolan. Under 2016 ska möjligheten utredas att utöka de språk som staden erbjuder undervisning i med kinesiska och arabiska.

När lektioner ställs in på grund av att läraren är frånvarande och dessa undervisningstillfällen inte ersätts, handlar det om värdefull undervisningstid som går förlorad. Utbildningsnämnden ska därför under 2016 utreda hur en undervisningsgaranti till eleverna kan införas på högstadiet och gymnasiet. Om lektioner ställs in till exempel för att läraren är frånvarande ska undervisningen ges vid ett annat tillfälle. Antalet inställda lektioner ska därigenom minimeras.

Grundsärskolan och gymnasiesärskolans kunskapsuppdrag ska utvecklas och stärkas. Utbildningen ska vara anpassad efter varje elevs förmåga och behov av utmaningar. Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga. Elever i särskolan ska ha samma rätt som andra elever att välja skola.

Elever i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga för dem, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever. Skolorna ska säkerställa att de läromedel som används är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta.

Särskolan ska omfattas av det samarbete som sker mellan skolan och kulturen, som Skapande skola. Ökad samverkan ska ske mellan gymnasiesärskolan och arbetsmarknadsnämnden i syfte att säkerställa att fler personer ges möjlighet att komma ut i ordinarie arbetsmarknad.

Nio av tio elever i årskurs F-3 går i dag i något av Stockholms fritidshem. Verksamheten fyller en viktig funktion för barnen både när det gäller möjligheten till stöd i skolarbetet och för att få tillgång till andra meningsfulla och utvecklande aktiviteter efter skoldagens slut. Alla elever i årskurs 4-6 ska erbjudas öppen fritidsverksamhet.

Fritidshemmen spelar en viktig roll i barns lärande och sociala utveckling. Verksamheten har ett viktigt uppdrag i att fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål, genom att bland annat erbjuda hjälp med läxläsning. Det är viktigt att detta pedagogiska arbete fortsätter att utvecklas.

Staden ska tillhandahålla vidareutbildning för barnskötare mot fritidspedagog.

För att pedagogiken ska kunna ta ännu större plats på fritidshemmen bör staden utreda ett tak för barngruppernas storlek, med respekt för fritidshemmens och skolornas olika sätt att organisera verksamheten. Under året ska kommunstyrelsen utreda ett hur ett maxtak för barngrupperna på fritidshemmet bör se ut.

De högskoleförberedande programmen i stadens gymnasieskolor ska hålla en hög nivå och utgöra en god grund för fortsatta studier. Ett ökat externt samarbete med till exempel högskolor och universitet, näringsliv, kulturinstitutioner och andra organisationer behövs för att utveckla utbildningarna.

Yrkesprogrammen i stadens gymnasieskolor ska vara av hög kvalitet och leda till att studenterna blir attraktiva på arbetsmarknaden. För att öka andelen som väljer yrkesprogram krävs en väl utvecklad samverkan med branschorganisationerna. Staden bör även utöka samarbetet med andra kommuner i länet för att tillsammans skapa attraktiva yrkesutbildningar.

Stockholms stad ska erbjuda gymnasielärlingarna i Stockholmsregionen lärlingsanställningar. Detta ska gälla även för lärlingar som går sin utbildning hos fristående anordnare i Stockholm, under förutsättning att staden har verksamhet inom den utbildningsinriktning eleven har valt. Det handlar om lärlingsanställningar inom kommunala verksamheter som förskola, de kommunala bostadsbolagen, i skolkök och äldreomsorg. Lärlingarna kommer att jobba halvtid med löner enligt gällande kollektivavtal.

Lärare och ledarskap

En skicklig lärare är den enskilt viktigaste faktor för elevernas kunskapsresultat. Läraryrket är därför Sveriges viktigaste yrke. Att vi lyckas höja dess status är avgörande för den svenska skolans möjlighet att lyckas. Stockholms elevers skolresultat är beroende av att skickliga och engagerade lärare vill arbeta här.

Rekryteringsbehovet framöver är stort. Samtidigt har, under en följd av år efter kommunaliseringen av skolan, läraryrkets status sjunkit. Därför är det för Folkpartiet liberalerna obegripligt att den rödgrönrosa majoriteten nu åter väljer att förbigå läraryrket utan att satsa. Lönesatsningar har ställts in och inga åtgärder för att förbättra arbetsvillkoren har presenterats trots att de rödgrönrosa nu har presenterat två budgetar sedan valet.

Under tiden 2006 till och med 2014, inklusive Alliansens sista höjning, höjdes lönerna med i snitt 7500 kronor i månaden för en lärare. Det är bra, men inte tillräckligt. I Folkpartiet liberalernas budget öronmärks 165,4 mkr för en riktad satsning på lärarlönerna. En målsättning bör vara att Stockholm förblir löneledande när det gäller lärare.

Satsningen på förstelärare och lektorer ska fortsätta fullt ut i Stockholm. Att avbryta karriärsatsningen som regeringen och stadens rödgrönrosa majoritet nu gör innebär att staden får svårare att attrahera och behålla skickliga lärare, trots att skolforskningen är tydlig med att skickliga lärare är den viktigaste nyckeln för goda skolresultat. Möjligheten att göra karriär inom läraryrket måste istället

stärkas. Satsningen på förstelärare och lektorat bör fortsätta och utvidgas till att gälla även förskollärare. I Folkpartiet liberalernas budget avsätts 4,3 mnkr till att från halvårsskiftet införa 100 karriärtjänster för förskollärare. 7,3 mnkr avsätts till att från halvårsskiftet införa 174 lokalt finansierade förstelärartjänster i grund- och gymnasieskola.

Folkpartiet liberalerna öronmärker i vårt förslag till budget 143,8 mnkr i en riktad satsning för att höja lärarlönerna i grund- och gymnasieskolan, inklusive sarskolan, samt fritidshemmet. Det motsvarar i snitt ett lönepåslag om 2 procent för alla lärare utöver de ökningarna som kommer till genom avtal.

Vi vill också att staden utreder lokalt finansierade karriärtjänster i skolan och från halvårsskiftet inför 174 ytterligare förstelärartjänster i grund- och gymnasieskolan, med ett lönepåslag om 5000 kronor ytterligare i månaden. Motsvarande karriärtjänstutbyggnad sker också inom vuxenutbildningen.

Nyutexaminerade lärare ska erbjudas en god introduktion och handledning/coachning under den första tiden som yrkesverksam. Även under resten av yrkeslivet ska lärare i Stockholms stad erbjudas ett brett utbud av seminarier, nätverk och coachning.

Arbetsmiljön är en viktig faktor för att höja läraryrkets attraktionskraft. En skola som präglas av trygghet och studiero och där läraren möts av respekt och tillit gynnar inte enbart eleverna utan är också en god arbetsmiljö för lärarna. Det var därför mycket olyckligt att den rödgrönrosa majoriteten valde att överklaga Arbetsmiljöverkets vitesföreläggande istället för att förbättra arbetsmiljöarbetet.

Lärares arbetsmiljö måste istället fortsätta att förbättras. Staden måste t ex arbeta mer med att ta bort och förenkla administrativa uppgifter så att en större del av lärares arbetstid kan användas till undervisning och det som därtill hör. Staden ska utreda central rättning av prov.

Att satsa på lärarna är också viktigt för att Stockholm ska kunna rekrytera de lärare som behövs också i framtiden. Att den rödgröna regeringen nu väljer att skära ned på antalet utbildningsplatser vid regionens lärarutbildningar är djupt oroväckande och måste leda till att Stockholms stad gör ytterligare satsningar på att rekrytera de förskollärare och lärare som examineras här. För att i någon mån möta bristen på utbildade barnskötare, förskollärare och fritidspedagoger ska staden erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- och vidareutbildning. Staden ska utreda att starta en egen förskollärarytutbildning tillsammans med lärosätena i regionen.

Rektor och skolledning spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling. Rektorer och skolledare måste kunna fokusera på att vara pedagogiska ledare.

Utbildningsnämnden ska fortsätta utveckla verktyg som underlättar för skolledare att systematisera resultaten på skolnivå, som en grund i det fortsatta ana-

lysarbetet. Det är viktigt att denna analys även görs för hela stadens resultatutveckling. För att stödja nya rektorer och skolledare ska det mentorsprogram som finns inom staden utvecklas ytterligare.

Just nu kommer många människor på flykt till Europa, Sverige och Stockholm. Bland dem som kommer till Sverige finns också välutbildade lärare från andra länder som väntar på möjlighet för validering av sin lärarutbildning. Folkpartiet liberalerna har på riksnivå föreslagit en ny modell; valideringsanställning. Nyanlända lärare får undervisa elever som talar samma språk, och under tiden ska kompletterande utbildning och validering ske. Stockholms stad ska, genom att aktivt arbeta för lösningar som valideringsanställningar, medverka till att nyanlända lärare snabbt kommer ut och kan bidra i Stockholms klassrum.

Snabb väg in till skola för nyanlända elever

Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa i sökandet efter ett drägligt liv. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid. Den solidaritet som stockholmarna har visat med medmänniskor på flykt ger hopp om att detta är en situation som vi kan lösa tillsammans.

Invandring berikar Stockholm. Det är positivt, välkommet och nödvändigt att människor söker sig till Stockholm. Utan invandring skulle Stockholm vara fattigare.

För liberaler är barns rätt till skolgång absolut. De barn som kommer hit har en lång och tuff flykt bakom sig. De måste nu få den möjlighet till skolgång som de förvägrats på väg hit. I detta har staden ett självklart och viktigt uppdrag.

Elever som är nyanlända till Sverige ska mötas av höga förväntningar och en undervisning som är anpassad till elevens förkunskaper. Nyanlända elever ska få genomgå en kunskapscreening så att den mottagande skolan vet vad eleven har med sig i form av förkunskaper och vad man behöver för extra stöd. Screeningverksamheten behöver nu byggas ut och vi uppmanar den rödgrönrosa majoriteten att snabbt se till så att en verksamhet kan starta i Söderort. I väntan på detta vill vi att ett mobilt specialistteam för kunskapscreening inrättas som kan avlasta skolor i det första mottagandet.

För att stärka nyanlända elevers kontakt med det svenska samhället ska fler förberedelseklasser startas på fler skolor i staden. Dock ska målsättningen alltid vara att eleven så snart som möjligt ska börja i vanlig klass, med det stöd hen behöver. För nyanlända elever som kommer till Sverige under sommaren ska sommarskola finnas.

Att få gå i skola är en mänsklig rättighet. Utifrån barnkonventionens principer om ickediskriminering och rätten till skola har gömda och papperslösa barn rätt till skolgång. De gömda och papperslösa barnens skolgång ska säkerställas och skolorna ska ge barnen rätt stöd.

För mottagandet av människor på flykt finns särskilda medel avsatta i stadens centrala medelsreserv.

Slå vakt om valfriheten

Rätten att själv välja vilken skola barnet ska gå i ska värnas och utvecklas i Stockholm, istället för att avvecklas. Fristående alternativ ökar den pedagogiska mångfalden och föräldrarnas valfrihet. Vi ser med oro på att såväl den nya regeringen som majoritetsstyret i Stockholms stad helt domineras av vänsterpartier med grundmurat motstånd mot valfrihet. Detta märks inte minst i de inlagor till Skolinspektionen som staden skickat in sedan valet, där staden allt oftare argumenterar mot etableringar av fristående skolor och i synnerhet så kallade resursskolor med specialpedagogisk inriktning.

Lika villkor ska råda mellan kommunala och fristående alternativ. Kommunen ska behandla kommunala och fristående lika i resursfördelningssystemet. Kommunen ska inte ha vetorätt vid etablering av fristående verksamheter. Istället måste utgångspunkten vara att en mångfald bland utförare och olika pedagogiska verksamheter tillför positiva mervärden. En skarp kvalitetskontroll är lika viktig för kommunala som för fristående verksamheter.

Den nya regeringen har aviserat en utredning för att öka detaljstyrningen av friskolorna, samt ge kommunerna veto mot nya friskolor. Det är ett tydligt brott mot friskoleöverenskommelsen. I Stockholms stad går, enligt Skolverkets och Skolenhetsregistrets statistik, nära 40 000 barn och unga i fristående förskolor och skolor som bedrivs i aktiebolagsform. Det handlar i många fall om skolor med högt söktryck och med både nöjda föräldrar och elever.

Vi i Folkpartiet liberalerna kommer alltid stå upp för föräldrars och ungdomars rätt att själva välja förskola och skola. Det är inte rimligt att kommunen ska kunna stoppa etableringen av fristående skolor och förskolor. Alla skolor, oavsett driftsform, ska få utstå en lika vass kvalitetsgranskning. Bristande kvalitet och undermålig undervisning får aldrig accepteras oavsett om verksamheten är kommunal eller fristående.

Valfrihet handlar inte endast om att kunna välja fristående alternativ utan också om valfrihet mellan kommunala förskolor och skolor. Den gemensamma gymnasierregionen, med betygsintagning, har ökat valfriheten för elever i både Stockholms stad och det yttre länet.

En mångfald av olika pedagogiska alternativ leder till en kvalitetsutveckling. Också de kommunala förskolorna och skolorna gynnas av detta.

Föräldrar och elever ska ha tillgång till god information om olika utförare och olika former av skola och barnomsorg för att kunna göra ett aktivt val. Staden ska möjliggöra för föräldrar att göra ett aktivt och välinformerat val genom en gemensam ingång till friskolevalet och genom e-tjänsten Jämför Service kan elever och föräldrar jämföra förskolor, grundskolor och gymnasieskolor för att göra ett välavvägt val.

Men valfrihet handlar också om att förenkla livet för medborgarna. Folkpartiet liberalerna vänder sig därför skarpt mot majoritetens beslut att minska valfriheten för de föräldrar som behöver barnomsorg på obekvämt arbetstid. Att ta bort möjligheten att få barnskötare till hemmet riskerar att krångla till livet för många föräldrar.

Kunskapsstaden Stockholm

Stockholms stad ska arbeta aktivt med att stärka Stockholm som universitetsstad och stärka Stockholmsregionens attraktionskraft för forskningsintensiva företag. Men utbildning och bildning har också ett värde som inte omedelbart kan översättas till anställbarhet. Det är viktigt att såväl forskning med humanistisk och samhällsvetenskaplig inriktning som teknisk och naturvetenskaplig forskning ges goda förutsättningar att utvecklas i staden. Grunden för det läggs i skolväsendet.

En stor andel elever kan identifieras som särbegåvade. Dessa elever har en stor kapacitet för lärande men i brist på adekvat bemötande riskerar de istället att tappa intresset för skolan. Kunskaper om hur man ser och undervisar särbegåvade behöver vara en del i den fortbildning som Stockholms lärare får ta del av kontinuerligt.

Elever och lärare måste kunna använda sig av modern teknik och datorer i skolan. Undervisning i programmering är bra, men får inte handla bara om att ”knacka kod”, utan om att upptäcka logik, kreativitet och systematik. Detta är inte minst viktigt för många särskilt begåvade elever.

En handlingsplan bör tas fram för hur skolor och lärare kan identifiera och stötta särskilt begåvade elever. Satsningarna på spetsundervisning och spetsklasser måste utvecklas, inte rullas tillbaka.

Grund- och gymnasieskolor samt högskolor måste samverka för att göra det möjligt för fler elever att läsa de kurser de vill och kan. Regeringen måste se över och förbättra möjligheter för elever att tillgodogöra sig högskolekurser som de läser under gymnasietiden, men staden kan göra mycket för att ge studiemotiverade elever möjlighet till fördjupning. För dem som vill nå längre ska det finnas möjligheter att gå före genom spetsutbildningar men även genom att läsa mer avancerade kurser, som t ex att läsa gymnasiematte redan i högstadiet.

Barn som lever med hedersförtryck eller utsätts för våld i nära relationer

Skolorna ska ha ett genomtänkt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och ha ett tätt samarbete med relevanta organisationer för att fånga upp och erbjuda stöd till unga flickor och pojkar som lever i en hederskultur. Under 2016 ska utbildningsnämnden tillsammans med socialnämnden genomföra en

ny kartläggning av antalet unga i Stockholm som lever i en hederskultur. Utifrån vad kartläggningen visar ska en handlingsplan ta fram.

För barn till föräldrar som inte kan bo kvar hemma på grund av våld i nära relationer finns idag en förskola vid Alla kvinnors hus stödboende. Verksamheten är viktig för att förhindra isolering för barnen under tiden på det skyddade boendet. Folkpartiet liberalerna föreslår att verksamheten ges ett ekonomiskt bidrag via socialnämnden.

Trygghet, studiero och elevhälsa

En förutsättning för att skolan ska lyckas med sitt kunskapsuppdrag är att det råder lugn och ro på lektionerna och att klimatet på skolan präglas av trygghet. Fortfarande vittnar många elever om att klassrumsmiljön är alltför stökig och att inläringen försvåras av detta. Nästan varannan elev i Stockholms skolor svarar i stadens brukarundersökning att de störs på lektionerna. Det är oacceptabelt eftersom det går ut över elevernas lärmiljö och deras trygghet i skolan. Som alltid drabbas elever med inläringssvårigheter och koncentrationsproblem hårdast av detta.

Det är föräldrarnas och skolans gemensamma ansvar att stå upp för att värden om trygghet och studiero gäller i skolan, och att kränkande behandling, skolk och sena ankomster inte accepteras. I detta behöver skolan känna ett stöd från föräldrar, beslutsfattare och från samhället i stort.

Vid skolk eller mobbning ska skolan alltid kontakta föräldrarna samma dag, företrädesvis genom sms eller annan digital teknik. De skolor som har stora problem med skolk ska ges särskilt stöd i samverkan med socialtjänsten. Skolk ska fortsatt redovisas i terminsbetyget.

För att se till att skolan blir en trygg miljö där eleverna kan fokusera på lärande ska alla skolor ta fram ordningsregler som förankras med elever och föräldrar. Där behöver det framgå vilka regler som eleverna ska förhålla sig till och vad som händer om reglerna inte respekteras.

Mobiltelefoner och datorer kan vara ett viktigt instrument för lärande, men de kan tyvärr också användas negativt och kränkande. Vi vill också att varje skolas ordningsregler omfattar hur eleverna ska bete sig mot varandra på internet; lokala ordningsregler för Kik, Snapchat och andra populära forum där barn umgås.

Folkpartiet liberalerna avsätter 3 mnkr i Socialnämndens budget för en satsning på fältassistenter på nätet som kan vara ett stöd för unga i nätvardagen vid sidan av det stöd de behöver få från föräldrar och andra vuxna.

Mobbning och kränkningar i skolan kan aldrig ursäktas eller accepteras; inga vuxna i skolan ska kunna blunda när barn far illa i skolan. Alla vuxna i skolan som ser en elev bli utsatt för mobbning eller kränkningar ska därför vara skyldiga att ingripa. Folkpartiet liberalerna anser att det måste vara skolan och lära-

ren som får styra över när och hur mobiler, surfplattor och datorer används under lektionen eller skoldagen.

I flera Stockholmsskolor är det redan idag så att läraren bestämmer när mobilen får användas och inte. Ett exempel är Sturebyskolan där läraren samlar in alla mobiltelefoner i en särskild låda på katedern när lektionen startar eller vid skoldagens början. Vi vill att möjligheten för skolorna att bestämma över hur mobiltelefoner och annan utrustning värnas. För låg- och mellanstadiets elever ska skolan kunna bestämma att mobiler och annan utrustning ska kunna tas om hand under hela skoldagen.

Elever som ägnar sig åt allvarlig mobbning eller missköter sig allvarligt på annat sätt ska som sista åtgärd flyttas till en annan skola. Elever som begår grova brott eller på annat sätt utgör en direkt fara för andra elever, lärare och personal ska kunna stängas av.

Att stärka både den fysiska och psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap. Skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete för en god elevhälsa är av stor betydelse. Samarbetet mellan stadens socialtjänst, stadsdelarna och skolorna ska utvecklas så att det blir lättare att erbjuda anpassat stöd när en elev till exempel mår dåligt eller befinner sig i risk för utanförskap eller kriminalitet.

För att uppmärksamma barns behov tidigt krävs ett nära samarbete mellan föräldrar, skolans elevhälsoteam, sociala myndigheter och barnpsykiatri. En elev ska skyndsamt kunna erbjudas en första kontakt med elevhälsoteamet från det att hjälp har sökts.

Skolidrotten har stor betydelse för elevernas fysiska hälsa och bidrar till goda förutsättningar för studier och lärande. Att uppmuntra till fysisk aktivitet bland eleverna är en angelägen uppgift för skolan. Skolidrotten ska fokusera på fysisk aktivitet. För att fånga upp de elever som inte nått upp till målen i den ordinarie simundervisningen ska skolan anordna simskola på loven.

Skolmåltiden har stor betydelse för hälsa och inläring. Maten ska i så stor utsträckning som möjligt vara lagad från grunden och ska serveras i en lugn miljö där varje barn kan få tid att äta. Mottagningskök ska när så är möjligt byggas om till tillagningskök. All skolkökspersonal ha tillgång till utbildningar i till exempel matlagning. Skolorna ska själva få styra över skolmåltiderna för att servera hälsosam och god mat som eleverna väljer att äta.

Brott som begås i skolan ska alltid polisanmälas. Nolltolerans ska råda mot våld, alkohol och droger i stadens skolor. En skolakut för akuta placeringar av elever i grundskolan startades 2012. Behovet av ytterligare platser på Skolakuten ska följas upp löpande.

I en värdegrundssatsning mot antisemitism och intolerans avsätts för Utbildningsnämndens del 1 mnkr i Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2016. Medlen ska gå till att finansiera elevers kulturupplevelser som tar ställ-

ning för alla människors lika rättigheter. Satsningen görs i samverkan med Kultur- och utbildningsnämnden.

Tidiga insatser och särskilt stöd

Avgörande för att skolan ska lyckas är att problem att uppnå kunskapsmålen uppmärksammas tidigt. En stor skillnad mellan Sverige och Finland är att i finländska skolor sätts stödet in betydligt tidigare än i Sverige. Det är också betydligt vanligare att elever där får ett extra år i grundskolan. Möjligheten till ett tionde år i skolan bör användas när så är lämpligt.

Barn i behov av särskilt stöd ska garanteras god undervisning i en bra lärmiljö, antingen i den ordinarie undervisningen eller i en mindre, särskild undervisningsgrupp. Tilläggsbelopp till skolor för de elever som har omfattande behov av särskilt stöd ska vara öronmärkta.

Rätten att välja skola, även för föräldrar till barn i behov av särskilt stöd, ska värnas. Barn i behov av särskilt stöd har rätt till de läromedel och det stöd de behöver för att kunna nå målen.

Stockholm ska ha ett starkt socioekonomiskt fördelningssystem som fördelar extra resurser till skolor där utmaningarna är större. Satsningen på att med skräddarsytt stöd lyfta de skolor i staden som har lägst resultat, Fokusskolorna, ska fortsätta under 2016. Det socioekonomiska stödet ska fortsatt vara högt.

Skolorna ska erbjuda läxhjälp och ett brett utbud av platser på sommar- och lovskola ska finnas för de elever i åk 4-9 som behöver det. Lördagsskola i grund- och gymnasieskola ska startas på fler håll. Organiserad läxhjälp ska erbjudas alla barn i skolan eller på fritids. Alla elever i årskurs 4-9 som riskerar att inte nå, eller inte når, kunskapsmålen ska ha rätt till sommarskola.

Skolorna ska säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns tillgänglig för elever som är i behov av detta.

Skolans kompetens kring barn med behov av särskilt stöd ska stärkas genom att fler speciallärare anställs. Staden ska under 2016 se över möjligheterna att starta en egen speciallärarutbildning tillsammans med lärarhögskolorna i regionen.

Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn för barn som far illa. De elever som har de sämsta förutsättningarna hemma ska ha bäst förutsättningar i skolan. Barn som omhändertagits av socialtjänsten har samma rätt till en bra utbildning som alla andra. Stockholms stad ska ställa höga krav på placerade barns skolgång och kräva att läxhjälp finns för placerade barn. Inget barn ska placeras utan att det finns en skolplanering.

Samarbetet mellan socialtjänst, skola och familjehem eller annan institution måste kvalitetssäkras i alla led genom tydliga riktlinjer där varje aktörs ansvar för elevens skolplanering säkerställs.

Projekt SkolFam är viktigt för att förbättra skolgången för barn som befinner sig i utsatthet. Fler stadsdelar och barn ska kunna delta. De positiva arbetssätt som upptäckts genom projektet ska omsättas i ordinarie verksamhet.

För att uppmärksamma barns behov samverkar och samarbetar skolan med socialtjänsten och landstinget. Varje skola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Skolan och socialtjänsten ska arbeta aktivt för att få tillbaka så kallade ”hemmasittare” till skolan och ska bevaka att skolplikten uppfylls. Föräldrarna ska inte kunna bestämma att eleven inte får ta del av till exempel simundervisning eller sex- och samlevnadskunskap.

Det är viktigt att skolan och socialtjänsten fortsätter att samarbeta för att få tillbaka de elever till skolan som har en hög frånvaro eller långtidsfrånvaro från skolan.

Introduktionsprogrammen ska utvecklas. Elever som saknar behörighet till gymnasieskolan ska erbjudas att gå ett tionde år i grundskolan som alternativ till introduktionsprogrammen.

Lördagsgymnasium ska finnas för elever som riskerar eller har fått underkänt i ett ämne, eller som behöver komplettera en kurs.

Skolslussen, en verksamhet som hjälper unga som inte går på gymnasiet att hitta in till utbildning eller praktik på sina egna villkor, fyller en viktig funktion för att minska risken för framtida utanförskap.

Utbildningsnämnden ansvarar för att följa upp hur många ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan. För att fler ungdomar ska slutföra sin gymnasieutbildning krävs en rad insatser. Många av de unga kombinerar gymnasiestudier med praktik. Utbildningsnämnden ska arbeta för att dessa ungdomar ska kunna börja i gymnasieskolan igen.

Ett antal barn och föräldrar är beviljade skolskjuts. Det är för dem en viktig del av vardagen att skolskjutsen fungerar och utbildningsnämnden ska tillse att så sker.

Bildning och kultur

Klassresan börjar i klassrummet och tar vägen via biblioteket. Skola och bibliotek är bildningssamhällets ryggrad. I Folkpartiets vision för Stockholm utvecklas nya samarbeten mellan skolan, förskolan, biblioteken och Stockholms kulturliv. Biblioteken ska vara en tillgång för de som vill läsa, lära, låna och inspireras till vidare läsning och studier.

Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Samtliga sko-

lor ska ha tillgång till skolbibliotek med utbildad personal. Skolbibliotekariernas kunskap och engagemang ska tas tillvara och utgöra en naturlig del av skolans undervisning.

Skolorna ska samverka aktivt med Stockholms kulturliv för att ge alla elever möjlighet att ta del av kulturupplevelser och eget skapande.

Skolplanering för ett växande Stockholm

Behovet av att bygga nya skolor är mycket stort i Stockholm, på grund av en hög elevtillströmning och ett stort behov av bostadsbyggande. Ändå konstaterar Folkpartiet liberalerna att den rödgrönrosa majoriteten har sänkt ambitionerna för SISAB och sänkt den långsiktiga investeringsramen. Vår farhåga är att avsättningarna i majoritetens budget för 2016 inte kommer att räcka och höjer därför investeringsramen för SISAB inför år 2016 samt inför kommande år.

Stadens behov av platser för grundskoleelever ska utgå från en långsiktig planering. För att säkerställa tillgången på platser ska utbildningsnämnden i sin planering samverka i ett mycket tidigt skede med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och SISAB. I planeringen av nya skolor ska även fristående aktörer bjudas in. Alliansen fattade beslut om en planering för 47 nya grundskolor fram till 2040. Planeringen ska upprätthållas.

När nya stadsdelar planeras och byggs ska det finnas ett ”skoltal” som anger hur många utbildningsplatser som minst behöver skapas.

Inom stadens bestånd finns lokaler som under delar av dygnet står tomma trots att de skulle kunna användas till medborgarnas nytta. Utbildningsnämnden ska tillsammans med SISAB utreda vilka av deras lokaler som kan tillgängliggöras utanför skoltid för t.ex. frivilligverksamhet.

Staden har via idrottsförvaltningen ett bokningssystem för tillgängliga lokaler som måste utvecklas på flera sätt. Lokalbokningssystemet måste bli mer känt av föreningslivet och allmänheten, det måste det fungera bättre och det måste innefatta alla tillgängliga lokaler på alla realistiskt fungerande tider. Utbildningsnämnden ska tillsammans med SISAB och stadens övriga lokalförvaltande bolag dels utreda vilka av deras lokaler som skulle kunna nyttjas mer flexibelt över dygnet, dels hur sådana hyresavtal skulle kunna utformas på ett fungerande sätt, dels hur idrottsförvaltningens bokningssystem kan utvecklas på ett sådant sätt att stadens lokaler tas tillvara till fullo.

Arbetet med att anpassa skolor med bristande tillgänglighet ska fortgå. Utbildningsnämnden och SISAB ska aktivt arbeta för säkra skolmiljöer tillsammans med skolorna.

Utbildningsnämnden har ett mål att aktivt bidra till en hållbar livsmiljö. En effektivisering av energianvändningen i stadens fastigheter och lokaler för skolverksamhet ska genomföras i samarbete med energicentrum. Stadens avfallshantering ska bidra till att sluta kretslopp, spara energi och naturresurser.

Det matavfall som produceras inom stadens skolkök är en värdefull resurs som ska utnyttjas för framställning av bland annat biogas. Skolorna ska aktivt arbeta för att minska matavfallet.

I majoritetens budget avsätts medel för Utbildningsnämndens deltagande i medborgardialoger. Folkpartiet liberalerna anser att ansvaret för detta arbete ankommer på bostadsbolagen.

Särskilda prioriteringar 2016

- Utbildningsnämnden ska fortsätta karriärreformen genom att inrätta förstelärartjänster i förskolan, samt införa lokalt finansierade förstelärartjänster i grund- och gymnasieskolan från 1 juni 2016
- Utbildningsnämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder under 2016 genomföra en lönesatsning för lärare i förskolan, grund- och gymnasieskolan i enlighet med Folkpartiet liberalernas budget
- Utbildningsnämnden ska aktivt medverka till att nyanlända lärare i väntan på validering får bidra till undervisningen i Stockholms skolor, genom t.ex. valideringsanställningar
- Utbildningsnämnden ska redovisa en plan för hur antalet förberedelseklasser för nyanlända kan öka i såväl inner- som ytterstad
- Utbildningsnämnden ska redovisa en plan för hur kunskapsscreeningen av nyanlända elever kan byggas ut
- Utbildningsnämnden ska inrätta ett mobilt specialistteam för kunskapsscreening för att hantera ett förhöjt flöde av antalet nyanlända elever till Stockholm
- Utbildningsnämnden ska utreda införa ett språkförståelsetest i förskoleklass för att se om eleven behöver särskilt stöd redan i årskurs ett
- Utbildningsnämnden ska utreda möjligheten att utöka antalet moderna språk med t.ex. kinesiska/mandarin och arabiska
- Utbildningsnämnden ska utreda ett maxtak för fritidshemmets barngrupper för att stärka det pedagogiska uppdraget på fritidshemmet
- Utbildningsnämnden ska utreda hur en utbildningsgaranti kan införas i Stockholms stad, så att undervisningstillfällena som ställs in ersätts
- Utbildningsnämnden ska ta fram en skolbiblioteksplan under 2016
- Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna till att starta en egen speciallärarutbildning i samverkan med lärosätena i regionen
- Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna till att starta en egen förskollärarutbildning i samverkan med lärosätena i regionen
- Utbildningsnämnden ska i samverkan med berörda stadsdelar och andra aktörer utreda start av en ytterligare språkförskola i Söderort
- Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet pojkar och flickor som lever under hedersrelaterat våld och förtryck i Stockholm och föreslå åtgärder för att freda ungdomars rätt undan hedersförtryck
- Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet hemmasittande elever samt en plan för hur näm-

derna kan agera för att få tillbaka elever med långvarig skolfrånvaro till skolan

- Utbildningsnämnden ska utveckla arbetet med att erbjuda möjligheter till fördjupning för studiemotiverade elever
- Utbildningsnämnden ska ta fram en handlingsplan för hur skolor och lärare bättre kan möta särbegåvade elevers behov
- Utbildningsnämnden ska införa gymnasiala lärlingsanställningar inom de områden där staden har verksamhet
- Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialnämnden fortsätta sitt samarbetsprojekt för att minska olovlig frånvaro
- Utbildningsnämnden ska värna valfriheten för elever och säkra att kommunen respekterar lagkravet på att behandla fristående och kommunala skolor lika i resursfördelningssystemet
- Utbildningsnämnden ska tillsammans med lokalförvaltande nämnder och bolag i staden samt fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden ta fram en modell för hur stadens lokaler kan nyttjas mer effektivt av medborgarna över hela dygnet

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Minskade kostnader för:

Minskad byråkrati 0,5%	80,2 mnkr
Medborgardialoger i ytterstaden	1 mnkr
Förankra mänskliga rättigheter i skolan (inom ram)	2 mnkr
Forskning och utveckling (inom ram)	4 mnkr

Ökade kostnader för:

Höjda lärarlöner förskola	-21,6 mnkr
Höjda lärarlöner grundskola	-86,9 mnkr
Höjda lärarlöner fritidshem	-22,2 mnkr
Höjda lärarlöner gymnasieskola	-29,5 mnkr
Höjda lärarlöner grundsärskola	-3,7 mnkr
Höjda lärarlöner gymnasiesärskola	-1,5 mnkr
174 ytterligare karriärtjänster i skola och gymnasium från 1/7	-7,3 mnkr
100 karriärtjänster i förskolan från 1/7	-4,3 mnkr
Satsning mot antisemitism och intolerans	-1 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

19. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Äldrenämnden

I Folkpartiet liberalernas Stockholm är vi individer hela livet. Även när vi behöver stöd och hjälp från andra har vi rätt till respekt för våra behov, våra livsval och våra intressen.

Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Äldreomsorgen präglas av personligt inflytande, trygghet och respekt.

Att ha ett bra och anpassat boende är viktigt för ett hälsosamt åldrande. Alla ska ha möjlighet att bo kvar i sin bostad, men för dem som inte vill eller kan ska det finnas bra alternativ. Därför vill vi att äldre över 85 år ska ha rätt att flytta till servicehus.

I Folkpartiet liberalernas Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Äldre ska ha samma rätt till självbestämmande och egenmakt som yngre. Folkpartiet liberalerna försvarar äldres rätt att välja, medan majoriteten vill inskränka valfriheten. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Valfrihet ska införas för servicehus.

Undernäring bland äldre är en dold folksjukdom. Goda måltider som serveras under trivsamma former är en viktig del i att minska undernäringen.

Trygghet är en viktig frihetsfråga. Det lokala brottsförebyggande arbetet måste fortsatt vara prioriterat. Våld i nära relationer som drabbar äldre måste uppmärksammas mer.

Fördjupad valfrihet

Det är viktigt att äldre har möjlighet att välja mellan olika utförare och att lika villkor gäller oavsett huvudman. Valfrihet ska därför gälla inom hemtjänst, vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamhet. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Majoritetens ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande upphandlad verksamhet ska avbrytas.

Verklig valfrihet förutsätter att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras behov. Övergången till ramtider inom hemtjänsten är bra, men ställer stora krav på ett flexibelt ledarskap. Stockholms stads webbplats ska vara så tillgänglig att det är enkelt för äldre och deras anhöriga att söka information om äldreomsorgen och jämföra alternativ med varandra.

Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna genom Äldre direkt ta ett aktivt ansvar för att information kring valfriheten finns att tillgå, både i digital form samt muntligen och i tryck. Äldre direkts uppdrag ska utvidgas med

ansvar att lotsa äldre som vill välja eller byta utförare av vårdinsats så att möjligheten till valfrihet verkligen kommer den äldre till del. Information om alla Stockholms stadsdelsnämnders aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre direkt. Äldre direkt ges resurser för att kunna vägleda medborgare med syn- eller hörselnedsättning.

Alla äldre som vill och kan ska få delta i sociala aktiviteter på sina vård- och omsorgsboenden. Kultur är viktigt för att främja trivsel och livskvalitet, samt bidrar till ett hälsosammare åldrande. Uppsökande verksamhet ska erbjudas personer över 80 år för att informera om vilka insatser och boendeformer staden erbjuder. De ska då samtidigt erbjudas möjlighet att fylla i "Dokumentet om mig själv". Detta dokument ska ligga till grund för ett "Leva livet-kontrakt" som alla äldre som får insatser från stadens äldreomsorg ska erbjudas att underteckna. Leva livet-kontraktet är ett åtagande från stadens sida att respektera de äldres intressen och livsval vid planering av aktiviteter, kulturutbud och liknande verksamhet.

Att få möjlighet till utevistelser är en viktig del av god livskvalitet. Staden ska utveckla rätten till utevistelser utifrån utevistelsegarantin. Möjligheter till utevistelse ska vara en naturlig del i omvårdnaden av de äldre och kunna ske året runt för den som så önskar. Den enskildes önskemål och behov ska alltid respekteras.

Äldrenämnden ska utarbeta ett förslag på förenklad biståndsbedömning som enligt huvudregeln gör det möjligt för alla över en viss ålder som så önskar att beviljas ett minimiantal hemtjänsttimmar varje månad.

Äldrenämnden ska undersöka hur begränsningar av möjligheten till RUT-avdrag påverkar Stockholms äldre.

Höjd kvalitet inom äldreomsorgen

Det är viktigt att underlätta för frivilligorganisationernas utveckling, inte minst för att kunna bryta många äldre människors ensamhet. Staden ska öka insatserna för att informera de äldre om frivilligorganisationernas verksamhet.

Inom äldreomsorgen finns ett stort behov av utbildning som måste mötas. Personalomsättningen gör att behovet av utbildningsinsatser är konstant. Nämndens utbildningssatsningar fortsätter under 2016 i samma omfattning som 2015. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Satsningarna på demensteam fortsätter. Stadens utbildningssatsningar bör även omfatta anställda hos privata utförare. Folkpartiet liberalerna anslår 3 mnkr för detta ändamål i ett första steg.

Antalet äldre som lider av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) kan förväntas öka. Det finns ett behov av utbildning inom PTSD för stadens personal, inte minst inom demensomsorgen.

Intentionen bakom det nya tidsregistreringssystemet i hemtjänsten är bra. Äldrenämnden bör fortsätta följa införandet av systemet och utvärdera om det går att genomföra förändringar som förbättrar flexibiliteten, ökar brukarnas möjligheter att påverka och gör systemet enklare att använda för personalen.

Fel- och övermedicinering av äldre är ett stort problem. 30 procent av akuta inläggningar av äldre på sjukhus beror på läkemedelsbiverkningar. Regelbundna läkemedelsgenomgångar ska göras årligen.

Kontinuitet är något som många brukare efterfrågar och som dessutom bidrar till höjd effektivitet. Att kunna känna igen den som hjälper till i ens bostad är en viktig trygghetsfaktor. Äldrenämnden bör ta fram kontinuitetsmått som redovisas i Jämför service och hemställa hos Socialstyrelsen att frågor om upplevelsen av kontinuitet tas med i brukarundersökningarna. Vikten av kontinuitet ska även skrivas in i utförarnas kvalitetsgarantier.

Teknik kan aldrig ersätta det mänskliga mötet, men kan frigöra tid från rutinarbete till mer givande möten. Det är viktigt att nämnden kontinuerligt arbetar för att ta till vara de nya möjligheter som teknikutvecklingen skapar.

Bättre måltider

Undernäring bland äldre är ett utbrett samhällsproblem. Äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta för att äldre får god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse. Äldre ska alltid kunna välja på flera olika måltider.

Äldre som har hemtjänst ska alltid kunna välja om man vill ha matlåda eller få hjälp med att laga mat i det egna köket. Äldrenämnden ska utbilda hemtjänstpersonal i hur man lagar aptitliga och näringsriktiga måltider. Det är viktigt att utbildningsinsatser erbjuds kontinuerligt.

För att förbättra måltidsupplevelsen ska personal på vård- och omsorgsboenden uppmuntras att äta tillsammans med de äldre, exempelvis genom subventionerade måltider. Staden ska på olika sätt stimulera tillkomsten av öppna verksamheter för samvaro och aktiviteter, bland annat genom att uppmuntra ideella och frivilliga insatser.

Servicehusens restauranger är viktiga mötesplatser, och ska därför värnas. De kan spela en viktig social roll även för äldre som inte bor på servicehus. Nämnden bör i samverkan med landstinget utreda förutsättningarna att köra servicebussar till servicehusen vid lunchtid för att underlätta för andra äldre att äta där.

Anhörigstöd

Om en anhörig drabbas av demenssjukdom är det mycket viktigt att få hjälp att förstå sjukdomen, dess förlopp, vilka nya krav som ställs på hur man bemöter

personen och organiserar tillvaron för att den ska fungera samt att träffa andra anhöriga i samma situation. Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna återuppta det arbete med utbildning av anhöriga till dementa som majoriteten avbröt. Folkpartiet liberalerna anslår 5 mnkr för dessa insatser.

En mångfald av boendeformer

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge de känner sig trygga i hemmet. Den enskilde som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut utan att behöva flytta, även om behoven av vård och omsorg ökar.

När vi blir gamla förändras våra behov på sätt som vi inte tidigare har kunnat förutse. Tidigare livsplaner förändras. Även om många stockholmare vill bo kvar hemma måste det finnas en mångfald av boendeformer för att hantera förändrade önskemål och behov.

Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Alla över 85 år som så önskar ska få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Den äldreboendeutredning som majoriteten har tillsatt måste resultera i en ambition att bygga former av mellanboenden som är lättillgängliga för de äldre som behöver.

Att göra det möjligt för fler äldre som så behöver att få komma till ett tryggt och anpassat boende är inte bara en reform som förbättrar livskvaliteten för äldre stockholmare, utan också en viktig jämställdhetsreform eftersom det avlastar de anhöriga, oftast kvinnor, som tar hand om äldre.

På Folkpartiet liberalernas initiativ har en parboendegaranti införts, som gör det möjligt för de äldre par som så önskar att bo ihop. Många äldre har dock kanske mist sin livskamrat, men har dock en nära vän. Äldrenämnden ska därför utreda möjligheten att även låta nära vänner bo på samma eller närliggande boende.

Idag är det bara möjligt att ansöka om servicehus i den egna stadsdelen. Äldre som behöver servicehus ska ha samma möjligheter som andra att bestämma i vilken del av staden man vill bo. På Folkpartiet liberalernas initiativ tillsattes en utredning om valfrihet av servicehus i budget för 2014. Nämnden ska ta fram förslag på ett valfrihetssystem för servicehus med utgångspunkt från utredningen.

Antalet äldre med annat modersmål än svenska ökar. En bra omsorg och ett bra åldrande förutsätter att man kan göra sig förstådd och delta i social samvaro. De profilboenden som har startats har i många fall varit mycket populära. Äldrenämnden ska arbeta för att antalet profilboenden ökar.

Trygghet

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas. Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet.

Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som skulle kunna undvikas med enkla åtgärder, utbildningar och informationsåtgärder. Samverkan med Storstockholms brandförsvaret fortsätter.

Särskilda prioriteringar 2016

- Äldrenämnden ska införa en rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende för alla över 85 år
- Äldrenämnden ska införa ett valfrihetssystem för servicehus
- Äldrenämnden ska utveckla utevistelsegarantin
- Äldrenämnden ska ta fram ett kontinuitetsmått i Jämför service
- Äldrenämnden ska ta fram ett förslag på vänboendegaranti

Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016

Ökade kostnader för:

Anhörigutbildningar inom demens	-5 mnkr
Utbildningssatsningar privata utförare	-3 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

20. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Äldrenämnden** godkänns.

Överförmyndarnämnden

Stockholms befolkning växer och med det antalet ärenden, vilket är en utmaning för nämnden. Överförmyndarnämnden ansvarar sedan 2015 för ett centralt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare, för samordning av information och utbildning, samt för att betala ut ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare för barn i Stockholms stad.

Vidare ansvarar nämnden för ett centralt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare, för samordning av information och utbildning, samt för ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare för barn folkbokförda i Stockholms stad.

Under 2015 har en omfattande utredning genomförts av Överförmyndarnämnden som visat på brister. Genom resursförstärkningar är stadens målsättning att nämnden därmed ska uppnå den rättsäkerhet och den kvalitet som krävs. Överförmyndarnämnden ska modernisera sina arbetssätt till nytta för huvudmännen, gode män, förvaltare och för staden. Nämnden ska söka samarbeten som genererar effektiviseringar både internt inom staden och externt med andra kommuner. Ett led i detta är att utveckla rutiner och dialog med Migrationsverket för rekvisering av medel för gode män.

Överförmyndarnämnden ska under året fortsatt driva ett långsiktigt och hållbart förändringsarbete mot en effektivare organisation. Det är av största vikt att nämnden tar sitt ansvar för att säkerställa rättssäkerheten gentemot huvudmännen och att man löpande följer upp ärendeflöden. Nämnden behöver skapa en väl fungerande ärendehantering och genom förbättrad kommunikation öka tillgängligheten. Det personalstrategiska arbetet är centralt för att säkra förvaltningens kompetensförsörjning på sikt. Nämnden ska sträva efter en god arbetsmiljö med goda förutsättningar för medarbetarna.

Överförmyndarnämnden ska löpande gentemot kommunstyrelsen i samband med tertialrapportering redovisa att utvecklingsarbetet mot att uppnå en rättsäker och modern verksamhet går planenligt.

Det är viktigt att utveckla arbetet med att rekrytera och samordna gode män och förvaltare. Nämnden ska samarbeta med relevanta aktörer så att även ideella krafter tas tillvara samt fortsätta den dialog som inletts med funktionshinderrådet. Nämnden behöver under året ta fram en långsiktig plan för rekrytering av lämpliga goda män, förvaltare och särskilda vårdnadshavare. Nämnden ska i rekryteringsplanen ta hänsyn till att antalet ärenden per god man/förvaltare/särskilt förordnad vårdnadshavare på sikt behöver komma ner till de nivåer som rekommenderas av Sveriges Kommuner och Landsting.

Det är viktigt att överförmyndarnämnden fortätter att digitalisera verksamheten. Arbetet med att korta handläggningstiderna behöver fortlöpa. Nämnden behöver ta fram metoder för att mäta sådant som kvalitet, tillgänglighet, rättssäkerhet, effektivitet och brukarnas uppfattning om insatserna.

(FP):152

Nämnden ska ta fram, implementera och följa upp relevanta nyckeltal, vilka kan ligga till grund för indikatorer gällande produktivitet, kvalitet och tillgänglighet.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 mnkr.

I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 675,3 mnkr främst för följande ändamål:

- Insatser för hemlösa
- Stöd utsatta EU-medborgare
- Vattenprogram
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo
- Feriearbeten
- Skötsel av naturreservat
- Resultatenheter
- Oförutsedda behov
- Flyktingmottagande
- Eurovision Song Contest 2016
- FINSAM
- Förskola – bidrag för hög hyra
- Åtgärder för giftfri förskola
- Handläggning ekonomiskt bistånd

Vidare reserveras 815,4 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, komvux, särskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter om 261,0 mnkr reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Klimatinvesteringar
- Tillgänglighetsinvesteringar om 100 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2016 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel.

22.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.

(FP):154

22.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 675,3 mnkr.

22.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, komvux, särskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 815,4 mnkr.

22.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 261,0 mnkr.

Finansförvaltning

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2016, det vill säga kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2014 är uppräknad med bedömning av utvecklingen under inkomståren 2015 och 2016. Gällande prognos utgår från Sveriges Kommuner och Landstings bedömning den 1 oktober 2015.

Med utgångspunkt från nu kända förutsättningar och de antaganden i övrigt som kan göras utifrån uppgifter om taxeringsutfall, har en prognos över slutligt taxeringsutfall inarbetats i budgeten. Skatteunderlaget beräknas öka med 4,8 procent 2016.

För år 2016 föreslår Folkpartiet liberalerna att en primärkommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,70 per skattekrona, vilket är 2 öre högre än 2015. Höjningen med 2 öre avser skatteväxling med Stockholms läns landsting avseende stadens övertagande av hemsjukvården från och med 2016.

Stadens skatteinkomster beräknas uppgå till 43 042,4 mnkr. Beräkningen bygger på en skattesats om 17,70 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodoses staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 7,5 öre av uppräknat skatteunderlag och beräknas uppgå till 182,2 mnkr.

Utjämningsystemet

Från och med januari 2016 föreslås inkomstutjämnningen för kommuner och landsting ändras till de regler som gällde fram till utgången av år 2013. Det innebär att utjämningsgraden höjs från 60 till 85 procent av den länsvisa skattesatsen i intervallet mellan 115 och 125 procent av medelskattkraften. Det medför att femton kommuner, där ibland Stockholms stad och ett landsting (Stockholms läns landsting) får höjda avgifter.

LSS-utjämning

Ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service, LSS, till vissa funktionshindrade är infört från och med 2004.

För 2016 medför utjämnningen för LSS en kostnad för staden med 1 069,9 mnkr. Gällande prognos för LSS-utjämnningen utgår från Sveriges Kommuner och Landstings bedömning den 1 oktober 2015.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften för småhus uppgår inkomståret 2016 till 7 425 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för flerbo-

stadshus är 1 270 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Ägarens krav på utdelning tas därför huvudsakligen ut i form av obeskattade koncernbidrag. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag.

Folkpartiet liberalernas budgeterade utdelning från koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 000,0 mnkr. Utdelningen kan justeras genom beslut senast i tertialrapport 2 och får inte överstiga 1 000,0 mnkr.

Stockholms stad har under Alliansens majoritet erhållit en utdelning från AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad om 200,0 mnkr per år. Denna utdelning är även fortsatt förenlig med bolagets finansiella ställning. Folkpartiet liberalerna budgeterar därför med en utdelning på bibehållen nivå 200,0 mnkr även 2016.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.
- 23.1 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- 23.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:70 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2016.
- 23.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:075 per skattekrona
- 23.4 Internräntan fastställs till 1,75 procent för 2016
- 23.5 Internräntan och kreditivräntan för slutna redovisningsenheter fastställs till 2,0 procent för 2016
- 23.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2016 för **Finansförvaltningen**.

Koncernen Stockholm Stadshus AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är moderbolag i en koncern, som består av 16 aktiva dotterbolag eller underkoncerner samt två intressebolag. Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv. Bland kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag.

Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattar bolag inom bostadsförsörjning, infrastruktur såsom vattenreningsverk, fjärrvärme och ledningssystem, fiberkanalisation, parkeringsanläggningar, hamnverksamhet och skolor samt även kultur och besöksnäring genom teater- och kulturverksamhet, arenor och mässfasigheter.

Stockholm ska vara mångsidigt och upplevelserikt med ett brett utbud av arbeten, utbildning, service, kultur, nöjen. Stockholm ska vara innovativt och navet i en region som ska växa som internationell mötesplats och en ekologiskt hållbar storstad. Stockholm ska utvecklas utan fysiska och sociala barriärer och det ska finnas möjligheter för alla att resa bo och mötas.

Koncernen ska under perioden prioritera investeringar som är nödvändiga för en snabbt växande stad. Takten i bostadsbyggandet öka. Vidare ska koncernen se till att nödvändiga investeringar genomförs inom bland annat infrastruktur, förskole- och skollokaler, matavfallsinsamling och fibernät.

Under kommande år fortgår och förstärks bolagens medverkan i stadens ytterstadssatsningar. De flesta bolag medverkar i olika former i dessa projekt, dels genom upprustning och utveckling av bostäder, skolor, äldreboenden samt dels i utveckling av nya arbetsplatser i ytterstaden. Koncernen medverkar också genom infrastrukturbolagen till ytterligare utbyggnad av vatten- och fibernät.

Koncernen ska tillsammans med kommunstyrelsen aktivt fortsätta arbetet med att flytta ut Stockholms stads förvaltningar och bolag från innerstaden till ytterstadsdelar. Syftet är att skapa fler arbetsplatser och att bidra till ett större konsumtionsunderlag i ytterstadsdelar som idag präglades av brist på arbetsplatser.

Staden ska ha en aktiv fastighetsförvaltning och utveckla fastighetsbestånden långsiktigt i syfte att nå en bättre struktur avseende standard, geografiskt läge

och åldersfördelning. Stockholms Stadshus AB:s uppdrag är att tillsammans med stadens bostadsbolag löpande pröva möjligheterna att avyttra sådana delar i fastighetsbeståndet, som ur ett förvaltningsperspektiv inte bör behållas. En mer aktiv förvaltning av den samlade fastighetsportföljen bör även kunna innebära överlåtelser av fastigheter mellan bostadsbolagen. Syftet är dels att uppnå en mer effektiv och ändamålsenlig förvaltning samt att där det är lämpligt utveckla fastigheter till annat nyttjande utifrån stadens förändrade behov.

Bolagen ska genom sina befintliga miljöprogram, policies och handlingsplaner, bidra till att uppnå målen i stadens miljömål och färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm. Bolagen ska bidra till målet om att stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter till 2020.

Koncernstyrelsen ska tillse att riktlinjerna för idéburen stadsförbättring som kommunstyrelsen har tagit fram under 2013 tillämpas av bolagen. Målet är att använda stadsrummet mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och fastigheter för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Idéburen stadsförbättring kan innebära att förslag kommer fram från nämnder och styrelser i dialog med stockholmarna. Det betyder att stockholmarna ges en möjlighet att påverka sin egen närmiljö. Det kan handla om att ta en oanvänd gräsyta mellan fastigheter för stadsodling, att temporärt tomma lokaler används som gallerier och scener, eller att ogästvänliga betong- och asfaltytor rustas för att kännas välkomnande och kunna nyttjas som offentliga platser.

Staden har påbörjat en utökad insamling av matavfall från såväl privathushåll som storhushåll. Arbetet för ett mer hållbart Stockholm kommer att intensifieras under perioden och stadens bolag ska arbeta för att nå 50 procent insamling av matavfall till år 2018 och 70 procent till år 2020. Under 2014 överfördes stadens avfallshantering till Stockholm Vattenkoncernen. Det nya bolaget inom Stockholm Vattenkoncernen har i uppdrag att säkerställa att det kommunala uppdraget om avfallshantering tas om hand och ska bidra till en effektivare avfallshantering och ökad tillgång på biogas i regionen.

Stockholms Stadshus AB ska kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt fokus på projekt med långsiktiga effekter för stadens tillväxt och ekonomi, däribland utvecklingen i Globenområdet, större hamninvesteringar och stadsutvecklingsprojekt så som Söderstaden.

Stockholms Stadshus AB och dotterbolagen ska utarbeta en CSR-strategi för hur de i verksamheten och vid investeringar kan bidra till en positiv samhällsutveckling och en sammanhållen stad. Strategin ska implementeras i bolagen och formuleras som krav i upphandlingar. Utgångspunkten för upphandlingar i Stockholms Stadshus AB och dotterbolagen ska vara stadens upphandlingspolicy.

AB Familjebostäder har i samråd med AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomfört en förstudie av ett byte

av det gemensamma fastighetssystemet FASAD. En upphandling av ett nytt koncerngemensamt fastighetssystem (VERA) pågår.

Koncernstyrelsen ska vid behov besluta om en extra stämma under hösten 2016 då den slutliga koncernutdelningen fastställs.

Bolagets ägardirektiv 2016-2018

Bolaget ska

- svara för koncernens övergripande utveckling, strategiska planering, löpande ekonomisk kontroll och uppföljning
- Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en genomförandestrategi för att nå målet om 40 000 nya bostäder till 2018
- Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen aktivt fortsätta arbetet med att flytta ut Stockholms stads förvaltningar och bolag från innerstaden till ytterstadsdelar
- Bolagskoncernen, med ledning av moderbolaget, ska aktivt delta i samordningen i tidiga skeden med berörda nämnder så att strategiska stadsutvecklingsprojekt sker på ett effektivt och synkroniserat sätt
- styra finansiella resurser på ett för ägaren och koncernen optimalt sätt
- leda och följa upp arbetet med en ökad energieffektivisering och återvinning inom koncernens fastighetsbolag
- verkställa kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär
- bidra till en aktiv fastighetsförvaltning inom stadens bolag
- ha en öppen inställning till fastighetsförsäljning
- underlätta framtagandet av studentbostäder
- fortlöpande pröva möjligheterna att tillsammans med bostadsbolagen avyttra delar ur fastighetsbeståndet som ur ett förvaltningsperspektiv inte bör behållas
- leda arbetet för att bereda hyresgäster i stadens bostadsbolag möjlighet att förvärva sina lägenheter genom ombildning till bostadsrätter i ytterstaden
- i samarbete med privata aktörer ta fram förslag till hur ett socialt ansvarstagande för bostadsområden kan förenas med en långsiktig affärsrämsighet och en positiv värdeutveckling för fastigheterna
- utveckla samspelet mellan ägaren, koncernledningen och dotterbolagen avseende verksamheternas resultat och budgethållning, effektivitet och kvalitet
- utveckla effektivare styrformer genom ökad målstyrning mot ägarkraven
- fortlöpande pröva möjligheterna att tillsammans med fastighetsbolagen överföra fastigheter mellan bolag som ur ett nyttjandeperspektiv bör utvecklas för annat ändamål, exempelvis till bostäder
- i samarbete med kommunstyrelsen göra en översyn av förvaltningen av stadens verksamhetsfastigheter avseende gränsdragningsfrågor för drift, underhåll och investering

- fortsätta utreda möjligheterna till en ytterligare samordning av stadens kommersiella fastigheter tillsammans med bostadsbolagen, S:t Erik Markutveckling AB, kommunstyrelsen och fastighetsnämnden
- följa och driva bolagskoncernens investeringar i den blivande Söderstaden
- kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt avseende på långsiktiga effekter för stadens tillväxt och ekonomi
- ansvara för bevakning och samordning av ägarintresset i de bolag där staden är delägare
- följa utvecklingen av kostnadseffektiviseringar inom samtliga dotterbolag
- särskilt följa bolagens ekonomi avseende bostadsbyggande och upprustning
- ta fram en CSR-strategi för koncernen och bolagen för deras möjligheter till en positiv samhällsutveckling och en sammanhållen stad.
- ställa sociala krav i större upphandlingar och investeringar inom koncernen, utifrån stadens upphandlingspolicy
- tillsammans med kommunstyrelsen förbereda avvecklingen av oljeverksamheterna Loudden
- samordna insatser i händelse av kris

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

Bostadsbolagen

Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm är en stad där man kan välja att bo på ett sätt som man trivs med. Staden har ett stort utbud av miljöer och det ska i varje område finnas olika sorters boende, så väl hyresrätter och studentbostäder som bostadsrätter, ägarlägenheter, småhus, radhus och villor. Med god tillgång på både stora och små hyresrätter ökar både rörligheten och tryggheten på Stockholms bostadsmarknad.

Öka byggandet

Det byggs för få nya hyresrätter i Stockholmsområdet. Att hyresrätterna blir fler är viktigt för att staden fortsatt ska vara konkurrenskraftig och det är viktigt för att både nuvarande stockholmare och nyinflyttade – utan resurser eller vilja att köpa egen bostad – ska ha möjlighet till eget boende inom kommunen. Hyresrätten är en faktor för att främja tillväxten i staden genom att vara en del av en fungerande och dynamisk arbetsmarknad. Bostadsbolagen ska bidra till att fler studentbostäder produceras och verka för att fler billiga, yteffektiva lägenheter för ungdomar byggs. Bolagen ska inventera sin mark och sina utvecklingsprojekt för att identifiera och genomföra projekt med fler temporära studentlägenheter.

Stockholms bostadsbolag har ett betydande ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Därför ska de ha ett tydligt uppdrag att bygga ännu mer. Samtidigt får stadens roll som fastighetsägare inte bli för dominerande, fler alternativ och större konkurrens leder till en bättre fungerande hyresmarknad. Det är angeläget att satsningar på billiga, yteffektiva lägenheter i huvudsak sker i områden som har en större andel bostadsrätter. Annars blir resultatet på sikt en mer segregerad stad.

Bostadsbolagens goda ekonomi är en förutsättning för att de kan bygga även för framtidens stockholmare. Att, av ideologiska skäl, avstå från att avyttra bostäder gör bostadsbolagen sämre ekonomiskt rustade för att bygga mer. Bolagen har ett allmännyttigt uppdrag och ett affärsmässigt ansvar. Att sänka hyror, införa försäljningsstopp och helt slopa inkomstkraven riskerar tillsammans med en ökad nyproduktionstakt att stockholmarna snart kommer upptäcka att de betalar mer för mindre när intäkterna faller och stadens skuldbörda ökar.

Utveckling och ansvar

De kommunala bostadsbolagen har ett särskilt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden och göra hela Stockholm attraktivt i alla dess delar. Det betyder att man tar ett ansvar för att i samverkan med boende och privata aktörer utveckla ytterstaden, dess miljöer och dess attraktivitet. Kvalitativ och uttrycksfull arkitektur ska vara kännetecknande för all nybyggnation. När lägenheter som är bostadsanpassade för personer med funktionsnedsättning renoveras ska självklart anpassningarna behållas eller göras på nytt i den renoverade lägenheten.

Bostadsbolagen ska vara en förebild inom miljövänligt byggande. Stadens fastigheter ska vara goda exempel på energieffektivisering vid ny- och ombyggnad och andelen passiv- och plushus i stadens bestånd ska öka.

Stadens bostadsbolag måste aktivt och kraftfullt verka för att sänka byggkostnaderna och minimera kostnaderna i driftverksamheten för att uppnå en effektiv fastighetsförvaltning. Det är angeläget att bolagen tillämpar erfarenheterna från byggkostnadsprojekt som tidigare genomförts. Ytterligare pilotprojekt som syftar till att sänka nyproduktionskostnaden ska startas.

Innovativa metoder för att bygga mer kostnadseffektivt, så som typhus och standardisering, är viktiga för att billiga, yteffektiva hyresrätter ska komma till stånd. Det är dock helt centralt att dessa hyresrätter byggs i rätt områden i staden. De ska inte företrädesvis byggas där allmännyttan redan är stark och dominerande, utan i stället i områden som har en större andel bostadsrätter. Annars blir resultatet på sikt en mer segregerad stad.

Miljonprogramsområdena ska utvecklas i riktning mot energieffektiviseringar och en tydlig miljöprofil.

Hyresgästernas trivsel och önskemål ska utgöra grunden i bostadsförvaltningen. Regelbundna kundundersökningar ska genomföras.

Bostadsbolagen ska fortsätta att skapa möjligheter för de hyresgäster i ytterstaden som vill friköpa sina lägenheter genom att bilda bostadsrättsförening att göra det. Särskilda insatser för ombildning ska genomföras i ytterstaden efter behov. Valfrihet ska prägla boendet i hyresrätt såväl gällande tillval som vid nyproduktion. Det ska vara möjligt att tillgodose olika önskemål och behov i högre grad än idag hos olika grupper som exempelvis ungdomar, barnfamiljer eller äldre personer.

Trygghet

Alla behöver ett eget, tryggt boende och därför ska det finnas ett prioriterat och systematiskt arbete mot vräkningar tillsammans med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och landstinget. Bostadsbolagen ska tillsammans med kronofogden arbeta aktivt för att inga barnfamiljer ska vräkas. Ingen över 75 ska vräkas från stadens kommunala bostadsbolag utan att en aktiv kontakt har tagits med socialtjänsten för att försöka finna en lösning på den boendes situation.

Alla bostadsbolag bör ansluta sig till projektet Huskourage, som är en samverkan mellan fastighetsägare och polisen mot våld i nära relationer, där man tillhandahåller instruktioner för hur t.ex. boende och personal kan uppmärksamma och agera när man misstänker våld i nära relationer. Bolagen ska ta ett särskilt ansvar för att bidra till bostadslösningar för personer som utsatts för våld i nära relationer.

Stadens bostadsbolag fyller en viktig funktion i trygghetsarbetet i staden. De ska arbeta tillsammans med polisen och andra fastighetsägare mot olaglig mopedkörning och för snabb borttransport av utbrända bilar. De ska förbättra möjligheterna för medborgare att felanmäla klotter, trasig belysning och andra otrygghetsfaktorer dygnet runt.

Bostadsbolagen har under flera år framgångsrikt bedrivit dialog med medborgarna i de områden där de äger stora bestånd. Det arbetet ska fortsätta inom ramen för det ordinarie förvaltnings- och utvecklingsarbetet.

Ägardirektiv 2016-2018

Bolagen ska

- öka takten på nybyggnationen
- vara goda hyresvärdar
- värna hyresrätten som boendeform samt bidra till Stockholms försörjning av hyresrätter
- verka för fler, yteffektiva, billiga bostäder för ungdomar
- verka för fler studentbostäder, både temporära och stadigvarande
- planera för nya seniorbostäder i hyresrättsform
- verka för sänkta byggkostnader
- i samråd med berörda nämnder inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboende eller serviceboende och underlätta skapande av bostäder för personer med funktionsnedsättning
- samarbeta med övriga berörda bolag och nämnder samt privata aktörer för utvecklingen av de närcentrum som bolagen äger
- öppet redovisa nivåerna på hyrorna för transparens och starkare konsumentmakt
- främja en god rörlighet och tillgänglighet på bostadsmarknaden genom enkla och tydliga spelregler som är lika för alla, regelverk som undviker inlåsnings effekter och åtgärder för att förhindra olaga andrahandsuthyrning
- bereda möjlighet för att erbjuda boende i ytterstaden att genom friköp förvärva sina lägenheter
- samarbeta med övriga berörda kommunala bolag och nämnder samt privata aktörer för riktade satsningar på underhåll, systematiskt trygghetsarbete och säkerhet samt energieffektiviseringar
- öka hyresgästernas incitament att spara energi
- aktivt bidra till att staden når det nationella målet om 50 procent matavfallsinsamling till år 2018 och 70 procent till 2020
- genomföra underhållsinsatser med tydlig miljöprofil i miljonprogramområdena
- utreda möjligheterna att underlätta för äldre eller personer med funktionsnedsättning att byta till en lägenhet i entréplan eller till hus med hiss
- fortsätta arbetet för att minska antalet avhysningar
- ta ett ökat ansvar för försörjningen av förturs-, försöks- och träningslägenheter
- fortsätta tillgänglighetsanpassningen av fastigheterna

- tillsammans med Storstockholms brandförsvaret fortsätta samarbetet kring brandinformatörer, främst i ytterstaden, i syfte att förebygga och motverka bränder
- ta ett särskilt ansvar för att bidra till bostadslösningar för personer som utsatts för våld i nära relationer
- ansluta sig till projektet Huskurage eller på annat jämförligt sätt bidra till att öka trygghet och minska våld i nära relationer
- säkerställa att ingen över 75 år vräks från stadens kommunala bostadsbolag utan att en aktiv dialog förts med socialtjänsten för att försöka finna en lösning på den boendes situation
- sprida de positiva erfarenheterna från dialogveckorna i Järva och genomföra dialogveckor med boende inom ramen för utvecklingen av södra ytterstaden
- i samband med upprustningsarbetet i bostadsbeståndet genomföra boendediologer för att återkoppla arbetet med visionerna för staden.
- lämna SABO och återansluta sig till fastighetsägarna
- arbeta aktivt med hyressättning enligt Stockholmsmodellen, den s.k. "Trepartsöverenskommelsen"

AB Svenska Bostäder

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som ökad rörlighet och tillgänglighet främjas. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder. Bolaget ska anamma positiva erfarenheter från Järvalyftet för motsvarande arbete även i andra stadsdelar. Bolaget ska förena ett socialt ansvarstagande med en långsiktig affärsmässighet och en positiv värdeutveckling för ägarna.

AB Svenska Bostäders dotterbolag AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av kulturhistoriskt värde.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- bidra till nyproduktion av nya bostäder
- fortsätta arbetet med Vision Järva, Vision Hässelby Vällingby och Söderortsvisionen
- utreda förutsättningarna för att bygga bostäder med annan upplåtelseform som en del av bolagets medverkan i Vision Järva.

- fullfölja underhållsinsatserna i 1940- och 1950-talsbestånden samt öka ombyggnads- och underhållsåtgärder i miljonprogramsbeståndet med fokus i Järva och Västerort
- fortsätta att vidareutveckla kvalitet och service och öka hyresgästens valfrihet
- upprätthålla boendekvaliten och de kulturhistoriska värdena i AB Stadsholmens bestånd samt avyttra de s.k. kulturgårdarna till Fastighetsnämnden
- fortsätta arbetet med att öka effektiviteten med fokus på kärnverksamheten och förbättrade driftsresultat
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätter arbetet med att utveckla Vällingby City
- bidra till att fler studentbostäder tillskapas både genom nyproduktion och genom inventering av befintligt bestånd

AB Familjebostäder

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som ökad rörlighet och tillgänglighet främjas. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder. Bolaget ska förena ett socialt ansvarstagande med en långsiktig affärsmässighet och en positiv värdeutveckling för ägarna.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- bidra till nyproduktion av nya bostäder
- medverka i arbetet med Vision Järva genom Rinkebystråket och Söderortsvisionen
- utreda förutsättningarna för att bygga bostäder med annan upplåtelseform i Rinkeby som en del av bolagets medverkan i Vision Järva
- fortsätta upprustningen av de bostäder som byggdes under 1940–1960-talen
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service
- öka valfriheten för hyresgästen
- fortsätta arbetet med att öka effektiviteten med fokus på kärnverksamheten och förbättrade driftsresultat
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- bidra till att fler studentbostäder tillskapas både genom nyproduktion och genom inventering av befintligt bestånd

AB Stockholmshem

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som ökad rörlighet och tillgänglighet främjas. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder. Bolaget ska förena ett socialt ansvarstagande med en långsiktig affärsmässighet och en positiv värdeutveckling för ägarerna.

Bolaget ska fortsätta arbetet med förnyelse och utveckling av ett antal ytterstadsområden i söderort t ex Hökarängen, Skarpnäck och Rågsved. Lärdomar ska dras från arbetet med Järvalyftet samtidigt som förändringsarbetet ska utgå från varje stadsdels specifika styrkor och åtgärda de lokala problem som finns. Möjligheten att sprida projekt "Hållbara Hökarängen" samt Skarpnäckslyftet skall studeras under planeringsperioden. Bolagets arbete med s.k. särskild förvaltning ska utvärderas och följas upp.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- bidra till nyproduktion av nya bostäder
- fortsätta arbetet med Söderortsvisionen
- utreda förutsättningarna för att bygga bostäder med annan upplåtelseform som en del av bolagets medverkan i Söderortsvisionen
- öka valfriheten för hyresgästen
- bistå Stiftelsen Hotellhem i dess verksamhet inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar
- fortsätta arbetet med att öka effektiviteten med fokus på kärnverksamheten och förbättrade driftsresultat
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- utreda, planera och genomföra en omlokalisering av bolagets huvudkontor till Skärholmen
- bidra till att fler studentbostäder tillskapas både genom nyproduktion och genom inventering av befintligt bestånd
- utveckla koncept för att bygga nya bostäder med korta förmedlingstider
- vara Stiftelsen Hotellhem behjälpliga i byggandet av bostäder inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem** godkänns.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget äger och förvaltar servicehus, vård- och omsorgsboenden, trygghets- och seniorbostäder samt LSS-boenden. Bolaget har i uppgift att tillhandahålla välskötta fastigheter och att erbjuda attraktiva och anpassade bostäder för människor i behov av stöd och trygghet.

Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. För att få till stånd Äldrelyftet och för att leva upp till målsättningen att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder genomförs en miljardsatsning för att under en tioårsperiod förbättra boendestandarden för de som bor i stadens äldreboenden.

De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara effektiva och kunna anpassas efter olika individuella behov. Servicehusen kvarstår som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Micasa Fastigheter i Stockholm AB uppdras att vid om- och nyproduktion skapa en sammanhållen och attraktiv infrastruktur för dagens och morgondagens behov av rätt teknisk och ekonomisk status och med inbyggd flexibilitet.

Då det föreligger ett stort behov ska Micasa Fastigheter i Stockholm AB, i likhet med övriga nämnder och bolag, vara delaktig i stadens utbyggnad av servicelägenheter för personer med funktionshinder. Utbyggnaden kommer att ske i form av bl. a trapphusboenden och satellitlägenheter.

Folkpartiet liberalerna anser att alla personer över 85 år ska ha rätt till servicehus eller vård- och omsorgsboende. Micasa spelar en viktig roll i att förverkliga denna målsättning.

I Folkpartiet liberalernas Stockholm har äldre stora möjligheter att välja ett boende som passar individens livsstil och önskemål. Många av de profilboenden som har startats i olika former har blivit oerhört populära och Micasa ska fortsatt underlätta för fler profilboenden att etablera sig.

Social samvaro är en omistlig del av ett bra liv och leder till ett hälsosammare åldrande. Till skillnad från majoritetens förslag föreslår Folkpartiet liberalerna att Micasa fortsatt ska värna tillgången till gemensamhetslokaler och fortsätta arbetet med att utveckla den sociala dimensionen i boendemiljön.

Hemlöshet bland äldre är ett problem som kräver samarbete och ett tätt informationsutbyte mellan inblandade aktörer. Ingen hyresgäst ska vräkas utan att ett samråd har skett mellan Micasa och socialtjänsten för att hitta en lösning på den boendes situation.

Ny teknik är en viktig del av livet för allt fler äldre. Bredband ska installeras i de boenden där detta ännu inte finns.

Våld mot äldre i nära relationer är ett dolt samhällsproblem. Projektet Huskurage syftar till att informera personal och grannar om hur man kan våga se och våga reagera mot våld i nära relationer. Micasa ska ansluta sig till projekt Huskurage.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- ansvara för att inom ramen för affärsmässiga principer tillhandahålla välskötta, trygga och tillgängliga bostäder för stadens äldre och för personer med funktionsnedsättning
- aktivt bidra till att uppfylla målsättningen om rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende för personer över 85 år
- aktivt arbeta för en hög kvalitet i löpande drift och underhåll liksom i servicen gentemot hyresgästerna
- delta i den regionala och den samlade planeringen för olika boenden inom bolagets målgrupp
- delta i stadens arbete med en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040
- ta fram nyckeltal för granskning av om- och nybyggnadsprojekt i tidiga skeden
- fortsätta söka markanvisningar för nyproduktion av i första hand vård- och omsorgsboenden som ersättning för boenden som på sikt bör avvecklas
- i samråd med berörda nämnder och bolag inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboenden, serviceboenden eller annat nyttjande
- värna tillgången till gemensamhetslokaler i beståndet
- vidareutveckla den sociala dimensionen i boendemiljön
- underlätta för profilboenden att etablera sig i staden
- arbeta kontinuerligt med åtgärder för en tryggare miljö i och omkring fastigheterna
- aktivt bidra till att energianvändningen minskar med tolv procent till 2018 jämfört med 2011 års nivå.
- aktivt bidra till att staden når måln om 50 procent matavfallsinsamling till år 2018 och 70 procent till år 2020
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- prioritera brandpreventivt arbete
- inte vräka någon boende utan att ha samrått med socialtjänsten för att försöka finna en lösning på den boendes situation
- installera bredband i de boenden där detta ännu inte finns
- ansluta sig till projektet Huskurage som uppmärksammar våld i nära relationer
- tillhandahålla evakueringslägenheter vid renovering i bolagets fastigheter

(FP):170

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Bolagets mål och uppgifter

En gemensam bostadsförmedling underlättar för stockholmarna att byta bostad i takt med att livet förändras. Folkpartiet liberalerna vill att Stockholm ska vara en öppen stad dit många människor vill söka sig. Då behövs en välfungerande bostadsförmedling.

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering samt förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom exempelvis student- och trygghetsboenden. Bolaget ska utveckla arbetsformer, både lokalt och genom nationellt samarbete, för att förmedla lägenheter till personer som behöver skydd från våld i nära relationer.

Idag utgör Stockholmsregionen i hög grad en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Storstadsregionens infrastruktur skapar goda förutsättningar att bo i en kommun och arbeta i en annan. Det ligger därför i stadens intresse att den som står i Stockholms bostadskö också har möjlighet att hitta en bostad utanför stadens gränser. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB är öppen för alla och redan idag står sökande från hela länet i kö. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna erbjuda förmedlingstjänster och därmed också förmedla bostäder i kommuner i Stockholms omnejd.

Just nu växer bostadskön på en historisk hög nivå. Utmaningarna blir större på förmedlingen i en tid när bostadsbristen är stor och efterfrågan är större än utbudet. Många fler bostäder kommer byggas i Stockholm över de närmsta decennierna och det är då centralt att fler privata fastighetsägare lockas att ansluta sina bestånd till bostadsförmedlingen.

I takt med utvecklingen behöver kontaktytan mot de bostadssökande också utvecklas. Fler och fler personer använder huvudsakligen mobila enheter framför datorer och bostadsförmedlingen bör därför utveckla en mobilapplikation för att öka tillgängligheten.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- skapa en väl fungerande regional marknadsplats för hyresrätter
- förmedla lägenheter i ett öppet och transparent system efter kötid, det vill säga till den kund som har längst kötid och uppfyller fastighetsägarrens krav
- aktivt arbeta för att få in fler privata fastighetsägare och fastighetsförvaltare i bostadsförmedlingen

(FP):172

- utveckla service och tjänster mot fastighetsägare för att säkerställa ett fortsatt gott inflöde av lägenheter och alltid förmedla lägenheter till den tidpunkt fastighetsägaren angett
- undersöka förutsättningarna för att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- utveckla service och tjänster mot kunderna i bostadskön och utveckla en mobil plattform
- informera om bostadsmarknaden i regionen och särskilt planerad och pågående nyproduktion
- informera om stadens satsningar inom ytterstadsarbetet
- i samarbete med Stockholm Business Region AB informera om Stockholm som bostadsort
- fortsätta arbetet med att samordna och utveckla Stockholm Bygger
- utreda förutsättningarna att samordna stadens interna lokalutbud i bostadssektorn
- bidra i arbetet att effektivt förmedla försöks- och träningslägenheter
- förmedla fler lägenheter till personer som behöver skydd från våld i nära relationer.
- utreda förutsättningarna att sänka kö- och förmedlingsavgiften
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholm stads bostadsförmedling AB** godkänns.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Bolagets mål och uppgifter

Behovet av att bygga nya skolor är mycket stort i Stockholm, på grund av en hög elevtillströmning och ett stort behov av bostadsbyggande. Ändå konstaterar Folkpartiet liberalerna att den rödgrönrosa majoriteten har sänkt ambitionerna för SISAB och sänkt den långsiktiga investeringsramen. Vår farhåga är att avsättningarna i majoritetens budget för 2016 inte kommer att räcka och höjer därför investeringsramen för SISAB för år 2016 från 1600 mnkr till 1800 mnkr. Detta medför att den långsiktiga investeringsplanen för SISAB höjs jämfört med majoritetens förslag till budget.

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet. En attraktiv fysisk arbetsmiljö bidrar till att rekrytera personal och att locka elever. Skolfastigheternas arkitektur ska gestalta skolans centrala ställning i samhället och förskole- och skolgårdar ska utformas med höga krav och för att främja rörelse.

Klotter ska inte accepteras. Skadegörelse i SISAB:s fastighetsbestånd måste saneras och åtgärdas snabbt. Hela och rena skoltoaletter är av stor betydelse för elevers hälsa och välmående i skolan och ska prioriteras. SISAB ska fortsätta inventera akustiken i skolmatsalar, klassrum och andra skollokaler och vid behov sätta in åtgärder för bättre akustik och tystare ljudmiljö.

SISAB ska bedriva ett aktivt arbete tillsammans med skolorna samt med utbildningsnämnden för att säkerställa att skolbyggnaderna är säkra och att utrymningsvägarna fungerar på ett tillfredsställande sätt. Bolaget uppmanas att bedriva ett aktivt arbete för säkra skolvägar för att öka trafiksäkerheten, tryggheten och förbättra möjligheterna för barn att gå och cykla säkert till skolan.

Inomhusmiljön i skolor och förskolor är avgörande för elevernas fysiska hälsa och lärande. Problemen med dålig luft måste därför minskas genom fortsatt förebyggande arbete, där inomhusluften mäts vid relevanta tidpunkter. Uppföljning ska prioriteras och intensifieras för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas. SISAB ska även verka för en giftfri miljö och en låg energiförbrukning i sina fastigheter.

Stockholms stad har satt upp ambitiösa mål för att sänka klimatpåverkan. För att nå detta är delmålet att minska utsläppen av växthusgaser till 2,3 ton koldioxidkvivalenter per person till och med år 2020. Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med 12 procent till och med 2018 jämfört med 2011 som en del i arbetet för att minska utsläppen.

Staden växer och antalet elever ökar kraftigt den kommande perioden. Den stora ökningen kommer att ställa stora krav på bolaget för att klara av den stora utbyggnad som behövs. Det är angeläget att SISAB deltar aktivt i planeringsarbetet för fortsatt utbyggnad av skolor och förskolor. SISAB ska vidareutveckla den s.k. konceptförskolan till en konceptskola.

Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling inom bolaget ska även fortsättningsvis prioriteras.

Tillgängligheten både i undervisningen och i den fysiska miljön för elever med funktionsnedsättning ska vara god i Stockholms skolor. Arbetet med att anpassa skolor med bristande tillgänglighet ska fortgå. Arbetet med att utveckla och upprusta skolgårdar och utemiljöer ska fortsättningsvis prioriteras.

SISAB uppmanas att delta i idrottsnämndens och utbildningsnämndens uppdrag att föreslå och genomföra åtgärder för att tillgängliggöra skolidrottshallar och andra idrottsytor efter skoltid.

Inom SISAB:s bestånd finns lokaler som under delar av dygnet står tomma trots att de skulle kunna användas till medborgarnas nytta. Staden har via idrottsförvaltningen ett bokningssystem för dessa lokaler som måste utvecklas på flera sätt. Lokalbokningssystemet måste bli mer känt av föreningslivet och allmänheten, det måste det fungera bättre och det måste innefatta alla tillgängliga lokaler på alla realistiskt fungerande tider. SISAB ska tillsammans med stadens övriga lokalförvaltande nämnder och bolag dels utreda vilka av deras lokaler som skulle kunna nyttjas mer flexibelt över dygnet, dels hur sådana hyresavtal skulle kunna utformas på ett fungerande sätt, dels samverka kring hur idrottsförvaltningens bokningssystem kan utvecklas på ett sådant sätt att stadens lokaler tas tillvara till fullo.

I samverkan ska även berörda parter ta fram en finansieringsmodell för hur de kostnader som detta genererar ska fördelas.

SISAB ska tillsammans med utbildningsnämnden arbeta för att öppna fler skollokaler för frivilligorganisationers verksamhet även under 2016 förutsatt att den svåra flyktingsituationen består.

SISAB uppmanas även att delta i idrottsnämndens, utbildningsnämndens och fastighetsnämndens uppdrag att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta.

De fastigheter som SISAB bygger för stadens verksamheter ska byggas flexibelt så att de kan anpassas till olika typer av verksamhet, efter behov och förändras över tid.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- arbeta med utveckling och förvaltning av förskole- och skollokaler
- tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden verka för kostnadseffektiva lokallösningar

- delta i planeringen och genomföra utbyggnaden av förskolor och grundskolor för ett växande Stockholm
- verka för en giftfri skolmiljö
- inventera möjligheterna att skapa studentlägenheter i vakanta lokaler
- arbeta aktivt för att tillgodose en god inomhusmiljö med god luftkvalitet
- arbeta kontinuerligt med åtgärder för en tryggare miljö i och omkring förskolan och skolan genom bland annat fortsatt förebyggande åtgärder mot bränder, klotter och annan skadegörelse, till exempel på skoltoaletter
- arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi
- arbeta med att möjliggöra för matavfallsinsamling i bostadsbeståndet enligt stadens handlingsplan
- i samarbete med utbildningsnämnden genomföra nödvändiga åtgärder så att krav på minskade energikostnader uppnås
- under 2016 fortsätta inventera stadens skolgårdar och utemiljöer och där så bedöms nödvändigt utveckla och upprusta desamma
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- tillsammans med utbildningsnämnden och idrottsnämnden ta fram en modell för hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar
- tillsammans med övriga lokalförvaltande bolag i staden samt fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden ta fram en modell för hur stadens lokaler kan nyttjas mer effektivt av medborgarna över hela dygnet
- verka för att tillgängliggöra fler skollokaler för frivilligverksamhet
- vara en aktiv part i skolornas arbete med säkra skolmiljöer samt säkerställa att lokalerna i beståndet och utrymningsvägar är säkra för elever och personal
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)** godkänns.

Stockholm Vatten AB

Bolaget ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet i området. Produktionen och driften ska ske med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Bolaget ska värna om befintliga kunder och partners i regionen och även sträva efter nya samarbeten då bolaget har en god kapacitet och förmåga att tillhandahålla VA-tjänster även utanför kommungränserna. Bolaget bedriver ett kontinuerligt effektiviseringsarbete som ska fortsätta med fokus på en så låg vatten- och avloppstaxa som möjligt.

Stockholm bedriver ett ambitiöst miljöarbete kopplat till stadens vatten. En växande stad ställer hårda krav på ett fortsatt offensivt miljöarbete kring vattenhanteringen i staden. Bolaget ska arbeta aktivt för att kunna öka återvinningen av näringsämnen från avloppshanteringen utan att miljöbelastningen ökar.

Bolaget ska långsiktigt minska sin klimatpåverkan och sitt energibehov. Klimatförändringarna innebär nya risker i Stockholm, särskilt utifrån stadens vattennära läge. Bolaget ska arbeta förebyggande med att förhindra översvämningar i byggnader vid häftiga skyfall. Större bräddpunkter ska åtgärdas. Bolaget skall bistå kommunstyrelsens arbete med att hantera och genomföra åtgärder för att möta ett förändrat klimat.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafik- och renhållningsnämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL och andra aktörer för att främja framkomligheten.

En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som kan möta framtidens krav. För Stockholm Vatten ABs avloppsreningsverk utgör stadens tillväxt och de skärpta miljökraven en stor utmaning som medför stora investeringar i ny infrastruktur. Stockholm Vatten kommer under mandatperioden att arbeta med projektet Stockholms framtida avloppsrening, som ska ge Stockholm ett av världens modernaste reningsverk i Henriksdal och kommer att vara bolagskoncernens enskilt största projekt. Bolaget ska se till att slutgiltig rening säkerställer att läkemedelsresterna minimeras i det renade avloppsvattnet.

Stockholm vatten avfall AB

Stockholm vatten avfall AB har i uppdrag att insamla, transportera, återvinna och bortskaffa avfall, samt bidra till en effektivare avfallshantering och öka tillgången på biogas i regionen.

Allt avfall behöver tas om hand på ett korrekt sätt, för att inte orsaka skador på människor eller natur. En effektiv och miljöanpassad avfallshantering utgör

därför en del av samhällets infrastruktur. Stockholms stad har höjt ambitionen avsevärt när det gäller matavfallsinsamling i syfte att öka tillgången av biogas i regionen. Insamlingen ska ske genom modern optisk teknik eller avfallskvarnar där det passar. På sikt bör systemet med optisk sortering även omfatta återvinning av till exempel metall, plast, tidningspapper och kartong. Avseende förbehandlingssteget i processen ser staden gärna att privata intressen etablerar sig. Staden ska nå målet om 50 procent år 2018 och 70 procent till år 2020 avseende insamling av matavfall.

En avgörande del av incitamentsstrukturen kommer att utgöras av avfallstaxan. Informationsinsatser riktade mot hushåll och fastighetsägare om stadens höjda insamlingsambitioner ska genomföras.

När staden växer och förtätas ökar behoven av att utveckla metoder för att omhänderta avfallet på ett långsiktigt hållbart sätt som också är kostnadseffektivt. I planering av nya områden är det därför av stor vikt att avfallsfrågorna tas med i ett tidigt skede i planeringsprocessen. Bolaget ska fortsätta arbetet med att integrera avfallshanteringen vid nybyggnad och i det befintliga bostadsbeståndet.

Exploateringstrycket på stadens mark gör det viktigt att säkerställa markanvändningen för stadens återvinningscentraler. Även för personer utan tillgång till bil ska det vara enkelt att göra sig av med grovsopor och farligt avfall. De mobila miljöstationerna, d.v.s. bilar som åker runt och samlar in avfall, behöver förändras och utvecklas och de ska komma samma dag varje månad. Bolaget får till uppgift att utreda om det går att införa miniåtervinningscentraler, där även den som inte har bil kan lämna in exempelvis grovsopor och elskrot, som ett komplement till de ordinarie återvinningscentralerna.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- fokusera på kärnverksamheten och fördjupa arbetet med att finna alternativa driftsformer i det fortsatta effektiviseringsarbetet
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- arbeta med att utveckla service och tillgänglighet gentemot brukare och kund
- delta i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av teknisk infrastruktur
- tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- intensifiera arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet
- bistå med kompetens gentemot fastighetsägare som ämnar installera avfallskvarnar i sina fastigheter
- bidra till att öka biogasproduktionen
- driva utvecklingen av Stockholms framtida avloppsvattenrening

(FP):178

- beakta effekter av ett förändrat klimat
- utöka tider och upptagsområden för mobila återvinningscentraler
- säkerställa markanvändningen för stadens återvinningscentraler samt undersöka möjligheterna att öppna ytterligare stadsnära återvinningscentraler
- aktivt bidra till att energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med tolv procent till 2018 jämfört med 2011 års nivå

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholm Vatten AB** godkänns.

Stockholms Hamn AB

Bolagets mål och uppgifter

Folkpartiet liberalernas Stockholm är en stad som tar tillvara på alla sina unika förutsättningar. En utav dem är att Stockholm är en stad på vatten. Stadens läge på vattnet är var och är en förutsättning för dess välstånd genom att skapa goda förutsättningar för fri handel. Stockholm ska fortsätta vara en väl fungerande hamnstad och en stad vars stadsliv präglas av närheten till vatten.

Bolaget ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling. Hamnen och sjöfarten är också en viktig del av Stockholms identitet som stad vid Östersjön och Mälaren, belägen på öar, och med en stadsbild av skepp och fartyg i citynära lägen. Stockholms hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen. Stockholms Hamn AB har också en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten ska stimulera, och vara ett föredöme för, ett miljövänligt transportarbete.

Stockholms Hamn AB:s utveckling ska medverka till att regionens behov av effektiv hamnkapacitet kan tillgodoses i ett långt perspektiv. Det ska ske i lämpliga former av samverkan med andra hamnar och intressenter. Infrastruktur, verksamhet och organisation ska utvecklas i takt med EU:s utvidgning och den snabba utvecklingen i Östersjöregionen samt transportmarknadens krav och samtidigt bygga på sunda ekonomiska kalkyler.

Stockholms Hamn AB ska medverka till att målet om en fossilbränslefri stad 2040 uppnås. Att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn i staden är därför angeläget. Bolaget ska fortsätta arbetet med att differentiera hamnavgifter för att minska utsläpp och buller, samt åstadkomma en ansvarfull avfallshandling. Färjor och kryssningsfartyg ska så långt som möjligt elanslutas i hamn.

Sjöfarten är ett av de mest energieffektiva sätten att transportera stora godsmängder och därmed spelar sjöfarten en viktig roll i Stockholmsregionens klimatomställning. För att avlasta vägnätet så mycket som möjligt bör transporter ske via sjöfarten och samordnas med järnväg i ett trafikslagsövergripande system. Särskild vikt ska läggas vid klimatsmarta transporter vid den nya hamnen i Norvik.

Stockholms Hamn AB har i samråd med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utrett möjliga alternativ för oljeverksamheten vid Loudden. De nuvarande arrendeavtalen gäller till och med år 2019. Arbetet ska inriktas på långsiktiga och miljömässigt hållbara lösningar som inte äventyrar stadens tillgångar eller regionens försörjning av bränsleprodukter. Stockholms Hamnar ska förbereda avveckling av Loudden för annan verksamhet.

Stadens kajer ägs och driftas av olika parter inom staden. Flera andra aktörer som Statens fastighetsverk och Kungliga Djurgårdsförvaltningen äger också mark vid vattnet. De olika aktörerna kan samverka bättre och Stockholms ham-

nar bör fortsatt samordna arbetet med att göra kajerna så tillgängliga för stockholmarna som möjligt. Den av staden framtagna kajstrategin ska implementeras.

Stockholms Hamn AB ska arbeta aktivt för att främja person- och kollektivtrafiken via båt i Stockholm. I samarbete med huvudmannen för kollektivtrafik ska lämpliga båtpendlingshållplatser tas fram. Bolaget ska även arbeta för att Stockholms inre kajer i högre grad ska kunna användas som tilläggsplatser och för rekreation, men samtidigt säkerställa sjöfartens behov.

Stockholms hamnar ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att stadens kajer blir mer attraktiva och levande med mötesplatser. Vid detta arbete ska hänsyn tas till tillgänglighetsfrågor.

Stockholms hamnverksamhet är en viktig del av vårt kulturarv och Stockholms Hamn AB äger ett antal fastigheter men kulturhistoriskt värde. En utav dessa är det före detta tullhuset på Blasieholmen. Stockholms Hamn AB ska säkerställa att denna kulturhistoriskt värdefulla byggnad bevaras.

ÅF Offshore Race, Stockholm Gotland Runt stärker Stockholm som destination och gör regattan tillgänglig för en bredare publik. Bolaget samordnar och finansierar stadens fortsatta medverkan. Evenemanget markerar Stockholms position som en miljöhuvudstad på vatten och en intressant sjöfartsstad i norra Europa.

Ägardirektiv 2016-2018

Bolaget ska

- fortsätta utvecklingsprojekten i Värtahamnen/ Frihamnen samt Kapellskär och Nynäshamn
- i samråd med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen förbereda avveckling av oljeverksamheten vid Loudden
- fortsätta arbetet med pågående projekt och fortsätta utvecklingen och leda upprustningen av stadens innerstadskajer
- tillgängliggöra stadens kajer och delta i det fortsatta arbetet med implementering av den stadsövergripande kajstrategin
- utveckla kryssningstrafiken
- fortsätta arbetet med att utveckla och förädla bolagets fastigheter samt effektivisera driften av bolagets byggnader och anläggningar
- fortsätta arbetet med en differentierad hamnavgift som syftar till att minska utsläpp och buller, samt åstadkomma en ansvarfull avfallshantering
- beakta effekter av ett förändrat klimat
- bidra till besöksnäringen
- säkerställa att kulturhistoriska fastigheter i bolagets ägo bevaras
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

AB Stokab

Bolagets mål och uppgifter

Folkpartiets Stockholm är en stad som håller en internationell tätposition i teknikutvecklingen. En stad i ständig förändring vars utvecklingskraft ligger i att vara framsynt och öppen. Dagens digitala utveckling kräver en stabil infrastruktur och Stokabs verksamhet ska bidra till att Stockholm har en av världens bästa digitala infrastrukturer.

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet sker i takt med marknadens efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Efter det att fibermarknaden varit prisreglerad under ett antal år har Post- och Telestyrelsen nu beslutat att häva prisregleringen av svart fiber från och med den 1 december 2016. Detta skapar nya förutsättningar för kommunfullmäktige att ta förnyad ställning till AB Stokabs investeringar.

Stokab ska vara behjälpliga i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL, Fortum och andra aktörer för att främja framkomligheten.

Stokabs planerade flytt av huvudkontoret från innerstaden till Norra Järva har under 2015 ställts in. Folkpartiet vill att Stockholms stad arbetar aktivt med att dess förvaltningar och huvudkontor flyttar från innerstaden till ytterstaden. Detta för att skapa fler arbetsplatser i ytterstaden och fler bostäder i city. Det finns ingen anledning att Stockholms stads fiberbolag inte skulle kunna etablera ett huvudkontor i närheten av en av världens ledande IT-kluster Kista. Därför ska Stokab återuppta processen med att utlokalisera huvudkontoret från innerstaden till ytterstaden.

Ägardirektiv 2016-2018

Bolaget ska

- utveckla fibernätet avseende funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas krav på kvalitet, service och säkerhet samt endast tillhandahålla svartfiberprodukter med tillhörande installationer
- fortsatt kompletterande fiberutbyggnad inom prioriterade/strategiska områden
- tillsammans med Kista Science City, fastighetsägare, näringslivsaktörer och universiteten verka för etableringen av en testbädd för höghastighetsuppkopplingar i världsklass i Kista
- upphandla verksamhet som inte är kärnverksamhet

- återuppta arbetet med att omlokalisera huvudkontoret från innerstaden till ytterstaden.
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **AB Stokab** godkänns.

Stockholms Stads Parkering AB

Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm är att den ska vara en öppen, tät och levande stad. För att det ska fungera bra att bo tätt i en stad så måste användningen av den gemensamma marken prioriteras. Vi är alla en del av trafiken när vi rör oss i staden och hur vi väljer att transportera oss påverkar hur mycket plats trafiken tar. Allas frihet att röra sig i staden kräver att vi ser till att alla viktiga transportfunktioner får plats. Det gör vi genom förändra markanvändningen till fördel för de mer yteffektiva transporterna. Stockholmare ska också i framtiden kunna parkera fordon i sin stad, men inte överallt och inte hela tiden.

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom att finansiera byggandet av nya garage och ha en hög beläggning i de anläggningar bolaget förfogar över. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden och anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet. Bolaget ska också ansvara för att bygga och driva cykelgarage vid stadens stora kollektivtrafikknutpunkter där behov finns.

I syfte att stimulera användningen av elbilar ska laddningsmöjligheter anläggas i bolagets anläggningar. De bilar som sedan 2011 är berättigade till statens supermiljöbilspremie kan parkera gratis på bolagets öppna anläggningar.

I de kommersiella anläggningarna ska lönsamheten vara god för att klara av finansieringen av övriga anläggningar samt byggandet av nya.

Stockholms stads parkering AB ska arbeta aktivt för att få tillstånd fler in- och utfartsparkeringar genom initiativ till samarbete med kringliggande berörda kommuner, kollektivtrafikhuvudmannen och exploateringsnämnden.

Nya innovativa idéer för förenklad parkering, bättre framkomlighet och effektivare stadsrumsutnyttjande ska tas tillvara. Samnyttjande av parkeringsplatser genom parkeringsköp är en sådan som har utvecklats med framgång.

Det ska vara enkelt och smidigt att parkera, på sikt ska det vara lika enkelt och prisvärt att betala med telefonen som med kortet i automaterna. Idag kostar det inget extra om man väljer att betala per telefon på trafikkontorets områden. Det gör det dock om man väljer att parkera på bolagets parkeringsplatser. Stockholms stads parkering ska utreda hur ett för kunden kostnadsneutralt parkeringssystem ska kunna införas samt de ekonomiska konsekvenserna av ett sådant system.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- genomföra bolagets investeringsplan om planerade nya parkeringsanläggningar och i samarbete med exploateringsnämnden påbörja genomförandet av det nya programmet för tillkommande parkeringsanläggningar
- i samverkan med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, AB Storstockholms Lokaltrafik och berörda grannkommuner verka för större möjligheter till infarts- och utfartsparkering. Parkeringarna ska även förse med bättre skyltning
- utreda förutsättningarna för bolaget att förvärva garaget under Tele 2 arena av SGA Fastigheter AB.
- följa upp införandet av avgiftsfria infartsparkeringar för de med SL-kort och se över möjligheten att utöka detta projekt samt göra en översyn av infartsparkeringarnas läge och nyttjandegrad
- föra en försiktig prispolitik och på andra sätt verka för att det är mer attraktivt att stå i parkeringsgarage än på gatan
- fortsätta kvalitetsarbetet inom bolaget, vilket bland annat innebär ökad trygghet och trivsel för kunderna.
- fortsätta se över möjligheten att teckna avtal om stadens övriga bolags parkeringsverksamhet
- delta i elbilsstrategin genom att fullfölja sitt initiativ att genomföra en utbyggnad av laddstolpar i Stockholm
- installera laddningsmöjligheter i bolagets anläggningar
- utvärdera försöket med gratis parkering i bolagets öppna anläggningar för de bilar som uppfyller kravet för supermiljöbilspremie
- outsourca driftverksamheten
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- aktivt bidra till att energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med tolv procent till 2018 jämfört med 2011 års nivå
- utreda vilka möjligheter och konsekvenser det skulle bli om bolaget självt tar kostnaden för avgifter till tjänsteföretag som möjliggör avgiftsbetalning via telefon.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholms Stads Parkering AB** godkänns.

Stockholms stadsteater AB

Den liberala kulturpolitikens mål är att få människor att tänka själva – inte att tänka rätt. Konsten och kulturen är för en liberal både medel och mål för individens och samhällets frihet.

Folkpartiet liberalernas vision för Kulturhuset Stadsteatern är att Kulturhuset Stadsteatern erbjuder allmänheten ett konstnärligt utbud av hög kvalitet inom teater, litteratur, dans, konst, design, film, musik och debatt.

Bolagets mål och uppgifter

Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska uppfylla hög kvalitet och genom att erbjuda både det breda och det smala vara en angelägenhet för alla stockholmarna med yttrandefriheten, den konstnärliga friheten och det fria ordet som grund.

Med publiken och besökarna i centrum ska Kulturhuset Stadsteatern nå ut till en ny och yngre publik, samtidigt som den tidigare publiken och besökarkretsen ska behållas och breddas. Det lyckosamma receptet – bra teater och verksamhet kombinerat med aktivt publik- och besökararbete leder till ett stort antal varierande produktioner, en större publik och besökarvolym samt många nya arbetstillfällen inom kultursektorn. För att bibehålla den höga kvalitet som stockholmarna har rätt att kräva av sina kulturinstitutioner ska verksamheten fokusera på sin kärnverksamhet.

Vi är oroliga för att den budgeten som majoriteten har avsatt för Kulturhuset Stadsteatern inte kommer att räcka till för att värna bolagets kärnverksamhet.

Under 2016 ska Kulturhuset Stadsteatern utvidga stadens åtagande i sitt fristadsprogram och börja ta emot fristadsmusiker vid sidan av fristadsförfattare.

För att värna kärnuppgiften och utvidga Folkpartiet liberalernas avsätter i vår budget 5 mnkr extra för Kulturhuset Stadsteatern.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- anpassa öppettiderna efter då stockholmarna har tid att besöka verksamheterna
- ha en bredd i repertoar och verksamhet och arbeta för att nå nya publikgrupper där barn och ungdomar är prioriterade
- fortsätta att utveckla bolagets sex profilbibliotek som självklara arenor för läsfrämjande och läslust för alla åldrar
- verka för konstnärligt gränsöverskridande samarbete mellan bolagets verksamhetsområden
- under 2016 fullfölja beslutet som fattades i budget för 2014 om en utvidgning av fristadsprogrammet till att omfatta fler konstarter

- ansöka om att arrangera nästa general assembly för ICORN (International City of Refuge Network)
- erbjuda Stockholms grundskole- och gymnasieelever möjligheten att komma i kontakt med scenkonst
- söka samarbete med det fria kulturlivet och andra intressenter
- på sikt minska behovet av koncernbidrag genom ökade egenintäkter och breddad finansiering, samt verka för att koncernbidraget går till att skapa så mycket konstnärlig och publik verksamheten som möjligt vilket exempelvis åstadkoms genom en ökad andel rörliga resurser för att kunna anlita fler frilansande konstnärer och för att skapa flexibilitet i verksamheten, fortlöpande se över lokalbehov och arbetsformer och fortsätta arbetet med att minska de administrativa och indirekta produktionskostnaderna
- tillsammans med kulturnämnden och externa aktörer bygga ut Kulturhusets stadsteaterns verksamhet i Skärholmen till ett kulturhus som spänner över litteratur, skrivverkstad, scenkonst, bildkonst. Fokus för verksamheten ska vara barn och unga
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv 2016-18 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Folkpartiet liberalernas vision för Stockholm är att det är en levande, öppen stad. I en sådan stad behövs arenor för evenemang som möjliggör sammankomster kring såväl kultur- och idrotts evenemang som andra större arrangemang där stockholmare och tillresta kan mötas och dela upplevelser.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ska aktivt verka för att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och aktivt bidra till utvecklingen av Stockholm som besöks- och evenemangsstad. Bolaget ska utveckla Globenområdet och ha en ledande roll i utvecklingen av Stockholm Entertainment District.

Hovet och Ericsson Globe behöver moderniseras. Hovet bör ersättas av en ny arena som ska finansieras genom att skapa byggrätter ovanpå den nya arenan. Som fastighetsägare har bolaget ett intresse av vad som sker inne på arenorna och ska ställa krav på maskeringsförbud på dess anläggningar. Bolaget bör även ställa krav på hyresgäster att polisanmäla besökare som begår lagbrott på arenorna och om detta inte sker bör bolaget själv polisanmäla dessa i syfte att stävja huliganrelaterade problem.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- tillhandahålla och utveckla lokaler och anläggningar för evenemangsutbud i världsklass bestående av bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter
- aktivt arbeta med att utveckla bolagets befintliga markinnehav så att en avyttring kan genomföras när marknadsläget möjliggör detta
- arbeta vidare med att Hovet ersätts med en ny arena som finansieras genom att skapa byggrätter ovanpå den nya arenan.
- arbeta aktivt för att avyttra tomten som tidigare rymde Söderstadion
- delta i arbetet med Globenområdets utveckling tillsammans med andra intressenter för att öka områdets attraktionskraft
- ha en ledande roll i utvecklingen av Stockholm Entertainment District inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden
- göra nödvändiga investeringar i arenorna och skapa förutsättningar för att Eurovision song contest 2016 kan genomföras på ett sådant sätt som bidrar till Stockholm som evenemangsstad och som symbol för ett samhälle öppet för alla
- utreda förutsättningarna för att avyttra garaget under Tele 2 arena till Stockholms stads Parkering AB.
- genomföra en kartläggning av evenemang på arenorna utifrån ett jämställdhetsperspektiv
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi i enlighet med stadens mål

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Stockholm Business Region AB (SBR)

Bolagets mål och uppgifter

Stockholm är Sveriges ekonomiska motor. Här finns kreativitet, utvecklingskraft och en internationell puls som syresätter hela landet. När Stockholm växer stärks välfärden. Det som driver stadens tillväxt, skapar arbetstillfällena och lägger grunden för välfärden är företagen.

Stockholm Business Region ska leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet och marknadsföringen av Stockholm så att kommunfullmäktiges intentioner och mål uppnås. Ett övergripande verksamhetsområde för bolaget är att marknadsföra Stockholm och regionen som en attraktiv etablerings- och besöksort utifrån budskapet Stockholm – The Capital of Scandinavia. Målet för bolagets verksamhet är att Stockholm ska vara Sveriges och norra Europas ledande tillväxtregion.

Stockholm Business Region marknadsför Stockholm, tillsammans med 52 andra kommuner i regionen som ”Stockholm – The Capital of Scandinavia”. Samverkan mellan kommunerna är viktig för hela regionens konkurrenskraft och arbetsformen har visat sig vara framgångsrik. Det är angeläget att processen med regelbundna utvärderingar av kommunal service fortsätter i syfte att kommunerna tillsammans kan lära av varandra och successivt höja lägsta nivån i hela regionen. Det ökar konkurrenskraften mot andra regioner i världen. Stockholm ska ha ett näringslivsklimat som gör att staden ligger i topp när det gäller Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet i Sverige.

Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, ICT-metropol, life science- och miljöteknikcentrum, finansplats och evenemangsstad. Bolaget ska stödja stadens nämnder och bolag i deras arbete med stadens utvecklingsområden, till exempel Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden.

I OECD-rapporten *Grön tillväxt i Stockholm* samt London School of Economics rapport *Stockholm Green Economy Leader* lämnades värdefulla rekommendationer för staden. Bland förslagen märks ett tydligare arbete med att kartlägga, uppmuntra och prioritera gröna kluster, så kallade cleantech kluster, i staden. Stockholm Business Region ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.

Stockholm Business Region fyller en viktig funktion i att samordna och utveckla stadens verksamheters bemötande av näringslivets behov, både avseende nya och befintliga företag. En nära relation till och kommunikation med företag i staden är betydelsefull. Det strategiska ansvaret för näringslivsutveckling åvilar kommunstyrelsen.

Den bredd som arbetsmarknaden och näringslivet i Stockholm uppvisar är en mycket stor tillgång för staden. Både arbetsmarknaden och näringslivet är diversifierat och rikt. I arbetet med att stödja hela Stockholms näringsliv ska därför inte minst det lokala näringslivet och dess betydelse uppmärksammas för att

behålla och öka bredden. En mycket viktig uppgift är att stödja berörda nämnder i arbetet med att förbättra företagens uppfattning om stadens myndighetsutövning. Ska staden attrahera nya företag måste befintliga ha en positiv bild. Samverkan med företagen i stadens företagsområden ska också fördjupas så att områdenas attraktivitet kan öka. Arbetet ska ske i samarbete med stadens övriga nämnder och bolag.

Arbetet med att underlätta för företag genom att skapa enkla rutiner för ansökningar av olika tillstånd ska fortsätta. Staden underlättar för småföretag, bland annat i mark- och tillståndsfrågor, genom sin lots- och servicefunktion. SBR ska även under året utveckla sin digitala företagsportal för att underlätta företagens kontakter med staden än mer. Webplatsen verksam.se kan fungera som förebild.

Den bristande tillgången på bostäder är en allvarlig hämsko för näringslivets utveckling i Stockholm. Särskilt kunskapsintensiva näringar som ofta rekryterar kompetens internationellt, är för sin utveckling beroende av tillgång till bostäder för sin kompetensförsörjning. Stockholm Business Region bör därför utreda möjligheterna att inleda ett samarbete med fastighetsbranschen i syfte att säkerställa bostäder för internationell arbetskraft. Samarbetet ska ske på kommersiell grund och Stockholm Business Regions roll ska bestå i att utgöra en samlad ingång till det bestånd som privata fastighetsägare upplåter för internationell arbetskraft.

Inflöde av utländskt kapital och investeringar är viktigt för att Stockholm ska kunna växa. Det är minst lika viktigt att attrahera forskare, studenter och andra för att motverka kompetensbrist. Bolaget har här en viktig uppgift i att arbeta med information till personer som bor och verkar i Stockholm under en kortare tid och som därefter kan fungera som ambassadörer för Stockholm.

SBR har ett ansvar för att främja strategiska företagsetableringar. Bolaget ska, tillsammans med exploateringsnämnden, medverka till att ta fram en etableringsplan för nya företag och arbetsplatser i Stockholm. Ett särskilt fokus ska ligga på att utveckla företagande och nyföretagande i ytterstaden.

För Söderort är en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser särskilt viktig. Ny- och småföretagarstrategin för ytterstaden ska implementeras. För att nå framgång krävs deltagande från alla stadens nämnder och bolag, näringsliv och fastighetsägare. I det arbetet ska utvecklingen av Högdalen till ett miljöteknikcentrum och Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar prioriteras.

Besöksnäringen i Stockholm har haft en stadig tillväxt under den senaste tioårsperioden. Infrastruktur och tillgänglighet är nyckelfaktorer för fortsatt positiv utveckling av Stockholm som destination. Besöksnäringen är en motor för många relaterade näringar i regionen. Stockholm är också porten in till andra besöksmål runt om i Sverige. SBR ska i samverkan med andra aktörer i regionen verka för att ytterligare förstärka besöksnäringen.

Stockholm Business Region AB ska under året göra en analys av strategiska tillväxtbranscher i Stockholm och hur staden kan bidra till deras framtida utveckling i syfte att bidra till regionens fortsatta tillväxt och sysselsättning.

Stockholm är en testbädd för innovation och har blivit en av världens ledande startup-städer inom tekniksektorn. Per capita ligger Stockholm strax efter Silicon Valley i antalet tech-företag som värderats till över en miljard dollar. Internationella investerare, arbetskraft och företag har fått upp ögonen för Stockholm. Stockholm Business Region AB har en viktig roll för att bidra till den utvecklingen. Därför ska bolaget under året ta fram en strategi för hur staden ytterligare kan stärka sitt arbete med startups inom tekniksektorn.

Stockholm stads Klimatpakt är ett nätverk där staden och företagen kan dela goda idéer och inspireras för att förbättra sitt klimat- och miljöarbete. SBR ansvarar för Klimatpakten och miljö- och hälsoskyddsnämnden bistår i detta arbete med sin kompetens.

Stockholms breda kulturliv ska marknadsföras internationellt. För besökare i staden ska tillgången till kultur och evenemang marknadsföras med hjälp av mobila turiststationer i samarbete med näringslivet. Under 2016 står Stockholm värd för Eurovision Song Contest. Stockholms stads medverkan i evenemanget hanteras via Stockholm Visitors Board AB. Som en del i det firande som planeras bör staden genomföra ett evenemang som sätter ljuset på musikskapares yttrandefrihet och de hot de utsätts för i vår omvärld. Staden ska i detta vara öppen för samverkan med organisationer som t.ex. värnar hbtq-personers möjligheter att delta i firandet fritt från förtryck.

Stockholm är en viktig destination för besökare. Bolagets uppgift är att främja och utveckla Stockholm som en av Europas tio största besöksdestinationer. Detta sker genom att attrahera privat resande, kongresser, mässor och evenemang till Stockholm. Samarbetet med de övriga kommunerna i länet kring besöksnäringens utveckling måste stärkas. Bolaget har även till uppgift att vidareutveckla kommunfullmäktiges beslutade evenemangsstrategi till en mer konkret och praktisk nivå.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- utveckla och förbättra stadens kontakter med näringslivet
- tillhandahålla lots- och servicefunktion gentemot företag
- utveckla sin digitala företagsportal för att underlätta företagets kontakter med staden
- utveckla en organisation kring tillfälligt placerad personal, internationella studenter och forskarstuderande
- marknadsföra Stockholm som företagsplats och besöksmål
- samordna och utveckla stadens verksamheters bemötande av och kontakter med både befintliga och nya företag inom regionens näringsliv
- främja utländska etableringar och investeringar i Stockholm
- utveckla besöksnäringen i Stockholm

- arbeta målinriktat för att internationella konferenser, event och mässor förläggs till Stockholm, delta i arbetet med evenemangsstrategin för Stockholm
- fortsätta arbetet med regional samverkan inom SBA, Stockholm Business Alliance
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- bygga verksamheten på en minskad andel egna personella resurser till förmån för mer konsultativa resurser i syfte att åstadkomma en ökad effektivisering av bolagets verksamhet
- ansvara för Klimatpakten
- arbeta med att profilera Stockholm som en kreativ stad
- i samband med ESC bidra till att genomföra ett evenemang som sätter ljuset på musikskapares yttrandefrihet och de hot de utsätts för i vår omvärld
- fortsätta utveckla stadens företagsområden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

S:t Erik Försäkrings AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag genom ökad konkurrensutsättning. Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkrings AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens nämnder och bolag.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Bolaget ska optimera den försäkringsrisk som bolaget själv tar, i förhållande till storleken på det egna kapitalet och fastslagen risknivå
- stödja det olycks- och skadeförebyggande arbetet i kommunkoncernen med fokus på försäkringsbara risker samt risker som omfattas av lagen om skydd mot olyckor
- aktivt driva och finansiera utvecklingen av systemstödet RISK
- aktivt informera om sin verksamhet gentemot nämnder och bolag
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagets administration med S:t Erik Livförsäkring AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **S:t Erik Försäkrings AB** godkänns.

S:t Erik Livförsäkring AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har till uppgift att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensionskulld.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- fortlöpande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som ingåtts med övriga dotterbolag
- sträva efter att långsiktigt trygga de framtida pensionsåtagandena reallt
- tillsammans med koncernledningen utvärdera verksamheten avseende måluppfyllnad och initiala syfte
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagens administration med S:t Erik Försäkrings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **S:t Erik Livförsäkring AB** godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser. Syftet är att främja Stockholms utveckling och stadens förmögenhetsförvaltning.

Bolagets verksamhet ska under perioden inriktas på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Under perioden kommer verksamheten i hög grad att inriktas på uthyrning och förädling av lokaler i utvecklingsområden. Bolaget ska därutöver inventera fastighetsmarknaden, och med utgångspunkt i översiktsplanen arbeta fram en investeringsstrategi, i syfte att främja Stockholms långsiktiga utveckling. Förslag till fastighetsförvärv ska löpande prövas utifrån investeringsstrategin.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- i samverkan med exploateringsnämnden och stadsledningskontoret söka strategiska utvecklingsprojekt för stadens framtida behov.
- se över möjligheterna att ha tillfälliga studentbostäder på bolagets utvecklingsprojekt
- i samverkan med exploateringsnämnden fortsätta planeringen för utveckling av fastigheterna i Ulvsunda med tydlig inriktning på nya bostäder samt välfungerande handel och service
- tillsammans med övriga aktörer i området medverka i utrednings- och programarbetet för Söderstaden
- arbeta fram ett förslag till investeringsstrategi
- löpande pröva förslag till fastighetsförvärv och försäljning i syfte att främja Stockholms utveckling
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter, och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan AB är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger genom Stockholms Stadshus AB 50,4 procent av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB, och Stockholms Handelskammare 49,6 procent.

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet och politiken. Mässans evenemang ska vara socialt och etiskt försvarbara. Stockholmsmässan AB ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företagens produkter samt lämna rimlig utdelning till ägarna. Verksamheten ska bedrivas inom den legala kompetensen för ägarna.

Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa utifrån varumärket ”The Capital of Scandinavia”.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesplats
- fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster
- effektivisera verksamheten och därigenom öka bolagets lönsamhet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

39. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har i uppdrag att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Verksamheten i Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella och andra mål. Därutöver har staden som ägare ett intresse av att säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark miljöprofil. Fortum Värme Holding ska möta kundernas och samhällets krav på en fortsatt omställning till hållbar och prisvärd värme. Bolaget ska ha en tydlig målsättning att de fossila bränslena i kraftvärmeverket i Värtan ska minska successivt med ambitionen att vara helt avvecklat på sikt.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafikinämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, AB Storstockholms Lokaltrafik och andra aktörer för att främja framkomligheten.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om nytt konsortialavtal tillsammans med AB Fortum Värme Holding. Avtalet träder i kraft 1 januari 2016 och i samband med det kommer bolaget att vara självfinansierat. Efter beslut ska bolaget vara ägarna behjälplig i implementeringsprocessen.

Ägardirektiv för 2016-2018

Bolaget ska

- intensifiera minskningen av användandet av fossila bränslen till förmån för andra, förnybara bränslen
- säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden bolaget ska fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fler invånare fjärrvärme
- fortsätta driva projektet Öppen fjärrvärme och etablera världens första öppna fjärrvärmenät, i syfte att återvinna energi i stor skala och bidra till en mer hållbar stad
- arbeta för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm
- arbeta för att sammanlänka produktions- och distributionskapaciteten tillsammans med andra fjärrvärmeaktörer, i syfte att optimera miljö-, energi- och ekonominyttan

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

40. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **AB Fortum Värme Holding** samägt med Stockholms stad godkänns.

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserad tillsammans med nio andra kommuner i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret, SSBF. Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Förbundet ska fullfölja medlemskommunernas uppgifter inom lagstiftningarna:

- lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Konkret innebär det att förbundet svarar för tillsyn, information, rådgivning, sotningsverksamhet samt att bedriva räddningstjänst utifrån kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor. Det som ligger kvar på medlemskommunerna är samordningen för det totala arbetet enligt lagstiftningen.

Medlemskommunerna kan därutöver teckna särskild överenskommelse om att förbundet kan biträda kommunen i den omfattningen som önskas inom lagstiftningsområdena:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- plan- och bygglagen (1987:10)
- övrig lagstiftning eller tjänsteområde där kommunalförbundet besitter särskild kompetens.

SSBF är juridiskt sett en egen kommun med egen organisation och uppföljning, som efter i budget 2013 beslutad förändring av förbundsordning och reglemente, leds av en förbundsledning. Ledningen består av elva ledamöter och elva ersättare från medlemskommunerna, varav Stockholms stad har två ordinarie ledamöter och två ersättare. Som stöd till förbundsledningen finns ett beredningsorgan samt samrådsgrupper med representation från medlemskommunerna. Beredningsorganet utgörs av kommundirektörer från respektive medlemskommun och ska ha särskilt fokus på styrning av ekonomi och verksamhet. Förbundets budget ska endast kunna beslutas av ledningen efter beredning av kommundirektörerna. Samrådsgrupperna är ekonomichefsforum och säkerhetschefsförum.

Syftet med inrättandet av SSBF är att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för flera samordningsfördelar, såsom ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av personalresurser. En målsättning för förbundet är att skapa förutsättningar för samverkan med angränsande förbund för att på sikt

kunna ingå i ett regionalt brandförsvaret. Stockholms stad arbetar för en samverkanscentral som, utöver larm- och ledningsfunktioner, även ska inrymma myndigheter och företag.

Medel för avgiften till Storstockholms brandförsvaret finns inom Kommunstyrelsen m.m. anslag för "Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar".

Medlemsavgiften för år 2016 beräknas till 380,7 mnkr. Långsiktigt ska kostnaderna i förbundet sänkas.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

41. Folkpartiet liberalernas förslag till mål och ägardirektiv för 2016-2018 för **Storstockholms brandförsvaret** godkänns.

(FP):202

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

Resultatbudget

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Verksamhetens intäkter	7 440,4	7 468,4	28,0
Verksamhetens kostnader (-)	-45 644,1	-45 445,2	198,9
Avskrivningar (-)	-1 063,6	-1 063,6	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-735,3	-675,3	60,0
Prestationsreserv	-815,4	-815,4	0,0
Pensionsavgifter (-)	-1 137,0	-1 137,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-41 955,0	-41 668,1	286,9
Skatter	43 528,3	43 042,4	-485,9
Begravningsavgift	182,2	182,2	0,0
Inkomstutjämning	-2 940,6	-2 940,6	0,0
Kostnadsutjämning	-268,5	-268,5	0,0
Regleringspost	-26,4	-26,4	0,0
Införandebidrag	344,9	344,9	0,0
Fastighetsavgift	1 123,9	1 123,9	0,0
LSS-utjämning	-1 069,9	-1 069,9	0,0
Finansiellt resultat (inkl. avgifter bank och pg)	91,7	91,7	0,0
Utdelning Stockholm Stadshus AB	1 000,0	1 000,0	0,0
Utdelning AB Fortum Värme Holding	0,0	200,0	200,0
Disposition/avsättning begravningsfond	-10,5	-10,5	0,0
Summa finansiering	41 955,1	41 669,2	-285,9
Resultat efter avskrivning, skatt och finansiella poster	0,1	1,1	1,0
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	1,1	1,0

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

Investeringsplan

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Utgifter (-)	-6 602,2	-6 941,2	- 339,0
Inkomster	673,5	673,5	0,0
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	- 600,0	- 261,0	339,0
Nettoinvesteringar (-)	-6 528,7	-6 528,7	0,0
Finansiering investeringsplan			
Förändring av eget kapital	0,1	1,1	1,0
Avskrivningar	1 063,6	1 063,6	0,0
Försäljningsinkomster	200,0	200,0	0,0
upplåningsbehov	5 265,0	5 264,0	- 1,0
Summa finansiering investeringsplan	6 528,7	6 528,7	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Finansförvaltning: Skatter och övriga finansiella intäkter****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Netto
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016, skatter	43 528,3
Förändring av skattesats (17:90) :	
-0,20 kr	-485,9
Folkpartiets förslag till budget 2016	
Skatter	43 042,4
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016, begravningsavgifter	182,2
Förändring av skattesats (0:075) :	
0,000 kr	0,0
(-) = ökade kostnader/minskade intäkter	
Skatter	182,2
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016, Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	91,7
Folkpartiets förslag till budget 2016	
Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	91,7
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016, övriga finansiella intäkter (utdelning).	1 000,0
Utdelning AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad på 2014 års nivå	200,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	
Övr. finansiella intäkter	1 200,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Central medelsreserv****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Kostnader
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	Oförutsedda behov	Prestationsreserv
Inget strategiskt anslag till SDN för demokrati- och lokalt utvecklingsarbete	-735,3	-815,4
	60,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-675,3	-815,4
		Utgifter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016		-600,0
Minskning CM4 till följd av fortsatt utveckling Tekniska nämndhuset		339
Folkpartiets förslag till budget 2016		-261,0

(FP):206

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

NETTOKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	-1 331,4	-1 206,7	124,7
Revisorskollegiet	-27,4	-27,4	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,9	-2,9	0,0
Stadsdelsnämnderna	-19 571,8	-19 482,8	89,0
Arbetsmarknadsnämnden	-871,0	-859,1	11,9
Exploateringsnämnden	2 392,8	2 403,8	11,0
Fastighetsnämnden	780,2	796,6	16,4
Idrottsnämnden	-619,9	-608,4	11,5
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-881,5	-870,8	10,7
stadsarkivet	-49,5	-48,8	0,7
Kyrkogårdsnämnden	-147,7	-147,7	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-97,8	-87,2	10,6
Socialnämnden	-845,7	-851,1	-5,4
Stadsbyggnadsnämnden	-165,5	-161,5	4,0
Trafiknämnden	-277,9	-237,3	40,6
Utbildningsnämnden	-16 279,4	-16 370,2	-90,8
Äldrenämnden	-162,5	-170,5	-8,0
Överförmyndarnämnden	-44,8	-44,8	0,0
SUMMA	-38 203,7	-37 976,8	226,9
Avskrivningar (-)	-1 063,6	-1 063,6	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-735,3	-675,3	60,0
Prestationsreserv	-815,4	-815,4	0,0
Pensionsavgifter (-)	-1 137,0	-1 137,0	0,0
TOTALT	-41 955,0	-41 668,1	286,9

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

KOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	-1 378,0	-1 253,3	124,7
Revisorskollegiet	-30,0	-30,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,9	-2,9	0,0
Stadsdelsnämnderna	-20 216,8	-20 127,8	89,0
Arbetsmarknadsnämnden	-935,4	-923,5	11,9
Exploateringsnämnden	-114,5	-103,5	11,0
Fastighetsnämnden	-516,8	-500,4	16,4
Idrottsnämnden	-903,8	-892,3	11,5
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-982,5	-971,8	10,7
stadsarkivet	-78,2	-77,5	0,7
Kyrkogårdsnämnden	-176,2	-176,2	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-193,9	-183,3	10,6
Socialnämnden	-1 243,5	-1 248,9	-5,4
Stadsbyggnadsnämnden	-424,5	-433,5	-9,0
Trafiknämnden	-1 382,3	-1 356,7	25,6
Utbildningsnämnden	-16 852,5	-16 943,3	-90,8
Äldrenämnden	-167,5	-175,5	-8,0
Överförmyndarnämnden	-44,8	-44,8	0,0
SUMMA	-45 644,1	-45 445,2	198,9

(FP):208

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

INTÄKTER

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	46,6	46,6	0,0
Revisorskollegiet	2,6	2,6	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	645,0	645,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	64,4	64,4	0,0
Exploateringsnämnden	2 507,3	2 507,3	0,0
Fastighetsnämnden	1 297,0	1 297,0	0,0
Idrottsnämnden	283,9	283,9	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	101,0	101,0	0,0
stadsarkivet	28,7	28,7	0,0
Kyrkogårdsnämnden	28,5	28,5	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	96,1	96,1	0,0
Socialnämnden	397,8	397,8	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	259,0	272,0	13,0
Trafiknämnden	1 104,4	1 119,4	15,0
Utbildningsnämnden	573,1	573,1	0,0
Äldrenämnden	5,0	5,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	7 440,4	7 468,4	28,0

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

INVESTERINGSUTGIFTER

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	-2,0	-2,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	-1,0	-1,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-140,0	-140,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	-0,6	-0,6	0,0
Exploateringsnämnden	-3 900,0	-3 900,0	0,0
Fastighetsnämnden	-1 336,0	-1 675,0	-339,0
Idrottsnämnden	-48,4	-48,4	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-28,0	-28,0	0,0
stadsarkivet	-2,0	-2,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-35,0	-35,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,8	-0,8	0,0
Socialnämnden	-4,7	-4,7	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	-2,0	-2,0	0,0
Trafiknämnden	-1 011,5	-1 011,5	0,0
Utbildningsnämnden	-90,0	-90,0	0,0
Äldrenämnden	-0,1	-0,1	0,0
Överförmyndarnämnden	-0,1	-0,1	0,0
SUMMA	-6 602,2	-6 941,2	-339,0

(FP):210

Folkpartiets förslag till budget 2016

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Folkpartiets förslag till budget

INVESTERINGSINKOMSTER

Mnkr	Förslag till budget 2016 KS	Förslag till budget 2016 (FP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Exploateringsnämnden	600,0	600,0	0,0
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	0,0	0,0	0,0
stadsarkivet	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Trafiknämnden	73,5	73,5	0,0
Utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	673,5	673,5	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Kommunstyrelsen****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 378,0	46,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati SLK och besparing konsulter	85,0	
Inga nya utskott, råd och kanslier	12,0	
Impact award	1,2	
Social hållbarhet	7,0	
Klimatkansli	4,0	
Utbildningssatsning förtroendevalda	1,5	
Förstärkt arbete MR	2,0	
Insatser stärka ungas organisering	4,0	
Demokrati- och yttre stadskansli	4,0	
Minskat anslag SBR	5,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Tillgänglighetssamordnare	-1,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 253,3	46,6

(FP):212

Folkpartiets förslag till budget 2016

Kommunstyrelsen

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-2,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-2,0	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Revisorskollegiet****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-30,0	2,6
Folkpartiets förslag till budget 2016	-30,0	2,6

(FP):214

Folkpartiets förslag till budget 2016

Servicenämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	0,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	0,0	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Servicenämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1,0	0,0

(FP):216

Folkpartiets förslag till budget 2016

Valnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-2,9	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-2,9	0,0

Stadsdelsnämnder

Folkpartiets förslag till budget 2016

Mkr	KS förslag 2016		(FP) förslag 2016		Avvikelse		Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto
Föreskoleverksamhet	-5 309,0	313,8	-5 333,8	313,8	-24,8	0,0	-24,8
Verksamhet för barn, kultur och fritid	-512,5	0,0	-495,2	0,0	17,3	0,0	17,3
Äldreomsorg	-7 389,4	200,9	-7 416,5	200,9	-27,1	0,0	-27,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 498,9	2,0	-3 492,8	2,0	6,1	0,0	6,1
Individ- och familjeomsorg (exkl. ekonomiskt bistånd)	-1 943,7	36,9	-1 948,9	36,9	-5,2	0,0	-5,2
Stadsmiljöverksamhet	-179,4	0,0	-173,4	0,0	6,0	0,0	6,0
Ekonomiskt bistånd	-1 224,3	64,0	-1 138,0	64,0	86,3	0,0	86,3
Arbetsmarknadsåtgärder	-159,6	27,4	-129,2	27,4	30,4	0,0	30,4
Summa stadsdelsnämnd	-20 216,8	645,0	-20 127,8	645,0	89,0	0,0	89,0

Mkr	KS förslag 2016		(FP) förslag 2016		Avvikelse		Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto
Investeringsplan							
Inventarier och maskiner	-30,0	0,0	-30,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	-110,0	0,0	-110,0	0,0	0,0	0,0	0,0
totalt	-140,0	0,0	-140,0	0,0	0,0	0,0	0,0

(FP):218

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsdelsnämnderna: Förskoleverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-5 309,0	313,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	13,3	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Höjda lärarlöner förskola	-38,1	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-5 333,8	313,8

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn, fritid och kultur****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-512,5	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	1,3	
Inga kultursekreteraren (2015 års budget)	7,0	
Fler mötesplatser för unga	6,0	
Insatser stärka ungas organisering och MR	3,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-495,2	0,0

(FP):220

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-7 389,4	200,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	18,5	
Ökade resurser till biståndsbedömning inom boende	26,0	
Stopp av återkommunalisering av väl fungerande verksamhet	2,0	
Fria broddar	2,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Servicehus 85+ (1/7)	-50,0	
Höjd hemtjänstpeng 1%	-25,6	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-7 416,5	200,9

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-3 498,9	2,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	8,7	
Stopp av återkommunalisering av väl fungerande verksamhet	2	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Höjd beloppsgräns ledsagare	-0,6	
Höjd habiliteringsersättning	-3	
Friskvårdsbidrag dagverksamhet	-1	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-3 492,8	2,0

(FP):222

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsdelsnämnderna: Individ- och familjeomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 943,7	36,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	4,8	
Minskade kostnader konsulter	10,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Socialsekreteraryft	-17	
Fältassistenter på nätet	-3	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 948,9	36,9

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-179,4	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	0,5	
Drift och underhåll	5,5	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-173,4	0,0

(FP):224

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-110,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-110,0	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsdelsnämnderna: Inventarier och maskiner****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-30,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-30,0	0,0

(FP):226

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsdelsnämnderna: Ekonomiskt bistånd

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 224,3	64,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	3,1	
Inget SL-kort (2015 års budget)	48,7	
Handläggning ekonomiskt bistånd (ligger i CM istället)	48,5	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Fritidspeng	-6	
Jobbstimulans	-8	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 138,0	64,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsdelsnämnderna: Arbetsmarknadsåtgärder****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-159,6	27,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,25%	0,4	
Inga visstidsanställningar (2015 års budget)	30	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-129,2	27,4

Folkpartiets förslag till budget 2016**Arbetsmarknadsnämnden****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-935,4	64,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,5% (tot 2)	4,45	
Inga visstidsanställningar (2015 års budget)	35	
Ej utökat uppföljningsansvar (2015 års budget)	10	
Idrottsvärdar	5	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Fortsatt utbyggnad karriärtjänster sfi/vux	-0,25	
Duo Stockholm	-2	
Särskild högskolebehörighet komvux	-5	
Studentmedarbetare	-5	
Yrkesutbildningar inom sfi	-5	
Höjda lärarlöner sfi/vux	-4,3	
Satsning Sfi för föräldralediga	-5	
YA-jobb	-10	
Extra jobbtorg för validering	-6	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-923,5	64,4

Folkpartiets förslag till budget 2016**Arbetsmarknadsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-0,6	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-0,6	0,0

(FP):230

Folkpartiets förslag till budget 2016

Exploateringsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-114,5	2 507,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Strategisk planering (inom ram)	3,0	
Inte utreda Bromma	10,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Utredning outnyttjade ytor och lokaler	-1,0	
Utredning fungerande nyckeltal skola och idrott	-0,5	
Systematisk uppföljning av oanvända markanvisningar	-0,5	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-103,5	2 507,3

Folkpartiets förslag till budget 2016**Exploateringsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-3 900,0	600,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-3 900,0	600,0

(FP):232

Folkpartiets förslag till budget 2016

Fastighetsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-516,8	1 297,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	7,1	
Diverse driftskostnader	8,0	
Underhåll	1,3	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-500,4	1 297,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Fastighetsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 336,0	0,0
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Tekniska nämndhuset	-338,0	
Utredning ny simhall	-1,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 675,0	0,0

(FP):234

Folkpartiets förslag till budget 2016

Idrottsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-903,8	283,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	9,5	
Medborgardialoger i ytterstaden (inom ram)	2	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-892,3	283,9

Folkpartiets förslag till budget 2016**Idrottsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-48,4	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-48,4	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Kulturnämnden: kulturförvaltningen****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kulturförvaltningen		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-982,5	101,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minska byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	9,7	
Ökad jämställdhet och mångfald (2015 års budget)	5	
Kulturfestival ytterstad (2015 års budget)	5	
Stärkta visningsmöjligheter för film	2	
Satsning och fritt inträde i stadens museer (2015 års budget)	10	
Kulturskolan volymökning	15	
Fogelströmsåret, förberedelse	0,5	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Frihetsåret (tillsammans med SSA)	-0,5	
Kulturskolan, vidareutveckling av utbud	-15	
Fritt inträde Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet	-5	
Publikbonus	-6	
Värdegrundssatsning antisemitism	-3	
Feriejobb	-1	
Tillgänglig konst	-2	
Moderna bibliotek	-2	
Höjda lärarlöner kulturskolan	-2	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-971,8	101,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Kulturnämnden: kulturförvaltningen****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-28,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-28,0	0,0

(FP):238

Folkpartiets förslag till budget 2016

Kulturnämnden: stadsarkivet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Stadsarkivet		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-78,2	28,7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minska byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	0,7	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-77,5	28,7

Folkpartiets förslag till budget 2016**Kulturnämnden: stadsarkivet****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-2,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-2,0	0,0

(FP):240

Folkpartiets förslag till budget 2016

Kyrkogårdsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-176,2	28,5
Folkpartiets förslag till budget 2016	-176,2	28,5

Folkpartiets förslag till budget 2016**Kyrkogårdsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-35,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-35,0	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-193,9	96,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	1,9	
Energicentrum, ökad samverkan samt utåtriktat arbete (inom ram)	2,5	
Förstärkta miljöambitioner och tillsyn	5,4	
Åtgärder för bättre ljudmiljö	0,8	
Utvecklingsprogram ökad tillgänglighet och funktion naturreservat	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Tillgängligare entréer till naturreservaten etc.	-2,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-183,3	96,1

Folkpartiets förslag till budget 2016**Miljö- och hälsoskyddsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-0,8	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-0,8	0,0

(FP):244

Folkpartiets förslag till budget 2016

Socialnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 243,5	397,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Inget SL-kort (2015 års budget)	2,3	
Stöd utsatta EU-medborgare (ligger i CM istället)	10,3	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Origo stöd	-2	
Alla kvinnors hus verksamhet för barn	-1	
Uppsökarteam barn	-5	
Resursförstärkning enheten för ensamkommande flyktingbarn	-10,0	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 248,9	397,8

Folkpartiets förslag till budget 2016**Socialnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-4,7	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-4,7	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016

Stadsbyggnadsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-424,5	259,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Satsning på när demokrati och medborgarinflytande (inom ram)	4,0	
Inte utreda Bromma	4,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Riktad satsning lokala områdesplaner	-2,0	
<i>Ökade kostnader/Ökade intäkter för:</i>		
Extra volymökning plan och bygglov	-15,0	13,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-433,5	272,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Stadsbyggnadsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-2,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-2,0	0,0

(FP):248

Folkpartiets förslag till budget 2016

Trafiknämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 382,3	1 104,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati och besparing konsulter 1% (tot 2)	13,6	
Medborgardialoger i ytterstaden (inom ram)	4	
Kommunikation Hållbart resande	2	
Trädbeskärning	3	
Avfallshantering i stadens offentliga rum (inom ram)	5	
Levande stadsliv (inom ram)	3	
Inte stänga av Nynäsvägen, Tyresövägen för Skogskyrkogårdens dag	1	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Potthålspengar för behovsstyrt extra underhåll	-3	
Extra satsning tillgänglighetsförbättringar	-2	
Bättre offentlig redovisning av felanmälan från medborgare	-1	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Parkeringsverksamheten (höjd intäkt)		15,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 356,7	1 119,4

Folkpartiets förslag till budget 2016**Trafiknämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-1 011,5	73,5
Folkpartiets förslag till budget 2016	-1 011,5	73,5

(FP):250

Folkpartiets förslag till budget 2016

Utbildningsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-16 852,5	573,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad byråkrati 0,5% (tot 1,5)	80,2	
Medborgardialoger i ytterstaden	1	
Förankra MR i skolan (inom ram)	2	
Forskning och utveckling (inom ram)	4	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Höjda lärarlöner förskola	-21,6	
Höjda lärarlöner grundskola	-86,9	
Höjda lärarlöner fritidshem	-22,2	
Höjda lärarlöner gymnasieskola	-29,5	
Fortsatt utbyggnad karriärtjänster 174 stycken (1/7)	-7,3	
Karriärtjänster i förskolan 100 stycken (1/7)	-4,3	
Höjda lärarlöner grundsär	-3,7	
Höjda lärarlöner gysär	-1,5	
Värdegrundssatsning antisemitism	-1	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-16 943,3	573,1

Folkpartiets förslag till budget 2016**Utbildningsnämnden****Investeringar****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-90,0	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-90,0	0,0

(FP):252

Folkpartiets förslag till budget 2016

Äldrenämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-167,5	5,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Anhörigutbildning demens	-5	
Utbildning av personal hos privata äldreomsorgsutförare	-3	
Folkpartiets förslag till budget 2016	-175,5	5,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Äldrenämnden****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-0,1	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-0,1	0,0

(FP):254

Folkpartiets förslag till budget 2016

Överförmyndarnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-44,8	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-44,8	0,0

Folkpartiets förslag till budget 2016**Överförmyndarnämnden****Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2016	-0,1	0,0
Folkpartiets förslag till budget 2016	-0,1	0,0

www.folkpartiet.se/stockholm